

Studiehåndbok 1996/97
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET
I OSLO

Redaksjon

Det samfunnsvitenskapelige fakultet,
fakultetssekretariatet

Grafisk form omslag:

Dale, Informasjonsavdelingen

Omslag: SV-bygningene på

Øvre Blindern

Foto: Hanne Buxrud ©

Utgitt av Universitetet i Oslo.

Produsert i samarbeid med Akademika AS.

Distribuert av Akademika AS,

Postboks 84 Blindern, 0314 Oslo.

Bestilling: Tlf. 22 85 32 41 Fax 22 85 30 53

E-mail: tsyverse@akademika.sio.uio.no

Trykk: Aktietrykkeriet

i Trondhjem

© Universitetet i Oslo, 1996

ISBN 82-992667-2-6

Innhold

Dette er studiehåndboka	
Reglementer - din plikt å kjenne til	
Velkommen til Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo	
Historikk om Universitetet i Oslo	
Generell orientering	5
Studieplaner	31
Psykologi	31
Samfunnsgeografi	44
Sosialantropologi	53
Sosiologi	63
Sosialøkonomi	70
Statistikk	87
Statsvitenskap	90
Tverrfakultære studietilbud	101
Demografi	101
ESST, Master of Arts studium	104
Kjønn og Samfunn semesteremne	106
Prosjektforum (PF)	107
Arbeidslivsstudier -10 vekttall	108
Organisasjon og ledelse - 10 vekttall	109
Senter for utvikling og miljø	110
Miljøvern og forvaltning - 10 vekttall	110
Miljø og utvikling - 5 vekttall	111
Natur og menneske - 3 vekttall	111
Summer School	111
Internasjonale Kultur -og Samfunnsstudier, IKS-graden	112
Lov om universiteter og høyskoler	113
Samfunnsvitenskapelige studier ved universitetene i Norge	133
Universitetet i Bergen	134
Universitetet i Tromsø	143
Universitetet i Oslo	149

Dette er studiehåndboka

Studiehåndboka inneholder en oversikt over fag, emner og/eller kurs ved fakultetet. Studiehåndboka er således den mest komplette oversikten over studietilbudet ved de enkelte fakultetene ved Universitetet i Oslo (UiO).

Det finnes en studiehåndbok for hvert av de åtte fakultetene. Papirversjonene oppdateres årlig hver sommer. I tillegg finnes det en egen studiehåndbok for examen philosophicum, som oppdateres hvert semester.

Alle ni studiehåndbøker er tilgjengelig i elektronisk form via Internett og World Wide Web på adresse:<http://sgml.uio.no/sthb/>

Årets studiehåndbøker er for første gang produsert ved Universitetet i Oslo ved hjelp av ny teknologi, som fortsatt er under utvikling. På grunn av dette vil det være noen feil og unøyaktigheter i layouten.

Reglementer - din plikt å kjenne til

Som student er det din plikt å kjenne til, og rette deg etter, de lover, reglementer og studieplaner som til en hver tid er gjeldende. Flere av reglementene under revisjon. Dette som følge av den nye «Lov om universiteter og høyskoler» (av 12. mai 1995), som trådte i kraft 1.

januar 1996. Av den grunn vil enkelte reglementer være utelatt i årets utgaver av studiehåndbøkene. Det samfunnsvitenskapelige fakultet vil gi ut et reglements hefte. Det vil være tilgjengelig ved begynnelsen av høstsemesteret 1996.

Velkommen til Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo

Som navnet sier, er samfunnet tema for studier og forskning ved fakultetet, men samfunnet bygger på individet, og samfunn kan bety alt fra små, lokale enheter til hele verden. Derfor spenner virksomheten fra psykologiske og sosialøkonomiske studier av individuell atferd, via antropologiske og sosiologiske undersøkelser av lokalsamfunn og nasjoner, til statsvitenskapelige teorier om det globale maktspeilet. Dermed er fakultetets fem institutter nevnt, men det er bare gitt en antydning om bredden i forskning og undervisning ved instituttene og fakultetet.

Samfunnet angår oss alle, og vi har vel alle intuitivt og usystematisk prøvd å forstå, forklare og kanskje forutsi samfunnsmessige fenomener. Det er denne naturlige nysgjerrigheten fakultetet forsøker å sette i system og gjøre til tema for forskning og forskningsbasert undervisning. Man kan si at samfunnsvitenskapene har som mål å beskrive samfunnsmessige fenomener, forstå og forklare dem, forutsi utviklingen, og dermed gi råd til dem som ønsker å forandre samfunnet.

Som student ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet kan du ikke regne med at faget setter deg i stand til å løse verdensproblemene etter noen få forelesninger eller etter et par semestre. I første omgang må man nødvendigvis gjennom en god del teori og metode, men vi er overbevist om at du etter hvert vil merke at det som skjer rundt deg i verden, er direkte knyttet til forskningen og undervisningen ved fakultetet.

I studiehåndboka vil du finne oversikt over hva du kan studere ved fakultetet og studieplanen for de enkelte fag. Forskrifter og utfyllende regler for studiene og eksamen er ikke lagt inn i studiehåndboka på grunn av at de ikke var ferdige da boka gikk i trykken. Særtrykk av disse forskriftene og utfyllende reglene for studiene og eksamen kan fås ved henvendelse til SV Infosenter.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har mange og engasjerte studenter. Velkommen til et levende og spennende fakultet.

Aanund Hylland
dekan

Historikk om Universitetet i Oslo

Universitetet i Oslo ble grunnlagt av Kong Frederik VI i 1811. Frem til 1939 var navnet Det Kongelige Frederiks Universitet. Nå tar studentkantinen Frederikke på Blindern vare på det gamle navnet.

I 1813 begynte seks lærere undervisningen for de første 17 studentene. Til å begynne med foregikk undervisning og forskning i leide lokaler. I 1852 sto universitetsbygningene i Karl Johans gate ferdige. De latinske navnene på bygningene brukes fortsatt: Domus Bibliotheca kalles også Vestbygningen, Domus Media Midtbygningen eller Aulabygningen, mens Domus Academica kalles Urbygningen etter den store klokken i ett av vinduene ut mot Karl Johan.

De opprinnelige fakultetene var teologi, jus, medisin og filosofi. I 1861 ble Det filosofiske fakultet delt i Det historisk-filosofiske og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Det odontologiske fakultet kom til i 1959 da Norges Tannlegehøyskole ble en del av universitetet, og i 1963 ble Det samfunnsvitenskapelige fakultet etablert. I 1996 ble Det utdanningsvitenskapelige fakultet opprettet. Universitetet bruker denne historiske rekkefølgen på fakultetene i de aller fleste sammenhenger.

I dag ligger flesteparten av universitetets bygninger på Blindern. Flyttingen tok til i 1930-årene, da flere av bygningene på Nedre Blindern ble oppført. Den store ekspansjonen, både bygningsmessig og i studenttall, kom i 1960-årene. Øvre Blindern fikk bygninger blant annet for samfunnsfag, humaniora, administrasjon, velferd og idrett. Mange av bygningene har personnavn, som for eksempel Kristine Bonnevie og Eilert Sundt. De er oppkalt etter fremstående forskere innen det fagfelt bygningen huser. Studenttallet var lenge relativt stabilt på om lag 20 000 etter den store veksten på 70-tallet, men har de siste årene økt til det nå er ca. 37 000. Universitetet har vel 4 500 ansatte, halvparten i vitenskapelige stillinger.

Generell orientering

Historisk blikk på SV-fakultetet

Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble opprettet i 1963. I 1967 flyttet instituttene inn i et nytt bygg på Blindern, hvor de nå har hoveddelen av sine undervisningslokaler og lese-salsplasser i den nordre delen av universitets-området.

Fakultetet besto opprinnelig av 6 fag: pedagogikk, psykologi, sosialantropologi (etnografi) og sosiologi som ble flyttet fra det Historisk-filosofiske fakultet, mens sosialøkonomi og statsvitenskap ble flyttet fra Det juridiske fakultet. I 1994 ble Avdeling for samfunnsgeografi lagt under fakultetet og senere, i januar 1996, innlemmet i Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Fra 1.1.1996 er Pedagogisk forskningsinstitutt blitt en del av Det utdanningsvitenskapelige fakultet slik at Det samfunnsvitenskapelige fakultet idag består av 5 selvstendige institutter. Hvert institutt har ansvar for undervisning i sine fagområder.

Organisasjon og styringsstruktur

Både studenter og ansatte er representerte i demokratiske organer på ulike nivåer ved Universitetet i Oslo; institutt, fakultet og kollegium. Studentene kan fremme sine interesser i alle saker fra studieplaner til økonomiske spørsmål. Studentene er også en viktig høringsinstans i saker hvor universitetet skal uttale seg. Det å være aktiv i universitetets demokratiske organer kan være et verdifullt tillegg til studiene, og mange har stor nytte av denne erfaringen når de kommer ut i arbeidslivet.

Alle nivåer ved Universitetet i Oslo har en valgt vitenskapelig ledelse. Universitetet i Oslo

er styrt av Det akademiske kollegium med rektor som leder. Det øverste organ ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er fakultetsstyret, med dekanen som øverste valgte leder. Det samfunnsvitenskapelige fakultet er inndelt i fem institutter, som hvert styres av et instituttstyre med en bestyrer som leder. Studenter, vitenskapelige og teknisk/administrativt ansatte er representert i demokratiske organer på alle nivåer.

STUDENTENE I STYRINGSORGANER

Universitetet oppleves gjerne som et stort, upåvirkelig system, hvor avgjørelser om studentenes dagligliv blir tatt av personer man ikke kjenner og aldri treffer.

Sannheten er imidlertid at mange av de personene som bestemmer, er studentene selv. På alle fag og alle nivåer sitter studentrepresentanter i styrer og råd, og taler studentenes sak overfor ledelsen ved universitetet, fakultetet eller instituttet. I tillegg har studentene egne organer på alle nivåer: Studentparlamentet er det felles organet for universitetet. På SV-fakultetet er det et felles studentutvalg og seks fagutvalg samlet i **Det Samfunnsvitenskapelige Samfund**.

Det Samfunnsvitenskapelige Samfund ble stiftet i 1995, og omfatter alle studentorganene ved fakultetet. Studentutvalget fungerer som et styre i denne organisasjonen, og består av 10 representanter fra ulike fag og ulike nivåer. Åtte av medlemmene velges på allmøtet hver høst, i tillegg stiller Samfunnsvitenskapelig Fakultetsforening (SVFF) med 2 representanter. Studentutvalget tar opp saker som angår alle studentene ved fakultetet, som for eksempel plassproblemer, åpningstider i bygningen og

maten i kantinen. De er også representert i en rekke styrer og råd på universitetet og fakultetet. I tillegg er studentutvalget ansvarlige for fakultetsavisen, **Samfunnsviter'n**.

Studentutvalget har jevnlig møter med fagutvalgene. Her tas de viktigste sakene på fakultetet opp, slik at fagmiljøene kan få mulighet til å komme med innspill. Disse fellesmøtene er også en god mulighet til å sette igang felles prosjekter, som f. eks. fadderordningen og den årlige solidaritetsaksjonen som arrangeres om våren. Dessuten kan arbeidet i forskjellige styrer og råd på ulike nivåer koordineres på disse møtene.

Det viktigste organet studentene har på fakultetet, er imidlertid **allmøtet**. Her har alle studentene mulighet til å få tatt opp saker de er opptatt av, og det er her valgene til de ulike organene skjer. For å sikre at meningene i studentorganene skal avspeile meningene blant studentene, er det viktig at alle studentene gjør sin plikt og møter opp på allmøtet. Tid, sted og dagsorden slås opp på oppslagstavler i god tid før hvert møte.

FØRSTESEMESTERSTUDIER

Ved Det teologiske fakultet, Det juridiske fakultet, Det historisk-filosofiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet består førstesemesterstudiene av to obligatoriske studieenheter: Examen philosophicum og førstesemester-påbygningsdelsom har fått navn, examen facultatum. Begge studieenheterne er normert til 5 vektall og må være bestått før du kan melde deg opp til en fageksamen. I enkelte fag får en heller ikke delta i all undervisningen hvis ikke examen philosophicum og examen facultatum er bestått.

Lokalisering

SV-fakultetets studenter og lærere holder til i en 12-etasjes bygning på nordre delen av universitetsområdet. Denne bygningen er oppkalt etter Eilert Sundt, en norsk pioner i samfunnsvitenskap på 1800-tallet. Både fakultetsadministrasjonen og instituttene administrasjoner er lokalisert i Eilert Sundts hus. Etnografisk museum ligger på Tullinløkka, bak de gamle universitetsbygningene i sentrum av Oslo.

Mesteparten av undervisningen foregår i Eilert Sundts hus, men en god del er spredt over og i nærheten av Blindernområdet. Fakultetet har i tillegg et stort undervisningslokale (med lesesaler, bibliotek og kantine) på Ullevål stadion som ligger i gangavstand fra Blindern. Du vil finne et kart over Blindern både i Forelesningskatalogen og på universitetets hjemmeside i WWW.

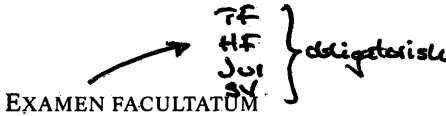
Førstesemesterstudiet: Examen philosophicum + fakultetrettet påbygningsdel, examen facultatum

EXAMEN PHILOSOPHICUM

Examen philosophicum er en obligatorisk del av de fleste studier ved Universitetet i Oslo. Studiet har til formål å gi studentene et innblikk i visse grunnleggende filosofiske problemstillinger som utgjør bakgrunnen for den virksomhet som drives innenfor de enkelte vitenskaper, eller grupper av vitenskaper: Humanistiske vitenskaper, naturvitenskaper og samfunnsvitenskaper.

Examen philosophicum består av to hoveddisipliner: Del I, filosofihistorie og vitenskapshistorie og Del II, vitenskapsteori, herunder språk- og argumentasjonsteori (tema-

gruppe A) og vitenskapsfilosofi (temagruppe B).

Examen facultatum er en obligatorisk del av alle studier ved Det teologiske fakultet, Det juridiske fakultet, Det historisk-filosofiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Studiet viderefører og utdyper temaer fra examen philosophicum orientert mot de forskjellige fagstudiene.

Examen facultatum består av to hoveddisipliner: Fellesdelen og variantdelen. Fellesdelen er felles for alle studenter, og består av emner innenfor etikk og vitenskap og rasjonalitet. I variantdelen kan studentene velge mellom ulike pensumvarianter rettet mot de forskjellige fakultetene: Teologivarianten, den rettsvitenskapelige varianten, humanioravarianten, lingvistikkvarianten spesielt rettet mot språkfagene ved Det historisk-filosofiske fakultet og den samfunnsvitenskapelige varianten. Det tilbys dessuten en allmennvariant som ikke er rettet mot et spesielt fakultet.

Det anbefales likevel at studenter som skal følge undervisning i fag ved det samfunnsvitenskapelige fakultet avlegger eksamen i samfunnsvitenskapelig påbegningsdel

Som hovedregel aksepterer alle fakultetene de forskjellige variantene. For visse fagstudier stilles det imidlertid krav om bestemte forkunnskaper som kan innfris ved å avlegge én bestemt variant av examen facultatum. For nærmere informasjon om slike krav vises det til studieplanene for fagene.

PENSUM OG UNDERVISNING

Opplysninger om pensum finner du i Studiehandbok for examen philosophicum og examen facultatum. Pensum til examen philosop-

hicum og examen facultatum blir gjennomgått i løpet av ett semester. Eksamen i hver studieenhet består av en 5-timers skriftlig prøve som omfatter prøver i alle disipliner samtidig.

Oversikt over undervisningstilbudet finner du i katalogen for gjeldende semester. Du må registrere deg på studiene i begynnelsen av semesteret.

Alle immatrikulerte studenter kan avlegge Examen philosophicum og examen facultatum uten å være opptatt ved et bestemt fakultet. Man må selv melde seg til eksamen.

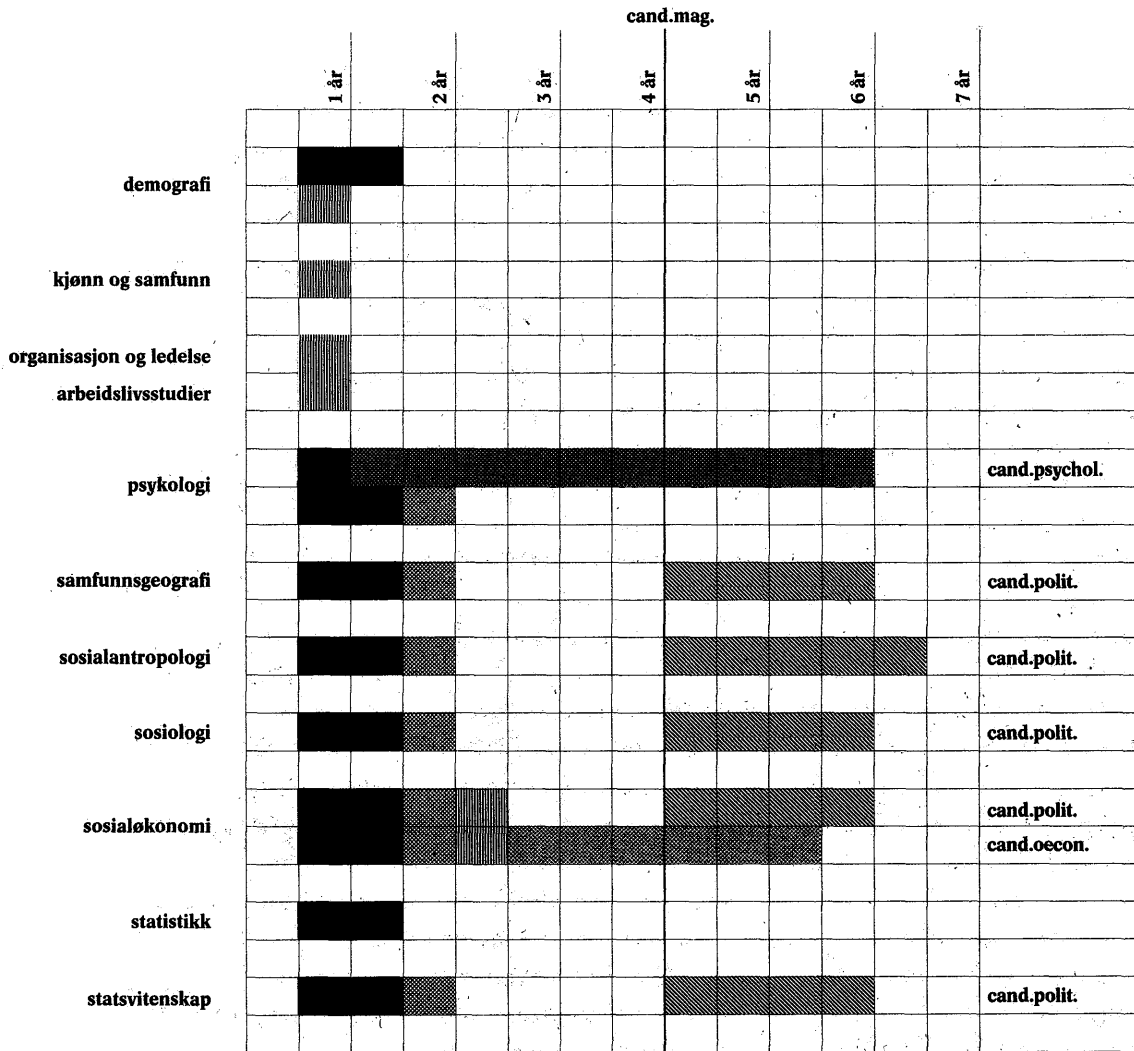
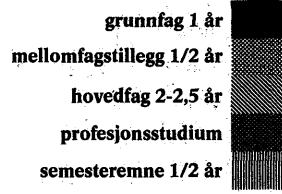
Avdeling for examen philosophicum

Adresse P.A. Munchs hus, 3. et. Blindern
Postboks 1020 Blindern
0315 Oslo
Telefon 22856558
Fax 22857511

Fagtilbud

PSYKOLOGI

Psykologi er vitenskapen om menneskers opplevelser, tanker, følelser og atferd. Psykologi har både en biologisk og en sosial forankring. Mennesket studeres både som enkeltindivid og i sosiale sammenhenger. Faget gir forståelse av så vel normal utvikling og fungering som av psykiske lidelser og avvikende atferd. Profesjonsstudiet fører frem til cand.psychol.-graden som gir godkjenning som psykolog og rett til å utøve profesjonelt psykologisk arbeid. Grunn- og mellomfag er et tilbud til den som er interessert i psykologisk viten og kunnskap, men som ikke tar sikte på å bli psykolog. For informasjon om opptak til profesjonsstudiets 1. avdeling, se under kapittelet om psykologi.

Fagtilbud ved Det samfunns-
vitenskapelige fakultet i Oslo

Fakultetet tilbyr cand. polit.-
graden i alle fag unntatt
psykologi. To av instituttene
tilbyr profesjonsstudier.

SAMFUNNSGEOGRAFI

Samfunnsgeografi behandler demografiske, økonomiske, sosiale og politiske forhold i verden av i dag. Hovedvekt legges på forandringsprosesser i større og mindre regionale sammenhenger (verdensdel, land og andre regioner). Faktiske forhold og utviklingstendenser relateres til teorier for lokalisering og samfunnmessig endring. Hovedtemaer i undervisningen er økonomiske strukturendringer og industriell utvikling, bygeografi og urbanisering, befolkningsgeografi og politisk geografi samt utviklingsproblemer i den tredje verden.

SOSIALANTROPOLOGI

Faget er opptatt av mennesker og samfunn, men prøver å gi en generell forståelse av menneskelige livsformer i ulike typer samfunn. Sosialantropologer studerer variasjonene i samfunns- og kulturformer i et globalt perspektiv, og er derfor opptatt av såvel jeger- og sakersamfunn som av vårt eget samfunn. Det legges vekt på å forstå andre kulturer ut fra deres egne premisser. Deltagende observasjon, som innebærer at sosialantropologen lever i det samfunn han/hun studerer, er derfor en viktig forskningsmetode.

SOSIALØKONOMI

Faget tar blant annet opp hvilke faktorer som påvirker bruk og fordeling av samfunnets ressurser. Hva er det økonomiske grunnlaget for politiske beslutninger? Hvilke samfunnsøkonomiske virkninger kan politiske beslutninger få? For å begynne på sosialøkonomi er det en fordel å ha minst to års matematikk fra videregående skole.

SOSIOLOGI

Sosiologi tar for seg relasjonene mellom individer, grupper, organisasjoner og større eller mindre samfunn. Sosiologer er opptatt av mange problemstillinger i vårt samfunn:

- familiestruktur og oppvekstvilkår,
- verdssystemer og konflikter
- styring og planlegging
- demokrati og arbeidsliv

STATISTIKK

Statistikk er først og fremst et redskapsfag for andre samfunnsvitenskaper. Faget gir en innføring i statistisk analyse for samfunnsvitere.

STATSVITENSKAP

Statsvitenskap er studiet av samfunnets styre og stell, og tar særlig for seg politiske forhold og endringsprosesser. Viktige problemstillinger innenfor faget er:

- styreordninger og maktfordelinger,
- organisasjonsmessig og individuell politisk atferd.
- politiske institusjoners utforming og virkemåte,
- politiske avgjørelser i og mellom stater,
- offentlig politikk og virkninger av tiltak,

DEMOGRAFI

Målsetningen med faget er å gi grunnleggende kunnskap om og innsikt i hvordan en befolkning er sammensatt og utvikler seg. Faget presenterer kunnskap om virkelige befolkninger - i historisk sammenheng og innenfor ulike kultur og samfunnsforhold, både i Norge, andre industriland og utviklingsland. Det er lagt stor vekt på globale perspektiver.

Immatrikulering

Alle som skal studere, må være immatrikulert (innskrevet) ved et norsk universitet. Immatrikulering skjer i forbindelse med studieopptak, men du kan etter søknad også bli immatrikulert uavhengig av opptak til det enkelte studium. Søknadsskjema får du på Studentkontoret på Blindern.

Det tradisjonelle «borgerbrevet» er bekræftelse på at du er immatrikulert, og dermed fyller de generelle vilkårene for å studere ved universitetet. For tiden innebærer dette at du ved Universitetet i Oslo kan

- studere ved det studiet du har søkt og fått opptak til
- melde deg til åpne studier (f.eks. examen philosophicum) innen gitte frister
- avlegge selve eksamen i visse fag ved enkelte fakulteter uten at du har opptak, såfremt du oppfyller andre krav.

For å bli vurdert med tanke på opptak, må man være eller bli immatrikulert senest det semesteret man tas opp. Ingen eksamen kan avlegges før man er immatrikulert.

Har du fullført og bestått 3-årig videregående skole, studieretning for allmenne fag eller studieretning for handels- og kontorlag, kan du bli immatrikulert ved universitetet. Hvis du har en annen studieretning fra videregående skole, kreves i tillegg bestemte fag fra studieretning for allmenne fag. Annen utdanning kan også gi grunnlag for immatrikulering ved universitetet. Nærmere informasjon får du ved henvendelse til Studentkontoret på Blindern.

Regler for hvilken bagrunn som gir adgang til immatrikulering (generell studjekompetanse) er under revisjon. Nye regler vil trolig foreligge fra 01.01.97.

Opptak til studier til Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Studiene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er adgangsregulert med opptak én gang i året. Søknadsfristen er 15. april. Søkere som fullfører videregående skole søknadsåret 1996 må ettersende vitnemålet innen 1. juli 1996.

Studenter som avlegger en grunnfagseksamen eller 20 vekttall, utenom examen philosophicum, som privatist, kan fra og med vårsemesteret 1994 ikke lenger oppnå automatisk studierett ved fakultetet.

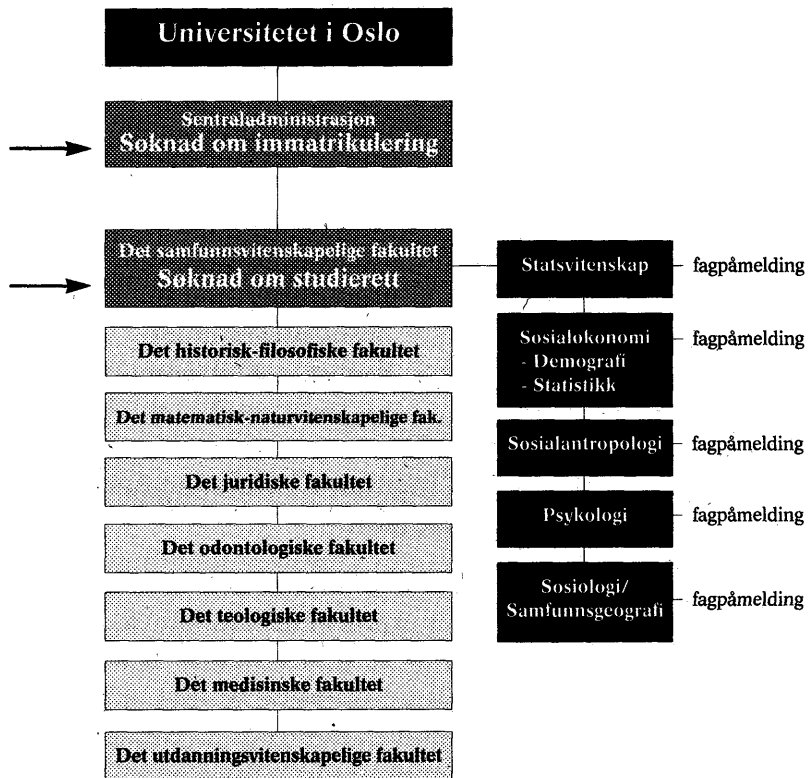
Overgang fra andre fakulteter ved UiO

Studenter som har opptak ved et annet fakultet ved Universitetet i Oslo og har avlagt en grunnfagseksamen eller 20 vekttall ved dette fakultetet, utenom examen philosophicum (fra høstsemesteret 1996 også examen facultatum), kan få automatisk studierett ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

For å oppnå denne studieretten må man registrere seg på et fag ved fakultetet det semesteret man ønsker å påbegynne studiene. Eksamen philosophicum og examen facultatum kan ikke inngå som en del av de 20 vekttall.

Alle studenter som har avlagt eksamen i minst et grunnfag / 20 vekttall ved et annet fakultet ved UiO, og på bakgrunn av dette oppnådd automatisk studierett ved samme fakultet, vil **ikke** oppnå automatisk studierett ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Studenter som avlegger en grunnfagseksamen / 20 vekttall, utenom examen philosophicum og examen facultatum som **privatist** ved Universitetet i Oslo kan ikke oppnå automa-

tisk studierett ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og heller ikke overgangsrett.

Studenter som søker opptak til hovedfags- eller profesjonsstudier (se paragraf nedenfor) på bakgrunn av utdanning utenfra fakultetet, trenger ikke søke opptak til fakultetet. Se Opp- taksreglementet bak i boka for nærmere informasjon om poengberegning etc.

Overgang fra andre universiteter og statlige høyskoler i Norge

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har en regel som kan gi studenter med 50 vektall fra andre universiteter eller statlige høyskoler automatisk studierett ved fakultetet.

Forutsetningene er:

- at man har et samfunnsvitenskapelig universitetsmellomfag som del av de 50 vektallene,
- har studierett ved det lærestedet man kommer fra,
- og kan få utstedt en samfunnsvitenskapelig cand.mag.-grad ved Universitetet i Oslo ved å ta det siste grunnfaget ved SV-fakultetet.

Examen philosophicum og obligatoriske for- prøver kan **ikke** inngå som en del av de 50 vektallene. Se opptaksreglementet for nærmere informasjon.

Opptak av utenlandske studenter

Nordiske studenter behandles på samme måte som norske ved søknad om opptak.

For utenlandske (ikke-nordiske) statsbor- gere som har fast oppholdstillatelse eller tilla- telse som kan danne grunnlag for bosettingstil- latelse i Norge og har norsk immatrikulerings-

grunnlag er søknadsfristen 1. mars. Man søker på søknadsskjema for Samordnet opptak. For nærmere informasjon om opptak, opptaksreg- lement og studier får du ved henvendelse til:

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Postboks 1084 Blindern, 0317 Oslo
Telefon: 22 85 48 46 (SV Info-senter),
22 85 68 00 (Studieveiledningstelefo- nen)

For øvrige utenlandske studenter er søk- nadsfristen 1. februar, og man søker om opptak gjennom Internasjonal avdeling. Nærmere informasjon får du ved hen- vendelse til:

Internasjonal avdeling
Postboks 1081 Blindern, 0317 Oslo
Telefon: 22 85 88 50/51

Opptak til videregående studier

Fra og med høsten 1991 er det innført kvoter for opptak til de videregående studier. Dette betyr at karakterkravene kan variere. Nær- mere opplysninger fås ved henvendelse til det enkelte institutt eller til fakultetet. Søknads- fristen for opptak til videregående studier stu- dieåret 1996/97 er **1. juni for høstsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.**

På grunn av de nye opptaksregler ved pro- fessjonstudiet i psykologi, er det for tiden in- gen søknadsfrist til cand. psychol.-studiet. For nærmere informasjon se under faget. Psyko- logi.

Sosialantropologi tar bare opp nye hoved- fagsstudenter i høstsemesteret.

Studenter som søker opptak til hovedfags- eller profesjonsstudier på bakgrunn av utdan- ning utenfra fakultetet, trenger ikke søke ordi-

nært opptak til fakultetet. Se ellers under de enkelte fagene.

Registrering, fagpåmelding og gruppepåmelding

Alle studenter plikter hvert semester å registrere seg sentralt ved universitetet. Det gjøres ved å betale semesteravgift via postgiroblankett som sendes alle nye og tidligere registrerte studenter. Semesteravgiften er kr. 330. Semesterregistrering skjer elektronisk via utplasserte skjermterminaler. Betaling av semesteravgiften må skje minst 10 dager før registrering.

Fristen for registrering er samme som eksamensoppmeldingsfristen:

- 15. september (for høstsemesteret)
- 15. februar (for vårsemesteret)

Fagpåmelding skjer på instituttene. Det gjør man ved å fylle ut og levere et skjema innen siste virkedato i august (for høstsemesteret) og januar (for vårsemesteret). Fagpåmelding skjer i tillegg til semesterregistrering og eksamensoppmelding.

Påmelding til gruppeundervisning skjer også på instituttene og er som regel uavhengig av fagpåmelding.

Hva vil det si å være en student ved SV fakultetet ?

Studietiden på SV-fakultetet blir gjerne preget av at det er mange mennesker her. Kamp om plassen på lesesalen, i auditoriene og i kantinen blir en del av hverdagen, men etter hvert finner en gjerne sine egne løsninger; mange sitter andre steder og jobber.

At det er mange mennesker her, betyr ikke at studentmiljøet er dårlig - tvert imot! og fagfestene er alltid populære, og det er nok av andre

tilbud også: Debatter, gjesteforelesninger, allmøter og konserter blir kjærkomne avbrekk i studiene. I tillegg finnes det en rekke studentorganer som står parat til å ta imot engasjerte studenter og da bør en gripe sjansen til å få noe mer ut av studietiden ved SV-fakultetet enn bare lesning!

Undervisning og undervisningsformer

Et undervisningsstudium gir en student stor frihet. Det er for en stor del basert på at man leser på egen hånd, og man selv legger opp en plan for studiene. Normal studieprogresjon ved fakultetet er 20 vekttall pr. år. Grunnfaget er normert til ett år, mens mellomfagstillegget og semesteremnet er normert til 1/2 år.

Det som skiller et universitet fra andre skoler, er at undervisningen er forskningsbasert. Undervisningen gis av lærere som er aktive forskere, og studenter vil derfor få kontakt med forskningen eller få egen forskningserfaring.

Undervisningen foregår på mange forskjellige måter: forelesninger, oppgaveseminarer, tema seminarer, gruppearbeid, kurs, feltarbeid, oppgaveskriving og kollokvier. Undervisningen kan variere etter hvilket fag det gjelder. På grunn- og mellomfagsnivå er det normalt 8-12 undervisningstimer i uken.

En stor del av undervisningen er frivillig, slik at man selv kan velge hva man vil følge. Men på videregående studienivå (hovedfag, profesjonsstudiet) kan deler av undervisningen være obligatorisk.

FORELESNINGER

Forelesninger er den vanligste undervisningsformen. Her presenteres lærestoffet av en lærer, og undervisningen foregår i store au-

ditorier. Det kan være fullt på enkelte forelesninger. Forelesninger dekker gjerne utvalgte og sentrale emner av pensum.

SEMINARUNDERVISNING

Seminarundervisning er undervisning i mindre grupper der studentene får anledning til å delta mer aktivt. Ofte er det hovedfagsstudenter som leder seminarundervisningen.

KOLLOKVIER

Kollokvier er studiegrupper som studenter organiserer selv. I slike grupper kan studentene møtes for å diskutere faget og løse oppgaver. Kollokvier kan man ta **på sparket** og sitte ved et ledig bord, eller man kan sette av et fast tidspunkt og reservere eget rom.

SELVSTUDIUM

Omfanget av forelesninger og gruppeundervisning oppleves som lite for mange som ikke er vant til å studere ved universitetet. Derfor fylles resten av dagen med selvsstudium. Man kan få langt mer både faglig og personlig utbytte av studiene dersom man er flere som leser sammen, tar felles pauser og snakker fag.

Studieveiledning

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, som ved de andre fakultetene ved Universitetet i Oslo, er det en studieveiledningstjeneste. Studenter og andre interesserte, f.eks. skoleelever, er velkomne til en samtale for å diskutere fagvalg og studieopplegg. Studieveileder gir informasjon om de enkelte fagene ved fakultetet, fagkombinasjoner innad i universitetet og med fag og eksamener fra andre utdanningsinstitusjoner.

Studier i utlandet, dvs. både muligheter for utdanning i utlandet innen de områdene samfunnsvitenskap omfatter og godkjenning av avlagte eksamener og grader, er også innen studieveilederens kompetanseområde.

Studenter som ønsker å drøfte sine studieplaner med hensyn til yrkesmuligheter vil også kunne finne hjelp hos en av fakultetets studieveiledere.

Studieveiledere kan også bistå studenter i tolking av reglementer og forskrifter som regulerer studier.

Studieveilederne holder til i SV Info-senter, Eilert Sundts hus, 3. etasje, på Blindern. Her kan du også bestille rom, få karakterutskrifter både på norsk og engelsk, og melde deg på PC-kurs og andre kurstilbud. Du må bestille time på forhånd.

SV Info-senter, 3. et., Eilert Sundts hus

Åpningstider: 9.00-15.00

Studieveiledning: mand -torsdag 9.00-11.00 og 12.00-12.30

Veiledningstelefon: Kl.12.00 - 15.00, tlf.nr. 22 85 68 00

Faks: 22 85 48 25

Email: sv-info@sv.uio.no

Post adresse: Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Postboks: 10840. 317 Oslo.

WWW adresse: http://www.uio.no/www-adm/infoavd/studier/st_tilbud_96/sv.html

Bibliotek

Biblioteket ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble opprettet i 1966 som et fellesbibliotek for alle instituttene i fakultetet. Det inneholder Universitetet i Oslos faglitteratur innen samfunnsvitenskap, og er først og fremst til bruk for forskere, lærere og studenter ved fakultetet.

Biblioteket gir bibliotekstjeneste til følgende

institutter: Pedagogisk forskningsinstitutt, Psykologisk institutt, Sosialøkonomisk institutt, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Institutt for statsvitenskap, Institutt og museum for antropologi, Senter for kvinneforskning, Institutt for medier og kommunikasjon, Institutt for kulturgeografi (Mat.Nat), Master studier i Education in Society, Science and Technology (ESST). Administrativt er Fakultetsbiblioteket en del av Universitetsbiblioteket.

Fakultetsbiblioteket har samlinger på ca. 250 000 bind og abonnerer på ca. 2400 ulike tidsskrifter innen samfunnsfag. Biblioteket har også referansesamlinger og tilgang til et stort antall databaser, og i tillegg offentlige publikasjoner, hovedoppgaver og aviser.

Biblioteket har lokaler flere steder:

- 4.et. Eilert Sundts hus

Hovedutlån med samlinger og tjenester beregnet på lærere, forskere og hovedfagsstudenter.

- 2.et. Eilert Sundts hus

Studentbiblioteket/Lesesal med utlån og samlinger beregnet på studenter i første del av studiet. Ca.800 leseplasser (derav noe for hovedfag).

- Ullevål stadion

Studentbibliotek i tilknytning til lesesalene.

- Etnografisk Museum, Frederiks gt.2

Spesialbibliotek for sosialantropologisk litteratur, databaser og tjenester. For forskere og hovedfagsstudenter.

UTLÅN AV BØKER

Biblioteket har i utgangspunktet «åpne» hyller slik at låntakerne kan gå og finne fram litteraturen som er oppstilt etter Deweyssystemet. Bøkene og forskningspublikasjoner lånes ut i Utlånsavdelingen, 4. et. Eilert Sundts hus. Innlån av bøker og tidsskrifter fra andre bibliotek i Norge og utlandet formidles av Fjernlånet 4. et. Eilert Sundts hus. Grunn- og mellomfagspensum lånes ut fra Studentbiblioteket på Lesesalen og Ullevål stadion. Der kan man også låne hovedoppgaver. Etnografisk museum låner ut sosialantropologisk litteratur.

LITTERATURSØKING

SV-biblioteket tilbyr referansetjeneste og veiledning i litteratursøking, både i trykt og elektronisk materiale, gis i Infoteket, 4. et. Eilert Sundts hus. Via Uninetet og Internetet kan man få tilgang online til et stort antall CD-rom-baser og andre baser overalt i verden.

LESESALER

Det finnes to store lesesaler i 2. et. i Eilert Sundts hus og et i universitetetslokaler i Ullevål stadion. En rekke mindre lesesaler som er forbeholdt hovedfagsstudenter finnes også i tilknytning til hvert institutt.

ÅPNINGSTIDER

Åpningstider for de forskjellige avdelinger ved SV-biblioteket varierer. Kjerneåpningstiden er imidlertid mellom kl.11.00 og 15.00 på hverdager.

Andre informasjonskilder:

Studenter plikter å holde seg orientert om alt som regulerer studietilværelsen. Her er en liste over de viktigste informasjonskildene:

- **Forelesningskatalogen**

Den gir oversikt over hvor og når undervisningen finner sted. I tillegg inneholder den informasjon om semesterstart, studentforeninger, SiO, oversikt over administrasjonen etc. Forelesningskatalogen er gratis og må hentes på campus.

- **Diverse brosjyrer**

Det finnes et mangfold av brosjyrer og annet informasjonsmaterieell som blir utgitt både på fakultetet og på institutter. Et godt utvalg av alle er alltid å finne ved fakultetets SV Info-senter.

- **Studentavisen SVeilert**

Avisen kommer ut to ganger i året i forbindelse med semesterstart. Den sendes hjem til alle registrerte studenter på fakultetet. Her gis informasjon om kommende semester, reglementsendringer, nytt fra instituttene og annet som kan være viktig å vite.

- **Oppslagstavler**

En veldig viktig kilde for oppdatert og ny informasjon er instituttets og fakultetets oppslagstavler.

- **Elektronisk informasjon**

Det meste av studentinformasjon er tilgjengelig via informasjonskiosker som er plassert på universitetsområdet og en del av PC-stuene.

- **Ekspedisjonskontorer**

Instituttens ekspedisjonskontorer og fakultetets SV Info-senter kan svare på mange spørsmål.

Eksamnen

MELDING TIL EKSAMEN

Du må fylle ut eget skjema for å melde deg til eksamen. Skjema får du på Studentkontoret. I noen fag må du i tillegg levere egen pensumliste (undersøk nærmere på ditt institutt hvordan ordningen er).

Eksamensoppmeldingen skal leveres til Studentkontoret innen bestemte frister i det semesteret du skal ta eksamen:

Fageksamener ved SV -fakultetet og Examen philosophicum samt examen facultatum innen:

- **15. september i høstsemesteret**
- **15. februar i vårsemesteret**

Meldingsfristen må overholdes!

Fagpåmelding er ikke det samme som eksamensoppmelding. Det vises til «Utfyllende regler» git ut av fakultetet i et særtrykk. Studenter oppfordres til å gjøre seg godt kjent med disse bestemmelsene.

OM TREKK OG STRYK VED EKSAMEN

En student kan normalt ikke fremstille seg til eksamen mer enn 3 ganger. Eksamener avlagt før Høst 1992 vil ikke bli regnet som forsøk.

Hvis du må trekke deg fra eksamen, og ikke gir skriftlig beskjed til fakultetet innen 3 uker før eksamen, blir dette regnet som et forsøk. Møter en student i eksamenslokalet, og deretter trekker seg, blir dette også regnet som et forsøk.

Når det gjelder sykdom under eksamen (kontinuasjon, utsatt prøve), se «Utfyllende regler for Det samfunnsvitenskapelige fakultet til Forskrift om avleggelse og gjennomføring av eksamener og prøver ved UiO.»

Hvis du leverer oppgavebesvarelsene ved

alle de skriftlige prøvene i et fag, kan du ikke unndra deg sensur for disse. Til grunnfag, mellomfag og hovedfag må du ha stått til skriftlig eksamen for å gå opp til muntlig eksamen. Se ellers regler om adgangen til å avbryte eksamen og til å kontinuere ved fakultetets eksamener i Forskrift om avleggelse og gjennomføring av eksamener og prøver ved UiO.

EKSAMENSRETT FOR PRIVATISTER

Du har rett til å avlegge eksamener ved fakultetet uten å ha studieplass, men du må være immatrikulert og ha bestått examen philosophicum (f.o.m. høsten 1996 også førstesemesterspåbygningsdel).

Enkelte eksamener er unntatt fra dette pga. obligatorisk innhold.

Som privatist har du anledning til å følge de åpne forelesningene, men du har ikke krav på å delta i gruppe-/kursundervisning. Du har krav på lån fra Statens lånekasse. Privatister har ikke anledning til å ta hjemmeeksamen i fag hvor dette tilbys.

OM BEGRUNNELSE TIL KLAGE VED EKSAMEN

Hvis du vil be om begrunnelse for et sensurvedtak, må du gjøre dette innen to uker etter at sensur har falt, eller en uke etter muntlig eksamen hvis den endelige karakteren fastsettes etter at den er holdt. Du henvender deg da til studiekonsulenten ved vedkommende institutt. Du kan også sende skriftlig henvendelse. Hvis du ikke er tilfreds med begrunnelsen, kan du klage over sensurvedtaket. Dette må du gjøre innen tre uker etter at begrunnelsen er gitt. Klagen må være begrunnet. Du kan ikke klage over karakterer til muntlig eksamen. Examen philosophicum kan du bare klage over når eksamen ikke er bestått. Se ellers Universitetslo-

ven kap. 12 og utfyllende regler til Forskrift om avleggelse og gjennomføring av eksamener og prøver ved UiO.

EKSAMEN PÅ ANDRE SPRÅK

Det er adgang til å besvare eksamensoppgavene på svensk, dansk eller engelsk uten å søke om tillatelse på forhånd. Tillatelse til å skrive på andre språk kan gis etter søknad når instituttene kan sette sammen eksamenskommisjoner som behersker språket. Man søker om dette ved å krysse av en rubrikk på eksamensoppmeldingsskjema. Søknader om å få gitt eksamensoppgaver på annet språk enn norsk avgjøres av instituttet.

Karakterer

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet brukes følgende karakterskala ved de fleste eksamener:

- Laudabilis prae ceteris 1.0-1.5
- Laudabilis 1.6-2.5
- Haud illaudabilis 2.6-3.2
- Non contemnendus 3.3-4.0

Beste karakter er altså 1.0 og dårligste karakter ved beståtte eksamener er 4.0. Dårligere karakter enn 4.0 betyr at eksamen ikke er bestått. For de fleste fagene ligger karaktergjennomsnittet ved grunnfagseksamen omkring 2.7.

Ved enkelte eksamener brukes karakterene godkjent og ikke godkjent.

Ved sammenregning av flere karakterer brukes vanlige forhøyningsregel, dvs. at f.eks. 2.55 forhøyes til 2.6

Muntlig eksamen innebærer normalt en justering av karakteren på skriftlig eksamen og der oppgis derfor ikke egen muntlig karakter. Enkelte eksamener gir egen karakter på muntlig prøve. Se studieplanen for det enkelte fag.

Det gis ikke karakter for en fageksamen når deler av den erstattes med eksamener avlagt utenfor universitetet.

Hvis man tar samme eksamen flere ganger, er det den beste karakteren som blir gjeldende.

Vitnemål

Om kravene for å få utstedt cand.mag.-vitnemål og cand.polit.-vitnemål, se avsnitt om cand.mag.-graden og cand.polit.-graden.

Du kan få karakterutskrift av enkelteksamener ved å henvende deg til SV Info-senter, 3. et. Eilert Sundts hus. Hvis du trenger utskrift på engelsk kan du også bestille denne ved SV Info-senter.

Etter gjeldende bestemmelser føres det ikke opp karakterer på vitnemålet for eksamener som er tatt utenfor universitetene. Det forutsettes i slike tilfeller at vitnemålet suppleres med egne karakterutskrifter for slike eksamener.

For cand.polit.-vitnemål fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet, må du ha tatt hovedeksamen her.

Grader

CAND. MAG. -GRADEN

Cand.mag.-graden er en lavere grad ved universitetet. Det som kjennetegner et slikt studium er at du studerer ett fag av gangen, men over tid leser flere fag, på forskjellige nivå.

DEN INTERFAKULTÆRE CAND. MAG. -GRADEN

Samlet studietid: 4 år.

Den cand.mag.-graden som blir tildelt fra universitetet sentralt, blir kalt den interfakultære cand.mag.-graden. Den bes-

tår av fag fra flere fakultet, og har større variasjonsmuligheter enn den samfunnsvitenskapelige cand.mag.-graden når det gjelder fagenheter. Følgende enheter kan inngå i den interfakultære cand.mag.-graden:

- halvsemesteremne (et halvt semesters studietid),
- semesteremne (et semesters studietid),
- grunnfag (to semesters studietid),
- mellomfag (tre semesters studietid),
- storfag (fire semesters studietid).

Den interfakultære cand.mag.-graden må inneholde en fagenhet med minst universitetsmellomfagsomfang, og en enhet med minst grunnfagsomfang.

Ut fra disse begrensningene foreligger flere alternative sammensetningsmuligheter for fagenhetene i en interfakultær cand.mag.-grad.

IKS -GRADEN (CAND. MAG. -GRADEN I INTERNASJONALE KULTUR -OG SAMFUNNSSTUDIER)

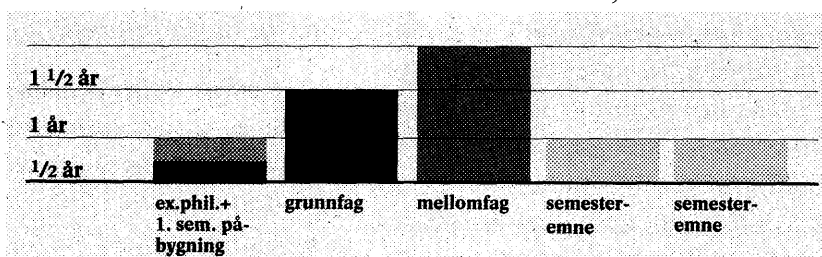
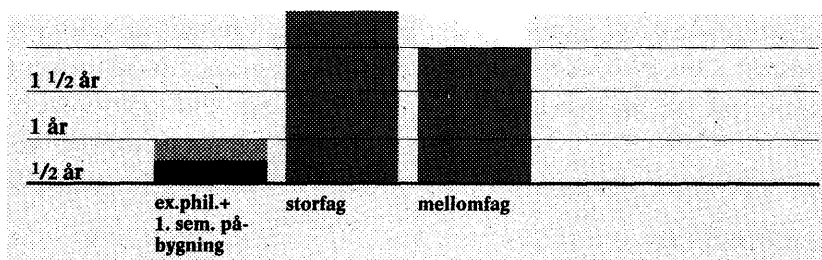
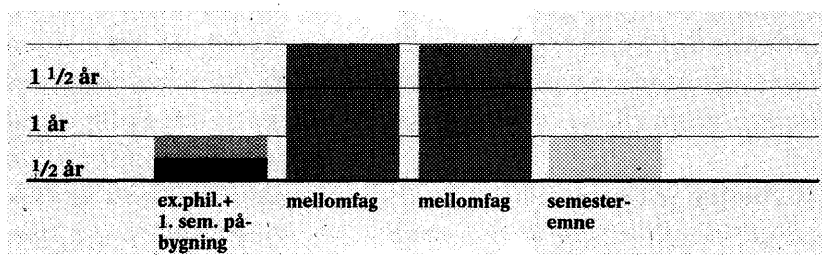
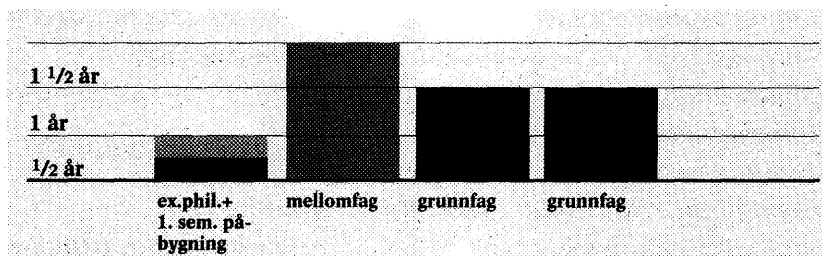
IKS graden bygges opp på samme måte som den interfakultære cand.mag.-graden. Det stilles imidlertid vise krav til sammensetning av fag. Dette kan du lese om under kapitlet «Tverrfakultære studietilbud.»

CAND. MAG. -GRADEN VED DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

Studietid: 4 år

Cand.mag.-graden ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilsvarer fire års studier, og oppnås vanligvis på grunnlag av to grunnfag og ett mellomfag, men semesteremne(r) kan også inngå i graden. To av fagene skal være samfunnsvitenskapelige fag, ett universitetsmellomfag og ett fag med omfang tilsva-

Her ser du noen eksempler på ulike sammensetninger til cand.mag.-graden.

rende grunnfag/årsenhet. De siste 20 vektallene kan være løse. Samtidig må det ikke være faglig overlapping. Inntil 5 vektalls overlapping godkjennes når det dreier seg om hele grunnfags- og mellomfagsenheter. Det tillates ikke noe overlapping i de siste 20/23 vektall. Minst 20 vektall må være avlagt ved fakultetet. En kan bruke fag fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet til andre cand. mag.-grader ved universitetet.

Følgende studieenheter kan inngå i en cand.mag.-grad fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet

- **Semesteremne:** er beregnet til å kreve ett semesters fulltidsstudium. Et semesteremne kan også i enkelte tilfeller tas som deltidsstudium over ett år.
- **Grunnfag:** er lagt opp som et to-semesteres studium, og er som oftest den første fageksamen studenten tar etter examen philosophicum + påbygningsdel.
- **Mellomfag:** er beregnet til å ta tre semestre, hvorav de to første semestrene er felles med grunnfag. Du går opp til grunnfagseksamen i slutten av andre semestret. I tredje semestret tar du eksamen i mellomfagstillegget.

CAND.-POLIT.-GRADEN.

Studietid: 6 -6.5 år

Cand.polit.-graden består av en cand. mag.-utdanning pluss et hovedfag, slik at studietiden til sammen blir på ca. 6 -6.5 år. Det er ikke noen forutsetning at du må ha samfunnsvitenskapelig cand. mag.-grad for å få en cand.polit.-grad, men du må først ha avlagt mellomfagseksamen i faget du tar hovedfag i, og du må ha avlagt prøve i samfunnsvitenskapelig statistikk eller ha eksamen hvor slik prøve inngår.

Et hovedfag er lagt opp som et fire semesters studium, men det er ikke uvanlig å bruke noe lenger studietid. Hovedfagsstudiet i sosialantropologi tar fem semestre. Ved siden av hovedfagspensumet skal studenten legge fram et selvstendig arbeid i form av en vitenskapelig undersøkelse (hovedoppgave).

Det er fra og med vårsemesteret 1993 innført hovedfagsavtaler. Avtalene skal regulere forholdet mellom studentene og instituttet på videregående studietrinn og bidra til å fremme gjennomstrømmingen.

PROFESJONSGRADEN.

Studietid: 5-6 år

Profesjonseksamen (tidligere embetseksamen) ved fakultetet kan du ta i fagene psykologi (cand.-psychol.) og sosialøkonomi (cand.-oecon.). Studiene til disse gradene atskiller seg fra cand.polit.-eksamen. Generelt kan en si at du i et slikt studium i større grad konsentrerer deg om ett fag. I stedet for grunn-, mellom- og hovedfag er et slikt studium inndelt i avdelinger, selv om første enheten også i denne type studium er et grunnfag, eller et halvt grunnfag. Antall avdelinger og studietid varierer. Profesjonsstudiene er beskrevet i avsnittene om de enkelte fagstudiene bak i boken. Der finner du også reglement for disse studiene.

DOKTORGRADER/FORSKERUTDANNING

Det tildeles to fagspesifikke doktorgrader innenfor den organiserte forskerutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet:

- dr. polit.
- dr. psychol.

At doktorgradsstudiet er organisert betyr at studiet er veiledet og at det er knyttet et opplæ-

ringsprogram til gjennomføringen. Det er ved siden av den organiserte forskerutdanningen mulig å levere inn avhandlinger for dr.philos.-graden.

Dr.polit.-graden omfatter fagene sosiologi, statsvitenskap, sosialantropologi og sosialøkonomi. Dessuten er fagene pedagogikk, medier og kommunikasjon, kriminologi og sykepleievitenskap integrert i fakultetets dr. polit. program. Dr. psychol. er knyttet til psykologifaget.

Opptak

For å kunne bli tatt opp til doktorgradsstudiet må søkerne normalt ha en høyere grad (hovedfag) innenfor et av samfunnsfagene. Annen høyere utdanning på tilsvarende nivå og av tilsvarende omfang kan etter individuell vurdering godkjennes som grunnlag for opptak.

Opptak skjer en gang i året, og søknadsfristen er 1. oktober med opptak fra 1. januar. De samlede krav for opptak og de forhold som skal med i en søknad er i første rekke:

- Relevant forutdanning, med høy faglig standard, dvs. som tilfredsstillende en god laud
- En god prosjektbeskrivelse som inneholder en faglig plan for gjennomføring av prosjektet
- Det relevante fag må kunne tilby veiledning/fagmiljø.
- Prosjektet må være gjennomførbart innenfor en forventet tidsramme på 4 år (maksimalt 5 år). Sentralt for gjennomførbarheten står en tidsplan og en finansieringsplan.

Studieopplegg

Doktorgradsstudiet er normert til 3 års netto heltidsstudier, inkludert inntil ett års opplæringsdel. Vanligvis blir man opptatt for en periode på 4 år, der ett år kan benyttes til pliktarbeid for institusjonen som har arbeidsgiveransvaret. Når det gjelder finansieringsplanen må det dokumenteres at søkeren er økonomisk dekket for hele opptaksperioden. Dr. gradsstudenter har normalt finansiering gjennom universitetet (universitetsstipendiat), Norges forskningsråd (forskningsrådsstipendiat) eller gjennom den institusjonen eller det forskningsprosjektet søkeren er knyttet til.

Doktorgradsstudiet avsluttes med levering av en skriftlig avhandling og gjennomføring av to prøveforelesninger og en disputas, der kandidaten forsvarer sin avhandling. Studieplaner og nærmere opplysninger om studiet for de enkelte fagene, fås ved henvendelse til instituttet man ønsker å søke opptak ved. Se også reglementet bak i Studiehåndboka.

Søknadsskjemaer og generell informasjon om forskerutdanningen ved SV-fakultetet, fås ved henvendelse til fakultetssekretariatet, eller ved å besøke vår WWW-adresse: <http://www.sv.uio.no/sv.html>

MAGISTERGRADEN

Det er anledning til å ta magistergraden i faget samfunnsgeografi. Magistergraden i de øvrige fagene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er avviklet fra og med våren 1993.

Godkjenning av ekstern utdanning

GODKJENNING AV EKSAMENER FRA ANDRE NORSKE LÆRESTEDER

Enkelstudier ved de statlige høyskoler (dvs. de av de statlige høyskoler som er ført inn under eksamensloven) gir uten særskilt vurdering fritak for deler av cand.mag.-graden. Fritak gis etter tid-for-tid prinsippet. De statlige høyskolene som er ført inn under eksamensloven, er distriktshøyskoler, ingeniørhøyskoler, kommunal- og sosialhøyskoler, pedagogiske høyskoler, Norsk Journalisthøyskole og Statens bibliotek- og informasjonshøyskole, og Norges Musikkhøyskole.

En del utdanninger fra andre norske offentlige og private undervisningsinstitusjoner er også godkjent som del av universitetsgrader. Studieveilederen kan gi nærmere opplysninger om dette.

GODKJENNING AV UTENLANDSK UTDANNING

Studenter med utenlandsk utdanning innen samfunnsfag som ønsker å få denne godkjent som del av en grad ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, kan søke fakultetet om dette dersom de er registrert ved Universitetet i Oslo. Søknadsskjema kan fåes ved henvendelse til fakultetsadministrasjonen.

Studenter som ikke er registrert ved UiO må søke via NAIC (Informasjonssenter for internasjonal utdanning)

NAIC
Pb: 1081, Blindern
0317 Oslo
Tlf: 22858860
Faks: 22858869
Email: Epost :naic@uio.no

WWW adresse: [http://www.uio.no/
www-adm/inta/naic/](http://www.uio.no/www-adm/inta/naic/)

Søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning må inneholde en utførlig redegjørelse for studiets innhold, omfang og varighet. Søknaden må være vedlagt attesterte kopier av vitnemål, pensumlister, kataloger o.l. dokumentasjon.

Dersom man ønsker å studere videre innenfor et bestemt fag på grunnlag av utenlandsk utdanning, eller ønsker en spesifisert godkjenning i forhold til vekt tall, vil søknaden bli oversendt til det aktuelle institutt for faglig vurdering.

For utdanning fra andre nordiske land gjelder regler for internordisk eksamensgyldighet fra 1. april 1976. Et av grunnprinsippene i disse reglene er at en skal ta utgangspunkt i den normerte (normale) studietid for de utdanninger som sammenliknes.

Nærmere informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning kan man få hos studieveileder ved fakultetet.

Behandlingstiden på fakultetet for søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning er opp til 3 måneder.

Studier i utlandet

Internasjonal avdeling

INTA
Sognsveien 70
Pb: 1081, Blindern
0317 Oslo
Tlf: 22858850
Faks: 22858888
Email: internasjonal@admin.uio.no

Internasjonal avdeling ved Universitetet i Oslo har laget en brosjyre til hjelp for de studen-

ter som ønsker å studere i utlandet som ledd i sin utdanning ved Universitetet i Oslo. Brosjyren «studieopphold i utlandet» gir deg råd og tips om bl.a. studentutvekslingsprogrammer, finansieringsordninger og søknadsprosedyrer. Brosjyren kan du få ved henvendelse til Internasjonal avdeling, fakultetenes studieveiledere eller hos studiekonsulentene på instituttene.

Internasjonal avdeling har opprettet et «study abroad» bibliotek til bruk for studenter som planlegger et studieopphold i utlandet. Her kan du finne kataloger fra et stort antall universiteter, sentrale oppslagsverk over universiteter og utdanningssystemer, informasjon om finansieringsordninger og informasjon om sommerskoler og språkskoler i utlandet. Biblioteket er åpent hver dag fra kl 11.00 til 15.00. På mandager og torsdager er biblioteket bemannet med rådgiver for studier i utlandet, hun vil kunne hjelpe deg til å finne frem til relevant informasjon i biblioteket.

Internasjonal avdeling avholder med jevne mellomrom informasjonsmøter for studenter som ønsker å studere i utlandet. Slike møter kunngjøres i form av oppslag på fakultetenes og instituttens oppslagstavler og i «study abroad» biblioteket.

Studieveilederne ved fakultetet kan også bistå med relevant informasjon om både studier i utlandet og godkjenning av disse.

Utdanningskrav for adjunker og lektorer

Det er Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet som avgjør hvilken utdanningsbakgrunn som godtas for undervisning i skoleverket. Encand.mag.-grad, kombinert med praktisk-pedagogisk utdanning (se Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling), er godkjent som adjunktutdanning, mens en

cand.polit.-grad, eller en profesjonseksamen av høyere grad, plusspraktisk-pedagogisk utdanning gir tittelen lektor.

Tidligere ble det stilt krav til sammensetningen av en cand.-mag./cand.polit.-grad for å bli godkjent som adjunkt/lektor. Slike formelle krav blir ikke lenger stilt. Det er likevel å anbefale at studenter som tenker på å undervise, prøver å få med sentrale undervisningsfag i fagkretsen. Forundervisning i samfunnsfag vil særlig sosiologi, sosialantropologi og statsvitenskap være aktuelle. I tillegg er det stort behov for lærere som kan undervise i sosialøkonomi i den videregående skole.

Institutt for Lærerutdanning og Skoleutvikling, ILS

Besøksadresse: Fysikk Bygningen

Pb: 1099, Blindern

0316 Oslo

Tlf: 22855070

Faks: 22854409

Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet gir praktisk-pedagogisk utdanning til studenter som har fagutdanning fra universitet og/eller høyskole og som tar sikte på å undervise i skolen. Praktisk-pedagogisk utdanning er nødvendig for å få fast ansettelse i mange undervisningsstillinger.

Den praktisk-pedagogiske utdanningen er ettårig. Første semester (10 vektall) kan inngå i cand.mag.-graden. For søkere som har avlagt full cand.mag.-grad og som tar ettårig praktisk-pedagogisk utdanning, vil 10 vektall/et halvt år kunne regnes som videreutdanning i forhold til ansettelse som adjunkt med opprykk. Adjunkt med opprykk er cand.mag. og ett års utdanning (20 vektall) i tillegg til cand.mag.-grad.

Generell orientering

Praktisk-pedagogisk utdanning består av tre hoveddeler:

- pedagogisk teori
- fagdidaktikk
- praksis

Pedagogisk teori er felles for alle studenter. Faget skal bidra til å klargjøre de tradisjoner og verdier som knytter seg til undervisning og oppdragelse i vårt samfunn. Videre skal faget gi innsikt i grunnlaget for undervisning av barn, unge og voksne.

I fagdidaktikk skal studentene ta ulike studier alt etter hvilke fag/fagområder de har i sin utdanning. Det fagdidaktiske studiet skal føre studenten inn i grunnleggende spørsmål om fagenes egenart og legitimering. I fagdidaktikken vises sammenhengen mellom studiefaget og skolefaget. Fagdidaktikk er et tverrfaglig studieområde. Den henter sin kunnskap fra skole- og universitetsfaget, fra pedagogisk teori og andre fagområder som kan belyse de grunnleggende spørsmål om utvikling av kunnskap, læring og undervisning i skolefaget.

I praksis skal studenten få trening i å kunne undervise og lede læringsarbeid. Studentene vil så langt som mulig få sin praksis i fag eller fagområder som ligger nær opp til deres utdanning. Praksissituasjonen stiller krav til den enkeltes evner til å kommunisere og samarbeide med elever, andre lærere og veiledere. Studiet i fagdidaktikk og pedagogisk teori skal støtte opp under undervisningen og læringsarbeidet.

Utdanningen skal med andre ord bidra til utvikling av den enkeltes helhetlige kompetanse som lærer.

For opptak til praktisk-pedagogisk utdanning kreves følgende:

- Du må ha avlagt eksamen i et omfang av minst 50 vekttall. Du må ha to fag og

ett av fagene må være på 30 vekttall, det andre faget må være på 20 vekttall.

- Søkere som ikke tilfredstiller kravene til faglig bredde og dybde underpunkt 1, må ha cand.mag.-grad eller høyere grad.

Søkerne blir prioritert i følgende rekkefølge:

- Studenter med fullført hovedfag og oppnådd høyeste grad.
- Studenter som har fullført cand.mag.-graden. Søkere med cand.mag.-grad rangeres for opptak etter det tidspunkt cand.mag.-graden ble fullført.
- Studenter som har fullført ren profesjonsutdanning (teologi, medisin, odontologi, jus, agronom eller tilsvarende)
- Studenter med faglærerutdanning (ikke fullført cand.mag.-grad.)

Søknadsfrister

- 15. oktober for studiestart i høstsemesteret
- 1. oktober for studiestart i vårsemesteret

Nærmere opplysninger og skjema fås ved henvendelse til instituttet.

FAGKOMBINASJONER

De færreste har noen helt klar oppfatning om hvilke fag de skal kombinere i en cand.mag.-grad før de kommer til universitetet. Det finnes utallige muligheter, og en del fag kan være fag du aldri har hørt om før. Det lønner seg derfor å lese en del om tilbudene universitetet har før du begynner å studere, oppsøke studieveiledere og diskutere med medstudenter.

Mange studenter velger fag ut fra interesse, men de fleste er også opptatt av yrkesmulighe-

ter. Andre velger fag i cand.mag.-graden som kan støtte opp under en eventuell spesialisering på hovedfaget. Det er derfor umulig å gi noe fasitsvar om hva som vil lønne seg akkurat for deg, men underveis i studiet kan du få tips og råd.

Valg av fag styres først og fremst av evner og interesser, men kan også påvirkes av impulser du får i universitetsmiljøet. Det er greit å ha en helhetlig plan, men la den være gjenstand for revisjoner underveis, da valg av fag like gjerne kan være en kontinuerlig prosess gjennom studieløp.

Cand.mag.-graden er som du skjønner en svært fleksibel studieordning. Du velger i stor grad selv hvilke fag graden din skal inneholde, og hvor fordypningen (mellomfaget) skal ligge. Rekkefølgen du tar fagene i, er helt likegyldig, men du må holde deg innenfor noen minstemål, som f.eks. at du skal ha minst et mellomfag og ett grunnfag i cand.mag.-graden din. Noen mindre studieenheter undervises bare i vår- eller høst-semesteret, derfor er det viktig å sjekke dette på forhånd.

Yrkesmuligheter

Yrkesmulighetene med en utdanning fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet har lenge vært gode, selv om man i den senere tid har merket en viss fortetning på arbeidsmarkedet for akademikere generelt. Trenden idag er at akademikere med samfunnsvitenskapelig utdanning bruker lengre tid på å komme i arbeid.

For en del jobber vil de faktiske fagkunnskaper du sitter inne med være de primære kvalifikasjonene, for andre jobber vil selve faginnholdet i utdanningen være av mindre betydning, og mer vekt vil være tillagt allmennfaglig kompetanse og ferdigheter i å kunne forholde seg til problemstillinger. Det å kunne

utrede et problemfelt, analytisk og metodisk, samt kunne formulere seg godt både skriftlig og muntlig, vil være dine fremste kvalifikasjoner i mange tilfeller.

Det er viktig å nevne i denne sammenheng, at for de akademikere med samfunnsvitenskapelig utdanning som utdannes i de nærmeste årene, vil det bli viktig å tenke utradisjonelt og fleksibelt både i forhold til studieplanlegging, men også i forhold til søkeprosessen. Det vil lønne seg å søke bredt både yrkesmessig og antagelig geografisk.

Det anbefales alle potensielle og reelle studenter å forsøke å danne seg et bilde av hva slags type arbeid de kan tenke seg eller hvilken sektor de kan tenke seg å virke innenfor, før de går i gang med et universitetsstudium. Mange vil ha hjelp og nytte av å lese informasjonsmaterieell eller oppsøke studie- eller yrkesveiledere. Mediene er viktige kilder til hjelp i valg av utdanning. Ved å holde seg informert om hvilke institusjoner og organer som driver og opprettholder samfunnet, vil man kunne få innsikt i hvilke områder som rommer aktuelle nedslagsfelt for arbeidstaker, hvor det tradisjonelt er behov for samfunnsvitere, nye satsningsområder og mulige, fremtidige markeders fremvekst som følge av samfunnsutvikling.

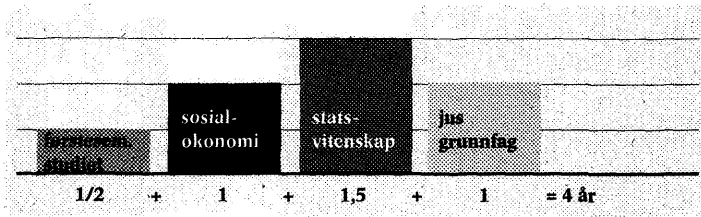
De fleste samfunnsvitere arbeider innen offentlig forvaltning, massemedia, organisasjoner, forskningsinstitusjoner og i mindre grad i det private næringsliv. Som eksempler på arbeidsteder kan nevnes: departementene, utenriktjenesten, helse- og sosialsektoren, arbeids- og attføringssektoren, undervisningssektoren, kultursektoren og media.

Arbeidsområdene kan f.eks. være:

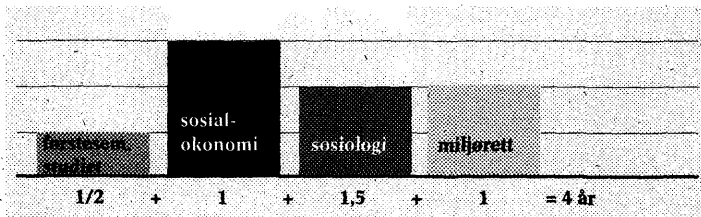
- personalforvaltning,
- opplæring,

Fagkombinasjonstips

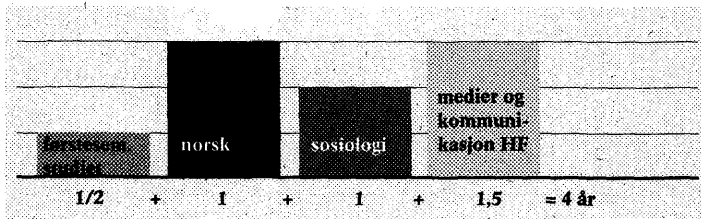
Økonomisk/administrativ

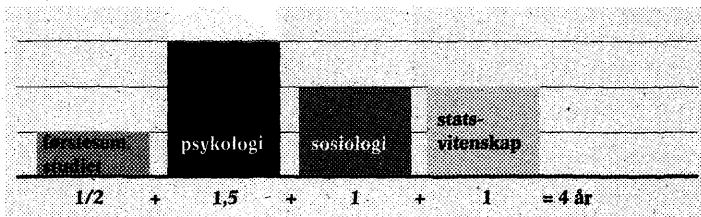
Miljø

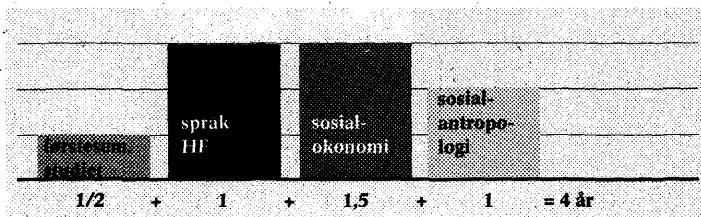
Informasjonsarbeid

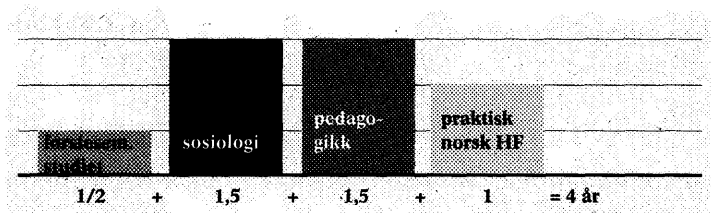
Personalforvaltning

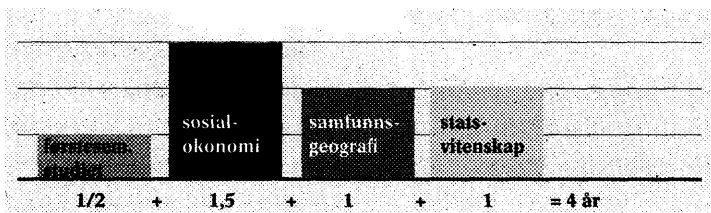
Internasjonalt arbeid

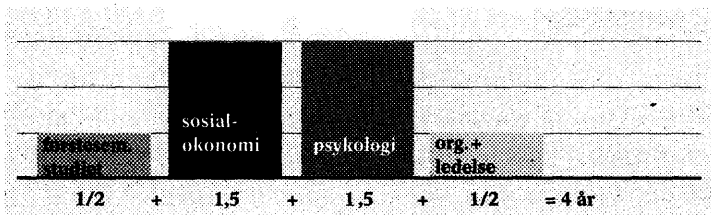
Administrasjon

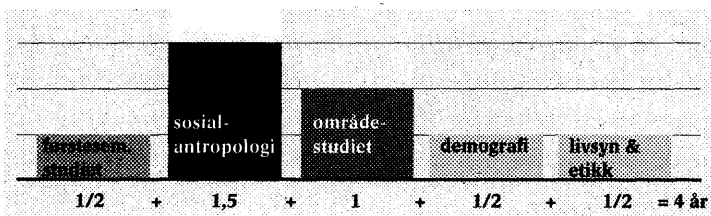
Miljøforvaltning/øk.adm.

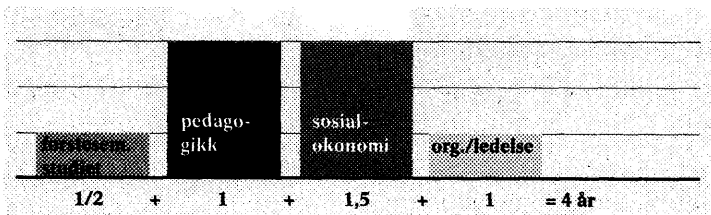
Økonomisk/administrativt

Internasjonalt arbeid

Personalforvaltning

Generell orientering

- organisasjonsutvikling,
- informasjonsarbeid,
- saksbehandling- og utredningsarbeid,
- samfunnsplanlegging,
- veiledning/rådgivning,
- undervisning.

Yrkesmulighetene med en utdanning fra fakultetet vil være avhengig av hvilken fagsammensetning du velger, om du tar høyere eller lavere grad eller om du tar et profesjonsrettet profesjonsstudium.

Kandidater med høyere grad (profesjons-eksamen/hovedfag) får vanligvis mer faglig interessante jobber, f.eks. innenfor forskning/utredning.

Funksjonshemmede studenter

Ved Universitetet i Oslo er det etablert et råd som har fått i oppgave å legge forholdene best mulig til rette for personer med funksjonsvansker. Studieveilederen på fakultetet og studiekonsulentene på instituttene er kontaktpersoner for de studenter som ønsker hjelp. De hovedgrupper funksjonshemmede man her tenker på er: bevegelsehemmede, svaksynte/blinde og hørselssvekkede/døve. Rådet vil i samarbeid med kontaktpersoner ved instituttene/fakultetet søke:

- å finne tekniske løsninger med henblikk på adkomst, ferdsel og arbeidsmuligheter,
- sette i verk praktiske tiltak for å lette undervisningssituasjonen / eksamenssituasjonen.

Eventuelle henvendelser kan rettes til:

Seksjon for funksjonshemmede studenter

Besøksadresse: Helga Engs hus, 4.et

Pb: 1127 Blindern

0317 Oslo

Tlf: 22857134

Teksttelefonen: 22854243

Faks: 22854458

Se ellers «Retningslinjer for dispensasjon ved eksamen for funksjonshemmede».

Utsettelse av verneplikt

Studenter ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet som ønsker å søke utsettelse av verneplikt, skal gå fram på følgende måte:

Forsvarsdepartementet har utarbeidet et søknadsskjema som alle som skal søke om utsettelse skal bruke (også de som søker om utsettelse av sivilarbeidertjeneste) Søknadsskjema fås i SV Info-senter, 3. etasje Eilert Sundts hus.

Søknaden sendes eller leveres til:

Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Postboks 1084 Blindern, 0317 Oslo.

Fakultetet behandler søknaden og sender den videre til den militære eller sivile instans sammen med en uttalelse. Hvis en søknad ikke kan anbefales i samsvar med det studenten primært ber om, vil studenten få beskjed om dette til den adresse som er oppgitt på skjemaet.

Vær tidlig ute med søknaden og bruk det fastsatte søknadsskjema slik at misforståelser og avslag på grunn av utløpte frister unngås.

Studiefinansiering

STATENS LÅNEKASSE

Søknader om studielån for studenter som er i gang med utdanning i vinterhalvåret, bør være sendt til Lånekassen i løpet av mai måned dersom midlene skal være disponible før høstsemesterets start. Vanlig behandlingstid er ellers

ca. 2 måneder. For studenter som skal påbegynne et studium, må søknad sendes så snart man har fått melding om at man er opptatt ved studiet. Søknad skal sendes på særskilt skjema som bl.a. er utlagt i 1. etasje i Administrasjonsbygningen.

Stønad innvilges etter vurdering av:

- studieplan
- søkers økonomi
- eventuell ektefelles formue.

For søkere under 19 år tas det også hensyn til foreldres økonomi.

Utdanningsstipend

Utdanningsstipend gis etter en tilsvarende vurdering som for lån, men stipendet er også behovsprøvet etter ektefelle-inntekt. I utdanningsstipendet inngår bl.a. botillegg for søkere som ikke lenger bor sammen med sine foreldre.

ANDRE STIPEND OG LEGATER

Universitetet i Oslo tildeler etter søknad studentstipend. Disse søkes for ett semester av gangen, og søknadsfristen er 1. desember for de påfølgende semestrene. Stipendene kan søkes av alle studenter, men gis bare i sjeldne tilfeller til nye studenter.

Søknadsskjema fås ved ekspedisjonskontoret i 1. etasje i Administrasjonsbygningen.

Det eksisterer for øvrig en rekke legater som gir stipend til utdanningsformål. Opplysninger om de fleste av disse står i «Stipend-og legat-håndboken».

En del kommuner gir også stipend til studenter fra kommunen. Henvendelse om disse rettes til de enkelte kommuner.

Delvis ettergivelse av utdanningslån

Hvis du tar et hovedfag ved fakultetet, vil du komme inn under ordningen der du kan avskrive deler av lånet ditt, etter fullført eksamen.

Nærmere retningslinjer er lagt ut i resepsjonen i 1. etg. i Administrasjonsbygningen på Blindern, eller kan fås ved henvendelse til Statens lånekasse for utdanning.

Lånekassen har i løpet av de siste årene tatt i bruk nye behandlingsrutiner for søknad om stipend og lån (optisk lesing av søknadene). Inntil mars i år har Lånekassen vært delt i geografiske regioner. Etter reorganiseringen er Oslo og de øvrige østlandsområdene delt i regioner etter søkerens fødselsdato.

For nærmere informasjon ta kontakt med det nærmeste Lånekassens kontor.

Du finner også informasjon på internettet: URL: <http://www.lanekassen.no>

Studentvelferd

Som student vil du oppdage at det er viktig med gode sosiale rammer i tillegg til et godt faglig tilbud. Universitetet samarbeider med Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) om å legge forholdene til rette for at du trives med studentlivet.

SiO arbeider for at hverdagen som student skal være best mulig tilrettelagt for deg. Derfor har SiO et bredt tilbud som innbefatter:

- studenthybler,
- barnehageplasser,
- gratis lege/sosionomtjeneste,
- idrettstilbud,
- studenthytter,
- kulturaktiviteter,
- jobbsøkertret Arbeidsforum.

Henvend deg i Informasjonstjenesten:

Generell orientering

SiO

Besøksadresse: 1. etasje i Administrasjonsbygningen eller SiOs service kontor i 1. etasje.

Pb: 94, Blindern

0317 Oslo

Tlf: 22854713

Tlf. 22853379

WWW: [http://www.sio.uio.no/
www-sio/index.htm](http://www.sio.uio.no/www-sio/index.htm)

Se ellers i Forelesningskatalogen og SiO's brosjyrer.

Studieplaner

Psykologi

Psykologisk institutt

Adresse Eilert Sundts hus, 8. etg.
 Postboks 1094 Blindern
 0317 Oslo
 Telefon 22855233
 Telefon 22855234
 Telefon 22855237 (studiekonsulent)
 Telefon 22855789 (studieveileder treffetid:1200-1400)
 Ekspedisjonstid hver dag mellom 1200-1430.

Psykologistudiet

Innenfor det psykologiske fagområdet tilbyr Universitetet i Oslo et profesjonsstudium. Det fører fram til cand.psychol. graden og gir grunnlag for godkjenning som psykolog med rett til å utøve profesjonelt psykologisk arbeid. I tillegg tilbys grunn- og mellomfag i psykologi samt doktorgradsstudium. For den som er interessert i psykologisk viten og kunnskap, men ikke tar sikte på å bli psykolog, representerer grunnfag og mellomfag et selvstendig alternativ som kan kombineres med andre fag ved universitetet og utdanninger fra høyskolesystemet, og åpne for interessante arbeids- og yrkesmuligheter.

GRUNNFAG

Studiet tar sikte på å gi et elementært kjennskap til moderne psykologi. Dette omfatter en innføring i psykologisk tenkemåte og vesentlige forskningsresultater, metodeproblemer og teorier, samt psykologiens historie. Grunnfagseksamen i psykologi kan kombineres med andre fag med sikte på en cand.mag.

/cand.polit. grad ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Det kan også inngå i en fagkrets som fører fram til cand.philol.- eller cand.mag.grad ved Det historisk filosofiske fakultet. Ved Det matematisk naturvitenskapelige fakultet gir denne eksamen 20 vt. Grunnfagseksamen kvalifiserer ikke for praktisk psykologisk arbeid eller yrkesutøvelse. Studietiden er normert til 1 år.

MELLOMFAG

Mellomfag består av grunnfaget og et mellomfagstillegg. Mellomfagstillegget skal normalt ta ett semester for heltidsstudenter. Mellomfagstillegget gir mulighet for fordypning innen utviklingspsykologi eller sosialpsykologi. Mellomfag i psykologi kan kombineres med andre fag med sikte på en cand.mag. eller cand.polit. grad ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Det kan også inngå i en fagkrets som fører frem til cand.philol. eller cand.mag. graden ved Det historisk filosofiske fakultet og i en fagkrets som fører frem til den intrafakultære cand.mag. graden. Mellomfag i psy-

kologi egner seg for studenter som tar sikte på å undervise i psykologi og kan i kombinasjon med andre fag egne seg godt innen mange områder av arbeidslivet, f.eks. innen organisasjonsarbeid, markedsføring og personaladministrasjon. Mellomfaget egner seg som videreutdanning/etterutdanning for personer som tidligere har avlagt grunnfagseksamen i psykologi, har yrkeserfaring og som ønsker en mulighet for videre studier i faget.

PROFESJONSSTUDIET

Det psykologiske profesjonsstudiet gir utdannelse for profesjonell psykologisk virksomhet som er regulert ved Lov om godkjenning av psykologer m.v. av 1973. Etter denne loven er profesjonsstudiet i psykologi fra norsk universitet grunnlaget for godkjenning av psykologer. Profesjonell psykologisk virksomhet finner i dag sted innen helse- og sosialsektoren, skoleverket og arbeids- og attføringssektoren; ofte i samarbeid med andre faggrupper. Dessuten arbeider psykologer ved universiteter, høyskoler, forsknings- og utredningsinstitutter, i offentlig og privat administrasjon og i næringslivet. Det psykologiske profesjonsstudiet som leder fram til cand.psychol. graden, er delt i to avdelinger. 1. avdeling gir et grundig kjennskap til vitenskapelig psykologi og en innføring i tilgrensende fag (støttediscipliner). 2. avdeling er mer profesjonsrettet, og gir et nødvendig kunnskapsgrunnlag for å påta seg arbeidsoppgaver som psykolog, dessuten mulighet for fordypelse innen ulike delområder av psykologien, gjennom spesialkurs og arbeid med en vitenskapelig avhandling (hovedoppgaven). Hovedoppgaven kan også påbegynnes/leveres i løpet av 1. avdeling. Studietiden er normert til 5 år.

[PSYG] Grunnfag

Studiet tar sikte på å gi studentene en første innføring i den psykologiske vitenskap. Undervisning vil bli gitt ved forelesninger og seminarer. Studentene kan ikke gjøre regning med at alle deler av pensum vil bli gjennomgått i undervisningen, og anbefales å legge opp sin egen leseplan. Undervisningen tar sikte på å lette tilnærningen av pensum ved en utdyping av sentrale problemer, og sammen med supplerende lesning gi økt forståelse av pensum. Ved eksamen vil oppgavene bli gitt slik at de kan besvares på grunnlag av pensum. På grunn av begrensede ressurser og kapasitet, gjelder tilbudet om deltagelse på seminarundervisningen kun studenter som har studierett.

FORKUNNSKAPER

Førstesemesterstudiet (examen philosophicum + examen facultatum) for nye studenter fra høsten 1996/ examen philosophicum må være bestått senest semesteret før en melder seg til noen eksamen.

OPPBYGGING

Psykologi grunnfag endres fra våren 1997 slik at det blir en eksamen for alle etter 1. semester (10 vt.) og en eksamen etter 2. semester (10 vt.). Tilsammen gir eksamen etter første og andre semester fullt grunnfag (20 vt.).

FAGLIG INNHOLD

1. semester(PSY1): Innføring i psykologi, psykologiens historie og forskningsmetoder. Det gis en innføring i psykologiens ulike temaområder, teorier og forskningsresultater. Videre er hensikten å vise hvordan faget har utviklet seg, samt å gi innsikt i vitenskapsteo-

retiske problemstillinger og forskningsmetodikk med særlig relevans for psykologien.

2. semester(PSY2): Det gis en grundigere innføring i sentrale temaer: Kognitiv psykologi, biologisk psykologi, utviklingspsykologi, sosialpsykologi og personlighets/abnormalpsykologi.

PENSUM

Pensum er på omlag 3000 sider for fullt grunnfag. Pensumlister og opplysninger kan fås ved henvendelse til ekspedisjonsjonen, Psykologisk institutt, 8. etasje, Eilert Sundt hus. Det tas forbehold om endringer.

EKSAMEN - NY ORDNING

Eksamen i psykologi grunnfag består av to deler, med en eksamen etter hvert semester. Alle prøver er skriftlige. For å melde seg til eksamen i PSY2 kreves det at kandidaten har bestått PSY1 eller at kandidaten melder seg til PSY1 samtidig med at han/hun melder seg opp til PSY2. I sistnevnte tilfelle vil karakteren fra PSY2 ikke være gjeldende dersom det ikke oppnås bestått på PSY1.

PSY1 (1. semester): Det gis oppgaver fra den generelle innføringen i psykologi, psykologiens historie og metode. Denne eksamen består av en 8-timers eksamen og en 4-timers eksamen. Ved 8-timers eksamen gis essay-oppgaver. 4-timers eksamen består av mindre spørsmål.

PSY2 (2. semester): Det gis oppgaver fra fordypningstemaene. Eksamen er en 8-timers eksamen hvor det gis essay-oppgaver. Det gis to oppgaver og kandidaten skal besvare en.

KARAKTERFASTSETTELSE - NY ORDNING

PSY1: Karakteren gis slik at karakteren for 8-timers og 4-timers prøvene vektet 2:1. Ved fastsettelse av endelig karakter til psykologi grunnfag teller eksamen fra PSY1 og PSY2 likt. Begge prøver må være bestått for at kandidaten skal bestå grunnfagseksamen.

EKSAMEN - GAMMEL ORDNING

Studenter som starter psykologi grunnfag tidligere enn V-97, kan fortsatt gå opp til eksamen etter gammel ordning (PSYG). Denne eksamen består av to skriftlige prøver, hver på 8 timer, og en muntlig prøve. Eksamen holdes hvert semester. Overgangsordningen innebærer at studentene kan avlegge grunnfagseksamen, gammel ordning t.o.m. våren 1998.

FJERNUNDERVISNING

Psykologi grunnfag som fjernundervisning. Universitetet i Oslo tilbyr også psykologi grunnfag som fjernundervisning. Dette er et samarbeid mellom alle de fire universitetene i Norge og NKI. Første del - 10 vt. - består av innføring i psykologi, psykologiens historie og metode. Andre del - 10 vt. - inkluderer kognitiv psykologi, biologisk psykologi, utviklingspsykologi, sosialpsykologi og personlighets-/avvikspsykologi. Opplegget kombinerer ulike arbeidsmåter; studieveiledning, aktivitetsopplegg, skriftlige innsendingsoppgaver, videokassetter og weekendsamlinger ved universitetene. Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til ekspedisjonen ved Psykologisk institutt eller NKI.

[PSYM] Mellomfag

Mellomfag består av grunnfaget og et mellomfagstillegg. Mellomfagstillegget skal normalt ta ett semester for heltidsstudenter. For deltidsstudenter er det mulig å bruke lengre tid på mellomfagstillegget. Tillegget skal gi mulighet for grundigere studium i et av områdene som inngår i grunnfaget, i tillegg til generelle metodiske og fagdidaktiske problemstillinger. Metodedelen skal gi kunnskap om forskningsprosessen og grunnlaget for psykologisk viten. Den fagdidaktiske delen tar opp det som i vid forstand kan kalles formidling, herunder også pedagogiske spørsmål knyttet til undervisning i psykologi og etiske problemer ved bruk av psykologisk kunnskap. Undervisningen skal legge vekt på å avgrense arbeidsmåtene i undervisning mot psykologisk behandling. For tiden er det mulig å fordype seg innen områdene sosialpsykologi og utviklingspsykologi.

SEMESTEROPPGAVE

Studentene kan i løpet av studietiden utarbeide en semesteroppgave på 15-20 maskinskrevne sider. Arbeidet med semesteroppgaven skal ha en sentral og integrerende funksjon i mellomfagstillegget. Studentene må følge et av oppgaveseminarene i arbeidet med semesteroppgaven. Det er faglærer på seminaret som godkjenner oppgavens tittel og det valgfrie pensum. Frist for godkjenning av semesteroppgavetittel kunngjøres i forelesningskatalogen. Semesteroppgaven kan inngå i eksamen. Frist for innlevering kunngjøres i forelesningskatalogen.

PENSUM

Pensum omfatter omlag 1.500 sider og er inndelt i følgende tre deler:

- a) Fellespensum for alle studenter som tar mellomfag.
- b) Fordypelsespensum i sosialpsykologi eller utviklingspsykologi. (Studentene velger selv fordypelsesområde.)
- c) Valgtritt pensum innenfor henholdsvis utviklingspsykologi og sosialpsykologi.

A. Fellespensum

Fellespensum består av:

- Metode.
- Fagdidaktikk.

Metodedelen omfatter lærestoff om forskningsprosessen og er på ca. 400 sider. Fagdidaktikkdelen inneholder en faghistorisk oversikt som skal gi studenten kunnskap om og perspektiver på psykologi som basalfag, som praktisk fag og som undervisningsfag. Spesielt viktig er det å illustrere de valg og forenklinger som foregår fra forsknings- /basalfag til studiefag og videre til skolefag. Den fagdidaktiske delen inneholder også en innføring i sentrale teoretiske og praktiske emner og begreper som er nødvendige i arbeidet med å klargjøre studentenes framtidige undervisnings- og formidlerrolle. Pensum i fagdidaktikk er på ca. 120 sider.

B. Fordypelsespensum

Studentene velger fordypelsespensum enten i sosialpsykologi eller i utviklingspsykologi. Hvert fordypelsespensum er på ca. 500 sider.

C. Valgfritt pensum

For studenter som følger et oppgaveseminar er den valgfrie litteraturen organisert rundt temaer. Den valgfrie litteraturpensumdelen utar-

beides i samråd med den faglærer som leder oppgaveseminaret. Hoveddelen av det valgfrie pensum vil naturlig knyttes til tema for semesteroppgaven. For de som ikke følger et oppgaveseminar og dermed ikke har en faglærer som kan godkjenne et individuelt C pensum, er det utarbeidet C pensumlister. Disse kan hentes på ekspedisjonen, 8. etasje, Eilert Sundts hus, samme uke som seminarene starter. C pensum skal utgjøre ca. 500 sider.

Pensumlistene (A og B pensum) fås på ekspedisjonen, Psykologisk institutt, 8. etasje, Eilert Sundts hus.

UNDERVISNING

Melding om undervisning for mellomfagstillegget vil bli gitt i forelesningskatalogen. Det gis undervisning i tilknytning til fellespensum (del A) og i fordypelsesområdene (del B). Instituttet organiserer også tematiske oppgaveseminarer i tilknytning til semesteroppgaven. Tid og sted for oppgaveseminarene annonseres i forelesningskatalogen.

EKSAMEN

Studentene har anledning til å velge mellom to alternative eksamensordninger:

A: Semesteroppgave, en skriftlig prøve på 8 timer og muntlig eksamen.

B: To 8-timers skriftlig eksamener og muntlig eksamen.

Forutsetningen for å velge alternativ A er deltagelse på instituttets oppgaveseminar og individuell semesteroppgavetittel godkjent av faglærer. For å melde seg til eksamen i mellomfagstillegget kreves at kandidaten har bestått grunnfagseksamen i psykologi i tidligere semestre eller at kandidaten melder seg opp til grunnfagseksamen samtidig som hun/han melder seg opp i mellomfagstillegget. I siste

tilfelle får ikke kandidaten fremstille seg til muntlig prøve i mellomfagstillegget dersom grunnfagseksamen ikke er bestått. 14 dager før den skriftlige prøven som er felles for alternativ A og B, får studentene utdelt 6-8 oppgaver ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved Psykologisk institutt, 8. etasje i SV bygget. Minst to av disse oppgavene oppgis til skriftlig prøve, studentene besvarer én av de oppgitte oppgavene. Til den andre skriftlige prøven som er alternativet til semesteroppgaven, gis det spørsmål i form av essay-oppgaver fra det standardiserte fordypningspensum (C-pensum) som blir satt opp av instituttet. Eksamen avsluttes med en muntlig prøve av kunnskap i B-pensumet og tilbakemelding i forhold til semesteroppgaven og den skriftlige prøven/de to skriftlige prøvene.

KARAKTERFASTSETTELSE

Ved eksamensordning A teller semesteroppgaven 2/3 og den skriftlige prøven 1/3 ved fastsettelse av den skriftlige karakter. Ved eksamensordning B teller den C-pensumrelaterte skriftlige prøven 2/3 og den ordinære skriftlige prøven 1/3 ved fastsettelse av den skriftlige karakteren. Ved beregning av endelig karakter for mellomfagseksamen vektet grunnfagskarakteren 2 og mellomfagstillegget 1 (2:1). Eksamen i mellomfagstillegget i psykologi er å betrakte som en helhet. En student som går opp til ny prøve kan imidlertid legge fram en semesteroppgave som har vært benyttet ved tidligere fremstilling til mellomfagseksamen. I slike tilfeller blir oppgaven bedømt på nytt på fritt grunnlag. Eksamen i mellomfagstillegget holdes hvert semester.

[PSYK1N/PSYK2] Profesjonsstudiet

Opptaksbestemmelser

Psykologisk institutt tar hvert semester opp 36 studenter til profesjonsstudiet i psykologi. Høsten 1996 og våren 1997 er opptaket midlertidig økt til 39 studenter per semester. Opptaksordningene til profesjonsstudiet er endret flere ganger i løpet av de senere årene, og ulike opptaksordninger gjelder for ulike grupper av studenter.

Opptaksordning 1

Følgende opptaksordning vil gjelde for de studentene som begynner på psykologi grunnfag fra og med våren 1997: Opptaket skjer etter 1 års studium som består av førstesemesterstudiet (examen philosophicum + påbygningsdel (10 vt.)(se orientering om nytt førstesemesterstudium) og 1. semester av psykologi grunnfag (PSY1) (10 vt.). For studenter som ikke har valgt den samfunnsvitenskapelige påbygningsvarianten, vil det for opptak bli krevet dokumenterte forkunnskaper tilsvarende denne varianten. Rangering av søkere vil skje på bakgrunn av karakter til eksamen etter første halvår av psykologi grunnfag (PSY1) og annen informasjon. Opptaksreglementet for denne gruppen studenter er ikke ferdigbehandlet, så det er fremdeles noe usikkerhet om grunnlaget for rangering av søkere. Nærmere informasjon fås ved henvendelse til Psykologisk institutt. Opptak etter denne ordningen vil først bli aktuelt etter at ventekøen til profesjonsstudiet er avviklet (se forklaring under «Ventekø»).

Opptaksordning 2

Følgende opptaksordning gjelder for studenter som tok eksamen i psykologi grunnfag (mellomfag) fra og med høsten 1993 og frem til opptaksordning 1 begynner å gjelde. Opptaket skjer etter 1 1/2 års studietid (examen philosophicum og psykologi grunnfag). Søkerne rangeres på grunnlag av karakter fra grunnfag (mellomfag), karakteren på examen philosophicum, antall godkjente vekttall og alder. Opptak etter denne ordningen vil først bli aktuelt etter at ventekøen til profesjonsstudiet er avviklet (se forklaring under «Ventekø»).

Gammel opptaksordning

Følgende opptaksordning gjelder for studenter som avla grunnfagseksamen (mellomfagseksamen) senest våren 93, og som senest høsten 93 hadde søkt om opptak på profesjonsstudiet: Opptak etter 1 1/2 års studietid (examen philosophicum og psykologi grunnfag). Alle med karakteren 2.5 eller bedre er sikret plass på profesjonsstudiet.

Ventekø

Mange kvalifiserte søkere etter gammel opptaksordning har ført til at det i dag er en venteliste på omlag 225 personer som venter på å komme inn på profesjonsstudiet. Ventetiden fra avlagt grunnfagseksamen til opptak på profesjonsstudiet har vært lang. Alle studentene som har rett til opptak etter gammel opptaksordning vil få tilbud om studieplass før studenter som skal søke opptak etter opptaksordningene 1 og 2, kan søke opptak. Disse opptaksordningene vil tre i kraft det semesteret det ikke er nok søkere etter gammel opptaksordning. Fordeling av studieplasser mellom studenter som søker på grunnlag av opp-

taksordning 1 og de som søker på bakgrunn av opptaksordning 2, vil skje proporsjonalt i forhold til søkermassen i de to gruppene.

1. AVDELING

Profesjonsstudiets 1. avdeling bygger på ex.phil. med påbygningsdel og 1. semester grunnfag (eller ex.phil og fullt grunnfag) og fører dette videre ved at studentene skal skaffe seg en solid og allsidig kunnskap om de forskjellige områder i psykologien og deres vitenskapelige grunnlag. Gjennom kurs og øvelser vil studentene få et konkret kjennskap til de viktigste teorier, forskningsmetoder og resultater. 1. avdeling er sentral i studiet som helhet, idet studentene her erverver seg de teoretiske og metodiske forutsetninger for psykologisk tenkemåte som kreves i det etterfølgende yrkesorienterte studium og arbeid. Dette inkluderer også statistikk og databehandling og støttedisiplinene nevrobiologi, samfunnsfag og psykiatri. 1. avdeling er inndelt i fem temasestre. Hvert av semestrene er organisert om en hovedstamme av undervisningstiltak der psykologisk kunnskap, metoder og teorier blir behandlet ut fra hvert sitt hovedperspektiv. Sentralt i undervisningen står en periode med øvelser - demonstrasjoner - praksis, som sammen med et paralleltgående seminar vil knytte det teoretiske kunnskapsstoffet til konkrete erfarings- og forsknings situasjoner. En rekke frittstående undervisningstilbud vil ta sikte på en nærmere utdyping av spesielle problemstillinger og sentrale perspektiver. Seminarer og gruppeaktiviteter tar sikte på at studentene mest mulig aktivt skal tilegne seg stoffet i lærebøkene.

Semester I - Kognitiv psykologi- behandler menneskelig informasjonsbehandling - opplevelser, vurderinger, beslutninger og handlinger fra et kognitivt perspektiv. Undervisning

gis også i forskningsmetode, statistikk og databehandling som hjelpemidler i faglige beslutningsprosesser. Kursprøven i statistikk må være bestått før opplysning til 2. semester.

Semester II - Biologisk psykologi- tar sikte på en allsidig innføring i det biologiske grunnlaget for mentale prosesser og atferd. I dette semester tas nevrobiologiske støttedisiplin.

Semester III - Utviklingspsykologi- tar opp de ulike sider ved individets vekst og forandring gjennom livet. Støttedisiplinen samfunnsfag vil understreke de kulturelle og sosiale sider ved menneskelig utvikling.

Semester IV - Sosialpsykologi - tar opp det sosialpsykologiske perspektivet på individets tilknytning til samfunnet, og viser hvordan moderne sosialpsykologi kan belyse aktuelle problemstillinger og sosiale fenomener.

Semester V - Personlighetspsykologi- beskriver personers målsetninger, uttrykksformer og indre liv slik dette skapes og gjenskapes gjennom livsløpet. Spesiell vekt vil legges på forhold som fremmer/hemmer livskvalitet. I dette semesteret tas psykiatri støttedisiplin.

Pensum

1. avdelings pensum bygger på pensum til 1. semester psykologi grunnfag og den samfunnsvitenskapelige påbygningsdelen til førstesemesterstudiet eller tilsvarende. Innen de rammer som Styret vedtar fastsettes det konkrete pensum for det enkelte temasemester, i tillegg til pensum i psykologi kommer pensum til støttedisiplinene. Pensum til hvert temasemester består av ca. 1.500 sider tilsammen for temadelen og støttedisiplinen. Selv om studentene foran hver eksamen kan holde seg til et fastlagt pensum, er det studiemessig intet skarpt skille mellom pensumlitteratur og annen faglitteratur. For å få tilstrekkelig fagpsykologisk innsikt er det nødvendig å ha kunn-

skaper ut over det faste pensum. Det vil være nødvendig å gå til originalverker, konsultere håndbøker, orientere seg i tidsskrifter og foreta annen utfyllende lesning. Faglærerne vil gi opplysninger og anbefalinger om utfyllende lesning i forbindelse med undervisningen. Det vil også bli gitt orientering i bruk av bibliotekets tjenester for litteratursøking.

Pensumlister

Pensumlister fås ved henvendelse til ekspe-
disjonen i 8. etg. Eilert Sundts Hus.

Undervisning

Selv om den kunnskapsmengde som kreves til eksamen i all hovedsak finnes i pensum, kan en student ikke tilegne seg en allsidig psykologisk skolering og tenkemåte bare ved å lese lærebøkene. Undervisningen er derfor lagt opp med sikte på å integrere teori, metode og praktisk erfaring. Studentene anbefales derfor å legge opp sin lesning slik at den kan kombineres med den undervisning som gis til enhver tid. En aktiv holdning til lærebokstoffet letter tilegnelsen og gir det beste grunnlag for en selvstendig kritisk vurdering av stoffet. Selv om hvert semester har et hovedperspektiv, utgjør 1. avdeling et enhetlig studium, og undervisningen vil understreke dette helhetsperspektivet. Forelesningene vil som regel gi en oversikt og diskusjon av generelle eller spesielle emner innen teoretisk psykologi, og vil kunne inneholde stoff og synspunkter som er så nye at de ennå ikke er kommet med i lærebøkene. Forelesningene skal kunne sette problemene i sammenheng og stake ut hovedlinjene i de forskjellige områder. Seminarer gir mulighet for større aktivitet fra studentenes side og forutsetter mer intimt samarbeid mellom faglærer og studenter. Indivi-

duelle arbeidsoppgaver, gruppearbeider, oppgaveskriving o.l. kan organiseres og kombineres. Studentene skal få øvelse i disponering av stoff, kombinasjon av forskjellige emneområder, saklig kritikk og alminnelig diskusjon av emner og problemer. Kurser kan være av ulike slag. I semestrene I-V er undervisningen i anvendte metoder, praksisseminarene og prosjektarbeidet obligatoriske. Kursene tar sikte på å gi den nødvendige trening og grunnlag for kritisk bruk av forsknings- og arbeidsmetoder. En kombinasjon av kurs og øvelser gir den beste muligheten for å utdype hvordan konkrete observasjoner og erfaringer kan settes i sammenheng med teoretiske forståelser. Det vil også gjøre studentene fortrolige med hvordan teoretiske perspektiver, systematiske observasjoner og praktisk utprøving gjensidig utdyper og beriker det psykologiske kunnskapsstoffet. De forskjellige undervisningstilbud er ment å hjelpe studentene til å utdype lærebokstoffet og aktivere dets praktiske relevans. Det vil i kurser og seminarer bli lagt vekt på selvstendighet.

Støttedisipliner

Det er knyttet en kursprøve til hver av støttedisiplinene i nevrobiologi, samfunnsfag og psykiatri. Prøven vurderes til bestått/ikke bestått. Studentene anbefales å følge kursene i støttedisiplinene.

Nevrobiologisk støttedisiplin

Det kreves elementær kjennskap til generell biologi og fysiologi, human genetikk, sanse- og muskelfysiologi samt synapsefysiologi. Det kreves mer inngående kjennskap til sentralnervesystemets anatomi og fysiologi. I hvert semester vil det bli arrangert et kurs med demonstrasjoner og eventuelle øvelser.

Samfunnsfaglig støttedisiplin

Det kreves elementær kjennskap til sosiologi og sosialantropologi. Studentene skal gøres kjent med: (a) sentrale teoretiske begreper og forskningsmetoder, og (b) aktuelle problemstillinger med relevans til psykologi. Disiplinen har et omfang som tilsvarer minst 1/8 av et grunnfag. Pensum vil være på minst 500 sider fordelt mellom disiplinene. Kurset avsluttes med en 7 timers skriftlig prøve, som omhandler begge disiplinene. Etter særskilte dispensasjonsregler kan man søke om fritak fra kurset. I hvert semester vil det bli arrangert forelesninger fra en del av hovedområdene innenfor pensum.

Psykiatri støttedisiplin

Kurset tar sikte på å gi studentene en elementær innføring i psykiatrisk teori og praksis. Hensikten med kurset er delvis å gjøre studentene kjent med et fag som psykologer ofte samarbeider med, delvis å bidra til at studentenes psykopatologikunnskaper i noen grad kan gis en praktisk klinisk forankring. Undervisningen vil gjøre utstrakt bruk av sykehistorier til illustrasjon av psykopatologiske forhold. Studenter som ikke følger undervisningen vil bli prøvet i et utvidet pensum ved kursprøven. Kurset holdes ved Gaustad sykehus.

Eksamen

Eksamen for alle fem temasemestrene og de tre støttedisiplinene på 1. avdeling holdes hvert semester. Fristen for oppmelding til de forskjellige eksamener blir kunngjort i forelesningskatalogen. Den er den samme som for melding til eksamen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Disse frister gjelder også for oppmelding til prøvene i støttedisiplinene.

Hvert temasemester i 1. avdeling avsluttes med en eksamen som består av en 6-timers skriftlig prøve og en semesteroppgave. 6-timersprøven og semesteroppgaven vurderes under ett og teller likt ved beregning av semesterkarakteren, som fastsettes etter vanlig skala. En semesterkarakter teller 1/5 av samlet 1. avdelingseksamen. Studentene skal avlegge de enkelte eksamener til den tid som følger av gjeldende studieplan. Dersom en student ikke består en semesterekamen, gis vedkommende likevel anledning til å følge undervisningen i det påfølgende semester. Studenten må da ordinært avlegge ny prøve ved førstkommande regulære eksamen. Hvis to på hverandre følgende eksamener ikke er bestått, kan studenten ikke fortsette i studiet før begge eksamener er bestått. For studenter som kommer i en slik situasjon, vil adgang til å følge studiet videre skje etter søknad og være avhengig av ledig plass. Studenten kan fremstille seg på nytt for å forbedre sin eksamenskarakter én gang pr. eksamen i påfølgende semester ved ordinær eksamen. Best oppnådde karakter blir stående. Videre hører til 1. avdelingseksamen en 6-timers skriftlig prøve i hver av støttedisiplinene (7 timer for samfunnsfaglig støttedisiplin). Disse prøvene blir vurdert til bestått/ikke bestått. Studenten kan også fritas for disse prøvene dersom han/hun har dokumentert tilsvarende kunnskaper i faget gjennom annen prøve. Opplysninger om hvilke prøver som ordinært gir grunnlag for fritak, fås på eksedisjonen ved Psykologisk institutt.

Godkjent 1. avdelingseksamen forutsetter:

- Bestått alle fem temaeksamener til 1. avdeling.
- Bestått alle tre støttedisiplinene.
- At all obligatorisk undervisning er gjennomført og godkjent.

Studenten kan ikke begynne på noen del av 2. avdelingsstudiet før avsluttende eksamen til 1. avdeling er godkjent.

2. AVDELING

Denne avdeling er sterkere yrkesorientert enn 1. avdeling og har som målsetting fordypende studier i anvendt og klinisk psykologi, i en bredde og et omfang som gir studentene generell kyndighet i fagpsykologisk arbeid på ulike yrkesområder. Ifølge Psykologloven danner cand. psychol eksamen grunnlaget for godkjenning som psykolog, og dermed for psykologisk virksomhet. Faget er imidlertid for omfattende, både teoretisk og praktisk til at den enkelte kan forventes å arbeide like kompetent med alle faglige problemer. For å sikre at de ulike områder av anvendt psykologi skal kunne bli tilført den kompetanse faget gir grunnlag for, gis i 2. avdeling også undervisning med sikte på fordypelse. Det profesjonsrettede formålet med 2. avdeling sikres først og fremst gjennom at praksis er integrert i den løpende undervisning, og i demonstrasjoner og øvelser.

Undervisning

Generelt vil undervisningen i 2. avdeling legge vekt på:

- at studentene får en realistisk oppfatning av psykologiske arbeidsoppgaver og hvilke deler av psykologien som er relevant for de ulike områder.
- at studentene lærer å kjenne det forskningsmessige grunnlag for praktisk virksomhet,
- at studenten lærer å se behovet for å koble praksis til forskning og legge opp arbeidet på en måte som muliggjør systematisk evaluering av egen virksomhet.

Undervisningen vil, der det er hensiktsmessig, bli lagt til instituttets eksterne praksisinstitusjoner. 2. avdeling vil normalt gjennomføres på 2 1/2 år når praksistiden regnes med.

Oppbygging

2. avdeling stiller krav til studentene på de følgende tre felter: teoretiske kunnskaper, metodisk skolering og profesjonsrettet praksis. 2. avdeling består av følgende undervisningsselektorer:

- Felleskurs med praksis
- Hovedpraksis
- Påbyggingskurs

Dessuten omfatter 2. avdelingsplanen bestemmelser om:

- Pensum
- Eksamen

Felleskurs med praksis

Felleskursene innleder 2. avdelingsstudiet. Kravet til faglig bredde søkes bl.a. ivaretatt ved at den generelle og teoretisk/metodiske skolering i 1. avdeling blir videreført i kurs i psykologiske arbeidsmetoder som er obligatorisk for samtlige studenter i 2. avdeling. Kursene tar sikte på å gjøre studentene kjent med noen vanlige problemer og arbeidsoppgaver i psykologisk praksis. I denne sammenheng vil profesjonelle fremgangsmåter for undersøkelse og intervensjon bli drøftet i forhold til de problemer/utfordringer en psykolog møter. Undervisningen skal gi studentene trening i valg og prioritering av arbeidsmetoder i relasjon til arbeidsoppgaver. Det anses således ikke tilstrekkelig at studentene oppnår en viss fortrolighet med de enkelte arbeidsmetoder. Fel-

leskursene vil særlig ta opp problemer og arbeidsoppgaver som møter psykologen i helsesektoren, skolesektoren og arbeids- og attføringssektoren. Felleskursene tar opp muligheter for evaluering av egen virksomhet som psykolog, og gir undervisning i relevant lovverk og fagets retningslinjer. Som ledd i felleskursene skal studentene ha praksis i en egnet ekstern institusjon f.eks. innen helse, skole- eller arbeidspsykologi /attføringssektoren. Her skal studentene arbeide som psykologs medhjelper. For videre utdyping av formålet med felleskurspraksis, se Hovedpraksis. Felleskurs med praksis må være godkjent før studentene påbegynner hovedpraksis.

Hovedpraksis

Det kreves at studentene også gjennomfører en mer omfattende praksis - hovedpraksis - i ekstern institusjon. Hovedpraksis strekker seg normalt over 6 mnd. med ca. 28 timer pr. uke og gjennomføres ordinært i semesteret etter felleskursene. Hovedpraksis skal gi studentene erfaring med psykologiske problemer og arbeidsmetoder, og skaffe seg kjennskap til institusjonen og til samarbeidsformer med personale med annen fagutdanning. Gjennom arbeid med klienter skal studentene også få en klarere forståelse av styrke og begrensninger i psykologisk kunnskap i forbindelse med psykologisk yrkesutøvelse og de etiske problemer som oppstår i denne sammenheng. Studentenes erfaring fra praksisperioden forutsettes trukket inn og bearbeidet i enkelte undervisningstiltak. Ved praksisinstitusjonen vil studentene få veiledning av en praksislærer (psykolog som er ansatt ved institusjonen), som er tilknyttet Psykologisk institutt som hjelpelærer, for å gi veiledning og ha tilsyn med denne delen av studiet. Studenten vil være å betrakte som psykologs medhjelper i praksistiden. For

studenter som velger å arbeide med hovedoppgaven i 2. avdeling kan noe av tiden brukes til innsamling av materiale til hovedoppgaven. Det vises her til reglement for hovedpraksis.

Påbyggingskurs

Påbyggingskursene er gruppert i fire fordypningsområder: Klinisk voksen og ungdomspsykologi, klinisk barnepsykologi, pedagogisk psykologisk rådgivning, og arbeids og organisasjonspsykologi. Påbyggingskursene skal utdype ulike fagområder med sikte på ytterligere styrking av kompetansen i forhold til sentrale arbeidsoppgaver. For å nå en tilstrekkelig fordypelse i temaer relevant for et bestemt yrkesområde, må hver student skaffe seg et visst antall kurspoeng. Et (1) kurspoeng skal normalt tilsvare 1 times katalogført undervisning pr. uke i ett semester. Styret bestemmer hvor mange kurspoeng de ulike undervisningstilbud gir, hvilke yrkesområder de er relevante for og fastlegger til enhver tid hvor mange kurspoeng som kreves for å fremstille seg til eksamen. Når det gjelder de øvrige kurspoeng som trengs ut over kurspoengene til det valgte fordypningsområdet, skal disse velges fra de resterende fordypningsområder. For alle studenter gjelder det at før man går opp til eksamen må man ha tatt minst to kurspoeng fra pedagogisk psykologisk rådgivning og to kurspoeng fra arbeids- og organisasjonspsykologi. Adgang til påbyggingskurs ut over det obligatoriske minimum vil være avhengig av kurskapasitet. Når det gjelder valg av påbyggingskurs, anbefales studentene å benytte seg av instituttets tilbud om studieveiledning i lærernes samtaletider.

Pensum

Pensum til 2. avdeling består av pensum knyttet til felleskursene og til de påbyggingskursene som den enkelte student har valgt. Kursplanene inneholder de til enhver tid gjeldende litteraturlister vedtatt av Styret ved Psykologisk institutt. I den grad det foreligger valgfrihet og alternativer for sammensetning av pensumlisten, vil studentene kunne få råd og veiledning av faglærerne ved utvalget. Foruten kurslitteraturen vil det også være nødvendig å lese tilleggs litteratur i forbindelse med hovedoppgaven. Den undervisning som blir gitt i pedagogikk, sosiologi, antropologi og andre fag som grenser til psykologi, kan studentene også ha stort utbytte av. Likevel blir studentene henvist til atskillig lesning på egenhånd. Det henvises til egne lister over anbefalt litteratur for videregående lesning.

Eksamen

Ny ordning

Avsluttende 2. avdelingseksamen er delt i to med en skriftlig 8-timers skoleeksamen på slutten av 2. termin knyttet til fellepensummet og fullførte felleskurs. Ved avslutningen av studiet kommer i tillegg en skriftlig eksamen, 14-dagers hjemmeeksamen eller 8-timers skoleeksamen i oppgitt emne knyttet til fordypningsområdet og en muntlig eksamen. De to eksamenene vektet likt i den samlede karakter for 2. avdeling. Denne ordningen gjelder studenter som begynner i 2. avdeling høsten 1996.

Gammel ordning

Avsluttende eksamen i 2. avdeling holdes hvert semester. Eksamen består enten av to 8 timers skriftlige prøver eller en oppgitt 14 dagers oppgave på grunnlag av pensum knyttet til

felleskursene, og en selvvalgt 14-dagers oppgave som ordinært er knyttet til påbyggingskursene; samt en muntlig prøve. Ved de skriftlige prøver skal kandidaten dokumentere sine kunnskaper i og sin forståelse av anvendt psykologi i sin alminnelighet. Det vil bli lagt særlig vekt på evnen til kritisk vurdering og evnen til å se muligheter og begrensninger i anvendelse av ulike teorier og metoder og forskningsresultater. Til muntlig eksamen vil det bli eksaminert i pensum fra felleskurs og påbyggingskurs, og poenggivende forskningskurs. Eksaminasjon kan også ta utgangspunkt i 14 dagers oppgavene. For bestått skriftlig eksamen til 2. avdeling gis det en foreløpig karakter fra 1,0-4,0 med en desimals nøyaktighet. Denne meddeles kandidaten, som ikke kan fremstille seg til muntlig prøve før den skriftlige er bestått. Etter den muntlige prøven fastsettes den endelige karakter, også med en desimals nøyaktighet. Kandidater som får dårligere karakter enn 4,0, har ikke bestått eksamen.

Hvis en kandidat til 2. avdelingseksamen har bestått de skriftlige og muntlige prøver, men ikke fått godkjent den selvvalgte vitenskapelige undersøkelse (hovedoppgaven), kan vitnemål ikke utstedes før godkjent hovedoppgave foreligger. Har en kandidat fått godkjent hovedoppgaven, men ikke bestått de øvrige prøver, gjelder det at han/hun må fremstille seg til de skriftlige og muntlige prøver på ny. Det er ikke adgang til å fremstille seg til noen del av eksamen i psykologi mer enn 3 ganger. Den best oppnådde karakter blir gjeldende. (Om dispensasjon, se reglementet § 9.) Karakterene etter 1. avdeling og etter 2. avdeling (som teller likt) vil til sammen utgjøre hovedkarakteren ved oppnådd cand. psychol grad. På eksamensvitnemålet angis karakteren fra 1. avdeling og 2. avdeling med grad og tallverdi med en desimal. Dessuten angis en hovedkarakter med grad og tallverdi. Hovedoppgavens tittel

og karakter med grad og tallverdi med en desimal angis særskilt på eksamensvitnemålet.

Hovedoppgavé

Instituttets studieplan og retningslinjer for arbeidet med hovedoppgaven fås ved henvendelse til instituttet. Hovedoppgaven kan leveres når som helst i løpet av profesjonsstudiet, men senest ved oppmelding til 2. avdelingseksamen. Studentene skal under sitt arbeid med hovedoppgaven ha en fast veileder. Det skal inngås en veiledningsavtale mellom student og veileder. Veiledningsavtalen skal være levert instituttet innen avslutningen av 3. termin på 2. avdeling. I tillegg til påbygningskurs og forskningsseminarer skal hovedoppgaven sikre den nødvendige konsentrasjon og fordypelse i spesielle områder. Arbeidet skal ordinært være innsamling og/eller analyse av et empirisk materiale, men kan også være av teoretisk art. Arbeidet skal vise at studenten behersker vitenskapelig fremgangsmåte, såvel som de spesielle problemstillinger og metoder som knytter seg til et valgt emne. Det er utarbeidet egne retningslinjer for datainnsamling i eksterne institusjoner og for utforming av hovedoppgaven. Hovedoppgaven teller ikke med ved fastsettelsen av karakteren ved 2. av-

deling, men gis egen karakter med grad og tallverdi.

Forskning- og hovedoppgaveveiledning

Hvert semester skal det arrangeres forskningsseminarer knyttet til pågående forskning ved instituttet eller til diskusjon av internasjonale forskningstradisjoner. For å lette studentenes arbeid med hovedoppgaven vil det også bli arrangert egne hovedoppgaveseminarer.

Innpasning

Studenter som etter søknad får ekvivalent utdanning og eksamener fra andre utdannelsesinstitusjoner med deler av embetsstudiet i psykologi, kan etter vurdering i hvert enkelt tilfelle opptas i den utstrekning plasser er blitt ledige ved at ordinære studenter slutter før de har fullført embetsstudiet (Kollegievedtak av 8.9. 1972). Administrasjonsordningen for rangering av søkerne kan fås ved henvendelse til instituttet.

Dr. Psychol.-graden

Om dr. psychol. -studiet, se i Universitetets reglementshefte.

Samfunnsgeografi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Adresse Eilert Sundts hus, 7. etg.
Postboks 1096 Blindern
0317 Oslo
Telefon 22855257
Telefon 22854417 Studiekonsulent
Fax 22855253 (faks til studiekonsulent)
Fax 22855362 (faks til vitenskapelige ansatte)
Epost admin@sgeo.uio.no
URL: <http://www.sv.uio.no/sgeo/sgeo/index.htm>

Innledning

Samfunnsgeografi studerer teoretisk og empirisk de regionale forutsetninger for og konsekvenser av samfunnsmessig utvikling. I samfunnsgeografiske analyser legges det stor vekt på tids- og stedsspesifikke (kontekstuelle) forhold. Regional (territoriell) utvikling kan forstås som et resultat av samspillet mellom generelle, globale og nasjonale, prosesser og strukturer av økonomisk, teknologisk og politisk karakter, og spesifikke historisk betingete og naturgitte forhold i de aktuelle områder. Samfunnsgeografiens oppgave i arbeidsdelingen med andre samfunnsvitenskaper er å undersøke hvordan og hvorfor det skjer en geografisk differensiering, og hvilke konsekvenser dette får for mennesker, samfunn og miljø intraregionalt, interregionalt og internasjonalt.

Hovedtemaer i forskning og undervisning er økonomiske strukturendringer og industriell utvikling, byutvikling og urbanisering, sosiale, politiske og demografiske forhold, miljøproblemer samt utviklingsproblemer i den tredje verden og Nord/Sør-relasjoner. Det legges vekt på å se sammenhengen mellom forhold og prosesser i forskjellige deler av verden.

Grunnfaget inneholder i tillegg en opplæring i naturforhold.

Krav om forkunnskaper

Examen philosophicum og examen facultatum må være bestått senest semesteret før en melder seg til noen eksamen (dette gjelder ikke GG112). Det er tilrådelig at dette er gjennomført før fagstudiet tar til.

Samfunnsgeografifagets oppbygning

- *Grunnfag*: 2 semestre.
- *Mellomfag*: 1 semester i tillegg til grunnfag. Grunnfagseksamen må avlegges semesteret før du melder deg til eksamen i mellomfagstillegget.
- *Hovedfag*: 4 semestre i tillegg til mellomfag.

Fagkombinasjoner og yrkesmuligheter

Hovedfagseksamen i samfunnsgeografi kvalifiserer til stillinger innen undervisning, forskning, forvaltning, utredning og planlegging in-

nenfor offentlige etater, organisasjoner og det private næringsliv. I de senere år har samfunnsgeografer særlig fått jobb innen kommunal forvaltning, departementer, regionale forskningsstiftelser, private bistands- og andre organisasjoner og lærerhøgskoler. Samfunnsgeografi lar seg godt kombinere med miljøfag, fremmedspråk og med andre samfunnsfag.

Det er fremdeles en viktig oppgave å sikre det faglige grunnlag for undervisning i skolen. Grunnfagseksamen gir kompetanse til å undervise i geografi i ungdomsskolen og den videregående skole.

Undervisning

Grunnfagsundervisningen starter hvert vårsemester og går over to semestre. Det anbefales å starte om våren da det ikke arrangeres parallelle undervisningsrekker. Studentér som likevel ønsker å begynne studiet i høstsemesteret må først ta kontakt med studiekonsulenten eller med den ansvarshavende for grunnfaget.

Undervisning i mellomfagstillegget gis bare i vårsemesteret.

Hovedfagsstudiet kan påbegynnes hvert semester, men undervisning i de obligatoriske kursene gis bare i høstsemesteret.

Ekskursjoner og prosjektoppgaver på grunn- og mellomfag er obligatoriske. Den øvrige undervisningen er ikke obligatorisk, men det anbefales at studentene følger forelesningene og deltar aktivt i kursgrupper og seminarer. På hovedfag er ekskursjon ikke lenger obligatorisk, men det vil bli gitt tilbud om ekskursjon hvert år.

Til eksamen forutsettes det at studentene har tilegnet seg en faglig oversikt og forståelse, både gjennom det oppgitte lesepensum, de obligatoriske ekskursjoner og den utdypning og supplering av pensum som ellers gis i undervisningen.

Eksamen

Melding til eksamen skjer som anvist i gjeldende forelesningskatalog. Fristen i høstsemesteret er 22. september, i vårsemesteret 1. mars.

[SGEOG] Grunnfag

Målet med grunnfaget er å gi et bredt faglig grunnlag for videregående studier i faget, og å gi kompetanse for undervisning i skolen.

For å oppfylle disse målene skal innholdet i grunnfaget dels reflektere faglige utviklingsretninger og forskningsmessige interesser, dels samfunnets og skolens behov for geografisk fagkunnskap. Sentralt i realiseringen av disse målene står de fagdidaktiske elementer.

INNHold

Grunnfaget består av to emner, samfunnsgeografi (SGEOGS, 15 vekttall) og naturgeografi (GG112, 5 vekttall). Begge disse emnene utgjør tilsammen grunnfaget og kan ikke erstattes av andre emner.

Samfunnsdelen gir en innføring i samfunnsgeografi med vekt på befolknings- og bosettingsgeografi, bygeografi, økonomisk geografi, sosialgeografi, politisk geografi og utviklingsgeografi, samt en innføring i metode og faghistorie. Naturdelen inneholder en orientering om geomorfologi, klima, jordsmonn og vegetasjon. Det legges vekt på naturmiljøet globalt og i Norge. Innføringen i naturforhold tilsvarer 25% av pensum.

UNDERVISNINGSFORM

Forelesninger: 4 timer pr uke i samfunnsgeografi, 4 timer pr uke i naturgeografi (vårsemesteret).

Kurs: 3 timer pr uke i samfunnsgeografi, 2 timer pr uke i naturgeografi (vårsemesteret).

Ekskursjoner/prosjektarbeid: I samfunnsgeografi er det 1 endags ekskursjon i vårsemesteret og 1 endags ekskursjon i høstsemesteret. Prosjektarbeid og andre pålagte arbeidsoppgaver må godkjennes før kandidaten tillates å gå opp til eksamen. I naturgeografi er det 3 endags ekskursjoner (vårsemesteret). Alle ekskursjoner og prosjektarbeid er obligatorisk.

EKSAMEN

Eksamen holdes i slutten av hvert semester. Det er tre skriftlige eksamener - én 8-timers eksamen med 3-4 oppgaver av essaykarakter og to 6-timers eksamener. Det holdes ingen muntlig eksamen. Man må ha ståkarakter i alle eksamenene innen hvert emne (SGEOGS og GG112).

Hvis en kandidat ikke består eksamen i et av emnene eller ønsker å forbedre sin karakter, kan ny(e) prøve(r) avlegges ved ordinær eksamen, inntil 2 ganger.

Det anbefalte atlas og Statistisk årbok er tillatt brukt som hjelpemiddel ved eksamen. Da oppgaver kan bli gitt i forbindelse med atlas og årboka, må de tas med ved hver eksamen. Atlas og årbok som det er skrevet, notert eller tegnet i, tillates ikke brukt.

Karakterberegning

Det er én samlet grunnfagskarakter. I denne teller karakteren i naturgeografi 25%.

PENSUM

Pensumlister og opplysninger kan fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret. Pensum består av 4000 sider. Mye av pensum selges i form av kopisamlinger. Disse er tilgjengelige ved SV Info-senter. I begynnelsen av hvert semester er det egne utvalg, se gjeldende Forelesningskatalog.

[SGEOM] Mellomfag

Mellomfagstillegget i samfunnsgeografi er beregnet til ett semesters studium etter avlagt grunnfagseksamen, som må være bestått for å ta eksamen i mellomfagstillegget. Det gis undervisning i mellomfagstillegget kun i vårsemesteret.

Mellomfaget består av to alternative emner, enten *i-landsgeografi* eller *u-landsgeografi*. Begge variantene har et pensum på 2000 sider.

[SGEOIMTL] I-LANDSGEOGRAFI

Emnet behandler økonomiske strukturendringer, industriutvikling, migrasjon og urbanisering, samt politisk, sosial- og kulturgeografi i Norge og andre utviklete industriland. Det gis innføring i teorier for territoriell og samfunnsmessig utvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det legges vekt på anvendelse av samfunnsgeografisk teori og metode i analyser av konkrete samfunnsproblemer.

Undervisningsform

Forelesninger: 2 timer pr uke.

Kurs: 3 timer pr uke.

I tillegg inneholder mellomfagstillegget to frivillige ekskursjoner og et frivillig essay.

Eksamen

Eksamen består av en skriftlig semesteroppgave og en muntlig prøve. Semesteroppgaven skrives over et emne valgt av studenten i samråd med faglærer.

Karakterberegning

Muntlig eksamen er justerende, men med mulighet for å stryke grunnet kontrollfunksjonen.

Mellomfagstillegget teller 1/3 av den samlede karakter for mellomfaget (grunnfag pluss tillegget).

[SGEOMTL] U-LANDSGEOGRAFI

Emnet har som mål å formidle kunnskap om utviklingslandenes problemer og forholdet mellom disse land og industriland. Det gis innføring i utviklingsteorier og utviklingsstrategier på nasjonalt og internasjonalt nivå. Det blir lagt vekt på emner som ressursutnyttelse, jordbrukets og industrialiseringens rolle i vekstprosessen, lokale strukturforhold og internasjonale relasjoner.

Undervisningsform

Forelesninger: 3 timer pr uke.

Kurs: 2 timer pr uke.

Mot slutten av vårsemesteret holdes et 4-dagers obligatorisk spesialseminar hvor det påbegynnes en skriftlig semesteroppgave.

Eksamen

Eksamen består av en skriftlig semesteroppgave og en muntlig prøve. Semesteroppgaven skrives over et emne valgt av studenten i samråd med faglærer.

Karakterberegning

Muntlig eksamen er justerende, men med mulighet for å stryke grunnet kontrollfunksjonen.

Mellomfagstillegget teller 1/3 av den samlede karakter for mellomfaget (grunnfag pluss tillegget).

[SGEOH] Hovedfag

FORKUNNSKAPER

Hovedfagsstudiet bygger på avlagt eksamen i samfunnsgeografi mellomfag. Man må også ha oppnådd cand.mag.-graden. Det må søkes om opptak til hovedfag (søknadsfrister 1. juni og 1. desember).

MÅL

Hovedfagsstudiet tar sikte på å gi studentene økt innsikt i samfunnsgeografiske teorier og metoder og kjennskap til problemstillinger og diskusjoner innen faget. Studiet tar videre sikte på å gi trening i bruk av samfunnsgeografiske arbeidsteknikker og praktisk erfaring i selvstendig vitenskapelig arbeid, særlig gjennom hovedoppgaven.

OPPBYGGING AV HOVEDFAGET

Hovedfagsstudiet består av følgende deler:

- 1) Fellespensum i idéhistorie og vitenskapsteori (5 vt.)
- 2) Teoripensum (5 vt.)
- 3) Individuelt særpensum (10 vt.)
- 4) Hovedoppgaven (20 vt.)
- 5) To seminarforedrag knyttet til hovedoppgaven

Samfunnsgeografi

Hovedoppgaven

Arbeidet med den selvstendige vitenskapelige oppgaven danner kjernen i studiet. Studenten må tidlig samrå seg med faglærerne om valg av hovedoppgave og stå i nær kontakt med sin veileder under studiets gang. Studentene skal selv velge tema for sin hovedoppgave, som bør være på 80-100 sider.

Innleveringsfrister for hovedoppgaven til instituttet er 15. august og 15. november i høstsemesteret, og 15. januar og 15. mai i vårsemesteret.

Pensum

Gjennom fellesspensum i idéhistorie og vitenskapsteori skal studentene øke sin innsikt i teoretiske og metodiske deler av faget og skaffe seg oversikt over sentrale emner innen samfunnsgeografien. Dette eksemplifiseres bl.a. med sentrale arbeider fra økonomisk geografi, utviklingsgeografi og befolknings- og bosettingsgeografi. Pensum utgjør 1000 sider.

Studentene kan velge mellom ulike alternativer når det gjelder teoripensum (1000 sider). For tiden er det følgende alternativer: Befolkningsgeografi, kultur- og sosialgeografi, utviklingsgeografi og økonomisk geografi.

Det individuelle særpensumet på 2000 sider skal ha tilknytning til hovedoppgavens tema, men ha en større faglig bredde enn dette.

Det er anledning til å ta maksimalt 10 vekt-tall av hovedfaget ved andre utdanningsinstitusjoner, for eksempel i forbindelse med ERASMUS og NORDPLUS. Slik utdanning må godkjennes av instituttet.

EKSAMEN

Det er separate eksamener i fellesspensum, teoripensum og særpensum. I fellesspensum og

teoripensum er det en 8-timers skoleeksamen, mens det i særpensum er en 14-dagers hjem-meeksamen.

Eksamen arrangeres i slutten av hvert semester. Studenten kan selv velge når i løpet av studiet de skriftlige prøvene skal avlegges. Eksamen i fellesspensum og teoripensum må avlegges før eller samtidig med eksamen i det individuelle særpensum. Det seneste tidspunkt vil være i forbindelse med endelig eksamen (innlevering av hovedoppgave og muntlig eksamen). Under den muntlige prøven drøftes emner fra hovedoppgaven.

Karakterberegning

Det gis separate karakterer for hovedoppgaven og de skriftlige delprøvene. Ved utregning av foreløpig hovedfagskarakter er vektene i forhold til angitte vekt-tall. Den muntlige eksamen kan føre til justering av total-karakteren.

Master of Philosophy in Development Geography

INTRODUCTION

The M.Phil. programme is offered by Department of Sociology and Human Geography, the Faculty of Social Sciences, University of Oslo. The department has had a long interest in studies of development in the South, and the staff has since the mid-1970s carried out research on a variety of topics related to poverty and underdevelopment.

Mass poverty and extreme inequality characterise the South today. Poverty is also prevalent in several countries in the North, especially in the largest cities. Economic and social development have for decades been researched and debated upon. This has not resul-

ted in an accepted development strategy that may alleviate poverty and provide poor people with prospects for a better life.

There is a great need for comparative knowledge on and understanding of the diverse combinations of development problems in different countries, regions and places in the South. Important lessons can be learnt by viewing them in light of past and present experiences of countries in the North. It is moreover essential to study the implementation of development plans in the South to acquire an understanding of the barriers to and complexities of efforts carried out to improve people's living situations. This then also involves analyses of political processes at various levels.

Development and environment is a theme of great importance today. Although the main global environmental problems are caused by the North, there are numerous environmental problems in the South which are extremely serious to the people and local areas concerned. Deforestation, soil erosion, changing patterns of rainfall and industrial and other kinds of pollution are among some of the environmental problems affecting a large number of people. Recent experiences of more strict environmental laws and regulations in the North can be useful for plan and strategy formulations in the South.

Human Geography is a discipline with a long tradition of studying the diverse and changing situation of regions and of people in small communities all over the world. The analyses of differences between places and groups of people are the foundation of the discipline together with analyses of spatial (territorial) structures and processes. The close link with Physical Geography through the history of the discipline explains the position of environmental questions in Human Geography. Although limited, the basic training human geog-

raphers have in natural science and ecology is valuable when studying societal processes behind environmental problems.

The M.Phil. programme is in English, and is intended for students from the South who have a B.A. in Human Geography. However, the programme is open to students from the South with a more limited training in Human Geography but with a training in regional and urban planning who want to strengthen their theoretical understanding and methodological knowledge for contributing to solving development problems in their home countries. Their competence must be equivalent to the B.A. level.

AIMS OF THE PROGRAMME

The aims are:

- to provide the students with a thorough theoretical understanding of the reasons for and different viewpoints on global inequality and poverty with an emphasis on linkages between local contexts and international forces
- to strengthen the students' empirical knowledge on selected themes
- to train the students in field methods such as household surveys, quantitative and qualitative approaches and proper use of statistical sources
- to give the students an insight into development planning and aid problems which may be of practical use for them when they return to their home countries.

ADMISSION REQUIREMENT

The programme is primarily directed at students with training in Human Geography. Other relevant education from a university may give admission, in particular training

in planning related disciplines. The students must have a B.A. to gain admission to the programme.

The programme is intended for students from the South.

The students must have a good working knowledge of English.

CONTENT AND DURATION

The programme consists of:

- *first term*: a course in development theory (reading list of 1000 pages or half a term's work) and a terms of reference for the master thesis («masteropp-gaven»)
- *second term*: a seminar paper on a theme selected by the student
- *third term*: an individual reading list linked to the theme of the thesis (2000 pages)
- *fourth term*: a thesis on a theme selected by the student («masteropp-gaven»; 80 pages)

The work on the thesis is stipulated to comprise two terms (one year). The theory course and the paper will make up one term and the individual reading list another term. Altogether this programme lasts for two years full-time study with a start each autumn term only.

Fieldwork of 2 months in the home country of each student will take place between the spring and autumn terms (June-August). Funds for the fieldwork is available from the Norwegian Research Council upon application. The competition for funds is hard and an application of high quality must be made after the theory course is finished. Fieldwork is not compulsory.

EXAMINATION

The students must sit for an 8 hours exam for the theory course. The paper on a self-selected theme must be written during a 14 days period. The examination on the reading list is also of 14 days duration. The thesis is defended during a 40 minutes oral examination.

All exams, except the paper on a self-selected theme, are graded according to the following scale: A - B - C - D - Fail.

The paper is graded according to pass/fail only. Students who fail an exam, may present themselves for a new examination.

The degree certificate is issued in English, and will contain together with the title of the thesis separate grades for the exams.

TITLE AND DEGREE

The Faculty of Social Sciences at the University of Oslo awards the M.Phil. degree in Development Geography, which is a special programme degree for foreign students at Department of Sociology and Human Geography.

OUTLINE OF THE PROGRAMME

1: Development theory course

This course consists both of classical texts in social science development theory and of present debates. It covers economic, social and political aspects. Environmental perspectives are also brought into the discussion. Theories covering the various views from neo-liberal to neo-marxist and from classical modernisation to orthodox marxist are included.

Lectures are held every week in the autumn term only.

The students shall in the first term, in addition to this course, decide on and read parts of

their individual reading list which must be linked to the theme of their proposed thesis. The objectives of their thesis should also be elaborated upon during this term.

Examination: At the end of the first term there is an 8-hours exam.

2. Paper on selected theme

During the second term (spring) the students shall make a detailed plan for the work with their thesis. The terms of reference for their project including stated objectives, method and theoretical perspective must be made early in the term in view of the need to send an application for funds for fieldwork to the Norwegian Research Council. Thereafter lectures on survey methods will be arranged. At the end of the term a paper must be written and a seminar held on a theme selected by each student individually. The students are completely free to choose whatever theme they find of interest and relevance inside the overall framework of the programme.

Seminars are held every week in the spring term.

Examination: There is no exam for the course in method, but participation in at least 75

A written term paper of 15-20 pages.

3. Thesis

The fieldwork for the thesis should preferably be carried out in the students' home countries during the summer vacation. Fieldwork is not compulsory. It may be sufficient to get material for the thesis from sources in Norway or sent from the home country. It would be good if some of the students can bring data material with them when they first arrive in Norway. Fieldwork in another developing country for comparative purposes may also be an option

for some. Similarly, comparisons may in some cases be useful between the home country and Norway or another country in the North. The requirement is, however, that the theme of and work with the thesis should place the students in a better position after graduation to contribute to development problems in their home countries or in the South generally.

During the second autumn term of the programme the students shall concentrate on data analysis. The writing up of the thesis shall be made in the second spring term. The length of the thesis shall be about 80 pages of main text, and contain the objectives, methodological questions and problems, conceptual and theoretical issues, data analysis and the findings placed in a development perspective.

4. Individual reading list

The reading list connected to the theme of the thesis should include both empirical, theoretical and methodological issues that may be useful in the work with the thesis. The list should be discussed with the students' supervisor and must be approved by this person. The students may choose to have this examination at the end of the second autumn term or together with the final oral examination at the end of the second spring term.

Examination: A written term paper of 15-20 pages.

5. Final exam

The final version of the thesis shall normally be submitted not later than May 15. The final examination will be held in the second half of June. In case of difficulties with, of instance, fieldwork, the thesis can be submitted with a deadline August 15, with the final examination in the beginning of September.

Samfunnsgeografi

Examination: The final evaluation will be an oral examination of the thesis

Sosialantropologi

Institutt og museum for antropologi

Adresse Eilert Sundts hus, 6. etg.
 Postboks 1091 Blindern
 0317 Oslo
 Ekspedisjonstid Mandag - fredag kl. 12-15
 Telefon 22856526
 Telefon 22854245 (studiekonsulent)
 Telefon 22855627 (studieveileder)
 Møtetid Studiekonsulent mandag og tirsdag kl. 13-15
 Møtetid Studieveileder torsdag og fredag kl. 13-15
 Fax 22854502
 Epost admin@ima.uio.no
 URL: <http://www.sv.uio.no/ima/index.html>

Innledning

Antropologi er læren om mennesket, slik det skaper og bruker symboler - *kultur* - i sosiale sammenhenger eller samfunn. *Sosialantropologi* beskjeftiger seg med det sammenliknende studium av kultur og samfunn, med et dobbelt siktemål. På den ene siden ønsker faget å gjøre rede for den sosiale og kulturelle variasjon som finnes i verden. Samtidig er det en viktig del av det sosialantropologiske studiet å begrepsfeste og forstå likheter mellom sosiale systemer og mellommenneskelige relasjoner. Sosialantropologer ønsker med andre ord å forstå sammenhenger *innen* samfunn såvel som *mellom* samfunn.

Disse sammenhenger utforsker sosialantropologer som oftest med utgangspunkt i studier av lokalt liv i samfunn. Fagets viktigste metode for innsamling av primærdata er det langvarige *feltarbeidet*, der *deltakende observasjon* har en sentral plass. Metoden har vist seg fruktbar for en helhetlig forståelse av hvilke idéer og verdier samfunnsmedlemmer handler ut i fra, såvel som hvilke sosiale og økologiske betin-

gelseslik meningsfylt samhandling finner sted under. Metoden har sine begrensninger, i og med at intens deltakende observasjon ikke lar seg praktisere i alle situasjoner. I slike tilfeller vil sosialantropologer gjøre bruk av f.eks. statistiske metoder, intervjuer eller historisk materiale. Analyser av gjenstander og bruken av disse er i mange tilfeller også sentral. Denne forskningen har bl.a. gitt grunnlag for etnografiske samlinger av gjenstander fra hele verden.

Faget har mange likhetstrekk med f.eks. sosiologi og til dels statsvitenskap, ikke minst hva grunnleggende problemstillinger og teori angår. Viktige forskjeller mellom fagene er særlig knyttet til forskjeller i forskningsmetoder. Der sosiologiske og statsvitenskapelige metoder egner seg for å karakterisere få egenskaper eller variabler ved et stort antall enheter, er det typisk for sosialantropologisk forskningsmetode å gi omfattende og mangfoldig beskrivelse - *etnografi* - av et mindre antall enheter som en sosial gruppe, et spesielt miljø eller «subkultur», en landsby, bygd eller bydel.

I analysen av kultur og samfunn som helhet-

lige systemer har sosialantropologien tradisjonelt hatt sitt tyngdepunkt utenfor de vestlige, industrialiserte samfunn. I takt med økt oppmerksomhet om den globale karakter ved økonomisk og kulturell utvikling, har sosialantropologer i de senere tiår drevet forskning også i europeiske og andre vestlige samfunn, også for så vidt som disse i stadig større grad påvirker ikke-europeiske samfunn. Forskningsmetoder utviklet i studier av «eksotiske» samfunn har da også vist seg egnet til å kaste lys over trekk ved europeiske og andre vestlige samfunn som har vært vanskelig å få øye på fra eget ståsted. Sosialantropologien har derfor fått en viktig rolle som formidler av kunnskap mellom kulturer og i migrasjons- og utviklingsproblematikk, organisasjons- og arbeidslivsforskning m.m.

Ytterligere informasjon og én brosjyre om studiet fås ved henvendelse til instituttet. I tillegg finnes en rekke andre opplysninger om Institutt og museum for antropologi på www (se [http](http://www) adresse ovenfor).

Forkunnskaper

Examen philosophicum og examen facultatum må være bestått senest semesteret før man melder seg til noen eksamen.

Studiet i sosialantropologi

Studiet i sosialantropologi består av følgende:

- Grunnfag: 2 semestre
- Mellomfag: 1 semester i tillegg til grunnfaget. Det anbefales at mellomfagstillegget tas rett etter grunnfaget i sosialantropologi.
- Hovedfag: 5 semestre i tillegg til mellomfag. Ett semester er avsatt til feltar-

beid/egenstudium og danner bakgrunn for hovedfagsavhandlingen.

Tidlig i hvert semester holdes det orienteringsmøter for grunn-, mellom- og hovedfagsstudentene på sosialantropologi. Her blir det gitt mye viktig informasjon av både praktisk og faglig karakter. Orienteringsmøtene er både for de som er nysgjerrige på faget og for dem som allerede har bestemt seg for å studere sosialantropologi.

Yrkesmuligheter

Arbeidsområdene for antropologer utvider seg gradvis idet man i flere sammenhenger ser fruktbarheten av sosialantropologiske problemstillinger og arbeidsmåter. Sosialantropologer har tradisjonelt arbeidet innenfor ulike forskningsinstitusjoner. I dag arbeider sosialantropologer i stillinger i byråkratiet i stat, fylke og kommune. De besetter stillinger som saksbehandlere, konsulenter, utredere og rådgivere. Antropologer har spilt en viktig rolle innen bistandsarbeid og utviklingsprosjekter. Når det gjelder stillinger knyttet til innvandrere og flyktningsprosjekter brukes ofte sosialantropologer. Antropologer arbeider også innenfor organisasjonsutvikling, helse- og sosialvesenet, forlag, interesseorganisasjoner, skolevesenet mm. Det er ofte opp til den enkelte søker på en stilling å vise arbeidsgiver at sosialantropologer kan bidra med nyttig og interessante perspektiver innenfor det aktuelle arbeidsfeltet.

[SOSANTG] Grunnfag

OPPBYGNING

Grunnfagkurset strekker seg over to semestre og gir 20 vektall. Nytt grunnfagskurs

starter hvert semester, og grunnfagseksamen avholdes to ganger i året.

Grunnfagskurset tar sikte på å gi studentene:

- en elementær trening i samfunnsvitenskapelig teori og metode slik disse er utviklet gjennom sosialantropologien
- kunnskap om de viktigste regionale variasjoner i kultur og samfunnsformer

KARAKTERBEREGNING

Det er én samlet grunnfagskarakter. Den skriftlige karakteren justeres etter muntlig eksamen.

OPPTAK

Det er ingen opptakskrav utover immatrikuleringskrav og at man har bestått examen philosophicum før man tar en fageksamen.

UNDERVISNING

Grunnfagsstudiet starter med et intensivt innføringskurs over to-tre uker. Inkludert i dette kurset er et seminar over to hele dager, som vanligvis arrangeres på OSI-hytta i Nordmarka. I tillegg gis det en 1-dags orientering om Etnografisk museum der studentene blir introdusert til museets samlinger og arbeidsoppgaver.

I innføringskurset søker en å gi et innblikk i grunntrekkene i sosialantropologi. En vil bli kjent med ett eller flere norske forskningsprosjekter og bli orientert i variasjonen i norske sosialantropologers virksomhet.

Forhåndsorientering gjennom lesing av grunnboken før grunnfagskurset er en fordel:

Eriksen, Thomas Hylland: Små steder, store spørsmål. Innføring i sosialantropologi. Universitetsforlaget, Oslo 1993.

Innføringsdelen gis både i vår- og høstsemesteret. Etter innføringskurset fortsetter undervisningen med ca. 3 dobbelttimer forelesninger pr. uke. I tillegg arrangeres det én gang i uken kollokvieundervisning for 1. semester studenter, kollokviegrupper og oppgaveseminar for 2. semester studenter for skriving av tentamensoppgave (se også avsnittet om eksamen).

PENSUM

Pensumlisten er forsøkt lagt opp slik at den samme litteratur skal kunne dekke begge siktemål.

Pensumavsnittene skal ikke oppfattes som lukkede tematiske båser, men mer som ulike problemorienteringer i studiet av sosialt liv. Mange av artiklene kunne ha forsvart plass under flere avsnitt, og i mange tilfeller vil en finne at tema som er behandlet under ett pensumavsnitt også er behandlet i andre avsnitt. Andelen av pensum som er på engelsk er ca. 90%. Pensum er stort sett tenkt lest i den rekkefølgen det er oppført, men det kan i tillegg lønne seg å lese etter egne interesser.

Pensum består av følgende deler:

- innføringsbok
- regional etnografi
- monografier/essaysamlinger
- faghistorie
- forskning og formidling
- symbolbruk og erkjennelsesformer
- sosial organisasjon og differensiering
- slektskap, ekteskap og familie
- makt og autoritet: politiske systemer og prosesser
- økonomi: det materielle livs organisering

Pensum omfatter tilsammen ca. 4000 sider. Pensumliste fås ved henvendelse til instituttet.

EKSAMEN OG EVALUERING

Grunnfagseksamen avholdes i slutten av hvert semester. Den skriftlige eksamen gis tallkarakter og justeres etter muntlig. Valg av eksamensordning må opplyses på oppmeldingskjemaet. Det kan velges mellom følgende eksamensordninger:

- To skriftlige prøver, hver av varighet 8 timer, og en muntlig prøve (skoleeksamen).
- En skriftlig hjemmeeksamen med en innleveringsfrist på 10 dager (offentlige fridager og søndager kommer i tillegg) over ett av minst to oppgitte emner. Besvarelsens størrelse skal ligge innenfor rammen av maks. 3500 ord (ca. 10 maskinskrevne sider med 1 1/2 linjeavstand). I tillegg kommer en muntlig prøve som under skoleeksamen.

Eksamensbesvarelsen skal leveres i 3 eksemplarer. Studenter som skriver hjemmeoppgave må avgi erklæring om at alle kilder er oppgitt. Dette gjøres på eget skjema ved levering av oppgaven. Det er en forutsetning for å kunne gå opp til hjemmeeksamen at kandidaten innleverer en skriftlig tentamensbesvarelse til godkjenning av oppgaveseminarleder før eksamen avlegges, skrevet under samme betingelser med hensyn til tidsfrist og størrelse som gjelder for selve eksamensbesvarelsen. Tentamensbesvarelsene forutsettes gjennomført innenfor oppgaveseminalet som er en del av undervisningstilbudet for 2. semester grunnfag. Tentamensresultatene får ingen innflytelse på eksamenskarakteren.

Kandidatene kan søke veiledning hos faglærer under tentamen, men ikke under eksamen.

FRISTER

31. januar og 31. august

Innlevering av fagpåmeldingsskjema. Skjemaet fåes i instituttets ekspedisjon. Fagpåmeldingen kommer i tillegg til semesterregistreringen ved universitetets sentrale studentkontor.

1. mars og 22. september

Fristen for semesterregistrering og oppmelding til eksamen.

10. mars og 30. september

Søknadsfrist for dispensasjon og særordninger i forbindelse med eksamen. (f.eks: ekstra tid, hjelpemidler mm.)

1. april og 1. oktober

Endring av eksamensordning. Hvis kandidaten ombestemmer seg med hensyn til eksamensordning, må dette meldes fra til instituttets ekspedisjon innen fristen gitt ovenfor.

15. mars og 6. oktober

Frist for å kontrollere eksamensoppmelding. Oppmeldingslistene vil bli slått opp på oppslagstavlen utenfor instituttekspedisjonen i 6. etasje. Alle studenter må sjekke at de står på listen.

[SOSANTM] Mellomfag

OPPBYGNING

Mellomfagstillegget skal normalt ta ett semester og gir 10 vektall. Undervisning i mellomfagstillegget gis hvert semester, og eksamen avholdes i slutten av hvert semester.

KARAKTERBEREGNING

Det gis én samlet mellomfagskarakter, der grunnfagskarakteren teller 2/3 og mellomfagstillet teller 1/3. Den skriftlige karakteren justeres etter muntlig eksamen.

OPPTAK

Det er ingen opptakskrav for mellomfagstillegget annet enn bestått grunnfagseksamen i sosialantropologi.

UNDERVISNING

Det gis fire forelesningsrekker á seks dobbelttimer over fellespensum hvorav to rekker går parallelt i første del av semesteret og to rekker går parallelt i andre del av semesteret. I tillegg skal studentene på mellomfag følge ett valgfritt hovedfagskurs. Undervisningen i valgfritt kurs (felles med hovedfag) går over 6 dobbelttimer, enten i semesterets første eller annen halvdel.

Kursenes innhold varierer, men inkluderer alltid et tilbud om vitenskapsteori/antropologiske klassikere (vårsemesteret) og et tilbud om materiell kultur (høstsemesteret).

Det tilbys også kollokviegrupper ledet av hovedfagsstudenter 2 ganger i uken.

PENSUM

Fellespensum har et omfang på 1548 sider pluss en monografi på ca. 200 sider. I tillegg legges ca. 500 sider opp i tilknytning til et hovedfagskurs etter eget valg. Fellespensum på mellomfag består av seks deler:

- Begrepsdannelse og grunnlagsproblemer
- Analytiske perspektiver

- Symboler og ritualer
- Trossystemer og klassifikasjon
- Etnisitet og nasjonalisme
- Sosial og kulturell endring : Antropologiske perspektiver på utvikling

Pensumliste fås ved henvendelse til instituttet.

Monografi

Studentene velger selv en monografi fra instituttets skriftserie Occasional Papers. Studenter som skriver semesteroppgave legger i stedet for monografi opp ca. 200 sider i forbindelse med oppgaven.

Pensum i forbindelse med kurs

Denne delen av pensum utgjør ca. 500 sider og inngår i tilknytning til det hovedfagskurs studenten deltar på. I tilknytning til kursene som det foreleses over, utarbeides obligatoriske litteraturlister:

Lister over de selvvalgte delene av pensum må innleveres for godkjenning til instituttets ekspedisjon. (Se avsnitt om frister).

EKSAMEN OG EVALUERING

Eksamen kan avlegges hvert semester i en av følgende former:

- En skriftlig hjemmeoppgave med innleveringsfrist på 10 dager (offentlige fridager og søndager kommer i tillegg) over ett av minst to oppgitte emner. Besvarelsenes størrelse skal ligge innenfor rammen av maks. ca. 3500 ord (eller ca. 10 maskinskrevne sider med 1 1/2 linjeavstand). Den skal leveres inn i tre eksemplarer og må være klart leselig. I tillegg kommer en muntlig prøve.

- En skriftlig prøve som består av en semesteroppgave over selvvalgt emne som er godkjent av en av faglærerne. Studenter som skriver semesteroppgave har rett til 3 timers veiledning fra faglærer. Oppnevning av veileder skjer ved henvendelse til studiekonsulenten v/semesterstart. Besvarelsens størrelse skal ligge innenfor rammen av maks. ca. 7000 ord (eller ca. 20 maskinskrevne sider med 1 1/2 linjeavstand). To kandidater kan skrive én semesteroppgave i fellesskap. Besvarelsens størrelse skal da ligge innenfor rammen av maks. ca. 14.000 ord (eller ca. 40 maskinskrevne sider). Fellesarbeidet må utarbeides og vil bli vurdert etter *Regler om bruk av fellesarbeider til eksamen, §2a* (se bak i Studiehåndboka). Både for enkeltkandidater og de som samarbeider om en oppgave, kommer det i tillegg en individuell muntlig prøve. Ved levering av hjemmeoppgaven/semesteroppgaven må det avgis erklæring om at alle kilder er oppgitt. Dette gjøres på eget skjema ved levering av oppgaven.
- For begge eksamensformer gjelder at grunnfagskarakteren innregnes i den endelige karakter for mellomfaget i forholdet 2:1. Valg av eksamensordning skal oppgis ved oppmelding til eksamen. Grunnfagseksamen og eksamen i mellomfagstillegget kan avlegges i samme semester. De to prøvene sensureres da separat, og karakterene slås sammen. Eventuell bestått eksamen i mellomfagstillegget annulleres dersom kandidaten ikke består grunnfagseksamen.

FRISTER

20. februar og 20. september

Frist for innlevering av en skriftlig disposisjon for semesteroppgaven til instituttets ekspedisjon. Disposisjonen må være godkjent av en faglærer som oppnevnes som veileder av studiekonsulenten i samarbeid med forsknings- og undervisningsansvarlig ved semesterstart.

1. mars og 22. september

Fristen for semesterregistrering og oppmelding til eksamen.

10. mars og 30. september

Søknadsfrist for dispensasjon og særordninger i forbindelse med eksamen. (f.eks: ekstra tid, hjelpemidler mm.)

15. mars og 6. oktober

Frist for å kontrollere eksamensoppmelding. Oppmeldingslistene vil bli slått opp på oppslagstavlen utenfor instituttekspedisjonen i 6. etasje. Alle studenter må sjekke at de står på listen.

1. april og 1. oktober

En eventuell endring av eksamensform må være meddelt instituttets ekspedisjon innen ovennevnte frist.

15. april og 15. oktober

Innlevering av de selvvalgte delene av pensum til instituttets ekspedisjon

2. mai og 1. november

Innlevering av semesteroppgaven.

[SOSANTH] Hovedfag

OPPBYGNING

- 1. semester: Innføringskurs og metodekurs
- 2. semester: Prosjektbeskrivelse, veiledningsgrupper, kurs i vitenskapsteori/antropologiske klassikere samt kurs i regional etnografi.
- 3. semester: Feltarbeid
- 4. og 5. semester: Skrivefasen; skrivekurs samt ett valgfritt hovedfagskurs.

Hovedfaget er normert til 5 semestre ifølge Statens lånekasse for utdanning, men det kan i særskilte tilfeller ta lenger tid.

Hovedfagsordningen på antropologi er revidert pr. høsten -96. Av viktige endringer kan nevnes:

- Innføringskurset og metodekurset holdes i 1. semester.
- Det innføres et obligatorisk kurs i vitenskapsteori/antropologiske klassikere hvert vårsemester.
- Avsluttende skriftlig eksamen gis i slutten av 2. semester, dvs. før feltarbeid. (For andre endringer i forbindelse med eksamen, se avsnittet under «eksamen».)

De to første semestrene skal brukes til å utdype kjennskapet til sosialantropologisk teori og metode, samt å utarbeide planer for hovedoppgavens tema (prosjektbeskrivelse). 3. semester er avsatt til feltarbeid, mens 4. og 5. semester benyttes til skriving av hovedoppgaven og pensumlesing.

Målsettingen med studiet er å gi studenten

kunnskap om og forståelse av kulturformer og deres variasjon. Den sosialantropologiske forståelsesform legger stor vekt på helhetsperspektiv på samfunn og kultur, å forstå de ulike kulturformer på deres egne premisser og å anvende et globalt perspektiv i sammenlikningene. Studenten må således sette seg inn i litteratur som drøfter de metodiske problemer en slik forståelse innebærer og de forsøk som er gjort på å utforme sosialantropologisk teori om kultur og samfunn.

Gjennom arbeidet med hovedfagsavhandlingen skal studenten vise sin evne til å gjennomføre en selvstendig faglig undersøkelse, fra problemavgrensning og datainnsamling til analyse og presentasjon.

Studiet tar også sikte på å gjøre de ferdige kandidater i stand til å anvende sosialantropologisk ekspertise på samfunnslivet både hjemme og ute.

OPPTAK

Opptak på hovedfag skjer etter søknad. Det tas opp nye studenter hvert semester, med søknadsfrister 1. juni og 15. november.

Ved opptaket blir søkere som har fullført cand.mag.-graden prioritert. Den videre utvelgelse av søkere skjer på grunnlag av karakteren på mellomfaget i sosialantropologi. (Ved beregning av mellomfagskarakteren teller grunnfagskarakteren 2/3 og karakteren på mellomfagstillegget 1/3).

Søknadsskjema og nærmere informasjon om opptakskriteriene fås ved henvendelse til instituttet.

UNDERVISNING

1. semester

Innføringspensum foreleses over seks dobbelttimer i første halvdel av semesteret. I annen halvdel avholdes det kurs i kvalitativ og kvantitativ metode. Forelesningene går over tolv dobbelttimer over seks uker. Det nye innføringskurset og metodekurset blir første gang gitt høsten 1996. Studentene må også følge et litteratursøkingskurs som går over to dager.

NB! I slutten av dette semesteret må studentene melde seg på veiledningsgrupper for 2. semester.

2. semester

Veiledningsgruppene ledes av faglærer, men er basert på bidrag fra deltakerne ved presentasjon av prosjekter. Studentene deles inn i grupper etter tema/regional tilknytning. Målet med veiledningsgruppene er at hver student skal utarbeide en ferdig prosjektbeskrivelse. Gruppene møtes tre timer x antall studenter i gruppen. Det vil legges større vekt enn tidligere på etnografisk kunnskap i prosjektbeskrivelsen. Prosjektbeskrivelsen godkjennes av en komité oppnevnt av instituttet.

Obligatorisk kurs i vitenskapsteori / antropologiske klassikere og regional etnografi går over seks dobbelttimer, - f.o.m. V-97.

3. semester

Studentene gjennomfører et feltarbeid av 3-6 måneders varighet. Feltarbeid er imidlertid ikke obligatorisk. Det er også anledning til å skrive en teoretisk hovedfagsoppgave basert på litteraturstudier eller studier av objekter og materiell kultur.

4. og 5. semester

For hovedfagsstudenter i denne fasen arrangeres Gruppe 2 og Gruppe 3 (henholdsvis 1. og 2. semester etter feltarbeid) etter samme mønster som veiledningskurset til prosjektbeskrivelsen. I tillegg tilbyr IMA til enhver tid to til fire hovedfagskurs hvorav ett omhandler materiell kultur og ett sosial differensiering. I løpet av skrivefasen følges et valgfritt kurs á 500 sider med en muntlig eksaminasjon ved avsluttende hovedfagseksamen. I begynnelsen av hvert semester tilbys et skrivekurs for studenter som nettopp har kommet hjem fra feltarbeid.

I tillegg arrangeres tidvis mindre seminarer over nyere antropologisk litteratur og andre temaer.

PENSUM

1. semester

- Fellespensum til det nye innføringskurset er på ca. 1500 sider, hvorav ca. 600 sider er monografier.
- Pensum til valgfritt kurs er på ca. 500 sider.
- Pensum til metodekurset er på 750 sider.

2. semester

- Pensum til kurs i regional etnografi er på 500 sider hvorav 250 sider er selvvalgt.
- Pensum til kurset i vitenskapsteori/antropologiske klassikere er på ca. 1000 sider.

Pensa til de valgfrie kursene bestemmes av foreleseren, og kandidaten må legge opp til sammen 500 sider fra ett av dem. Det skal i tillegg legges opp 2000 sider selvvalgt pensum i tilknytning til hovedoppgaven.

EKSAMEN

Innføring

Innføringseksamen består av en 8-timersprøve over fellespensum. Den nye eksamen er mer kunnskapsorientert enn tidligere og det gis to oppgaver istedet for én. Det gis tallkarakter på eksamen.

Metodekurset evalueres ved en 4-timers skole-eksamen (bestått/ikke bestått) i slutten av 1. semester.

2. semester

Prosjektbeskrivelsen må godkjennes av instituttets komité for vurdering av prosjektbeskrivelser. Avsluttende skriftlig eksamen avholdes i slutten av 2. semester (se forøvrig avsnittet om avsluttende eksamen).

Avsluttende

Avsluttende eksamen til cand.polit.-graden består av avhandlingen og en 10-dagers hjemmeeksamen i pensum for klassikerkurset og kurset i regional etnografi. Denne eksamen avholdes i slutten av 2. semester. Avhandlingen og 10-dagers eksamen gis separate tallkarakterer. Karakterene justeres ved muntlig eksaminasjon ved avsluttende hovedfagseksamen etter innlevering av hovedoppgaven. På muntlig kan kandidaten også høres i pensum fra det selvvalgte hovedfagskurset.

Ved levering av hjemmeoppgaven og hovedfagsavhandlingen må det avgis erklæring om at alle kilder er oppgitt. Dette gjøres på eget skjema ved levering av oppgave og avhandling i instituttets ekspedisjon.

Fritak for innføringseksamen

Studenter med storfagseksamen i sosialantropologi fra Universitetet i Bergen får fritak for innføringseksamen under hovedfag. Nærmere opplysninger om innpassingsordningen fås ved henvendelse til instituttet.

KARAKTERBEREGNING

Den endelige karakteren for hovedfaget regnes ut på følgende måte: Eksamen i innføringen og 10-dagers hjemmeeksamen (justert etter muntlig prøve) teller 1/4 hver. Avhandlingen teller 2/4.

FRISTER

17. januar og 16. august

Påmeldingsfrist til kollokviegrupper, 1. semester.

1. mars og 22. september

Fristen for semesterregistrering og oppmelding til eksamen. NB! Hovedfagsstudenter som skal opp til avsluttende eksamen skal også semesterregistrere seg, men behøver ikke melde seg opp til eksamen ved Studentkontoret. Innlevering av hovedfagsoppgaven og pensumlister (i 4 eks.) fungerer som eksamensoppmelding.

10. mars og 30. september

Søknadsfrist for dispensasjon og særordninger i forbindelse med eksamen. (f.eks: ekstra tid, hjelpemidler mm.)

Sosialantropologi

15. mars, 1. mai og 1. november

Frist for innlevering av prosjektbeskrivelsen. Fristene 15. mars gjelder for de studentene som søker støtte fra Norges forskningsråd.

15. mars og 6. oktober

Frist for å kontrollere eksamensoppmelding. Oppmeldingslistene vil bli slått opp på oppslagstavlen utenfor instituttekspedisjonen. Alle studenter må sjekke at de står på listen.

1. juni og 15. november

Frist for innlevering av søknad om opptak på hovedfagsstudiet.

15. juni og 15. desember

Påmeldingsfrist til veiledningsgrupper, 2. semester.

Innlevering av hovedfags- og magistergradsavhandlinger

Oppmelding til eksamen skjer ved innlevering av avhandling og pensumlister (i 4 eks.) ved instituttet. Det er ikke nødvendig å fylle ut eksamensoppmeldingsskjema på Studentkontoret. Avhandlingen kan innleveres når som helst i semesteret. Instituttet har som målsetning at studentene skal komme opp til avsluttende eksamen innen 6 uker etter at hovedoppgaven er innlevert. 6-ukers målsetningen gjelder ikke for avhandlinger innlevert i perioden 1. mai til 1. september.

Av hensyn til eksamensavviklingen bes avsluttende hovedfagsstudenter å melde fra i god tid (gjærne ved semesterstart) om når de planlegger å levere avhandlingen.

ANNEN INFORMASJON

Diverse stensiler med tilleggsplysninger om hovedfagsstudiet kan fås i instituttets ekspedisjon, bl.a.: informasjon om stipendier for feltarbeid, veiledning for skriving av prosjektbeskrivelser, standard for skriving av hovedoppgave, oversikt over tidligere hovedoppgaver ved instituttet m.m.

Sosiologi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Adresse Eilert Sundts hus, 7. etg.
 Postboks 1096 Blindern
 0317 Oslo
 Telefon 22855257
 Telefon 22855261 Studiekonsulent
 Fax 22855253

Innledning

Sosiologi er vitenskapen om menneskelig samliv og sosiale systemer: grupper, institusjoner, organisasjoner og samfunn.

Sosiologiens formål er å studere de ulike sosiale enheters utvikling, indre oppbygging og virksomhet, de konflikt- og samholdsten-denser, interesse- og maktforhold som preger disse enhetene, og samspill og konflikt mellom flere sosiale enheter. Sosiologien søker å forstå ulike typer samfunn og grupper egenart. Faget analyserer både hvorledes samfunnsforhold er betinget av økonomiske, teknologiske og kulturelle forhold, og hvorledes samfunnets og individenes livsforhold og problemer springer ut av forhold i samfunnet.

Sosiologifaget danner sine begreper såvel ut fra teoretiske betraktninger som på grunnlag av innsamlet materiale, mens virkeområdet strekker seg fra teoretisk grunnlagsforskning til praktisk rettede oppgaver.

I sosiologiske metoder inngår statistikk og matematiske modeller, intervjuetknikk, delta-gende observasjon og bruk av historiske og samtidige dokumenter og registre.

Sosiologer arbeider ved forskningsinstituttene og universitetene. En stor andel er engasjert i planlegging og utredning i offentlig forvaltning og større organisasjoner, i informasjonsarbeid og i rådgivnings- og konsulent-

virksomhet i offentlig virksomhet og i økende grad også i det private næringsliv. En del sosiologer arbeider i skoleverket, i mediebedrifter og forlagsvirksomhet.

OVERSIKT OVER STUDIETILBUDET

Sosiologistudiet fører fram til følgende tre eksamener/grader:

1. Grunnfagseksamen
2. Mellomfagseksamen
3. Cand.polit.-graden (med hovedfag i sosiologi)

Uansett endelig studiemål i sosiologi må alle studenter begynne med *grunnfag*. Grunnfag er et to semesters studium. Før oppmelding til grunnfagseksamen må examen philosophicum være bestått eller fritak/dispensasjon innvilget av Rådet for examen philosophicum.

De som ønsker å fortsette sosiologistudiene må deretter avlegge eksamen i *mellomfagstillegget*. Dette krever ytterligere ett semesters studium og gir, sammen med grunnfaget, full mellomfagseksamen. Alternativt kan eksamen i grunnfaget og i mellomfagstillegget tas i samme semester. Det er ikke særskilt karakterkrav eller søknad for å begynne på mellomfagstillegget etter bestått grunnfag.

Opptak av nye studenter på hovedfagsnivå skjer for tiden etter kvoteopptak, med søk-

nadsfrist to ganger i året, se offentlig kunngjøring. (Søknadsfristene har til nå vært 1. desember for vårsemesteret og 1. juni for høstsemesteret.)

Sosiologistudiet har i de siste årene gjennomgått store omlegginger. Hovedpunktene i endringene er:

Fra og med studieåret 1995/96 er forholdet mellom pensumdelene på spesialområdet på mellomfag 500 sider felles pensum og 500 sider selvvalgt pensum.

AVVIKLING AV STUDIEORDNINGER PÅ HOVEDFAG.

A. Cand.sociol.-studiet

Studiet er nå avviklet. Studenter som verken har fått utsatt innleveringsfrist eller meldt overgang til cand.polit.-1992 ordningen innen våren 1996 er strøket fra instituttets register.

B. Magistergradsstudiet

Studiet er stengt for nye studenter. Siste opptak var 31. desember 1992. Det er til nå ikke fastsatt noen siste frist for å avlegge eksamen.

C. Overgang til cand.polit.-1992-ordningen

Studenter som er registrert på de øvrige hovedfagsordningene, kan gå over til cand.polit.-1992-ordningen ved skriftlig melding til instituttet.

CAND.POLIT.-STUDIET

Det er nå kun opptak etter studieordningen av 1992. For studieordningen av 1990 gjelder følgende:

Siste semester det var anledning til å avlegge eksamen i teori og grunnlagsproblemer var våren 1994. For begge studieordninger (1990 og 1992) gjelder følgende:

Studenter må skaffe veileder innen 3. se-

mester og inngå veiledningskontrakt ved etablering av veilederforhold.

Cand.polit.-1992 ordningen: Pensum og eksamen på teorispesialisering (5-vektallskurs)

Det er anledning til å avlegge eksamen ett semester etter at vedkommende kurs ble holdt, etter det da fastsatte pensum. Søknad sendes studiekonsulenten.

[SOSG] Grunnfag

STUDIETID

Studiet ble revidert høsten 1992. Grunnfagsstudiet er beregnet til to semestre (heltid), og er identisk med mellomfagsstudiets første del. I begynnelsen av hvert semester arrangeres et orienteringsmøte. Instituttet utgir hvert semester en guide som inneholder fyldig informasjon om grunnfagsstudiet. Guiden fås på orienteringsmøtet eller hentes fra instituttets informasjonshyller.

PENSUM

Pensum er på tilsammen ca. 4000 sider og er inndelt i følgende områder, hvorav A-D er obligatorisk fellespensum

- Generell sosiologi
 - Teori
 - Metode

Fagtradisjoner og klassiske tekster

- Teoretisk og metodisk utdypning
- Samfunn, historie og sosial endring
- Selvvalgt pensum (400 sider).

Lister for fellespensum og selvvalgt pensum: Se forelesningskatalogen. Studenten står fritt mht. valg av litteratur fra selvvalgt liste, som oppdateres årlig. Det er dog ikke anledning til å velge litteratur som studenten har lagt opp

til annen universitets- eller høyskoleeksamen, eller som står på obligatorisk pensum på mellomfag. Den enkelte student kan søke fast ansatt lærer om å få godkjent maksimalt én ny tittel utenom listen. Søknadsskjema fås i eksedisjonen, og leveres der etter godkjenning.

UNDERVISNING

Undervisningen på grunnfag strekker seg over to semestre. Det er ikke formelle krav om deltakelse i undervisningen.

Undervisningen gis som forelesninger og gruppeundervisning. Forelesningene er åpne for alle. Gruppeundervisningen er bare åpen for studenter opptatt ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet (ikke for privatister). Instituttet kan ikke garantere plass på gruppe til alle studenter med opptak. Påmelding skjer til instituttet på siste orienteringsdag etter kl. 12. Gruppeundervisningen omfatter oppgaveskriving og ledes av hovedfagsstudenter. Det anbefales å følge gruppeundervisningen, som forutsetter aktiv deltakelse.

EKSAMEN

Grunnfagseksamen holdes i slutten av hvert semester.

Ved oppmelding til eksamen skal kandidaten levere oversikt over det selvvalgte pensum som legges opp på særskilt skjema som hentes fra instituttets informasjonshyller.

Eksamen består av to skriftlige prøver (én hjemmeoppgave og én skoleoppgave), samt muntlig prøve.

Hjemmeoppgaven er en individuell prøve over ett av minst to oppgitte emner. Det gis ikke veiledning og det er ikke anledning til å skrive sammen med andre. Innleveringsfristen er 7 dager (offentlige fridager unntatt søndag kan komme i tillegg). Besvarelsen bør være

maskinskrevet og skal være på 3400 ord (+/- 600 ord).

Skoleoppgaven består av en 8 timers prøve.

Begge oppgavene må være bestått (dvs. vurdert til 4.0 eller bedre på skalaen 1.0-6.0) for at skriftlig eksamen skal være bestått. Karaktervektingen mellom de to skriftlige delene, hjemmeoppgave og skoleoppgave, er 50/50. Det presiseres at grunnfagseksamen er en hel eksamen. Hjemmeoppgave må skrives om igjen hvis en tar grunnfagseksamen på nytt.

Muntlig prøve skal omfatte:

- Spørsmål fra hjemmeoppgaven. Kandidaten må kunne utdype og avklare temaer som er behandlet der.
- Dokumentasjon av at kandidaten har oversikt over og kjennskap til pensumlitteraturen.
- Den muntlige prøven skal tjene til å justere karakteren fra de skriftlige prøver. Karakteren kan vanligvis ikke settes fram med mer enn 3/10, men pga. kontrollfunksjonen i forhold til hjemmeoppgaven settes det ikke noen grense for å gå tilbake på karakterskalaen, eventuelt til stryk.

Iverksetting/overgangsregel

Studieplanen ble iverksatt høstsemesteret 1992, og gjelder også studenter som var registrert på grunnfag senest vårsemesteret 1992. Fra og med høsten 1994 må alle studenter legge opp pensum fra 1992 til eksamen. Studieplanendringer mht. eksamen ble iverksatt fra studieåret 1994/95.

[SOSM] Mellomfag

Mellomfagseksamen består av grunnfagseksamen og eksamen i mellomfagstillegget. Mellomfagstillegget er beregnet til ett semester. Instituttet utgir hvert semester en guide som in-

neholder fyldig informasjon om mellomfagsstudiet. Guiden fås på orienteringsmøtet eller hentes fra instituttets informasjonshyller. I mellomfagstillegget skal kandidaten fordype seg i ett av følgende fem temaområder:

- Økonomi og utvikling, politikk og miljø
- Arbeid og organisasjon
- Sosialpolitikk, velferd og avvik
- Familie, sosialisering og kjønn
- Kultur, utdanning, vitenskap
- Generell sosiologi, teoretiske og metodiske tilnæringer

PENSUM

Pensum omfatter omlag 1500 s. og er inndelt i følgende tre deler:

A. Fellespensum for alle studentene

Fellespensum utgjør ca. 500 sider.

B. Fellespensum innen hvert av de seks temaområdene

Studentene innen hvert temaområde vil bli anbefalt et fellespensum på omlag 500 sider. En oversikt over dette vil bli lagt fram ved semesterets begynnelse.

C. Selvalgt pensum

Studentene velger selv omlag 500 sider. Denne delen velges ut i samråd med faglærer. Det vil bli utarbeidet litteraturoversikter for de seks temaområdene. Oversiktene fås ved henvendelse til instituttet.

Hver enkelt kandidat skal innen en nærmere fastsatt frist legge fram en pensumliste godkjent av faglærer (se forelesningskatalogen). Pensumlisten må ikke omfatte innslag av pensum fra andre eksamener.

UNDERVISNING

Det gis hvert semester forelesninger i tilknytning til fellespensumet, del A. Videre holdes det seminarer innen temaområdene. Instituttet kan imidlertid ikke forplikte seg til å dekke alle temaområdene hvert semester.

Semesteroppgave

Innen en nærmere fastlagt frist kunngjort i forelesningskatalogen, skal kandidaten levere inn en maskinskrevet semesteroppgave i to eksemplarer med et omfang innen rammen av 5-7000 ord (tilsvarende 15-20 maskinskrevne A4-sider). Oppgaven skal ikke overstige 7000 ord. Semesteroppgavene inngår i eksamen (se under avsnitt eksamen). Semesteroppgavene inngår i instituttets undervisningsmateriell og kan nyttes i senere semesters undervisningstiltak - etter studentens samtykke. Semesteroppgaven skal inneholde et sammendrag på ca. 10 linjer, og må være godkjent før kandidaten får framstille seg til den skriftlige prøven. Navn på veilederen oppføres på første side av oppgaven. Det anbefales å komme tidlig i gang med semesteroppgaven.

Det er utarbeidet noen praktiske regler for oppgaveskriving, se mellomfagsguiden.

Kandidater som tar opp igjen eksamen i mellomfagstillegget, leverer også to eksemplarer av semesteroppgaven. Det må oppgis om oppgaven har vært levert tidligere, om det er utført endringer i den eller om det er en ny semesteroppgave som innleveres.

EKSAMEN

For å melde seg til eksamen i mellomfagstillegget kreves det at kandidaten har bestått grunnfagseksamen i sosiologi i tidligere semestre eller at kandidaten melder seg opp

til grunnfagseksamen samtidig som han/hun melder seg opp til eksamen i mellomfagstillegget. Dersom kandidaten i slike tilfeller ikke består grunnfagseksamen, blir mellomfagstillegget ikke sensurert.

Skriftlig eksamen består av en 8 timers prøve. To oppgaveformer kan bli anvendt, eventuelt i kombinasjon: enten gis det én eller flere oppgaver innenfor hvert av de fem temaområdene felles for alle studenter, eller oppgaver kan bli gitt for navngitte studenter under hensyntagen til deres spesielle pensumvalg. Alle kandidater vil få deloppgaver fra fellespensum.

Ved skriftlig sensur skal semesteroppgaven telle 50 prosent og skriftlig prøve 50 prosent. Det gis separate delkarakterer som slås sammen til den endelige skriftlige karakteren. Delkarakterene gir ikke uttelling som egne eksamener. Både semesteroppgaven og skoleeksamen må være bestått (dvs. vurdert til 4.0 eller bedre på skalaen 1.0-6.0) for at skriftlig eksamen skal være bestått.

Den muntlige delen av eksamen er frivillig. Kandidater som ønsker å gå opp til muntlig, må gi instituttet beskjed om dette senest 24 timer etter sensur. Karakteren kan vanligvis ikke endres mer enn 3 tideler.

Grunnfagskarakteren innregnes i den endelige karakter for mellomfag i forholdet 2:1.

[SOSH] Hovedfag

Cand. polit. i sosiologi.

STUDIEPLAN

Revidert 1992. Godkjent av fakultetsstyret 19. mars 1992 med mindre endringer i pkt. 3 og 6 vedtatt av instituttrådet 3. mars 1993. Endringer vedr. teorispesialisering (pkt. 4.3, 7.3 og 9 av 2. juni 1993) og muntlig eksamen (pkt 7.5

av 22. juni 1993) er vedtatt av instituttrådet og godkjent av fakultetet.

1. Reglementsgrunnlag

Til grunn for studieplanen for hovedfag i sosiologi under cand.polit.-graden ligger reglement for studieplanene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo, med utfyllende regler. Instituttet har utarbeidet en hovedfagsguide med fyldig informasjon om hovedfaget. Guiden fås ved instituttet.

2. Studiets mål, innhold og varighet

Hovedfagsstudiet i sosiologi under cand.polit.-graden danner grunnlag for:

Arbeid innenfor forskning, utredning, planlegging, administrasjon, utdanning, formidling og annet anvendt sosiologisk arbeid.

- Dr. polit.-studiet i sosiologi.

Studiet omfatter en allsidig utdyping i teoretiske og metodologiske emner og tilbyr muligheter for faglig spesialisering. Som ledd i studiet skal studenten gjennomføre en selvstendig vitenskapelig undersøkelse i sosiologi (hovedoppgaven).

3. Opptak til studiet og adgang til eksamen.

Hovedfagsstudiet bygger på cand.mag.-graden eller tilsvarende med mellomfag i sosiologi.

Nyopptatte studenter plikter å inngå hovedfagsavtale. Påfølgende semestre plikter alle studenter å levere fagpåmelding innen fristen ved begynnelsen av hvert semester.

Adgang til kurs og eksamener i metode, teori og grunnlagsproblemer og teorispesialisering er begrenset til studenter som er tatt opp på hovedfaget.

Studenter som er tatt opp på hovedfag i so-

siologi ved andre norske universiteter og skal avlegge en eksamen i metode, teori og grunnlagsproblemer eller teorispesialisering ved instituttet, skal ved semesterstart registrere seg hos studiekonsulenten med skriftlig bekref- telse på opptak ved sitt universitet.

4. Studiets emner og pensum

Studenten skal legge opp et pensum på om lag 4500 sider innenfor følgende emner:

4.1 Sosiologiske teorier og grunnlagsproble- mer.

Pensum er på ca. 1400 sider og er obligato- risk. Det fastsettes av instituttet.

4.2 Sosiologiens metoder

- Kvantitativ og statistisk metode ol.
- Feltmetodikk og annen kvalitativ meto- dikk

Samlet pensum ca. 700 sider er obligatorisk og fastsettes av instituttet.

4.3 Teoretisk spesialisering

Pensum er på 750-800 sider, alt er obligato- risk og fastsettes av instituttet for det enkelte teorispesialiseringseminar.

4.4 Spesialpensum

Studenten velger spesialområde(r) og legger opp spesialpensum på minst 1500 sider i sam- råd med vedkommende faglærer(e).

5. Seminaroppgaver

5.1 Metode

I løpet av studiet skal studenten skrive to se- minaroppgaver (én i kvalitativ og én i kvanti- tativ metode) i tilknytning til metodesemina- ret i samråd med faglærer(e). Bare studenter som har fulgt seminaret kan skrive felles opp- gave. Når oppgavene er besvart og godkjent av vedkommende faglærer(e), kan studenten

framstille seg til skriftlig prøve, se nedenfor un- der pkt. 7.1.

5.2 Teorispesialisering

Se nedenfor under pkt. 7.3.

6. Studie- og eksamensprogresjon

Normalt er undervisningen lagt opp slik at det er mulig å starte studiet hvert semester. Det holdes eksamen ved utgangen av hvert semes- ter.

Studenten avgjør selv i hvilken rekkefølge de ulike emner og eksamener i hovedfagsstu- diet skal tas, med de begrensninger som følger av pkt. 7.

Det er mulig å følge minst to emner samtidig. I prinsippet kan derfor to eller flere deler av ek- samnen legges til samme semester.

Arbeidet med hovedoppgaven er den mest krevende delen av studiet. Det er gunstig å komme i gang med denne så tidlig som mulig. Det kan da være en fordel å følge relevant spe- sialundervisning, og velge teorispesialiseringse- minar med essay innen det området en vil velge for hovedoppgaven. Instituttet anbefaler sterkt at en følger designseminaret for oppga- veskriving som tar sikte på å føre studenten fram til en ferdig prosjektbeskrivelse.

Særsilt gjøres det oppmerksom på at en har rett til veiledning i arbeidet med hovedoppga- ven. Det skal inngås veiledningsavtale mellom student, veileder og instituttet innen tredje se- mester. Forskningskonsulenten eller faglærer gir nærmere opplysninger om studentens ret- tigheter og plikter på dette området.

7. Eksamen og vektall

Eksamen består av følgende deler:

- 7.1 En skriftlig prøve på 8 timer i metode (8 vektall).

- 7.2 En skriftlig prøve på 8 timer i teori og grunnlagsproblemer (7 vekttall).
- 7.3 To skriftlige prøver i teoretisk spesialisering (5 vekttall): En 6 timers prøve i pensum, og et essay knyttet til utarbeidelsen av hovedoppgavens tema og problemstilling. Essayet skal ha en lengde på 4000-6000 ord, tilsvarende 10-15 maskinskrivne sider med 400 ord pr. side. Referanser og eventuelle bilag kommer i tillegg. Tema for essay skal godkjennes av kursleder. Studenten har rett til fire timer individuell veiledning i tilknytning til essayet. Studenten fører veileders navn på essayet. Essayet må videreutvikles og bearbeides slik at det får en ny form for å inngå som del av hovedoppgaven. Karakteren gis samlet. 6 timersprøven teller 1/2 av karakteren, essayet 1/2. Begge prøver må være bestått for å få godkjent eksamen.
- 7.4 En hovedoppgave (20 vekttall). Instituttet har utarbeidet nærmere retningslinjer for omfang og innhold av hovedoppgaven, se hovedfagsguiden.
- 7.5 En muntlig prøve knyttet til spesialpensum og hovedoppgaven. Prøven tjener til å justere karakteren på hovedoppgaven. I tilfeller hvor karakteren blir justert, skal endringen bare i ekstraordinære tilfeller være mer enn +/- 1/10. Kandidater som har skrevet hovedfagsoppgave i fellesskap, kan innkalles til muntlig eksaminering hver for seg.

For eksamensprogresjon gjelder disse begrensningene:

- Eksamen i teori, metode og teoretisk spesialisering må avlegges før hovedoppgaven kan leveres til godkjenning.
- Muntlige prøver må avlegges etter at eksamenskomiteen har godkjent hovedoppgaven.

Studenter som tidligere har bestått skriftlig prøve i metodedelen under cand.sociol.-studiet (ordningene av 1987 og 1990), får denne godkjent som en del av cand.polit.-studiet.

8. Karakterer

Ved eksamen fastsettes tallkarakterer på skalaen 1.0 - 4.0.

9. Iverksetting

Den reviderte studieplanen trådte i kraft fra og med høstsemesteret 1992.

Cand.polit.-studenter som vårsemesteret 1992 har avlagt teorieksamen etter nytt pensum på 1400 sider ifølge pkt. 4.1 i denne planen, har dermed valgt den reviderte studieplanen.

Endringer i pensum og eksamensform i teorispesialisering ble innført fra og med høstsemesteret 1993.

Sosialøkonomi

Sosialøkonomisk institutt

Adresse Eilert Sundts hus, 12. etg.
Postboks 1095 Blindern
0317 Oslo
Telefon 22855127
Telefon 22855343 Studiekonsulent
Fax 22855035
URL: <http://www.sv.uio.no/sosoeik>

Innledning

Det sosialøkonomiske studium har til formål å gi kunnskap om den økonomiske virksomhet og om de økonomiske og sosiale forhold i samfunnet. En studerer fenomener som produksjon, sysselsetting og arbeidsløshet, forbruk og sparing, prisdannelse, inntektsfordeling, energispørsmål, miljøproblemer, økonomisk politikk og internasjonal handel. Sosialøkonomi kan i stor grad sies å være et studium av hvordan begrensede ressurser (produksjonsutstyr, arbeidskraft, energi, naturressurser etc.) fordeles på ulike anvendelser med sikte på materielle goder, men også goder som fritid, sosial omsorg, utdanning og miljøgoder.

I sosialøkonomien forsøker en å forklare og forstå de gjeldende økonomiske mekanismer, så vel som implikasjonene av alternative økonomiske ordninger. En studerer også kriterier for hva som kan sies å være en god organisering av økonomien og god økonomisk politikk.

De økonomiske resultater bestemmes dels av tekniske, naturgitte og historiske forhold og dels av de økonomiske beslutninger hos enkeltindivider og kollektive organer. Som studium av samfunnets økonomi er sosialøkonomien spesielt opptatt av samspillet mellom de økonomiske aktiviteter og beslutninger hos de

mange foretak og enkeltindivider i samfunnet. Moderne økonomi er preget av stor gjensidig avhengighet mellom individer og land. Det foreligger muligheter for spesialisering, arbeidsdeling og handel, men også konkurranse om knappe ressurser og fordelingskonflikter. Disposisjoner som kan fortone seg ubetydelige for den enkelte, kan i sum ha store samfunnsmessige konsekvenser, som foreksempel når mange hver for seg bidrar med litt forurenning. I slike tilfelle kan det bli et dårlig totalresultat dersom hvert enkelt individ følger den tilpasning som det ser seg best tjentmed. Den enkelte kan ikke på egenhånd gjøre noe for å rette opp dette. Det kreves kollektive tiltak. Offentlige og andre kollektive tiltak kan ha stor betydning både direkte, og ved å påvirke og sette rammer for den enkeltes disposisjoner.

I sosialøkonomi, som i andre vitenskaper, må vi lage oss logiske tankeskjemaer som gir et såpass forenklet bilde av virkeligheten at den blir mer forståelig for oss. Gjennom øvelse i å håndtere slike tankeskjemaer og ved å skaffe oss inngående kjennskap til de konkrete forhold vi søker å analysere, må vi lære oss opp i å bedømme hva slags forenklinger som er på sin plass i hvert enkelt tilfelle.

Hvis det bare gjelder å skaffe seg visse idéer

om hvordan det økonomiske liv i et samfunn funksjonerer, kan en komme et stykke på vei ved et omhyggelig og klart formulert verbalt resonnement. Men når det gjelder mer vidtgående og krevende problemstillinger der en tar sikte på å komme fram til praktiske resultater, vil ofte et matematisk formulert tanke-skjema være den eneste farbare vei. Dette skyldes ikke minst at en er opptatt av samspillet mellom mange samtidige disposisjoner som det er vanskelig å holde tankemessig rede på. Forsøk på å mestre desentrale områder av sosialøkonomien uten å ta matematikken til hjelp ville derfor ikke bare være unødig tidsspille, men det ville være en altfor vanskelig oppgave for de aller fleste studenter.

En sosialøkonom må allerede fra første stund venne seg til å se nøkternt og vitenskapelig på de samfunnsøkonomiske spørsmål.

Dette gjelder ikke bare for de studenter som tar sikte på en framtidig akademisk karriere, men like mye det langt større antall som kommer i praktiske yrker. En sosialøkonom i praktisk arbeid vil ha et særligbehov for solid utdanning hvis en skal ha evne til å se de vesentlige sammenhenger og problemstillinger gjennom det mylder av detaljer en møter i sitt daglige virke.

Hvor arbeider sosialøkonomer?

En undersøkelse fra 1982 (i boken. *Norske Sosialøkonomer*, utgitt ved Norske Sosialøkonomers Forenings 75års jubileum i 1983) viser følgende om arbeidssteder for kandidater med sosialøkonomisk embetseksamen, se: tabell 1.

	Første arbeidssted etter eksamen	Siste / nåværende arbeidssted
Stat	71%	50%
Kommuner og fylker	7%	18%
Privat	22%	32%
	100%	100%

Tabell 1

Det fremgår at en stor andel har begynt i staten, men at mange av disse senere har søkt seg over til stillinger i kommunal og privat sektor. Andre undersøkelser bekrefter denne tendensen.

Sosialøkonomisk embetseksamen gir allsidige muligheter i arbeidsmarkedet. Sosialøkonomer finnes f.eks. i så forskjelligartet virksomhet som bank og forsikring, oljeselskaper, datavirksomhet, videregående skole, presse- og kringkasting, helseadministrasjon, miljøvernarbeid, utenriktjeneste og u-hjelp.

I statsadministrasjonen er det sosialøkonomer i mange høyere stillinger. Tre av de største arbeidsplassene for sosialøkonomer er Finansdepartementet, Statistisk. Sentralbyrå og Norges Bank. I de senere år er mange ansatt i utredningsstillinger og administrativestillinger i kommunesektoren. En del arbeider med forskning og undervisning på universiteter og høyskoler. I den private sektor arbeider de flestes sosialøkonomer i banker, i de store organisasjoner i næringslivet, i konsulentfirmaer, oljeselskaper og i planleggingsavdelin-

ger i større bedrifter. En rekke norske sosialøkonomer har hatt sentrale stillinger i internasjonale organisasjoner. Dessuten deltar mange sosialøkonomer i offentlige utvalg.

Cand.polit.-kandidater med hovedfag i sosialøkonomi tar sikte på å dekke arbeidslivets behov for personer som har kombinert videregående studier i sosialøkonomi med andre fag. Arbeidsstedene vil ofte være de samme som for kandidater med sosialøkonomisk embetseksamen.

Både grunnfag og mellomfag i sosialøkonomi kan være nyttige for studenter som tar sikte på senere arbeid i den videregående skolen.

I kombinasjon med andre fag kan både grunnfag og mellomfag i sosialøkonomi gi interessante yrkesmuligheter. Grunnfag og mellomfag i sosialøkonomi kan være nyttige støttefag for videregående studier i andre samfunnsfag, historie, geografi, informatikk og annen økonomisk administrativ utdanning.

Krav om forkunnskaper

Før melding til grunnfagseksamen må examen philosophicum (førstesemesterstudium for nye studenter f.o.m. høstsemesterstudium 1996) være bestått.

Undervisningen bygger ikke på spesielle kunnskaper i sosialøkonomi fra den videregående skolen. Studiet kan påbegynnes både høst og vår.

Oversikt over studietilbudet

Studiet i sosialøkonomi føres fram tilfølgende fem eksamener:

- 1) Grunnfagseksamen
- 2) Mellomfagseksamen
- 3) Hovedfagseksamen
- 4) Sosialøkonomisk embetseksamen av lavere grad (exam.oecon.)
- 5) Sosialøkonomisk embetseksamen av høyere grad (cand.oecon.)

De tre første eksamenene gis med hjemmel i reglement for gradene cand.mag. og cand.polit. ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Opplegget for disse fem eksamenene er samordnet. Studiet er bygget opp av blokker som gjør det mulig å avslutte sosialøkonomistudiene på forskjellige nivåer. Studentene kan derfor velge ett studietrinn av gangen. De kan således endre sine studieplaner underveis uten vanskeligheter.

Tabell 2 illustrerer studieordningen ved Sosialøkonomisk institutt. Venstre del gjelder for studenter som tar sikte på sosialøkonomisk embetseksamen, mens høyre del viser situasjonen for dem som tar sikte på å kombinere sosialøkonomi med andre universitetsfag i cand.mag.- eller cand.polit.-eksamen. I sistnevnte alternativ er det imidlertid ikke nødvendig å ta 3 semestre med andre fag før sosialøkonomistudiene påbegynnes.

Uansett endelig studiemål må alle studenter begynne med grunnfag i sosialøkonomi. Grunnfaget kan normalt gjennomføres på to semestre.

Cand. oecon. ↓	Antall semestre ↓				
	4	Tredje avdeling		Antall semestre ↓	
Exam. oecon. ↓	2	Andre avdeling		2	Hovedopp og to kurs fra tredje avdeling Cand. polit. ↓
Første avdeling ↓	1	Semesteremne i matematikk og statistikk		1	Semesteremne i matematikk og statistikk Cand. mag. ↓
	1	Mellomfagstillegg		1	Mellomfagstillegg
	2	Grunnfag		2	Grunnfag
				3	Andre fag

Tabell 2

De som ønsker å fortsette studiene i sosialøkonomi må deretter avlegge eksamen i mellomfagstillegget. Dette krever ytterligere ett semesters studium og gir, sammen med grunnfaget, full mellomfagseksamen. Alternativt kan eksamen i grunnfaget og i mellomfagstillegget tas i samme semester.

Etter fullført mellomfag i sosialøkonomi må både de som tar sikte på hovedfag i sosialøkonomi og de som planlegger å ta sosialøkonomisk embetseksamen først ta et semesteremne i matematikk og statistikk (med bruk av EDB). (Dette semesteremnet kan eventuelt tas på et tidligere trinn i studiet. Det kreves ingen forutgående eksamen i sosialøkonomi. Det forutsettes imidlertid en bakgrunn i matematikk svarende til innholdet i kurset i matematikk ved grunnfaget i sosialøkonomi.) Både matematikk og statistikk er viktige hjelpemidler for sosialøkonomer.

Det er anledning til å ta eksamen i det valgfrie tredjeavdelingskurset. «Matematikk for økonomer» på et hvilket som helst tidspunkt etter avleggelse av eksamen i semesteremnet i matematikk. Det medfører at dette tredjeavdelingskurset kan tas som en del av cand.mag.-graden.

Sosialøkonomisk embetseksamen består av tre avdelinger. Første avdeling består av mellomfag i sosialøkonomi og det ovennevnte semesteremnet i metodefag og kan således normalt gjennomføres på 4 semestre. Andre avdeling består av ett års dyperegående studier i mikro- og makroøkonomi, samt empiriske metoder.

Bestått andre avdeling vil gi sosialøkonomisk embetseksamen av laveregrad og rett til tittelen exam.oecon. Tidsrammen for denne graden blir følgelig 3 år.

Tredje avdeling av sosialøkonomisk embets-

eksamen har en normert studietid på 2 år. I løpet av tredje avdeling skal hver student ta seks kurs og skrive en hovedoppgave. Hvert kurs vil som hovedregel kreve et halvt semesters arbeid. Hovedoppgaven krever ett semesters arbeid. Den enkelte student har stor frihet til å velge kurs etter egne interesser.

Bestått tredje avdeling vil gi fullsosialøkonomisk embetseksamen med rett til tittelen cand.oecon.

For opptak til hovedfag i sosialøkonomi kreves mellomfag i sosialøkonomi samt ovennevnte semesteremne i matematikk og statistikk. Opptakskravene tilsvarende således første avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen. Hovedfagsstudiet er normert til fire semestre og består av andre avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen, en hovedoppgave og to kurs som kan velges fra listen over kurs under tredje avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen. Kravene til hovedoppgaven er de samme som for hovedoppgaven ved tredje avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen.

Som det vil fremgå er hovedfaget bygget opp av deler av sosialøkonomisk embetseksamen. Dette innebærer at det blir enkelt for en student å gå over fra hovedfaget til profesjonsstudiet i sosialøkonomi eller omvendt.

For en full cand.polit.-eksamen kreves det i tillegg til hovedfag og mellomfag i sosialøkonomi og semesteremnet i metodefag, tre semestre med studier i andre fag, f.eks. et mellomfag eller et grunnfag og et semesteremne eller tilsvarende vektall.

For tiden er det begrensninger på opptaket til hovedfaget og embetsstudiet.

Pensum

For hvert enkelt studietilbud i sosialøkonomi er det utarbeidet pensumlister som viser hva som er gjeldende ordinært pensum. Insti-

tuttet vil for øvrig kunne gi opplysninger om hva som er gjeldende ordinært pensum.

Ved en pensumendring vil det i en overgangstid om nødvendig bli gitt alternative eksamensoppgaver.

Studentene trenger ikke nødvendigvis lese akkurat de bøker m.v. som er oppført i pensumlistene dersom de kan skaffe seg tilsvarende kunnskaper på annen måte. Det er kjennskapet til selve stoffet, ikke til bestemte kilder, det kommer an på.

I undervisningen vil faglærerne gi råd om hvilke deler av pensum som kreves tilegnet fullt ut og hvilke som bare kreves tilegnet i hovedtrekk. Dette vil for øvrig i de fleste tilfelle også fremgå av pensumlistene.

På enkelte områder viser det seg å være vanskelig å finne et helt tilfredsstillende lesepensum. I slike tilfelle vil pensum også omfatte de forelesninger som blir holdt på vedkommende område.

Studentene bør ikke begrense seg til bare å skaffe seg pensumkunnskaper. De bør også prøve å orientere seg på egenhånd i den økonomiske litteratur og ta opp spesielle problemer til nøyere studium. Ved supplerende lesning kan studentene få økt forståelse og utdypning av pensumkunnskaper. I tillegg forutsettes at studentene holder seg ajour med hovedtrekkene i den aktuelle økonomiske utvikling og den aktuelle økonomiske debatt, bl.a. ved å følge med i dagspressen.

Ved eksamen blir oppgavene gitt på grunnlag av pensum, men oppgaver vil bli forsøkt gitt i en slik form at de ikke frister til slavisk å gjengi utenat lært avsnitt. Både kunnskaper og resonnementer som går ut over pensum, blir belønnet ved eksamen.

Undervisning

Undervisningen foregår i flere former. En har vanlige forelesninger og seminarer. Her forutsettes det at studentene deltar aktivt ved å løse oppgaver, svare på spørsmål og stille spørsmål.

I matematikk og statistikk har en også øvelser med oppgavegjennomganger.

Det er av stor betydning at studentene allerede på et tidlig tidspunkt i studiet danner såkalte kollokviegrupper. Dette er studiegrupper med 5-10 studenter, som alle forutsettes å delta aktivt i gruppens arbeid. Arbeidsmåten i en slik gruppe er gjerne at deltakerne løser en oppgave eller studerer et emne som presenteres og diskuteres i gruppen. Kollokvievirkosomhet er en god måte å lære på, og gir også deltakerne øvelse i å legge frem stoffet muntlig.

Studentene bør også skrive øvelsesoppgaver somgis i løpet av semestret. En lærer stoffet langt bedre når en tvinger seg til å formulere det skriftlig, og trening i skriftlig fremstilling kommer godt med både ved eksamen og i det senere arbeid.

I pensumlistene for de enkelte studietilbud er det gitt en oversikt over undervisning som vil bli forsøkt gitt regelmessig. Det vil også bli gitt undervisning utover det som nevnes, både i form av seminarer og forelesninger. Når det finnes hensiktsmessig, kan undervisning som er oppført som forelesninger bli erstattet av seminarer, og omvendt.

Detaljer om undervisningen i de enkelte semestre med angivelse av emner, tid og sted finnes i Forelesningskatalogen, som utgis hvert semester.

Selvstudium

Ingen av forelesningene eller seminarene er obligatoriske. Forelesningene vil imidlertid gi

utdypninger og perspektiver i tillegg til det en kan lese seg til i pensumlitteraturen. Videre vil forelesningene ofte presentere kunnskapsstoff som ellers ikke er å finne i lærebøkene. Som nevnt i avsnittet om pensum og undervisning foran vil pensum også omfatte forelesninger som blir holdt på områder der det har vist seg å være vanskelig å finne et helt tilfredsstillende lesepensum.

Disse forholdene gjør at det vil være vanskelig å ta eksamener i sosialøkonomi på basis av et selvstudium. Påhovedfag/profesjonsstudium er det obligatorisk med veiledning i forbindelse med hovedoppgaven. Ikke opptak = ikke veiledning.

Studenter som likevel velger å gjennomføre deler av studiet som selvstudium bør kontakte de aktuelle lærere som er oppført som ansvarshavende i de enkelte fag i Forelesningskatalogen. Om mulig vil det også være nyttig å ha kontakt med studenter som følger undervisningen regelmessig.

Det vil videre være utlagt aktuelle pensumartikler, notater, oppgaver, forelesningsplaner og annen informasjon om undervisningen på Instituttet. Ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt vil kunne gi nærmere informasjon om dette.

Meldinger til eksamen

Den enkelte student må selv melde seg til de enkelte eksamener. Oppmelding til eksamener skjer på et spesielt skjema ved Universitetets studentkontor. Frister for melding til eksamen gjøres hvert semester kjent i Forelesningskatalogen.

Generelle fritak for prøver og eksamener

1. Avlagt grunnfags- eller mellomfagseksamen i sosialøkonomi ved andre norske universiteter gir adgang til fritak for tilsvarende eksamener ved Universitetet i Oslo. I slike tilfelle vil karakterene for disse eksamener bli tatt med ved utregning av avdelingskarakter for første avdeling og hovedkarakter for sosialøkonomisk embetseksamen av høyere eller lavere grad, dersom karaktersystemet er det samme som ved Universitetet i Oslo. Ellers vil kandidater som har fått fritak på slikt grunnlag ikke få regnet ut karakter for første avdeling og hovedkarakter for embetseksamen av høyere eller lavere grad.

2. Studenter med økonomisk-administrativ utdanning fra distriktshøyskolene, handelshøyskolene eller utlandet kan også i mange tilfeller fritas for større eller mindre deler av studiet. Kandidater som har blitt fritatt på slikt grunnlag får ikke regnet ut karakter for første avdeling og hovedkarakter for embetseksamen av høyere eller lavere grad.

Diverse opplysninger

Den sosialøkonomiske forskning og undervisning ved Universitetet i Oslo er knyttet til Sosialøkonomisk institutt.

Fakultetets bibliotek inneholder både pensumbøker og andre bøker, foruten viktige norske og utenlandske tidsskrifter. Studentene anbefales å benytte biblioteket til å bli kjent med litteratur også utenom pensum. Faglærerne vil på forespørsel bistå med rettleiding om litteratur på forskjellige felter.

Foruten Fakultetsbiblioteket finnes et stort spesialbibliotek i Statistisk Sentralbyrå. Dette inneholder en meget rikholdig og ajourført samling av statistisk og økonomisk litteratur.

Ved siden av Memoranda, Serien for studenter og andre publikasjoner om spesielle forskningsresultater, utgir Sosialøkonomisk institutt en del materiale til bruk i studiet. Noe av det inngår i pensum og selges i Universitetsbokhandelen.

Fagutvalget bistår nye studenter med opplysninger angående studiet.

I begynnelsen av hvert semester avholder Utvalget et spesielt orienteringsmøte for nye studenter. Tid og sted for møtet kunngjøres ved oppslag og/eller i Forelesningskatalogen.

[SOØG] Grunnfag

INNHold

Grunnfagsstudiet tar sikte på å gi en generell innføring i sosialøkonomi. Studiet er inndelt i to deler; mikroøkonomi og makroøkonomi.

I mikroøkonomi studeres den økonomiske atferd til de enkelte husholdninger og bedrifter, bl.a. hvordan atferden avhenger av rammebetingelsene. Dette danner utgangspunkt for å forklare hvordan pris og omsatt kvantum blir bestemt i markedet for en enkelt vare eller tjeneste. Mikroøkonomisk teori utgjør et viktig grunnlag for økonomisk velferdsteori, som studerer prinsipper som kan brukes for å vurdere alternative økonomiske ordninger, eller utformingen av den økonomiske politikken.

I makroøkonomi studeres sammenhenger mellom viktige økonomiske størrelser som produksjon, arbeidsledighet, inflasjon, handelsbalanse, rentenivå osv. Videre drøftes det i hvilken grad myndighetene kan påvirke disse størrelsene:

I undervisningen både i mikro og makro vil det bli lagt betydelig vekt på anvendelse av økonomisk teori på konkrete problemstillinger, blant annet innen feltene arbeidsmarkeds-

økonomi, olje og energi, miljø og forurensning og økonomisk vekst.

Under grunnfaget inngår dessuten et kurs i matematikk som avsluttes med en prøve. Prøven må være bestått før melding til eksamen i grunnfaget. Det gis ikke karakter, kun bestått/ikke bestått. Det anbefales å ta matematikkurset ved starten av grunnfaget, da undervisningen bygger på kurset. Den som har gjennomgått tilsvarende eller mer omfangsrike kurs ved Universitetet eller annet lærested, kan få fritak for kurset. De viktigste emnene i pensum er funksjoner av en og flere variabler, derivasjon og maksimums- og minimumsproblemer.

UNDERVISNING

Forelesninger og annen undervisning gjennomføres i løpet av to semestre. Nærmere opplysninger om hvilken undervisning som gis, finnes i Forelesningskatalogen.

EKSAMEN OG KARAKTERER

Grunnfaget avsluttes med en eksamen som består av to skriftlige prøver. Til hver av prøvene gis det 6 timer.

Grunnfagseksamen arrangeres hvert semester.

Det gis karakterer etter gradert vurdering. Karakteren for grunnfaget er et gjennomsnitt av karakteren for hver av de to skriftlige prøvene. Hver av de to prøvene teller likt.

Dersom én av de to skriftlige prøvene ikke blir bestått, må begge prøvene tas om igjen i et senere semester.

PENSUM

Oppdaterte pensumlister fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt.

[SOØM] Mellomfag

INNHold

Mellomfag består av grunnfaget og et mellomfagstillegg. Mellomfagstillegget skal normalt ta ett semester.

Mellomfagstillegget er inndelt i følgende fire emneområder: (1) Trekk ved åpen økonomi, (2) Forvaltning og fordeling i et langsiktig perspektiv, (3) Økonomisk vekst, (4) Velferdsteoretiske emner.

UNDERVISNING

Forelesninger og annen undervisning gjennomføres i løpet av ett semester. Nærmere opplysninger om hvilken undervisning som gis, finnes i Forelesningskatalogen.

EKSAMEN OG KARAKTERER

For å melde seg til eksamen i mellomfagstillegget kreves enten at kandidaten har bestått grunnfagseksamen i et tidligere semester, eller at kandidaten melder seg til grunnfagseksamen samtidig med oppmeldingen til eksamen i mellomfagstillegget. I det siste tilfellet gis det ikke sensur for eksamen i mellomfagstillegget dersom kandidaten ikke består grunnfagseksamen.

Eksamen i mellomfagstillegget består av en skriftlig prøve på 6 timer.

Ved eksamen vil kandidatene kunne bli prøvet også i de deler av grunnfagspensum som mellomfagstillegget bygger på.

Det gis karakterer etter gradert vurdering.

Ved beregning av den endelige karakter for hele mellomfagseksamen gis karakteren for grunnfagseksamen vekt tall 2 og karakteren for mellomfagstillegget vekt tall 1.

PENSUM

Oppdaterte pensumlisters fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt.

[SOØMASTS] Studieplan for semesteremne i matematikk og statistikk

INNHold

Matematikk og statistikk er viktige hjelpe-disipliner i sosialøkonomien. Ofte vil økonomiske analyser være basert på matematiske modeller. Matematikkdelen av semesteremnet vil særlig dreie seg om matematisk analyse (funksjoner av en og flere variable).

For å få konkretisert sammenhenger som inngår i økonomiske modeller vil en trenge empiriske data. Disse data er ofte preget av usikkerhet og variasjon, og for å trekke informasjon ut av slike data trenger en statistiske metoder. Statistikkdelen av metodesemestret vil bestå i noe sannsynlighetsregning, hypoteseprøving, estimering (koeffisientbestemmelse) og enkel regresjonsanalyse.

I metodesemestret vil det også bli undervist i system(er) for matematisk og statistisk analyse på datamaskin, fortiden MINITAB.

UNDERVISNING

Undervisningen vil gå over hele semestret i både matematikk og statistikk. Statistikkdelen vil bli undervist sammen med SS1, statistikk grunnfag. I begynnelsen av semestret vil

det bli gitt intensiv undervisning i bruk av EDB (MINITAB). En semesteroppgave hvor bruk av EDB inngår, må være godkjent før eksamen i statistikk. Før prøven i matematikkdelen må kandidatene ha levert og fått godkjent besvarelser av to oppgavesett. Se ellers forelesningskatalogen.

EKSAMEN OG KARAKTERER

En semesteroppgave i statistikk og to semesteroppgaver i matematikk må være godkjent før kandidatene får fremstille seg til eksamen. Eksamen består av to skriftlige prøver, en i matematikk og en i statistikk, som kan avlegges i samme eller forskjellige semestre. Til prøven i matematikk gis det 5 timer og til prøven i statistikk 6 timer. Karakteren for semesteremnet er et gjennomsnitt av karakteren for hver av de to skriftlige prøver. Hver av de to prøver teller likt. En student som går opp til begge prøver samtidig og bare består den ene, kan beholde eksamensresultatet for denne prøven. Begge prøver må være bestått for at semesteremnet skal være bestått. Det vil bli holdt eksamen hvert semester.

PENSUM

Oppdaterte pensumlisters fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt.

FRITAK FOR PRØVER I SEMESTEREMNET I MATEMATIKK OG STATISTIKK

Kandidater som har avlagt tilsvarende prøve i matematikk og/eller statistikk kan bli fritatt for eksamen i semesteremnet, helt eller delvis.

Spesielt gjelder følgende:

De som har bestått eksamen i MA 100+ MA 105 ved Det matematisk-naturvitenskapelige

fakultet vil blir fritatt for prøven i matematikk i semesteremnet. De som har bestått eksamen i MA 100 + MA 104 + MA 106 får fritak for matematikkprøven i grunnfaget og prøven i matematikk i semesteremnet.

De som har bestått prøven i SS 1 i statistikk grunnfag ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet i 1986 eller senere, vil bli fritatt for prøven i statistikk og for semesteroppgaven (hvor bruk av EDB inngår). Tilsvarende gjelder for de som har bestått prøven i SS 2 under statistikk grunnfag våren 1986 eller tidligere.

De som har bestått eksamen i ST 001 (tidl. S 091) eller tilsvarende kurs ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet vil bli fritatt for prøven i statistikk.

[SOØH] Hovedfag

Den som skal begynne på hovedfagsstudiet i sosialøkonomi må ha bestått følgende eksamener:

- 1) mellomfagseksamen i sosialøkonomi,
- 2) eksamen i semesteremnet i matematikk og statistikk som inngår i første avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen.

Opptaket til hovedfag er kvotebegrenset, og skjer etter søknad. Søknadsfristene er 1. juni og 1. desember. Opptaksreglene slås opp på instituttet før søknadsfristene går ut, og kan også fås ved henvendelse til Sosialøkonomisk institutt.

INNHold

Hovedfaget i sosialøkonomi kan normalt gjennomføres på fire semestre og består av :

- a) 2. avdeling av sosialøkonomisk embetseksamen,
- b) to kurs som kan velges fra listen over kurs under 3. avdeling av sosialøkonomisk

embetseksamen. Kursene skal normalt være i økonomi eller økonometri. Høyst ett av kursene kan være i matematikk, matematisk statistikk eller informatikk.

- c) en vitenskapelig undersøkelse (hovedoppgave) over selvvalgt emne innenfor et spesielt område av faget. Det er obligatorisk veiledning under arbeidet med hovedoppgaven. Arbeidet er normert til 10vektall.

Hensikten med hovedoppgaven er at studentene skal få øvelse i å arbeide selvstendig med en økonomisk problemstilling. Oppgaven må inneholde økonomisk-teoretiske resonnerer. Det er forutsatt at hovedoppgaven vil kreve ett semesters fulltids arbeid. Kravene til hovedoppgaven er de samme som for hovedoppgaven ved tredje avdeling av sosialøkonomisk profesjonseksamen. For hovedoppgaven gis karakteren godkjent.

For øvrig henvises til en orientering om arbeidet med hovedoppgaven som kan fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt. Frist for innlevering av hovedoppgaven vil bli publisert i forelesningskatalogen hvert semester.

EKSAMEN OG KARAKTERER

Hovedfaget avsluttes med en muntlig eksamen. Ved den muntlige prøven kan studentene eksamineres i hele sitt hovedfagsum og i emner i tilknytning til hovedoppgaven.

Ved beregning av hovedkarakteren for hovedfaget veier avdelingskarakteren ved andre avdeling av sosialøkonomisk profesjonseksamen 1/2 og hvert av de to valgfrie kurs og den avsluttende muntlige eksamen 1/6. Det gis karakterer etter gradert vurdering.

Når det gjelder adgangen til å ta eksamener

om igjen, gjelder samme regler som for sosialøkonomisk profesjonseksamen. Det vil si at det ikke er anledning til å ta om igjen eksamen i andreavdeling når kurseksamener på tredjeavdeling er avlagt. Kurseksamenene på tredjeavdeling vil i tilfelle bli strøket og må avlegges på nytt.

Profesjonsstudiet i sosialøkonomi (embetsstudiet)

STUDIEPLAN FOR SOSIALØKONOMISK
PROFESJONSEKSAMEN. STUDIEORDNING
M. V.

Til grunn for planen for cand.oecon.-studiet ligger reglement for studieplanene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo, med utfyllende regler.

Examen philosophicum må være avlagt før melding til eksamen i avdeling, fag eller semesteremne. Se utfyllende regler til reglement for studiene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Studiet til sosialøkonomisk embetseksamen er delt i tre avdelinger.

Første avdeling består av mellomfag i sosialøkonomi og et semesteremne i metodefag (matematikk og statistikk). For nærmere orientering om første avdeling vises til studieplanene for grunnfag og mellomfag i sosialøkonomi og semesteremnet i matematikk og statistikk (med EDB).

Andre avdeling består av to semesters videregående studier i de tre emneområdene mikroøkonomi, makroøkonomi og empirisk metode. Opptaket til andre avdeling er begrenset, og skjer etter søknad. Nærmere regler og søknadsfrister fås av Sosialøkonomisk institutt. Før melding til eksamen i andre avdeling må første avdeling være bestått.

Tredje avdeling, som normalt kan gjennomføres på 4 semestre, består av seks kurs og en hovedoppgave. Før melding til eksamen i tredje avdeling må andre avdeling være bestått.

Studieplanen kan gjøre unntak fra denne regelen for enkelte deleksamener. Se nedenfor, samt utfyllende regler til reglement for studiene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Det er ikke anledning til å ta om igjen andre avdelingseksamen når man allerede har avlagt kurseksamener på tredje avdeling. De kurseksamenene som da allerede er avlagt, må i tilfelle tas på nytt.

Eksamenskravene fastsettes slik at første avdeling normalt skal kunne gjennomføres på fire semestre, andre avdeling på to semestre og tredje avdeling på fire semestre.

Opptak

Opptaket til andre avdeling er kvotebegrenset, og skjer etter søknad. Søknadsfristene er 1. juni og 1. desember. Opptaksreglene slås opp på instituttet før søknadsfristene går ut, og kan også fås ved henvendelse til Sosialøkonomisk institutt.

Eksamen

Et normalt studieopplegg vil gi følgende tidsskjema for de enkelte eksamenene:

- Første semester:
Kurs i matematikk under grunnfaget i sosialøkonomi.
- Andre semester:
Grunnfagseksamen i sosialøkonomi.
- Tredje semester:
Eksamen i mellomfagstillegget i sosialøkonomi.
- Fjerde semester:

Eksamen i semesteremnet i matematikk og statistikk.

- Sjette semester:

Eksamen i andre avdeling.

- Sjuende - tiende semester:

Eksamener under tredje avdeling og hovedoppgave.

- Tiende semester:

Avsluttende muntlig eksamen.

Regler for rekkefølgen av de forskjellige eksamener er gitt ovenfor.

Ovenstående tidsskjema kan fravikes på følgende punkter når det gjelder rekkefølgen av de enkelte eksamener:

Grunnfagseksamen i sosialøkonomi kan tas samtidig med eksamen i mellomfagstillegget.

Eksamen i semesteremnet i matematikk og statistikk kan avlegges på et hvilket som helst tidspunkt før oppmelding til eksamen i andre avdeling. Det er f.eks. tillatt å ta denne eksamen før grunnfagseksamen i sosialøkonomi.

Eksamen i det valgfrie tredjeavdelingskurset Matematikk for økonomer kan avlegges på et hvilket som helst tidspunkt etter avlegging av eksamen i semesteremnet i matematikk.

[SOSØK2N] ANDRE AVDELING

Innhold

I andre avdeling behandles de tre emneområdene mikroøkonomi, makroøkonomi og empirisk metode. Både i mikroøkonomi og makroøkonomi tas det sikte på å kombinere teoriundervisningen med anvendelser av teorien på konkrete økonomiske problemer.

Mikroøkonomi

Innenfor mikroøkonomiske emner gis det en videregående innføring i analyse av den

økonomiske atferd i husholdninger og foretak, tilpasninger i forskjellige typer av markeder og velferdsøkonomi. Spesielt blir det lagt vekt på forståelse av forskjellige markedsformer, markeders reaksjoner på endringer i ytre forhold (offentlig politikk, naturgitte og internasjonale forhold) og samspill mellom markeder. Herunder behandles enkeltbransjers evne til å konkurrere, forhold som påvirker næringsstrukturen og forholdet mellom skjermet og konkurranseutsatt virksomhet. Stoffet er viktig som grunnlag for forståelse og vurdering av ressursallokeringen og inntektsfordelingen i samfunnet.

Makroøkonomi

De teoriene for sysselsetting, vekst, inflasjon og betalingsbalanse som også inngår i pensum til grunn- og mellomfag, blir her mer inngående analysert. Grunnlaget for teoriene blir drøftet samtidig som en tar opp enkelte alternative betraktningmåter. Som bakgrunnsstoff studerer en hovedtrekk i den historiske utviklingen når det gjelder økonomisk vekst og konjunkturer i vestlige land.

Det legges spesiell vekt på slike forhold som er av særlig betydning ved utforming av den makroøkonomiske politikken (finanspolitikken, pengepolitikken, valutapolitikken, inntektspolitikken) i små land med stor utenrikshandel. Herunder må studentene skaffe seg et visst kjennskap til de virkemidlene og de planleggingsmodellene som brukes i Norge.

Empirisk metode

Faget handler i hovedsak om hvordan en kan tallfeste variablene og sammenhengene som inngår i økonomiske teorier. En del av faget handler om hvordan en går fram for å

skaffe seg pålitelige data for de aktuelle variablene.

Den andre delen av faget handler om tallfesting av sammenhengene mellom variablene. Økonomer kan sjelden utføre kontrollerte eksperimenter og er stort sett henvist til å observere den utvikling som blir til gjennom samspillet mellom deltakerne i det økonomiske liv. Ved tolking av slike data er det mange feilkilder, ettersom det normalt vil være mange forskjellige forhold som har variert samtidig. I faget blir det gitt en første innføring i hvordan en i gunstige tilfeller kan komme utenom disse problemene enten ved å finne fram til datamaterialer der sammenhengene blir spesielt tydelige, eller ved å bruke analysemetoder der en kan skille ut effekten av hver enkelt av variablene. Det blir gitt eksempler på hvordan dette gjøres i praksis. I denne delen av undervisningen brukes datamaskiner. Stor vekt blir lagt på å gjennomgå de viktigste feilkildene ved de enkle metodene.

Problemene forsterkes av at teoretiske sammenhenger sjelden skal oppfattes som eksakte; de antas bare å gjelde som en form for gjennomsnitt. Dessuten spesifiserer teorien sjelden alle variable som antas å virke inn, men bare de som regnes som viktigst. Dette gjør det nødvendig å bruke begrepsapparatet fra matematisk statistikk, og statistikkdelen av semesteremnet i metodefag blir derfor en viktig bakgrunn for studiet av empiriske metoder i sosialøkonomien. Skal en trenge videre inn i problemene, trengs det et mer solid grunnlag i matematisk statistikk. En videreføring som inkluderer matematisk statistikk blir gitt i de økonometriske valgemnene i tredje avdeling.

Undervisning

Forelesninger og annen undervisning gjennomføres i løpet av to semestre. Undervisning

gen i mikroøkonomi og empirisk metode doubleres slik at ny tosemesters syklus starter både vår og høst. I makroøkonomi starter undervisningen en gang i året, og forskjellige emner behandles vår og høst. Fordelingen av emner på de to semestrene er imidlertid slik at det er mulig å begynne å følge undervisningen både høst og vår.

Eksamen og karakterer

Andre avdeling avsluttes med en eksamen som består av tre skriftlige 6-timers-prøver, en i mikroøkonomi, en i makroøkonomi og en i empirisk metode. Det er viktig at studiet av disse tre emneområdene ses i sammenheng, og ved hver av de skriftlige prøvene forutsettes det at kandidatene også kan benytte relevant stoff fra de andre emnene. Ved eksamen vil kandidatene også kunne bli prøvet i de deler av mellomfagspensum som andre avdeling bygger på.

Alle tre prøver tas i samme semester. Dermed en av de skriftlige prøvene ikke blir bestått, må alle prøvene tas om igjen i et senere semester.

For hver av de tre prøvene gis det karakterer etter gradert vurdering. Karakteren for andre avdeling er et gjennomsnitt av karakterene for de tre prøvene. Hver av de tre prøvene teller likt.

Pensum

Oppdaterte pensumlister fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret ved sosialøkonomisk institutt.

[SOSØK3N] TREDJE AVDELING

Innhold

I løpet av tredje avdeling skal hver student ta seks kurs og skrive en hovedoppgave. Hvert kurs har et omfang som tilsvarer et halvt semesters fulltidsarbeid. Undervisningen i et kurs vil imidlertid vanligvis strekke seg over hele semestret.

Kurs kan bygge på andre tredjeavdelingskurs. I slike tilfeller vil det gå fram av planen for det enkelte kurset hvilket kurs det bygges på og om eksamen i dette kurset må være avlagt på forhånd eller kan avlegges samtidig med eksamen i angjeldende kurs.

Følgende kurs kan holdes:

- Mikroøkonomisk teori (tidl. Mikro A)
- Avanserte emner i mikroøkonomisk teori (tidl. Mikro B)*
- Makro - konjunkturer og stabiliseringspolitikk (tidl. Makro A)
- Intertemporal makroøkonomi (tidl. Makro B)*
- Økonometri grunnkurs (A-kurs)
- Økonometri - dynamisk modellering og tidsserieanalyse (B-kurs)*
- Økonometri - diskrete valg, paneldata, mikrodata, m.v.(B-kurs)*
- Finanst teori
- Matematikk for økonomer
- Matematisk økonomi*
- Informatikk for økonomer
- Makroøkonomi - åpne økonomier
- Internasjonal handel
- Penger og kreditt
- Offentlig økonomikk
- Rettferdighet og fordelingspolitikk
- Planlegging og regulering
- Imperfekt konkurranse og strategiskinteraksjon

- Arbeidsmarkedsøkonomi
- Naturressursøkonomi
- Miljø-økonomi
- Utviklingsøkonomi
- Helseøkonomi
- Transportøkonomi
- Foretaksøkonomisk styring
- Økonomiske systemer
- Økonomisk historie
- Demografiske metoder

I tillegg kan det arrangeres andre kurs. Kurs som er merket med * bygger på andre kurs på listen.

Kurset Mikroøkonomisk teori er obligatorisk. Fordi flere andre kurs bygger på dette kurset, kan det være lurt å ta det tidlig i tredje avdeling. Studentene må velge (minst) ett av kursene Makro - konjunkturer og stabiliseringspolitikk, Intertemporal makroøkonomi og Makro - åpne økonomier. De øvrige fire kurs kan velges fritt fra listen ovenfor (med den begrensning som ligger i at enkelte kurs bygger på andre kurs) ut fra personlige interesser, eller ut fra hva slags arbeid en tar sikte på.

Kursene i Mikroøkonomisk teori, Makro - konjunkturer og stabiliseringspolitikk, Økonometri grunnkurs (A-kurs) og Matematikk for økonomer vil bli arrangert annet hvert semester. Andre kurs som det er stor etterspørsel etter vil også bli forsøkt holdt annet hvert semester. Hvert semester blir det utarbeidet en plan for hvilke kurs som forsøkes arrangert i de påfølgende fire semestre. Denne planen er imidlertid ikke bindende. Hvilke kurs som faktisk vil bli gitt, blir avgjort av Instituttrådet semester for semester.

Nærmere beskrivelser av innholdet i de enkelte kurs, eventuelle forkrav, litteraturlister og undervisningsplaner fås ved henvendelse til Ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt.

Hovedoppgave

Emne for oppgaven kan velges innenfor hele kretsen av økonomiske fag. Opplegget og det ferdige arbeidet skal godkjennes av instituttets hovedoppgavekomité. Denne komitéen utpeker også en veileder for hver student. Arbeider av rent beskrivende art godtas ikke. Oppgaven må inneholde økonomisk-teoretiske resonnementer.

Veiledning til hovedoppgaven er obligatorisk og krever derfor opptak ved instituttet.

Siste frist for godkjenning av hovedoppgaven for studenter som skal opp til avsluttende muntlig eksamen vil bli kunngjort i forelesningskatalogen. Hensikten med denne oppgaven er bl.a. at studentene skal få en viss øvelse i å arbeide selvstendig med et problem. Det er forutsatt at hovedoppgaven vil kreve ett semesters fulltidsarbeid. Arbeidet med hovedoppgaven kan imidlertid strekkes ut over flere semestre hvis studenten samtidig følger kursundervisningen. Antall sider vil avhenge av problemets art.

For hovedoppgaven gis karakteren godkjent/ikke godkjent.

Forøvrig henvises til en orientering om arbeidet med hovedoppgaven som kan fås ved henvendelse til Ekspedisjonskontoret ved Sosialøkonomisk institutt.

Eksamen og karakterer

Det holdes skriftlig eksamen i hvert enkelt kurs og en avsluttende muntlig prøve. Kandidatene må være forberedt på å bli prøvet i hele sitt pensum, herunder også relevante deler av pensum i første og andre avdeling.

Alle skriftlige eksamener har 6 timers varighet. Eksamen i et kurs arrangeres bare i det semestret undervisning blir gitt og i det påfølgende semestret. Eksamen i kursene Makro-

konjunkturer og stabiliseringspolitikk, Mikroøkonomisk teori, Økonometri grunnkurs (A-kurs) og Matematikk for økonomer holdes hvert semester.

Den muntlige prøven ved den avsluttende eksamen skal ikke holdes før sensuren for de skriftlige prøvene har falt, og bare de som har bestått alle de 6 skriftlige prøvene, kan gå opp til den muntlige prøven.

Ved den muntlige prøven skal en student vanligvis eksamineres i 50 - 60 minutter. Studentene kan eksamineres i hele sitt pensum og i emner i tilknytning til hovedoppgaven.

Både ved kurseksamener og ved den avsluttende muntlige eksamen gis det karakterer etter gradert vurdering. Karakteren for tredje avdeling er et veid gjennomsnitt av karakterene ved de seks skriftlige prøvene og den muntlige prøven, der hver kurseksamen teller 1/8 og den muntlige prøve ved den avsluttende eksamen teller 2/8.

En student har adgang til å avlegge prøve i flere enn seks kurs, og kan ut over de obligatoriske kursene i mikro- og makroøkonomi, som nevnt over, velge hvilke kurs som skal telle med ved beregning av avdelingskarakteren.

For en som har fullført embetseksamen, er det adgang til senere å gå opp til eksamen i ett eller flere av de valgfrie kursene. Karakteren for disse kursene vil ikke bli beregnet inn i hovedkarakteren med mindre man avlegger ny muntlig prøve.

Karaktersystemet

Ved de skriftlige prøvene i de enkelte fag og ved de muntlige prøvene gis graderte karakterer.

Karakterene for de enkelte skriftlige og muntlige prøver gis med en desimal.

For hovedoppgaven gis karakteren godkjent/ikke godkjent.

Hovedkarakteren for full profesjonseksamen (cand.oecon.) beregnes som et gjennomsnitt av de tre avdelingskarakterene med vektene:

1/4 for første avdeling

1/4 for andre avdeling

1/2 for tredje avdeling

Hovedkarakteren for sosialøkonomisk profesjonseksamen av lavere grad (exam.oecon.) beregnes som et gjennomsnitt av avdelingskarakterene for første og andre avdeling. Hver av de to avdelinger teller likt.

Avdelingskarakteren for første avdeling beregnes som et veid gjennomsnitt av karakterene for mellomfaget i sosialøkonomi og semesteremnet i matematikk og statistikk, med vektene 3/4 for mellomfaget og 1/4 for semesteremnet.

Karakteren for andre avdeling er et gjennomsnitt av karakterene for de tre prøvene. Hver av de tre prøvene teller likt.

Karakteren for tredje avdeling er et veid gjennomsnitt av karakterene ved de seks skriftlige prøvene og den muntlige prøven, der hver kurseksamen teller 1/8 og den muntlige prøve ved den avsluttende eksamen teller 2/8.

Avdelingskarakterene og hovedkarakteren anføres med grad og tallverdi.

For bestått eksamen kreves at ingen av enkeltkarakterene er dårligere enn 4.0.

De som har fullført andre avdeling kan få vitnemål for lavere grad av sosialøkonomisk embetseksamen (exam.oecon.). De som har fullført tredje avdeling kan få vitnemål for full sosialøkonomisk embetseksamen (cand.oecon.).

I utfyllende regler til reglement for studiene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er det gitt bestemmelser om hvilke karakterer som skal føres på vitnemålet. Det vil også bli angitt i hvilket semester den enkelte karakter er oppnådd.

De eksamenene som tas med på vitnemålet, må være avlagt i en rekkefølge som er i samsvar med reglene om rekkefølgen av eksamener slik de er gitt i studieplanen, avsnittet om studieordningen. Eksamen i andre avdeling kan være avlagt tidligst ett semester etter siste eksamen i første avdeling. De øvrige eksamener i tredje avdeling (unntatt i Matematikk for økonomer) må være avlagt tidligst ett semester etter den siste eksamen i andre avdeling.

Den som er fritatt for en eller flere prøver, får som hovedregel ingen avdelingskarakter eller hovedkarakter for eksamener som inneholder prøver det er gitt fritak for.

En kandidat som etter å ha fullført embetseksamen, går opp til og består eksamen i ett eller flere av de valgfrie kursene i tredje avdeling, kan få resultatene av slike tilleggseksamener påført vitnemålet med angivelse av tidspunkt for avleggelsen. Resultatene av slike tilleggsprøver medregnes ikke i hovedkarakteren.

Hjelpemidler ved eksamen

Ved alle de skriftlige deler av Sosialøkonomisk embetseksamen og sosialøkonomi (grunnfag, mellomfag og hovedfag) er følgende hjelpemidler tillatt:

- 1) Rettskrivningsordlister.
- 2) Logaritmetabell/statistiske tabeller.
- 3) K. Sydsæter og B. Thalberg isamarbeid med O. J. Mørkved: Matematisk formelsamling, Oslo 1976 eller senere utgaver. Eller evt. Berck/Sydsæter; Matematisk formelsamling.
- 4) Statistisk årbok, en av de siste utgaver.

Lommekalkulator er ikke tillatt bruk ved eksamener i cand.oecon.- og cand.polit.-studiet, unntatt i prøven i empirisk metode under 2. avdeling og i statistikkdelen av semesteremnet.

Ved eksamen i matematikk og statistikk i semesteremnet, i prøven i empirisk metode under 2. avdeling og i matematikk-kurset i 3. avdeling er alle skriftlige hjelpemidler tillatt.

Ved enhver eksamen kan eksamenskommissjonen bestemme om ytterligere hjelpemidler skal tillates. Studentene må derfor være forberedt på at det ved enkelte oppgaver kan bli ut-

levert til dem andre hjelpemidler til bruk under eksamensbesvarelsen. Slike hjelpemidler må kandidaten ikke forsyne med kommentarer, merker, notater eller henvisninger.

De av hjelpemidlene 1-4 som kandidatene har med seg, må være uten tilføyelser, notater, merknader eller henvisninger.

Statistikk

Sosialøkonomisk institutt

Adresse Eilert Sundts hus, 12. etg.

Postboks 1095 Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855127

Telefon 22854353 Studiekonsulent

Fax 22855035

URL: <http://www.sv.uio.no/sosoeik>

[STATG] Grunnfag

INNLEDNING

Statistiske data danner materiale for forskning og utredning i svært mange fag, ikke minst de samfunnsvitenskapelige. Læren om hvordan statistiske data kan tolkes, den statistiske metodelære, er også en sentral del av samfunnsvitenskapenes metodelære. Metoder for innsamling av data, bearbeiding av data (EDB) og tolking av statistiske data har derfor en plass innenfor de enkelte samfunnsvitenskapene, og det har utviklet seg metodeorienterte fagdisipliner som psykometri og økonometri.

Grunnbegreper og tankegang i de enkelte fagenes statistiske metodelære er imidlertid svært like, selv om terminologien kan veksele. Dette fellesskap i statistisk metodelære har sin grunn i selve vitenskapsidealet. Fra gammelt av har nemlig statistikkfaget vært læren om hvordan en målbevisst kan samle tall sammen som ikke kan angripes som tendensiøse, og om hvordan en kan dra slutninger fra sine data som alle kan anerkjenne.

Semesteremnet og statistikk grunnfag tar opp til studium sentrale statistiske metoders logikk og virkemåte. Formålet er å gi teoretisk innsikt og praktiske ferdigheter i innsamling,

organisering og behandling av statistiske data og i hvordan slike data kan tolkes. Det blir lagt stor vekt på bruk av EDB for statistiske formål.

Det er mulig å ta enkeltstående deleksamer innenfor grunnfaget.

Statistikk grunnfag/semesteremne er foresøkt bygd opp slik at man skal kunne ta kurset uten spesielle matematiske forkunnskaper. Kurset er imidlertid preget av matematisk tankegang og trening i å lese matematiske formel vil være en fordel. Fakultetet tilbyr innføringskurs i matematikk. Studenter som på den annen side ønsker å studere faget i større matematisk dybde henvises til Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, hvor en også kan ta statistikk hovedfag.

Kandidater med statistikk grunnfag i fagkretsen har hittil hatt gode muligheter på arbeidsmarkedet, særlig innen forskning og høyere utdanning. Dette vil de trolig også ha framover, ikke minst fordi det lenge vil være stor mangel på folk med kompetanse i statistikk.

STUDIET OG UNDERVISNINGEN

Statistikk grunnfag omfatter fire kurs, SS1, SS2, SS3 og SS4. Undervisningen går over to semestre. Det undervises i SS2 om høsten og SS3 og SS4 om våren. SS1 blir det undervist

i hvert semester. I tilknytning til SS1 gis det et støttekurs i matematikk. Det bør ikke legges skjul på at studenter med svak matematisk bakgrunn og som ikke tar noe støtteundervisning i matematikk, erfaringsmessig lett kan bli hengende etter.

SS1 gir innføring i statistisk metodelære og sannsynlighetsregning, og studentene skal lære å bruke deler av programpakken MINITAB. En semesteroppgave hvor bruk av EDB (MINITAB) inngår, må være godkjent før eksamen i statistikk.

I SS2 gis det undervisning i planlegging og gjennomføring av intervjuundersøkelser. Det undervises i de forskjellige praktiske sidene ved intervjuundersøkelser, slik som utarbeiding av spørreskjema, metoder for databehandling, og organisering av data for analyse. Den statistiske teorien for utvalgsundersøkelser blir gjennomgått. En innføring i teorien for måling, med vekt på reliabilitet og validitet,

blir også gjennomgått. Programpakken SPSS og MINITAB blir brukt for å tilrettelegge data. Obligatorisk semesteroppgave må være godkjent før eksamen i SS2.

I SS3 undervises det i statistisk analyse av tabeller og kategoriske data basert på loglineære og logistiske modeller, samt forløpsanalyse. SS3 er delvis samkjørt med et kurs i demografisk metode. Programpakken SPSS, og annen programvare benyttes.

Kurset SS4 omfatter regresjonsanalyse, variansanalyse og andre metoder i multivariabelanalyse. Programpakken SPSS og MINITAB benyttes.

I alle 4 kursene inngår en semesteroppgave.

Kursene SS1 og SS2 kan tas samtidig. Kursene SS3 og SS4 kan også tas samtidig, men begge kursene bygger på SS1.

Hvert kurs er tillagt et vektall som gir uttrykk for omfanget. Samlet vektall for hele grunnfaget er 20. Se tabell 3 og 4.

Navn	Kurs	Vektall	Innhold	Undervisning
Allmenn statistikk	SS1	5	En første innføring i statistikk og sannsynlighetsteori. Sannsynlighetsregning for diskrete variable. Statistiske modeller, hypotesetesting, estimering, enkel regresjonsanalyse. EDB: MINITAB.	4t forelesning, 2t øvelser og semesteroppgave (obligatorisk)
Metoder for utvalgsundersøkelser	SS2	5	Utarbeiding av spørreskjema, valg av innsamlingsmetode, organisering av data for analyse, deskriptive metoder. Statistisk utvalgstheori. Statistisk teori for måling: reliabilitet og validitet. EDB: SPSS, MINITAB.	4t forelesning, 2t øvelser og Semesteroppgave (obligatorisk)

Tabell 3

Navn	Kurs	Vekttall	Innhold	Undervisning
Analyse av kategoriske data	SS3	5	Analyse av kontingenstabeller. Loglineær analyse. Logistisk regresjon. Generaliserte lineære modeller, EDB: SPSS	4t forelesning 2t øvelser Semesteroppgave
Analyse av kontinuerlige data	SS4	5	Regresjonsanalyse, variananalyse, multivariabel analyse. EDB: SPSS, MINITAB	4t forelesning, 2t øvelser og Semesteroppgave

Tabell 4

PENSUM

Pensumliste fås ved henvendelse til instituttet.

EKSAMEN

Det blir holdt skriftlige prøver på 6 timer i kursene SS1, SS2, SS3 og SS4 ved utløpet av det semestret det gis undervisning i kursene. Alle trykte og skrevne hjelpemidler er tillatt brukt til eksamen. Regnemaskin er også tillatt. For SS1 og SS2 er semesteroppgaven obligatorisk og må være godkjent før eksamen.

KARAKTERER

Karakteren for Statistikk grunnfag blir beregnet som gjennomsnittet av karakterene i de 4 kursene. Semesteroppgavene teller ikke med i eksamenskarakterene.

INNPASNING

Den som godtgjør å ha avlagt tilsvarende prøve ved andre fakultet eller høyskoler, kan

søke Det samfunnsvitenskapelige fakultet om å få godkjent denne som del av Statistikk grunnfag svarende til ett eller flere kurs.

Eksamen i ST 001 ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet gir automatisk fritak for SS1.

Semesteremne

INNHOOLD

Semesteremnet i statistikk består av kurset SS1 i kombinasjon med ett av kursene SS2, SS3 eller SS4. Se beskrivelsen av undervisning og eksamen foran under Statistikk grunnfag. Semesteremnet kan tas over ett eller to semestre.

KARAKTERER

Karakteren for semesteremnet i statistikk blir beregnet som gjennomsnittet av karakterene i de to kursene.

Statsvitenskap

Institutt for statsvitenskap

Adresse Eilert Sündts hus, 10. etg.

Postboks 1097 Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855181

Fax 22854411

URL: <http://www.sv.uio.no/stv/stv.htm>

Innledning

Statsvitenskap er studiet av politisk virksomhet i og mellom samfunn.

Mye oppmerksomhet rettes mot styringsorganer på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå og på forholdet mellom slike organer. Men faget omfatter også enkeltindividens politiske atferd, f.eks. forsøk på å påvirke styringsorganene. Videre legges det vekt på utformingen av, innholdet av og konsekvensene av de vedtak som styringsorganene fatter. Statsvitenskapen er opptatt av sammenligningen mellom ulike styreformers og av deres teoretiske begrunnelse. Studiet av konflikt og samarbeid i verdenssamfunnet står også sentralt.

Det har vist seg hensiktsmessig å dele faget opp i følgende hovedområder:

- 1) Politisk teori, metode og andre fellesemner omfatter politisk idéhistorie, grunnlagsproblemer, analytiske tilnæringsmåter til studiet av politikk og politisk historie.
- 2) Internasjonal politikk omfatter studiet av staters utenrikspolitikk og utformingen av denne, samt studiet av samhandling mellom nasjoner.
- 3) Komparativ politikk er betegnelsen på studiet av politiske systemer og politiske forhold i forskjellige land. Fagområdet omfatter spesielt studiet av den virksom-

het som tar sikte på å påvirke det politiske system.

- 4) Offentlig politikk og administrasjon er betegnelsen på studiet av politiske systemer, politiske institusjoner, offentlige avgjørelsesprosesser og innholdet i offentlige beslutninger.
- 5) Metode og statistikk gir en oversikt av temaer, begreper og analyseteknikker som står sentralt i empirisk samfunnsvitenskapelig forskning.

Inndelingen i disse områdene angir til en viss grad arbeidsdelingen innen faget, men må i første rekke ses som et praktisk hjelpemiddel for organiseringen av undervisningen. De er ikke klart atskilte fagområder.

OPPLEGG

Det er anledning til å avlegge eksamen i statsvitenskap grunnfag, mellomfag og hovedfag (cand.polit.). Studieplanene for de enkelte nivåene følger på de neste sidene. Grunnfag er beregnet til å strekke seg over to semestre, mens normert studieprogresjon på mellomfagstillegget er et semester. For å kunne avlegge eksamen i mellomfagstillegget må eksamen i grunnfaget være bestått senest semesteret før

man melder seg opp. Normert studieprogresjon for hovedfag er fire semestre.

FORKUNNSKAPER

Examen philosophicum og examen facultatum (førstesemesterstudium for nye studenter f.o.m. høsten 1996), må være bestått senest semesteret før en melder seg til noen fageksamen ved statsvitenskap. Dette gjelder også eksamen i metode og statistikk på grunnfagsnivå.

ORIENTERINGSMØTER

Det holdes egne orienteringsmøter om fagets organisering og innhold for henholdsvis grunn-, mellom- og hovedfag i begynnelsen av hvert semester. Dette møtet er viktig for alle studenter. Deltagelse på enkelte undervisningstiltak kan forbeholdes studenter som er til stede og tegner seg på påmeldingslister straks etter møtet.

[STAG] Grunnfag

Grunnfaget tar sikte på å gi en generell innføring i de fire statsvitenskapelige hovedområder: politisk teori, internasjonal politikk, komparativ politikk og offentlig politikk og administrasjon. Det vil bli lagt spesiell vekt på at studenten skal utvikle en selvstendig faglig forståelse og oppøve evnen til å bygge ut resonnementer på en systematisk måte. Grunnfaget gir også en innføring i metode og statistikk gjennom en egen forelesningsrekke med en separat eksamen.

Politisk teori

Området politisk teori er delt opp i fire emner. I det første presenteres faget og fagområdet mer generelt. Dette emnet har altså et inn-

førende siktemål. Her introduseres noen sentrale begreper, som stat, myndighet og makt, og spørsmålet om ulike tilnæringsmåter blir drøftet.

Statsteorien har nær tilknytning til det første emnet. Under dette temaet behandles den moderne stats oppkomst og ulike oppfatninger av statens natur og av statsomveltninger.

Under det tredje temaet, demokratiteori, behandles demokratibegrepet og demokratiets begrunnelse, spilleregler og betingelser. Problemer knyttet til demokratiske avgjørelsesmetoder blir behandlet, likeledes spørsmål vedrørende forholdet mellom velgerne og deres representanter.

Under det fjerde området, som er det mest omfattende, behandles den politiske tenkings historie. Her legges det vekt på de enkelte tenkernes problemstillinger, premisser, resonnementer og konklusjoner. Hensikten er på den ene side å bli kjent med historiske posisjoner, og på den annen side å øve opp evnen til å analysere politisk argumentasjon og selv delta i slik argumentasjon.

Internasjonal politikk

Internasjonal politikk er inndelt i seks emneområder. I det første emneområdet (2.1) presenteres grunnleggende begreper og sentrale perspektiver i studiet av internasjonal politikk. Det andre emneområdet (2.2) søker å forklare målsetninger og bruk av virkemidler i utformingen av staters utenrikspolitikk. Emneområde 2.3 er en generell innføring om egenskaper ved det internasjonale statssystemet. Avsnitt 2.4 presenterer ulike økonomiske og politiske samarbeidsformer mellom stater, mens avsnitt 2.5 omhandler konfliktrelasjoner på de samme områdene. Det siste emneområdet

det (2.6) er en framstilling av noen sentrale sider ved norsk utenrikspolitikk.

Det forutsettes at studentene har kjennskap til hovedpunktene i moderne verdenshistorie, f.eks. gjennom: Lundestad, Geir (1991): *Øst, Vest, Nord, Sør. Hovedlinjer i internasjonal politikk 1945-1985*. Oslo: Universitetsforlaget, 2. utgave.

Studentene bør videre kjenne til viktige internasjonale institusjoner og sentrale begreper i studiet av internasjonal politikk. For en innføring kan en f.eks. konsultere følgende bok, som benyttes som pensum på samfunnslinjen ved enkelte videregående skoler; Bergersen, Helge Ole og Østreng, W. (1994): *Internasjonal politikk*. Oslo: Aschehoug.

Komparativ politikk

På grunnfag dekker fagområdet komparativ politikk den virksomhet som tar sikte på å påvirke det norske politiske system. Det er for øvrig ikke utelukkende Norge som behandles. Det gis også en innføring i politiske forhold i de andre nordiske landene. Fagområdet er delt opp i flere emner. Det redegjøres for sentrale begreper i komparativ politikk. Mye plass vies den innflytelse som utøves gjennom valg, folkeavstemning og politiske partier, og også deltakelse i direkte aksjoner og interesseorganisasjoner. Meningsdannelse knyttet til partienes rolle tas også opp, samt nasjonalforsamlingenes virksomhet i de nordiske landene.

Offentlig politikk og administrasjon

Offentlig politikk og administrasjon omfatter seks emner. Emnene en til tre omfatter de statlige institusjoner og de prosesser som er knyttet til dem. I emne fire tas mål og virkemidler i offentlig politikk opp. Lokal politikk behandles i emnene fem og seks. Først behand-

les forholdet mellom stat, fylke og kommune og så de fylkeskommunale og primærkommunale politiske systemer.

Metode og statistikk

Forelesningsserien i metode og statistikk gir en innføring i temaer, begreper og analyseteknikker som står sentralt i empirisk samfunnsvitenskapelig forskning. Kurset begynner med en drøfting av problemstillingers opphav og karakter. Deretter gjennomgås de enkelte faser i forskningsprosessen. For hver enkelt fase belyses ulike spørsmål og problemer som kan oppstå, og det redegjøres for metodiske valg som samfunnsforskere ofte stilles overfor. I tillegg gir kurset en introduksjon til bruk av statistisk analyse som hjelpemiddel i samfunnsvitenskapelig forskning.

UNDERVISNING

Grunnfaget er beregnet å strekke seg over to semestre. Nye kurs settes i gang hvert semester. Ingen forelesninger eller seminarer er obligatoriske, men studentene oppfordres til følge og delta aktivt i dem. Det gis hvert semester forelesninger i:

- 1) Politisk teori.
- 2) Internasjonal politikk.
- 3) Komparativ politikk.
- 4) Offentlig politikk og administrasjon.
- 5) Metode og statistikk

Forelesningene blir lagt opp slik at det er naturlig å velge hovedområdene «politisk teori» og «internasjonal politikk» i første semester og områdene «komparativ politikk» og «offentlig politikk og administrasjon» i annet semester. Kurset i metode og statistikk skal følges i første semester. Instituttet tilbyr også en åpen forelesning i «Det norske politiske system fra

1814 til i dag». Denne forelesningen anbefales å følge i første semester.

I tilknytning til forelesningene holdes det seminarer. Man følger altså to seminarer i første semester (et seminar i metode og statistikk samt et seminar i politisk teori og internasjonal politikk) og et seminar i andre semester (komparativ politikk og offentlig politikk og administrasjon). Seminarundervisningen er basert på aktiv deltakelse i løsningen av faglige arbeidsoppgaver. De som ikke ønsker eller ikke har anledning til å påta seg slike oppgaver, skal ikke melde seg til seminarundervisning. Seminarundervisningen er forbeholdt studenter med studierett. Studentene forutsettes å legge opp kollokvier på egen hånd.

PENSUM

Gjeldende pensumliste fås ved henvendelse til instituttets ekspedisjonskontor i 10. etg., Eilert Sundts hus. Instituttet foretar pensumjusteringer foran hvert høstsemester. Grunnfagsstudiet har et pensumomfang på ca. 4000 sider. Av dette er ca. 330 sider knyttet til metode og statistikk. Ca. 22 prosent av pensum er på engelsk.

EKSAMEN

Grunnfagseksamen består av:

- Eksamen i hoveddelen, 2 skriftlige prøver på 8 timer hver. Stryk på et av hovedområdene (Politisk teori/Internasjonal politikk/Komparativ politikk/Offentlig politikk og administrasjon) innebærer stryk på hoveddelen av grunnfag. For de som består den skriftlige eksamen i hoveddelen holdes det også en muntlig prøve.
- Eksamen i metode og statistikk, 1 skriftlig prøve på 4 timer.

Grunnfagseksamen holdes hvert semester. Undervisningen er lagt opp slik at studentene skal ta eksamen i metode og statistikk etter 1/2 års studium, dvs. på slutten av 1. semester. Eksamen i hoveddelen avlegges etter 1 års studium. Det kan bli gitt eksamensoppgaver i hoveddelen som forutsetter at man kjenner pensum i metode og statistikk.

Den endelige grunnfagskarakter beregnes slik at eksamen i hoveddelen (de to 8 timers prøvene og muntlig) gis 16 vektall og eksamen i metode og statistikk 4 vektall.

Fritak

Fra og med høstsemesteret 1993 er det ikke lenger mulig å få fritak for eksamen i metode og statistikk på grunnfag. For å få godkjent statsvitenskap grunnfag/mellomfag må alle ha avlagt denne eksamen.

Hjelpemidler under eksamen

Under eksamen i metode og statistikk er det anledning til å benytte en enkel kalkulator. For fremmedspråklige studenter gis det adgang, etter søknad til instituttet, å benytte ordbøker.

[STAM] Mellomfag

Mellomfaget består av grunnfaget og et mellomfagstillegg av ett semesters varighet. Det er ikke særskilte karakterkrav eller søknad for å begynne på mellomfagstillegget etter bestått grunnfag.

Mellomfagstillegget

Mellomfagstillegget skal gi utdypet kjennskap til og forståelse av hovedområdene komparativ politikk, offentlig politikk og administrasjon og internasjonal politikk. Pensum til

mellomfagstillegget er i stor grad rettet mot fagets teorigrunnlag.

Komparativ politikk

Dette området tar på mellomfag opp ulike teoriretninger innenfor fagområdet og gir en innføring i politikk i vesteuropeiske land utenfor Norden. Fagområdet på mellomfag omfatter fem emner: Det første emnet er ulike tilnæringsmåter til studiet av modernisering og politisk utvikling. Her legges det vekt på moderniseringsteori og komparativ historisk sosiologi. Det andre emnet er politiske regimer og teorier om regimeendringer. Det tredje emnet er knyttet til Stein Rokkans komparative arbeider om nasjonsbygging, utvikling av massedemokrati og partipolitiske konfliktlinjer. Det fjerde emnet er om konfliktlinjer og politiske partier i vesteuropeiske land, med vekt på endringstendenser de siste 20-30 årene. Det femte temaet tar opp variasjoner i demokratiske politiske systemer med utgangspunkt i Arend Lijpharts modeller om majoritets- og konsensusdemokrati.

Offentlig politikk og administrasjon

Offentlig politikk og administrasjon består av to deler: Den ene delen dreier seg om organisasjonsteori. Her blir forskjellige teoretiske perspektiver presentert og knyttet til empirisk kunnskap om organisasjonsutforming og organisasjonsatferd i offentlig forvaltning. Den andre delen handler om offentlig politikk. Her er formålet å presentere teorier som forklarer statens rolle i samfunnet, politiske beslutninger og innholdet i offentlig politikk.

Internasjonal politikk

Forelesningene i internasjonal politikk gir en innføring i sentrale teoretiske retninger innen faget, samt enkelte innblikk i fagdebatten mellom disse retningene. Pensum er tilsvarende satt sammen av såvel klassiske tekster som bidrag fra den aktuelle forskningsfronten. Tematisk tar forelesningene for seg analytiske grunnmodeller i studiet av staters utenrikspolitikk, inkludert spillteoretiske modeller, samt de sentrale teoritradisjonene som søker å forklare årsaker til krig og betingelser for samarbeid mellom stater. Studiet av internasjonale regimer blir viet særlig oppmerksomhet.

UNDERVISNING

For grunnfagsdelen, se denne.

Mellomfagstillegget er beregnet til å strekke seg over ett semester. Det gis forelesninger i hvert av områdene:

- 1) Komparativ politikk
- 2) Offentlig politikk og administrasjon
- 3) Internasjonal politikk

I tilknytning til forelesningene holdes det seminarer. På mellomfagsnivå følger man seminaret innenfor et av områdene nevnt ovenfor. Ingen forelesninger eller seminarer er obligatoriske, men studentene oppfordres til å følge og delta aktivt i dem. Seminarundervisningen er imidlertid forbeholdt studenter med studierett. Det er også satt av tid til kollokvier som studentene selv må organisere. Såfremt en har tilgjengelige lærerkrefter, vil det bli gitt veiledningsseminarer for mellomfagsoppgaven.

PENSUM

Gjeldende pensumliste fås ved henvendelse til instituttets ekspedisjonskontor i 10. etg.,

Eilert Sundts hus. Instituttet foretar pensumjusteringer foran hvert høstsemester. Mellomfagstillegget har et pensumomfang på ca. 2000 sider. Omtrent halvparten av pensum er på engelsk.

EKSAMEN

For å kunne melde seg opp til eksamen i mellomfagstillegget kreves det at kandidaten har avlagt 20 vekt-tall/grunnfaget (som også inkluderer kurs i metode og statistikk på 4 vekt-tall) i statsvitenskap i tidligere semestre, eller at kandidaten melder seg opp til hele grunnfagseksamen (20 vekt-tall) samtidig med oppmelding til eksamen i mellomfagstillegget. I det siste tilfellet gis det ikke sensur for eksamen i mellomfagstillegget dersom kandidaten ikke består grunnfagseksamen. Høsten 1995 var siste gang man kunne avlegge eksamen i mellomfagstillegget uten å ha fullført grunnfag i statsvitenskap (20 vekt-tall).

Eksamen består av mellomfagsoppgaven, en skriftlig prøve på åtte timer og en muntlig prøve.

Eksamen i mellomfagstillegget i statsvitenskap er å betrakte som en helhet. En student som går opp til ny prøve, kan imidlertid legge fram sin egen mellomfagsoppgave som har vært benyttet ved tidligere framstilling til mellomfagseksamen. I slike tilfeller blir oppgaven bedømt på nytt på fritt grunnlag. Det gis ikke anledning til å forbedre resultatet bare ved å levere ny mellomfagsoppgave. Det må i tillegg avlegges ny skriftlig eksamen.

Ved beregning av karakteren før muntlig prøve i mellomfagstillegget teller mellomfagsoppgaven 1/3 og skriftlig eksamen 2/3.

Både ved den skriftlige og den muntlige prøven blir kandidaten eksaminert i den del av det obligatoriske pensum som går ut over grunnfagspensum. Ved den muntlige prøve kan kan-

didaten dessuten bli eksaminert i tilknytning til mellomfagsoppgaven.

Karakteren for grunnfaget, inkludert eksamen i metode/statistikk, teller 2/3, og karakteren for mellomfagstillegget 1/3, ved beregning av den endelige karakter for mellomfags-eksamen.

Mellomfagsoppgaven

Tema for mellomfagsoppgaven velges fritt av studenten selv. Mellomfagsoppgaven skal ikke overstige 10 sider. Dette omfatter tekst, vedlegg og eventuelle sluttnoter/fotnoter, men ikke litteraturliste. Det vil bli trukket i karakter ved for lange oppgaver. Det er laget utfyllende retningslinjer for hvordan mellomfagsoppgaven skal se ut. Disse er vedlagt i gjeldende pensumliste eller de kan fås ved henvendelse til ekspedisjonskontoret. Instituttet vil muligens i løpet av studieåret 1996/97 gjøre endringer på dette reglementet, slik at det vil bli antall ord og ikke antall sider som begrenser lengden av mellomfagsoppgaven. Evt. nye retningslinjer vil bli gjort kjent ved hjelp av instituttets oppslagstavler og på forelesninger.

Innleveringsfristen for mellomfagsoppgaven faller ca. 2 uker etter dagen for den skriftlige prøven. Den nøyaktige dato for innleveringsfristen blir gjort kjent ved oppslag. Kandidater som ikke har levert mellomfagsoppgaven innen fristens utløp, antas å ha trukket seg fra eksamen. Dersom mellomfagsoppgaven sendes i posten, må den sendes i tide slik at den er mottatt av instituttet innen fastsatt innleveringsdato.

Kandidaten skal levere inn en erklæring om kilde- og referansebruk sammen med oppgaven. Erklæringen kan fås ved henvendelse ekspedisjonskontoret. Denne erklæringen vil bli oppbevart separat fra mellomfagsoppgaven.

[STAVH] Hovedfag

SKJEMATISK OVERSIKT OVER NORMERT
STUDIETID (SE TABELL 5)

1. semester	2. semester	3. semester	4. semester
Metodekurs I	Metodekurs II	Hovedoppgaveseminar	Hovedoppgaveskriving
	EDB-kurs med oppgave		
To kurs med oppgaver	Ett kurs med oppgave	Ett kurs med oppgave	
	Søknad om veileder		Hovedoppgaven leveres

Tabell 5

Statsvitenskap hovedfag består av i alt 40 vekttall. Disse oppnås slik:

- 6 ved et obligatorisk to-semester metodekurs med en 6 timers skriftlig prøve, og en metodeoppgave knyttet til et obligatorisk EDB-kurs.
- 20 ved 4 andre valgfrie kurs, 5 vekttall pr. kurs, alle med en separat kursoppgave og en 6 timers skriftlig prøve.
- 14 ved deltagelse på et obligatorisk hovedoppgaveseminar og en vitenskapelig undersøkelse (hovedoppgaven).

KRAV FOR OPPTAK TIL HOVEDFAG

Fra og med høsten 1991 er det begrenset opptak til statsvitenskap hovedfag. Det er fastsatt en kvote på 150 studenter for studieåret 1996-97. Opptak skjer etter søknad på eget skjema. Søknadsfrist er 1. juni for opptak til høstsemesteret og 1. desember for opptak til vårsemesteret.

- Den som skal begynne på hovedfag statsvitenskap, må ha fullført cand. mag. grad med bestått mellomfagseksamen i statsvitenskap (grunnfagseksamens hoveddel, metode og statistikk og mellom-

fagstillegget). Opptaket skjer forøvrig ved rangering etter karakter på fullt mellomfag.

- Studenter som har tatt grunnfagseksamen etter den studieordning som gjalt før 1969 (uten metode og statistikk), må avlegge eksamen i grunnfagets kurs i metode og statistikk før de begynner på hovedfag.

UNDERVISNING**Metodekurset**

Metodekurset går over to semestre. Det er felles pensum og undervisning for hele kurset. Det arrangeres avsluttende eksamen for metodekurset etter annet semester.

Studenten skal i tillegg delta i et obligatorisk EDB-seminar som avholdes i 2. semester. Seminaret krever en oppgave som viser at studenten kan kjøre og kommentere resultater fra standard programvare anvendt med tilrettelagte datasett. Som obligatorisk kurs er EDB-seminaret ikke åpent for privatister.

Fagkursene/opplegg/evaluering

De fire valgfrie kursene kan hentes fra alle fagområdene (politisk teori, internasjonal politikk, komparativ politikk og offentlig politikk og administrasjon). Minst ett kurs må imidlertid hentes fra et annet fagområde enn det studenten velger å fordype seg i. Det er heller ikke anledning til å ta mer enn to temakurs (kurs med kursnummer over 650, 750, 850 og 950).

Normert sidetall for det obligatoriske pensum på kursene er 750-800 sider.

Tema for kursoppgaven skal godkjennes av kurslederen. Kursoppgaven skal normalt ha en ramme på 10-15 sider (halvannen linjeavstand). Referanser og eventuelle bilag kommer i tillegg. Det gis ikke veiledning til skriving av kursoppgaver. Frist for levering av kursoppgavene er felles for alle kurs, henholdsvis 24. mai og 24. november, eller nærmeste følgende virkedag. Dersom kursoppgaven sendes i posten, må den sendes i tide slik at den er mottatt av instituttet innen fastsatt innleveringsdato. Kursoppgaven leveres i 3 eksemplarer. Kandidaten skal levere inn en erklæring sammen med oppgaven. Erklæringen kan fås ved henvendelse ekspedisjonskontoret. Denne erklæringen vil bli oppbevart separat fra kursoppgaven. Det gjøres oppmerksom på at det ikke er tillatt å levere samme kursoppgave for sensur til flere hovedfagskurs.

Kurskarakter gis samlet. Den skriftlige prøven teller 1/2 av karakteren og kursoppgaven 1/2. Det gis ikke anledning til å ta en av delene om igjen. Studentene kan få opplysninger om delkarakterer på kurs uformelt ved henvendelse til kursleder.

Hovedoppgaveseminar

Instituttet tilbyr hvert semester minst ett hovedoppgaveseminar innenfor hvert område. Hovedoppgaveseminalet er obligatorisk. Det er ikke anledning til å følge hovedoppgaveseminalet uten å ha fått oppnevnt veiledningsutvalg. Fra og med høsten 1996 blir det kun en søknadsfrist for oppnevning av veiledningsutvalg, henholdsvis 1. november for oppnevning av veiledningsutvalg til vårsemesteret 1997 og 15. april for oppnevning av veiledningsutvalg til høstsemesteret 1997. Som en overgangsordning vil det imidlertid, for de som tar hovedoppgaveseminalet høsten 1996, være mulig å søke om oppnevning av veiledningsutvalg innen 1. oktober. Hver deltaker skal i løpet av seminaret presentere en skriftlig skisse av problemstillingen og design, samt opptre som kommentator i forhold til en annens skisse. Det forutsettes forøvrig fremmøte på minst 2/3 av seminarets møter.

Skissen for hovedoppgaveseminalet skal inneholde en avgrenset problemstilling og redegjørelse for hvordan problemstillingen skal belyses. Oppgaveskissen skal ha en ramme på ca 10-15 sider. Den vil bli bedømt av seminarleder i løpet av seminaret. Det gis ingen karakter på skissen.

Hovedoppgaven

Hovedoppgaven skal bygge på en selvstendig vitenskapelig undersøkelse av en nærmere avgrenset problemstilling. Studenten velger selv tema for sin hovedoppgave. Temaet for hovedoppgaven godkjennes ved oppnevning av veileder.

Oppnevning av veiledere (1 person, eventuelt 2 personer i spesielle tilfeller) forutsetter at hele STV-621 er bestått og for øvrig at studenten er ferdig med to valgfrie kurs. Søknad

om veiledningsutvalg, evt. forlengelse av tidligere inngått veiledningsutvalg, skrives på eget skjema som fås ved instituttet, og leveres innen 15. april i vårsemesteret og 1. november i høstsemesteret (eller nærmeste påfølgende virkedag). Som en overgangsordning vil det imidlertid, for de som tar hovedoppgaveseminarret høsten 1996, være mulig å søke om oppnevning av veiledningsutvalg innen 1. oktober. Søknaden leveres normalt i løpet av 2. semester. Søknaden inneholder en kort beskrivelse av hovedoppgavens tema og antatt problemstilling. Instituttet oppnevner veileder innen neste semesters begynnelse. Oppnevning av veiledningsutvalg skjer etter fullmakter gitt bestyreren og undervisningslederen.

Veiledningsutvalgets funksjonstid er begrenset til to semestre. Funksjonstiden kan forlenges i ett semester etter søknad fra studenten, bifalt av hovedveilederen. Veiledningsutvalgets funksjonstid forlenges ikke ut over tre semestre.

Veiledende ramme for hovedoppgaven er 70 - 120 sider etter retningslinjer som fås ved instituttets ekspedisjonskontor. 140 er maksimalt sidetall. Oppgaver som overskrider 140 sider vil bli administrativt avvist ved innlevering. NB! Maksimumsbegrensning for sidetall inkluderer litteraturlisten og alle vedlegg/appendikser m.v.

Hovedoppgaven skal leveres til instituttet i 6 innbundne eksemplarer, vedlagt et kort sammendrag av oppgaven (maksimum 2 sider) påført navn, adresse, tlf.nr., fødselsnr. og navn på veileder. Før studenten kan levere inn hovedoppgaven, skal hun/han ha oppnådd 26 vekt-tall til hovedfag, jfr. tidligere gjengitt vekt-talls-oversikt. Retningslinjer for skriving av hovedoppgaven fås på ekspedisjonskontoret.

For hovedoppgaver levert innen 1. april i vårmesteret eller 1. oktober i høstsemesteret, vil muntlig prøve avholdes innen 6 uker fra le-

veringsdato. For oppgaver levert etter 1. april eller 1. oktober, men før semesterets slutt, vil muntlig prøve avholdes innen 2 uker fra påfølgende semesters begynnelse. For oppgaver levert etter semesterets slutt, vil muntlig prøve avholdes innen 6 uker, regnet fra påfølgende semesters begynnelse.

Vårsemesteret varer fra 15. januar til 15. juni og høstsemesteret fra 22. august til 20. desember.

YRKESMULIGHETER MED HOVEDFAG I STATSVITENSKAP.

De fleste statsvitere jobber i offentlig sektor, som f.eks. departementer, fylkeskommuner osv. Arbeidsoppgavene vil stort sett være utredning, saksbehandling og administrasjon. En stor andel statsvitere arbeider også i forsknings- og undervisningsmiljøer. Innunder her finner vi universiteter, høyskoler og frittstående forskningsinstitutter. Mange kombinerer journalistikk og statsvitenskap. For disse vil aktuelle jobber være i presse- og informasjonsvirksomhet. I de siste årene har statsvitere også kommet på banen når det gjelder jobber i det private og i ulike interesseorganisasjoner. Du kan lese mer om yrkesmuligheter for samfunnsvitere i den innledende del av studihåndboka.

OVERSIKT OVER KURSENE SOM TILBYS UNDER HOVEDFAGET

Politisk teori, metode og andre fellesemner

- STV 601 Grunnlagsproblemer
- STV 602 Normativ politisk teori
- STV 603 Spillteori, debatt-teori og forhandlingsteori
- STV 604 Politiske beslutningssystemer
- STV 605 Demokratiske regimer

- STV 606 Politisk-økonomiske modeller
- STV 607 Teori om konstitusjonelt styre
- STV 608 Demokrati og demokratisering
- STV 609 Demokrati og arbeid
- STV 610 Betingelser for demokrati: Framvekst, stabilitet, oppløsning
- STV 611 Universitet og samfunn, vitenskap og forskningspolitikk. Komparative og historiske perspektiver.
- STV 612 Teori om politisk lederskap
- STV 613 Forsknings- og teknologipolitikk
- STV 614 Teknologipolitikk og teknologivurdering
- STV 615 Menneskerettigheter og de store ideologier - islam, nazismen og liberalismen
- STV 616 Miljøpolitikken politiske teori
- STV 621 Metode (tidl. 651)
- STV 622 Multivariat analyse (tidl. 654)
- STV 623 Kurs i intensive forskningsmetoder
- STV 650 og høyere nr.: Temakurs
- STV 652 Utvalgte emner i normativ politisk teori
- STV 658 Democratic Citizenship Theoretical and Empirical Perspectives
- STV 659 The Premises, Process and Problems of Western Democracy: Exploring the Works of Robert A. Dahl.

Offentlig politikk og administrasjon

- STV 701 Organisasjonsteori- og personalanalyse
- STV 702 Politiske og administrative systemer
- STV 703 Parlamentariske beslutningsprosesser
- STV 704 Offentlig administrasjon
- STV 705 Organisasjonsutforming og forvaltningspolitikk
- STV 706 Offentlig ledelse

Komparativ politikk

- STV 707 Institusjonell teori
- STV 708 Komparativ og internasjonal administrasjon
- STV 721 Miljøpolitikk og miljøforvaltning
- STV 722 Faglig organisering og lønnsoppgjør
- STV 723 Lokal administrasjon og politikk
- STV 724 Offentlig planlegging
- STV 725 By- og regionplanlegging
- STV 726 Tildelingsprinsipper og tildelingsrutiner
- STV 727 Profesjoner og offentlig sektor
- STV 728 Teoretiske tilnærminger i studiet av offentlig politikk
- STV 730 Offentlig budsjettering
- STV 735 Politics and Administration in the Nordic Countries
- STV 741 Utviklingen av velferdsstaten i Skandinavia
- STV 742 Komparativ offentlig politikk
- STV 743 Politisk utvikling og styring i post-kommunistiske stater, med vekt på Baltikum
- STV 744 Regionalisme og forvaltningsutvikling i europeiske land
- STV 750 og høyere nr.: Temakurs.
- STV 752 Forvaltningsevaluering. Metoder og erfaringar

- STV 801 Komparativ politisk analyse
- STV 802 Nasjon, stat, nasjonalisme
- STV 803 Regimetyper og politisk utvikling
- STV 804 Revolusjon og revolusjonsteori
- STV 805 Politisk representasjon
- STV 806 Politiske partier
- STV 807 Interessegrupper
- STV 808 Politiske eliter
- STV 809 Aksjoner og sosiale bevegelser

- STV 810 Mediepolitikk og politisk kommunikasjon
- STV 811 Holdningsdannelse og offentlig opinion
- STV 812 Politiske konfliktlinjer og valg
- STV 813 Politisk medbestemmelse
- STV 814 Verdier og sosiopolitisk endring
- STV 815 Folkeavstemninger
- STV 816 Nasjonalsosialisme og fascisme i europeisk politikk
- STV 817 Valgsystemer
- STV 820 Gallupdemokrati
- STV 821 Menneskerettigheter, ideologier og politiske regimer
- STV 822 De intellektuelles rolle i politikken: komparative perspektiver
- STV 831 Norden
- STV 832 Vest-Europa
- STV 833 Øst-Europa
- STV 834 Politikk i det post-sovjetiske området
- STV 835 Midtøsten
- STV 836 USA
- STV 837 Latin-Amerika
- STV 838 Afrika
- STV 850 og høyere nr.: Temakurs

Internasjonal politikk

- STV 901 Utenrikspolitiske beslutningsprosesser
- STV 902 Sammenliknende utenrikspolitikk
- STV 903 Geo-politikk og regionale konflikter
- STV 904 Integrasjon mellom stater
- STV 905 Internasjonal organisasjon
- STV 906 Konflikt og konfliktløsning
- STV 907 Sikkerhetspolitikk
- STV 908 Internasjonale forhandlinger
- STV 909 Utviklingslandene i internasjonal politikk
- STV 910 Teoretiske tilnæringsmetoder i studiet av internasjonal politikk
- STV 912 Internasjonal økonomisk politikk
- STV 913 Transnasjonale selskaper
- STV 914 Internasjonal ressurs- og miljøpolitikk
- STV 915 Normative spørsmål i internasjonal politikk
- STV 916 Penger, stater og suverenitet
- STV 917 Rasjonalistiske perspektiver i studiet av konflikter
- STV 918 Teori og historie i internasjonal politikk
- STV 919 Critical International Relation Theory
- STV 950 og høyere nr.: Temakurs
- STV 951 Russisk utenrikspolitikk
- STV 954 Norsk utenriksøkonomisk politikk
- STV 956 Norsk bistandspolitikk
- STV 958 Nordisk sikkerhetspolitikk
- STV 964 EU: Institusjonene og unionsprosessen
- STV 983 Internasjonal klimapolitikk
- STV 984 Kinas utenrikspolitikk
- STV 985 FNs rolle i det internasjonale samfunnet
- STV 986 Internasjonal handel og miljø

Noen av disse kursene blir gitt hyppigere enn andre (se forelesningskatalogen). Fra tid til annen blir kurslisten justert.

Tverrfakultære studietilbud

Demografi

Sosialøkonomisk institutt

Adresse Eilert Sundts hus, 12. etg.

Postboks 1095 Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855127

Telefon 22855343 Studiekonsulent

Fax 22855035

URL: <http://www.sv.uio.no/sosoeik>

[DEMOSEM] Grunnfag - og semesteremne

INNLEDNING

Demografi er læren om menneskelige befolkningers størrelse og sammensetning, med særlig vekt på endringer over tid. De mest sentrale inndelingsvariable er alder, kjønn, bosted og samlivsstatus. Endringene i størrelse og sammensetning skjer gjennom fødsel, død, flytting, giftermål og skilsmisse, som ofte omtales som «demografiske begivenheter». Innenfor den formelle demografi er det presise definisjoner av en del demografiske mål, og det er utarbeidet metoder for å beskrive de grunnleggende sammenhengene mellom de demografiske størrelser og begivenheter.

Den formelle demografi kan betraktes som fagets kjerne. Den er utviklet av og for demografer, og er nødvendig ballast i det meste av virksomheten ellers i faget, som er sterkt tverrfaglig orientert med innslag både fra samfunnsfag, historie, naturfag og medisin. Moderne demografisk analyse er forøvrig også basert på en

rekke kvantitative og kvalitative metoder som er utviklet utenfor demografien og som brukes i flere andre fagområder. Ikke minst gjøres det økende bruk av forholdsvis avanserte statistiske teknikker.

Når det gjelder sammenhengene mellom demografiske størrelser og begivenheter, er det ikke bare det formelle grunnlaget som er i fokus, men også en dypere forståelsen av for eksempel de sosiale eller biologiske mekanismer som ligger bak. Blant de mange spørsmål som diskuteres, kan nevnes: Hvordan påvirker avstanden mellom barna det enkelte barns muligheter for å overleve? Hvor stabile er ekteskap som er inngått i svært ung alder eller på et tidspunkt da paret allerede har fått barn? Hvordan påvirker familiesituasjon flytetilbøyeligheten?

Demografien beskjeftiger seg dessuten sterkt med vekselvirkningene mellom ikke-demografiske og demografiske størrelser. Man er opptatt av å forstå hvordan sosiale, økonomiske, kulturelle, miljømessige, tekniske og andre faktorer påvirker utviklingen i de en-

kelte demografiske størrelser og deres samspill. Samtidig er det selvfølgelig betydelig interesse knyttet til det omvendte, nemlig hvordan befolkningsutviklingen påvirker og legger rammene for vår livskvalitet. Et særlig sentralt spørsmål er hvordan den vedvarende høye befolkningsvekst virker inn på den økonomiske utvikling og på miljøforhold som er viktige for den framtidige helsesituasjon og matproduksjon. Likedan er det et viktig mål for dagens demografiske forskning å skape mer kunnskap om hvordan verdenssamfunnets ressurser best kan brukes for å skape et fall i fødselstallene. I de rike land er det usikkerhet om hvilken innvirkning aldring og et eventuelt fall i folketallet vil få på blant annet den totale verdiskapning, den sosiale trygghet, og mulighetene for å opprettholde bosettingen i grisorgrindte strøk.

Det er ikke mange som kan regne med å få et arbeid der de hovedsakelig sysler med demografiske spørsmål, men demografi kan utvilsomt være et verdifullt støttefag både for samfunnsvitere, historikere, realister og medisiner.

STUDIEORDNING

Grunnfaget går over to semestre, med start hver vår. Første semester undervises det i demografi semesteremne, og det avsluttes med en skriftlig eksamen. Annet semester er et påbygningssemester som er åpent for alle med bestått eksamen i semesteremnet. Det avsluttes med en skriftlig grunnfagseksamen.

Grunnleggende demografiske begreper og metoder står sentralt i semesteremnet (1. semester), og det legges vekt på å gi studentene praktiske ferdigheter. Det teoretiske og empiriske stoffet omfatter befolkningsutvikling både i fattige og rike land, i samtiden så vel som i et historisk perspektiv. Pensum og forelesningene dreier seg i stor utstrekning om sammen-

hengene mellom de ulike demografiske størrelser og begivenheter, og om hvordan disse påvirkes av og selv påvirker sosiale, kulturelle, økonomiske, tekniske, miljømessige og helsemessige forhold. Gjennom dette kommer studentene i kontakt med teori og empiri fra en rekke tilstøtende fag som sosiologi, økonomi, antropologi, statsvitenskap, historie, geografi, epidemiologi og biologi.

I påbygningssemesteret (2. semester) vil det bli en fordypning innenfor de fleste av de emner som er tatt opp i semesteremnet. Det metodiske vil stå noe svakere i 2. enn i 1. semester. For å få godt utbytte av mye av den nyere empirisk og teoretiske demografiske litteraturen kreves en viss innsikt i analysemetoder som går ut over det helt elementære som blir forelest i semesteremnet. Metodeundervisningen i 2. semester tar sikte på å gi et slikt grunnlag, og vil samtidig være et godt utgangspunkt for den videre metodeopplæring som er nødvendig dersom man vil ta del i den demografiske forskningen som utføres ved Sosialøkonomisk institutt. (Etter avtale kan hovedfagsstudenter i tilstøtende fag ta en demografisk hovedoppgave. Det vil da være gunstig å ta et 5-vektalls kurs i «demografiske metoder». En slik ordning vil særlig være aktuell for hovedfagsstudenter i sosialøkonomi, sosiologi, samfunnsgeografi eller matematisk statistikk).

Målet med semesteremnet og grunnfaget er at studentene skal være i stand til å forstå og nyttiggjøre seg den demografisk relaterte litteratur de møter i sitt virke i andre fag, at de selv skal kunne bruke enkle demografiske metoder og tankemåter, og at de skal få et solid fundament for videregående studier innenfor demografi.

UNDERVISNINGSFORM

Det er 3-4 dobbelttimer forelesning hver uke. Dessuten er det ukentlige PC-øvelser ca.

10 ganger i løpet av semesteremnet og ca. 4 ganger i løpet av påbygningssemesteret. En avsluttende PC-basert øvelsesoppgave kreves bestått før eksamen i semesteremnet kan avlegges. I løpet av semesteremnet skal det også skrives en obligatorisk semesteroppgave over emne valgt i samråd med faglærer. Den skal være på 10-15 sider og tilsvare minst 2 ukers fulltidsarbeid. Den kan være en enkel empirisk beskrivelse med kommentar, eller en sammenfatning av litteratur (ca. 200 sider) som på det valgte område går utover pensum. Hensikten er å få øvelse i å benytte kunnskap man har ervervet seg i løpet av semesteremnet. Det blir gitt litt individuell veiledning. I påbygningssemesteret blir det gitt en eller to mindre øvelsesoppgaver som kreves bestått før eksamen.

PENSUM

Det er to lærebøker, en i metode og en i teori/empiri. I tillegg inneholder pensum mange tidsskriftsartikler og noen utdrag fra rapporter og bøker (distribuert gjennom UNIPUB). Totalt er det ca. 1400 siders pensum i semesteremnet og 1800 sider i påbygningssemesteret.

EKSAMENSFORM/KARAKTERER

Karakteren vil bli utelukkende basert på skriftlig 6-timers eksamen. Det holdes eksamen både som avslutning på semesteremnet og som avslutning på påbygningssemesteret. Grunnfagskarakteren er gjennomsnittet av de to eksamenskarakterene. Det gis tallkarakterer etter en skala fra 1,0 til 6,0, med 4,0 som laveste ståkarakter.

OPPTAKSKRAV/ANBEFALINGER

Alle med studierett ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet kan følge studiet i demografi. Studenter som har ordinært opptak ved et annet fakultet ved UiO og har avlagt eksamen i minst 20 vekttall ved dette fakultetet, kan få automatisk studierett ved SV-fakultetet. Eksamen philosophicum (førstesemesterstudium for nye studenter f.o.m. høstsemesterstudium 1996) må være bestått senest semesteret før en melder seg opp til eksamen.

Man bør like å arbeide med tall. Hvis man har greid seg godt gjennom første års matematikk-kurs fra videregående skole, er det tilstrekkelig grunnlag for demografistudier på dette nivået. Det er en fordel med litt EDB-erfaring.

NÆRMERE OPPLYSNINGER

Nærmere opplysninger om undervisningsopplegg, pensumliste m.m. fås ved henvendelse til Sosialøkonomisk institutt eller Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

ESST, Master of Arts studium

Society, Science and Technology in Europe.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet, ESST

Adresse Sognsvn. 70

Postboks 1108, Blindern

0317 Oslo

Telefon 22858961

Telefon 22858962

Ekspedisjonstid 11-14, mandag-fredag

Fax 22858960

Epost esst@esst.uio.no

URL: <http://www.sv.uio.no/esst>

Studiets mål

Society, Science and Technology in Europe er et Master -studium undervist i samarbeid med en rekke europeiske universiteter. Det er basert på betydelig internasjonal utveksling av studenter og lærekrefter. Samarbeidet er nedfelt i organisasjonen The European Inter University Association on Society, Science and Technology, (ESST), der Universitetet i Oslo er medlem.

Hovedhensikten med studiet er å bidra til en bedre forståelse av moderne teknologisk og vitenskapelig utvikling; å integrere og forbedre vår forståelse av *samspillet mellom teknologi, vitenskap og samfunn*.

Tilnærmingen er tverrfaglig, og er basert på pågående forskning av teknologisk vitenskapelig og økonomisk sosial utvikling. Studiet tar sikte på å anvende slik forskning på et bredt felt, der den teknologisk vitenskapelige utviklingen kan studeres i lys av sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske aspekter.

Hvorfor er denne tilnærmingen nødvendig?

- fordi vitenskap og teknologi omfatter mer enn ingeniørtekniske spørsmål;

teknologisk-vitenskapelig utvikling er sosial utvikling, der politiske, økonomiske og kulturelle prosesser styrer den teknologiske utviklingen.

- fordi bruk og spredning av ny teknologi medfører samfunnsmessige valg og avgjørelser av økonomisk, politisk og kulturell karakter som kan resultere i aksept eller avvisning av teknologiske nyvinninger,
- og fordi den teknologiske utviklingen har konsekvenser for samfunnet. Noen teknologier endrer sysselsettingsmønstre og bosetting, andre medfører store miljø-skader.

På grunn av disse og andre forhold er det viktig og nødvendig å studere den teknologisk-vitenskapelige utviklingen i et bredt samfunnsmessig perspektiv. Master-studiet gir en generell innføring i sentrale begreper, perspektiver og fagtradisjoner som anvendes i studiet av denne problematikken internasjonalt. Studentene introduseres til teknikker og metoder utviklet innen sosiologi, historie, sosialøkonomi og samfunnsgeografi, samt kultu-

relle og forskningspolitiske perspektiver. Studiet inneholder dertil en fordypnings- eller spesialiseringsdel. Studenten deltar i ett av en rekke forskjellige forskningsprosjekter (med ulike fakultets- og fagtilhørigheter), og skriver en prosjektoppgave.

Studiet er ment for alle studenter uansett faglig bakgrunn: realister, humanister, ingeniører, samfunnsvitere, matematikere, medisinere og andre. Studiet søker å tilføre studenten spesielle kvalifikasjoner til videre utdanning eller forskning, eller til arbeid innen offentlig forvaltning og næringsliv.

OPPTAK OG KRAV OM FORKUNNSKAPER

Studentopptak er begrenset til inntil 20 studenter ved Universitetet i Oslo. Cand.mag.-graden eller tilsvarende kreves. Intervju inngår som del av opptaksprosedyren. Det kreves ingen spesifikk faglig bakgrunn eller fakultetstilknytning: studiet er åpent for realister, humanister, ingeniører, samfunnsvitere, matematikere, medisinere og andre. Gode engelsk-kunnskaper er nødvendig. Jf. reglementet for Mastergraden.

VARIGHET

Undervisning og eksamen er basert på tolv måneders heltids studium, fordelt på tre terminer. Studiet begynner i september hvert år, og avsluttes med innlevering av en selvstendig, faglig oppgave («thesis») i september det påfølgende år.

INNHold

Studiet inneholder en kursdel og en prosjektoppgave.

Første termin

Første termins kurs gir en intensiv innføring i forskjellige tilnærminger til studiet av teknologisk-vitenskapelig utvikling. Terminen er bygd opp av fem moduler:

- European problems of society, technology and science.
- The historical record of scientific and technological change
- Science and technology in the making: entering the world of the laboratory.
- Globalization and regulation of science and technology.
- Politics of knowledge.

I første termin inngår også emne SGEOTØS under Avdeling for samfunnsgeografi..

Annen termin

Annen termin er en fordypnings- eller spesialiseringsdel. Etter et kortere introduksjonskurs arbeider studenten med en prosjektoppgave. Studentens prosjekt er tilknyttet pågående forskningsarbeid ved ett av de europeiske universitetene, og danner grunnlaget for studentens prosjektoppgave. Forskjellige spesialiseringer tilbys ved de forskjellige medlemuniversitetene. En liste over de spesialiseringer som til enhver tid tilbys kan fås ved henvendelse til ESST.

Tredje termin

I tredje termin fortsettes prosjektarbeidet og prosjektoppgaven ferdigskrives.

UNDERVISNING OG ORGANISERING AV STUDIET

I første termin studerer studenten ved det universitetet hun/han sogner til; det vil si Universitetet i Oslo i vårt tilfelle. Undervisningen gis i form av forelesninger og seminarer, hovedsakelig av lokale lærerkrefter, men supplert med gjesteforelesere fra andre medlemsuniversiteter. I annen termin reiser studentene til det universitet som tilbyr spesialiseringen studenten skal ta. Undervisningen er basert på seminarer og individuell veiledning ved dette universitet. Veiledning kan fortsette til inn i tredje termin. Undervisningsspråk er i første termin norsk og engelsk, i annen termin engelsk. Eksamensspråket er engelsk.

PENSUM

Ca. 5.000 sider. Pensum er spesifisert på egne lister som fås ved henvendelse til SV Infosenter/ESST, Sognsvn. 70. Tlf. 22858961/62.

EKSAMEN

Studenten må bestå en prøve mot slutten av første termin for å gå videre i studiet. Avsluttende eksamen består av prosjektoppgaven. Oppgaven bedømmes ifølge karaktersystemet Pass/Fail.

KOMPETANSE

Studentene som oppfyller kravene oppnår Master-graden, gitt av Universitetet i Oslo innenfor samarbeidet i The European Inter-University Association on Society, Science and Technology, (ESST).

INFORMASJON

Utfyllende informasjon kan fås ved henvendelse til Olav Wicken, faglig leder og Agnes Bottolfsen, studiekonsulent. Tlf. 22858961/62.

Kjønn og Samfunn semesteremne

Studiemål

Semesteremnet (10 vt.) skal gi innsikt i betydningen av kjønn som organiserende prinsipp i samfunnet. Det dreier seg om institusjoner og normer på samfunnsplan, om fordeling av goder og byrder såvel som samhandling og relasjonsproblematikk på lavere nivåer og konsekvenser av kjønnsmessig organisering for det enkelte individ. Det er et tverrfaglig anlagt studium som søker å integrere bidrag fra alle de samfunnsvitenskapelige fag innenfor en helhetlig ramme. Den tverrfaglige forankring kommer til uttrykk i inndelingen av studiet i en del for reproduksjon, en del for økonomi og produksjon og en del for politikk

föruten mer generelle og vitenskapsteoretisk orienterte deler. Studiet skal bidra til å utvikle en kritisk holdning til tolkninger, data og annet kildemateriale.

KRAV OM FORKUNNSKAPER

Det kreves avlagt eksamen i minst ett grunnfag før melding til eksamen i semesteremnet. Bakgrunn i et samfunnsvitenskapelig fag er en fordel.

UNDERVISNING

Studiet er lagt opp som et heltidsstudium med undervisning hvert vårsemester. Opplegget er her koordinert med semesteremnet «Kjønn og kultur» ved Det historisk - filosofiske fakultet, som går hvert høstsemester. Undervisningen omfatter forelesninger, seminarer og individuell veiledning. Studiet forutsetter at studentene deltar aktivt i undervisningen.

EKSAMENSORDNING OG KARAKTERSKALA

Eksamen omfatter:

- En semesteroppgave på ca. 20 sider over oppgitt emne eller over emne valgt isamaråd med faglærer. Oppgaven skal være innlevert i 2 eksemplarer innen fristen som er 2. mai i vårsemesteret (10. november i høstsemesteret).
- En skriftlig prøve på 8 timer.
- En muntligøpr

Det vil bli anledning til å avlegge eksamen hvert semester. Skal en imidlertid gå opp til

eksamen i høstsemesteret kreves det at en har fulgt undervisningen i vårsemesteret.

Det brukes gradert karakterskala. Semesteroppgaven skal være godkjent før skriftlig prøve kan avlegges. Den skriftlige prøven må være godkjent før muntlig prøve kan avlegges.

Denne eksamensordningen kan bli endret.

PENSUM

Pensum omfatter ialt ca. 1500 sider. Pensumliste fås ved henvendelse til det instiuttet som vil være ansvarlig for undervisning i vårsemesteret 1997.

INFORMASJON

Denne studieplanen er en rammeplan for semesteremnet Kjønn og samfunn.

Nærmere opplysninger om søknadsfrist, opptakskriterier m.v. fås ved henvendelse til Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Prosjektforum (PF)

Prosjektforum

Adresse Eilert Sundts hus
Postboks 1096, Blindern
0317 Oslo
Telefon 22855257
Telefon 22856602
Fax 22856498

Studiemål

Hovedinnholdet i studietilbudene er gjennomføringen av et prosjektarbeid. Deltakerne

skal planlegge, gjennomføre og rapportere et prosjekt i grupper på 3-6 personer. Prosjektoppgavene er kommet i stand på grunnlag av

oppdrag fra bedrifter, offentlig virksomhet eller andre institusjoner. Det legges vekt på at prosjektarbeidet er til nytte for oppdragsgiverne, samtidig som studentene gis best mulig betingelser for læring. Studiene ved Prosjektforum gir kompetanse som verdsettes innenfor ulike deler av arbeidslivet.

Gjennom prosjektarbeid får studentene en mulighet til å orientere seg om arbeidslivet og finne ut hvordan de kan få brukt sin faglige bakgrunn i praksis.

UNDERVISNING

Studiet er bygget opp omkring prosjekter i bedrifter eller offentlig forvaltning. Før semester start, vil det bli utarbeidet prosjekttilbud som omfatter prosjektsteder og problemområder. Studenter kan ikke søke om deltakelse på

bestemte prosjekter. Ved gruppesammensetningen tas det hensyn til studentenes ønsker. Siden arbeidet med prosjektoppgavene krever at studentene innhenter kunnskap på tvers av tradisjonelle faggrenser, legges det vekt på at gruppene får en tverrfaglig sammensetning.

Prosjektgruppene vil i samarbeid med en faglig veileder presisere problemstillinger, fordele arbeidsoppgaver, planlegge og gjennomføre datainnsamling, analysere materialet og utarbeide rapport. Kurset avsluttes med eksamen. Det understrekes at studieoppleggene er arbeidskrevende og forutsetter forpliktende deltagelse. Det forutsettes gode norskkunnskaper.

PF arrangerer 2 studietilbud med start i vårsemesteret.

- Arbeidslivsstudier - 10 vektall
- Organisasjon og ledelse - 10 vektall

Arbeidslivsstudier - 10 vektall

Hver vår tilbys kurset som et fulltidsstudium over ett semester. Tema for prosjekter varierer over et bredt register, som for eksempel:

- kultur og media
- arbeidsmiljø
- utviklingsutvikling
- innføring av ny teknologi
- utdanning og opplæring
- ungdom
- likestilling

- gi praktisk trening i å planlegge, gjennomføre og rapportere et prosjekt i samarbeid med andre studenter,
- formidle kunnskap om norsk arbeidsliv.

OPPTAKSKRAV

Arbeidslivsstudier retter seg mot studenter fra hele universitetet. Vanligvis kreves det minst 4 semesters studieansienitet for å bli tatt opp. Unntak fra dette kan gjøres på bakgrunn av lang arbeidslivserfaring eller annen utdanning. Opptak skjer etter søknad.

Studiemål

Viktige målsettinger med studiet er å:

- knytte teori og praksis sammen,
- gi praktisk og teoretisk kompetanse på områder som prosjektmetodikk, kreativ problemløsning og samarbeid,

KOMPETANSE

Arbeidslivsstudier er et semesteremne som gir 10 vektall. Det kan inngå som en del av den interfakultære cand.mag.graden.

FRISTER

Søknadsfrist: 1. november. Oppstart: januar

Organisasjon og ledelse - 10 vektall

Studiemål

Prosjektforum for organisasjon og ledelse tilbyr kombinert grunnutdanning og etterutdanning innen feltet organisasjon og ledelse. Studiet er et 10 vektallskurs over to semestre som utformes ved å gå direkte inn i aktuelle organisasjons- og ledelsesforhold på arbeidsplasser. Studenter deltar i prosjektgrupper sammen med deltakere fra bedrifter eller offentlig virksomhet. Samtidig legger studiet vekt på at deltakerne får bearbeidet sine erfaringer i lys av organisasjonsteoretiske begreper og modeller. Dette skjer gjennom litteraturstudier, forelesninger og diskusjoner.

Tilbudet retter seg mot tre målgrupper:

- Private bedrifter og offentlig virksomhet. Prosjektforum representerer her et tilbud om etterutdanning kombinert med gjennomføring av en utviklingsoppgave. Prosjektstedene betaler en deltakeravgift på kr. 45-55 000. Temaet for prosjektet avtales på forhånd.
- Studenter fra universitetets forskjellige fakulteter. Studietilbudet vil være relevant for flere grupper studenter, bl.a. innenfor humaniora, samfunnsfag, realfag og jus.
- Personer i aktivt arbeid som ønsker etterutdanning på feltet organisasjon og

ledelse. Som individuell student er det ingen deltakeravgift.

OPPTAKSKRAV

- For deltakere utenfor universitetet forutsettes at de kan fristilles fra sitt daglige arbeid på halv tid.
- Studenter som deltar i Prosjektforum må ha minst 5 semesters studieansiennitet. Videre vil det være en fordel med noe yrkeserfaring. Opptak skjer etter søknad. Det understrekes at studieopplegget er arbeidskrevende og forutsetter forpliktende deltakelse. Opptak ved Prosjektforum forutsetter immatrikulering og registrering ved UiO.

KOMPETANSE

Studiet er et semesteremne (10 vt.) som kan inngå i forskjellige fagsammensetninger til cand.mag.-graden. Studiet gir generell innsikt i ledelses- og organisasjonsteori, norsk arbeidslivskunnskap, samt praktiske ferdigheter i prosjektarbeid.

FRISTER

Søknadsfrist: 1. november. Kursstart: januar.

Senter for utvikling og miljø

SUM

Adresse Sognsveien 70
Postboks 1117, Blindern
0317 Oslo
Telefon 22858900
Fax 22858920
URL: <http://www.sum.uio.no/>

Studiemål

SUM skal drive undervisning på lavere grads- hovedfags og doktorgradsnivå. Undervisningen ved SUM skal være et supplement til undervisningen ved de enkelte institutter. SUMs undervisningstilbud på lavere grad er konsentrert om tverrfaglig orienterte kurs for studenter som ønsker en spesialisering i retning av miljø og eller utvikling.

STUDIETILBUD

SUM tilbyr følgende undervisning som fortrinnsvis er rettet mot lavere grads studenter:

- Miljøvern og forvaltning, 10 vektall
- Miljø og utvikling, 5 vektall
- Natur og menneske, 3 vektall

Det tilbys doktorgradsseminar innen utviklingsforskning (studentene må være tatt opp ved institutt/fakultet). Det arrangeres også en rekke seminarer og gjesteforelesninger.

KOMPETANSE

Kursene kan gå inn i cand.mag.-gradene ved universitetet (jf. likevel øvrige krav til gradene).

FRISTER

Søknadsfrister:

1. juni for kurs i høstsemesteret,
1. desember for kurs i vårsemesteret.

Miljøvern og forvaltning - 10 vektall

Miljøvern og forvaltning er et ett-semester kurs for studenter som ønsker å fordype seg i en tverrfaglig behandling av miljøspørsmål. Kurset er yrkesrettet ved at miljøproblemer behandles i tilknytning til forvaltningsapparatet på ulike nivå (stat, fylke, kommune). Studentene skal i løpet av kurset få en viss

bakgrunnskunnskap i de mest sentrale fagene knyttet til miljøspørsmål. Videre skal studentene få oversikt over forvaltningsapparatet i Norge og de virkemidler det har til rådighet. Det vil bli lagt vekt på ulike former for planlegging og konsekvenser av denne for miljøet. I siste halvdel av kurset arbeider studentene

i grupper med prosjektoppgaver som vil være knyttet til kommunal forvaltning.

Kurset gir 10 vekttall. Sosialøkonomi-studenter kan få godkjent kurset som et hovedfagskurs/3. avdelingskurs, under forutsetning av at de også tar 3. avdelingskurset Miljøøkonomi.

Miljøvern og forvaltning er åpent for stu-

denter med minst to års studiebakgrunn eller relevant yrkeserfaring. Kurset har 20 studie-plasser, og holdes i vårsemesteret.

PENSUM

Pensum er ca. 1000 sider.

Miljø og utvikling - 5 vekttall

Miljø og utvikling gir tverrfaglige tilnærmin-ger til miljøspørsmål og utviklingsprosesser i den tredje verden. I den sammenhengen er be-grepet bærekraftig utvikling og grunnlagspro-blemer knyttet til tverrfaglighet sentrale ele-menter. Et viktig spørsmål i kurset er hvordan arbeider vi tverrfaglig, analytisk og praktisk.

Formålet med Miljø og utvikling er å øve studentene i tverrfaglige tilnærminger, og fremme kritiske, miljørelaterede spørsmål til ut-viklingsprosesser i den tredje verden.

Kurset er et 5 vekttalls kurs for studenter med minimum to års studiebakgrunn. Rele-vant yrkeserfaring kan erstatte kravet til stu-diekompetanse. Det tas opp 25 studenter til kurset. Kurset går i høstsemesteret.

PENSUM

Pensum er ca. 700 sider.

Natur og menneske - 3 vekttall

Dette er et introduksjonskurs om miljø- og ressurspørsmål for studenter fra alle fa-kulteter. Kurset holdes i høstsemesteret og gir 3 vekttall. Kurset legger vekt på at samspillet mellom natur og menneske settes i fare ved at menneskets atferd truer naturens bæreevne. Kurset ser på forskjellige fags tilnærming til sentrale nasjonale og globale miljøproblem.

Kurset er et introduksjonskurs og stiller in-gen krav til forkunnskaper. (Immatrikulering er en forutsetning).

PENSUM

Pensum er ca. 500 sider.

Summer School

Energy Planning and Sustainable Develop-ment Kurset tar særlig for seg problemstillin-ger relatert til energiforbruk i Norge og Skan-

dinavia, med særlig vekt på utvinning og bruk av ikke-fornybar energi.

Kurset tar opp 20-25 studenter, og krever at studentene befinner seg på cand. mag. nivå.

Internasjonale Kultur -og Samfunnsstudier, IKS-graden

For de studentene som ønsker å styrke sin kompetanse til å møte de økte behov for internasjonalisering—både i næringslivet og samfunnet forøvrig—som vil bli stadig mer merkbare i årene framover, har Det historisk filosofiske fakultet utarbeidet planer for integrerte, tverrfaglige studieretninger som sikter mot å gi studentene grundige kunnskaper om bestemte regioner, både samfunnsmessig, språklig, kulturelt, historisk, geografisk og økonomisk. Hver studieretning vil føre fram til en cand.mag.-grad i Internasjonale kultur- og samfunnsstudier ved Det historisk filosofiske fakultet.

Foreløpig er det opprettet fem slike studieretninger, for følgende regioner: Sør-Asia, Vest-Europa, Russland og Øst-Europa, Nord-Amerika samt Midt-Østen og Nord-Afrika.

Hver enkelt studieretning består av et ettårig områdefag samt to basisfag, grunn- eller mellomfag i et av regionens språk og grunn- eller mellomfag i et ikke-språklig humanistisk eller samfunnsvitenskapelig fag. Det ikke-språklige basisfaget skal være et metodebasert kultur- og/eller samfunnsfag med relevans for området. De vanlige kravene til cand. mag.-graden må oppfylles. Studieplanen for hvert enkelt områdefag presiserer hvilke basisfag som er godkjent som komponenter i den enkelte studieretningen.

Områdefaget vil bestå av to semesteremner som kan tas forløpende, eller avbrutt av f.eks. språk- eller metodefaget. Minst ett av disse må være avlagt før områdefaget. Generelt gjel-

der det at det vil være gunstig å begynne med språkstudiet på et tidlig tidspunkt.

Basisfagene skal ha et faglig og metodisk innhold som bygger opp under intensjonene med områdestudiene. Betegnelsen basisfag betyr at både de språklige og ikke-språklige fagene som inngår i studieretningen, skal gi kunnskaper, men også begreper og faglige tilnæringsmåter, som er nødvendige for å vinne innsikt i fremmede kultur- og samfunnsforhold.

Språkfag dreier seg således ikke bare om språkferdighet, men også om litteratur og kulturkunnskap som fremmer en humanistisk forståelse av kultur og samfunn. De ikke-språklige fagene skal, med utgangspunkt i én disiplin, utvikle vurderende holdninger og gi metoder som er vanlige ved kultur og samfunnsstudier.

Nøyaktig planlegging vil være nødvendig da områdefagets to semestre vil kunne tas bare i enten vår- eller høstsemesteret. F.eks. vil områdefaget i studieretningen Russland og Øst-Europa tilbys med første semester om våren og annet semester om høsten. Noen ikke-språklige basisfag vil bare ha undervisningsstart i vårsemesterne. Studenter som velger samfunnsgeografi som basisfag, vil kunne begynne på grunnfaget i et vårsemester.

Det er begrenset adgang til områdefagene, og studenter som har avlagt eksamen i de godkjente basisfagene blir prioritert. Områdefagene opptaksregler finnes i studieplanene i HF-fakultetets håndboka.

Lov om universiteter og høyskoler

LOV OM UNIVERSITETER OG HØGSKOLER.

VEDTATT: 12.05.1995 nr 22

DEPARTEMENT: KUF (Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet)

PUBLISERT: Avd I 1995 Nr 8

IKRAFTTREDELSE:

ENDRER: L01.01.1990

GJELDER FOR: Norge

HJEMMEL:

Lov om universiteter og høyskoler.

Ot.prp nr 85 (1993-94), Innst.O. nr 40, Besl.O. nr 42, Besl.L. nr 2, Besl.O.nr 49 (1994-95). Odels- og lagtingsvedtak hhv 21 og 28 mars 1995 og 3 og 6 april 1995. Fremmet av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Opphevelse av følgende lover:

- 1) Lov 16 juni 1972 nr 45 om Statens reseptarskole.
- 2) Lov 16 juni 1989 nr 77 om universiteter og vitenskapelige høyskoler (universitetsloven).

Endringer i følgende lover:

- 1) Lov 13 juli 1956 om fysioterapeuter og mensendiecksykegymnaster.
- 2) Lov 11 juni 1971 nr 54 om ortopediingeniører og omsetning av ortopediske hjelpemidler.
- 3) Lov 8 juni 1973 nr 49 om lærarutdanning.

Kapittel 1 Virkeområde og formål

§ 1 Institusjoner loven gjelder for

1. Denne lov gjelder for:

universitetene: Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Tromsø med Norges fiskerihøyskole;

- de vitenskapelige høyskolene: Arkitekt-høyskolen i Oslo, Norges handelshøyskole, Norges idrettshøyskole, Norges landbruks-høyskole, Norges musikkhøyskole og Norges veterinærhøyskole;

- de statlige høyskolene: Høyskolen i Agder, Høyskolen i Akershus, Høyskolen i Bergen, Høyskolen i Bodø, Høyskolen i Buskerud, Høyskolen i Finnmark, Høyskolen i Gjøvik, Høyskolen i Harstad, Høyskolen i Hedmark, Høyskolen i Lillehammer, Høyskolen i Molde, Høyskolen i Narvik, Høyskolen i Nesna, Høyskolen i Nord-Trøndelag, Høyskolen i Oslo, Høyskolen i Sogn og Fjordane, Høyskolen i Stavanger, Høyskolen Stord/Haugesund, Høyskolen i Sør-Trøndelag, Høyskolen i Telemark, Høyskolen i Tromsø, Høyskolen i Vestfold, Høyskolen i Volda, Høyskolen i Østfold, Høyskolen i Ålesund og Sami allaskuvla/Samisk høyskole.

2. Siviløkonomutdanningene og sivilingeniørutdanningene ved de statlige høyskolene har anledning til å bruke eget navn som undertittel til institusjonens navn.

§2 Institusjonenes virksomhet

- 1) 1. Institusjonene under denne lov skal gi høgre utdanning som er basert på det fremste innen forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. Innenfor et nasjonalt nettverk for høgre utdanning og forskning (Norgesnett) skal institusjonene samarbeide og utfyllehverandre i sine faglige aktiviteter. Utdanningstilbud skal utformes og ses i sammenheng med andre nasjonale og internasjonale utdanningstilbud.
- 2) 2. Institusjonene skal drive forskning og faglig utviklingsarbeid og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.
- 3) 3. Institusjonene kan ikke gis pålegg om læreinnholdet i undervisningen og innholdet i forskningen eller det kunstneriske og faglige utviklingsarbeid.
- 4) 4. Institusjonene har ansvar for å formidle kunnskap om virksomheten og for å utbre forståelse for vitenskapens metoder og resultater.
- 5) 5. Institusjonene har ansvar for å gi eller organisere tilbud om etterutdanning på sine fagområder.
- 6) 6. Universitetene og de vitenskapelige høskolene har et særlig nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning og for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbiblioteker og museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger. Andre institusjoner kan tillegges et tilsvarende ansvar på sine særskilte fagområder.
- 7) 7. Undervisningsspråket er til vanlig norsk.

Kapittel 2. Institusjonens styringsorganer

§3 Sentrale styringsorganer

- 1) 1. Institusjonen ledes av et styre og et universitets- eller høskoleråd.
- 2) 2. Departementet kan bestemme at institusjonen ikke skal ha et råd og treffer da beslutning om hvilke organer som skal utøve de funksjonersom etter loven er lagt til rådet.

§4 Styrets oppgaver

- 1) 1. Styret er det øverste organ ved institusjonen. Det har ansvar for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet og for at institusjonen drives effektivt og i overensstemmelse med de lover, forskrifter og regler som gjelder og de rammer og mål som gis av overordnet myndighet.
- 2) 2. Styret skal trekke opp strategien for institusjonens utdannings-, forsknings- og annen faglig virksomhet og legge planer for den faglige utvikling i samsvar med de mål som er gitt av overordnet myndighet for sektoren og institusjonen.
- 3) 3. Styret har ansvaret for at institusjonens økonomiske ressurser og eiendom disponeres i overensstemmelse med bestemmelser om dette gitt av departementet, og etter forutsetninger for tildelte bevilgninger eller andre bindende vedtak.
- 4) 4. Styret har ansvaret for at virksomhetens interne organisering er hensiktsmessig og kostnadseffektiv og i overensstemmelse med regler og rammer gitt av overordnet myndighet.
- 5) 5. Styret skal hvert år, etter nærmere retningslinjer gitt av departementet, avgi års regnskap med redegjørelse for resul-

tatene av virksomheten og legge frem forslag til budsjett for kommende år.

§5 Delegasjon

- 1) Alle beslutninger ved institusjonen truffet av andre organer enn styret, treffes etter delegasjon på styrets vegne og på dettes ansvar.
- 2) Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre organer ved institusjonen i den utstrekning det ikke følger av denne lov at styret selv skal treffe vedtak, eller det er andre særlige begrensninger i adgangen til å delegere. Delegasjon kan skje til rektor, til administrerende direktør, til avdeling ved institusjonen, eller til utvalg eller styre oppnevnt av styret.
- 3) For så vidt gjelder §§ 32, 37, 40 og 50 kan departementet, etter forslag fra styret, bestemme at styret kan delegere myndighet til avdeling ved institusjonen.
- 4) Den enkelte avdeling kan videre delegere myndighet til grunnenhetene i den utstrekning det ikke følger av denne lov eller av styrets delegasjonsvedtak at avdelingen selv skal treffe vedtak.
- 5) Styret avgjør klage over vedtak truffet av organ som har fått delegert myndighet etter § 5 nr 2, i den utstrekning dette ikke er delegert til styrets klagemnd, jf. § 24 nr 1. Tilsvarende avgjør avdelingen klage over vedtak truffet av grunnenhet, jf. § 5 nr 4.

§6 Styrets sammensetning

- 1) Styret skal ha 9, 11 eller 13 medlemmer.
- 2) Styret består av rektor, prorektor, fra to til fem medlemmer valgt blant tilsatte i undervisnings- og forskerstilling, ett eller to medlemmer valgt blant de teknisk og administrativt tilsatte, to ellertre

medlemmer valgt blant studentene, og fra to til fire eksterne medlemmer. Rektor er styrets leder.

- 3) Flertallet av styrets medlemmer skal bestå av tilsatte i undervisnings- og forskerstilling alene, eller av tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studenter ved institusjonen.
- 4) Universitets- eller høyskolerådet fastsetter styrets størrelse og nærmere sammensetning. Dersom institusjonen ikke har slikt råd, fastsetter departementet styrets størrelse og sammensetning, etter forslag fra styret.
- 5) Medlemmene av styret er fritatt fra ordinær arbeidsplikt i funksjonsperioden i den grad vervene gjør det nødvendig. Universitets- eller høyskolerådet fastsetter fritaketets omfang og innhold.
- 6) Eksterne styremedlemmer og studenter har krav på en rimelig godtgjøring for vervet, etter regler fastsatt av universitets- eller høyskolerådet.
- 7) Departementet kan i særlige tilfeller fastsette annen styringsordning enn bestemt i nr 2, 3 og 4. Rådet skal ha anledning til å uttale seg før slikt vedtak gjøres.

§7 Universitets- eller høyskolerådets oppgaver

- 1) 1. Universitets- eller høyskolerådet er rådgivende organ for styret i saker som vedrører hovedlinjene for institusjonens virksomhet eller som er av stor prinsipiell betydning for denne. Rådet skal fungere som informasjons- og kontakt organ mellom styret og fagmiljøene, og mellom fagmiljøene.
- 2) 2. Rådet kan behandle og avgi uttalelse i saker som angår:
 - a) langsiktig planlegging av virksomheten

- b) retningslinjer og prinsipper for ressursbruken
 - c) langtidsbudsjett og institusjonens forslag til årsbudsjett til departementet, samt andre saker med betydelige økonomiske konsekvenser for institusjonen
 - d) prinsipper for utvikling og samordning av studietilbudene
 - e) eksterne tiltak institusjonen er med i
 - f) større endringer i organiseringen av institusjonens virksomhet
 - g) vesentlige endringer i reglene om sammensetning og valg av styringsorganer ved institusjonen, jf. § 8 nr 5.
- 3) Styret, rektor og direktør kan ellers be om rådets uttalelse i en hvilken som helst sak.
- 4) Rådet kan be seg forelagt en hvilken som helst sak til uttalelse, med unntak av tilsettingssaker og andre saker vedrørende enkeltpersoner.
- 5) Rådets møter er åpne. Rådet kan likevel med alminnelig flertall vedta å lukke dørene under behandlingen av en sak hvis hensynet til personvern eller institusjonens drift tilsier dette. Drøftelsen av om dørene skal lukkes, skjer for lukkede dører hvis ett av rådets medlemmer ber om dette.

§8 Universitets- eller høskolerådets sammensetning

- 1) Universitets- eller høskolerådet skal ha minst 15 medlemmer, jf likevel nr 4. Medlemmene skal ha følgende fordeling:
- a) Fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling: 51-60 pst.

- b) Midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling: 0-10 pst.
 - c) Teknisk og administrativt tilsatte: 5-25 pst.
 - d) Studenter: 15-30 pst.
- 2) Den som er styremedlem, kan ikke velges som rådsmedlem. Hvis rådsmedlem velges som styremedlem, fratrer vedkommende sitt verv i rådet, og varamedlem rykker inn som fast medlem.
- 3) Avdelingslederne er medlemmer av universitets- eller høskolerådet i kraft av sine verv, og regnes med i gruppe a).
- 4) Styret selv fastsetter rådets størrelse og nærmere sammensetning etter å ha hørt avdelingenes og rådets mening. Det kan bestemmes at innehaver av bestemt stilling eller verv skal være medlem av rådet i kraft av stillingen eller vervet. Når særlige hensyn ved institusjonen tilsier det, kan styret fastsette en annen størrelse og sammensetning av rådet enn det som følger av nr 1 i denne paragraf.
- 5) Rådet velger hvert år leder og nestleder blant sine medlemmer.
- 6) Rektor, prorektor og styrets øvrige medlemmer kan møte i rådet med talerett.

§9 Rektor og prorektor

- 1) Rektor er styrets leder. Rektor har på styrets vegne det overordnede ansvar for og ledelse av institusjonens virksomhet og fører tilsyn med denne. Rektor, og i dennes sted prorektor, har rett til å delta i møter i alle institusjonens styrer, råd og utvalg.
- 2) Rektor er institusjonens rettslige representant og institusjonens talsperson overfor offentlige myndigheter og allmennheten.
- 3) Rektor avgjør saker i det omfang disse

ikke kan utsettes til styret kan komme sammen i møte. Rektor kan også gis fullmakt til å avgjøre løpende saker som bør avgjøres før neste ordinære styremøte, og som ikke anses som viktige nok til at ekstraordinært møte innkalles. I personalsaker kan rektor bare beslutte kortvarig suspensjon i tjenesten, i påvente av styrets behandling.

- 4) Har rektor forfall eller fratrer vervet i løpet av det siste året av sin funksjonstid, overtar prorektor. Fratrer rektor før dette tidspunkt, velges ny rektor.
- 5) Rektor fritas etter styrets bestemmelse helt eller delvis fra undervisning og forskning i funksjonsperioden. Når den er ute, har rektor rett til forskning eller faglig oppdatering i to semestre.

§ 10 Valg av rektor og prorektor

- 1) Rektor og prorektor velges for tre år om gangen.
- 2) Valgbare som rektor og prorektor er institusjonens fast tilsatte i minst halv undervisnings- og forskerstilling. Ingen kan gjenvelges som rektor eller prorektor hvis vedkommende vil ha fungert i dette verv i et sammenhengende tidsrom på 6 år ved den nye valgperiodes begynnelse.
- 3) Departementet gir nærmere regler om valgene.

§ 11 Valg av styre og råd

- 1) Styremedlemmer og rådsmedlemmer som er tilsatt ved institusjonen, og varamedlemmer for disse, velges for tre år. Valget foretas særskilt for de to gruppene fast tilsatte og midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling, jf. §

8, og tilsatte i teknisk eller administrativ stilling, jf. § 6 nr 1, 2 og 3.

- 2) Styremedlemmer og rådsmedlemmer fra studentgruppen, og varamedlemmer for disse, velges for ett år.
- 3) Eksterne styremedlemmer og varamedlemmer for disse innstilles med samme antall fra institusjonens råd og fra fylkestinget i det fylket hvor institusjonen ligger. Departementet oppnevner eksterne medlemmer og varamedlemmer for disse.
- 4) Tilsatt i administrativ lederstilling er ikke valgbar til institusjonens styre. Styret selv gir regler om hvilke lederstillinger som omfattes av denne bestemmelsen.
- 5) Ingen kan gjenvelges som styremedlem hvis vedkommende vil ha fungert i dette verv i et sammenhengende tidsrom på seks år ved begynnelsen av den nye valgperioden.
- 6) Departementet gir nærmere regler om valgene.

Kapittel 3. Avdelinger og grunnenheter

§ 12 Organisering i avdelinger og grunnenheter

- 1) Den faglige virksomhet ved institusjonene er organisert i avdelinger, jf likevel nr 2, 5 og 6. Departementet fastsetter avdelings inndelingen og betegnelsen på de enkelte avdelinger på grunnlag av innstilling fra institusjonens styre. Avdelinger kan også benevnes fakultet.
- 2) Departementet kan, etter innstilling fra institusjonens styre, fastsette at det ikke skal være avdelinger. Institusjonens styre, eller et eget utvalg eller styre underlagt institusjonens styre, har da ansvaret for de funksjoner som etter denne lov er tillagt avdelingen.

- 3) Institusjonens styre kan selv opprette grunnenheter underlagt den enkelte avdeling. Grunnenhetene er etter avdelingens bestemmelse ansvarlig for undervisning, forskning, faglig utviklingsarbeid og annen faglig virksomhet på bestemte fagområder.
- 4) Etter forslag fra styret kan departementet, når særlige grunner taler for det, bestemme at en under en avdeling kan ha to organisatoriske nivå.
- 5) Hvor særlige grunner taler for det, kan en grunnenhet legges direkte under styret. Styret selv har da ansvaret for de funksjoner som etter denne lov er tillagt avdelingen.
- 6) Bibliotek, vitenskapelige samlinger e.l ved institusjonen som ikke er organisert som egen avdeling eller grunnenhet, eller som del av slike, skal enten ledes av et eget styre som er direkte underlagt institusjonsstyret eller være underlagt direktøren som en del av administrasjonen.
- b) Midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling: 0-10 pst.
- c) Teknisk og administrativt tilsatte: 5-25 pst.
- d) Studenter: 15-25 pst.
- e) Representanter for praksisopplæring: 0-20 pst.
- f) Eksterne medlemmer: 0-20 pst.
- 5) Når særlige grunner taler for det, kan institusjonens styre selv bestemme at avdelingsstyret skal ha en sammensetning etter reglene i §6.
- 6) Tilsatt i administrativ lederstilling som ikke er valgbar til styret etter § 11 nr 4, kan ikke være medlem av styringsorgan ved avdeling eller grunnenhet.
- 7) Institusjonens styre gir regler om valg og funksjonstid for medlemmer av avdelingens og grunnenhetens styringsorganer.

§ 14 Avdelingsleder. Leder for grunnenhet

§ 13 Styringsorganer ved avdeling og grunnenhet

- 1) Avdelingen ledes av et avdelingsstyre. Grunnenheten ledes av et grunnenhetsstyre.
- 2) Styret som nevnt i nr 1 kan ha arbeidsutvalg oppnevnt blant styretsmedlemmer.
- 3) Institusjonens styre fastsetter, etter innstilling fra universitets- eller høgskolerådet, om den enkelte avdeling eller grunnenhet skal ha arbeidsutvalg og bestemmer styringsorganenes størrelse og sammensetning, jf nr 1 og 2.
- 4) Sammensetningen av avdelingsstyre skal være basert på følgende fordeling:
 - a) Fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling: 51-60 pst.
- 1) Det skal velges en leder og nestleder for hver avdeling blant de fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling. Institusjonens styre gir regler om valget. Institusjonene avgjør selv om tittelen dekanus eller avdelingsleder skal benyttes. Bruk av annen tittel skal godkjennes av departementet. Ved Norges fiskerihøgskole ved Universitetet i Tromsø kan tittelen høgskolerektor benyttes.
- 2) Avdelingslederen leder avdelingens styre, og fører på dettes vegne tilsyn med avdelingens virksomhet. Avdelingslederen og i dennes sted nestlederen har rett til å delta i møter i alle styrer, råd og utvalg ved avdelingen eller grunnenheter under denne.
- 3) Avdelingslederen avgjør saker i det omfang disse ikke kan utsettes til styre eller evt arbeidsutvalg kan komme sammen

i møte. Avdelingslederen kan også gis fullmakt til å avgjøre løpende saker som bør avgjøres før neste ordinære møte, og som ikke anses som viktige nok til at ekstraordinært møte innkalles.

- 4) Har avdelingslederen forfall eller fratrer vervet i løpet av det siste året av sin funksjonstid, overtar nestleder. Fratrer lederen før dette tidspunkt, velges ny leder.
- 5) Reglene ovenfor gjelder tilsvarende for leder av grunnenhet, hvis ikke institusjonens styre har bestemt noe annet.

Kapittel 4. Administrasjon. Økonomi- og eiendomsforvaltning

§ 15 Institusjonens administrerende direktør

- 1) Ved hver institusjon skal det være en administrerende direktør.
- 2) Direktøren er den øverste leder for den samlede administrasjon ved institusjonen, innenfor de rammer som styret fastsetter.
- 3) Direktøren er sekretær for styret og skal, etter samråd med rektor, forberede og gi tilråding i de saker som legges fram for dette. Direktøren er også, personlig eller ved en av sine underordnede, sekretær for de øvrige styringsorganer ved institusjonen.
- 4) Direktøren er ansvarlig for iverksettningen av de vedtak som treffes i institusjonens styringsorganer, og for disponering av ressurser og eiendom, i samsvar med de vedtak som er gjort av styret.
- 5) Direktøren er ansvarlig for at den samlede økonomi- og formuesforvaltning skjer i samsvar med departementets generelle bestemmelser om økonomiforvaltningen og forutsetninger for tildeeling av bevilgninger. Direktøren utarbeider og legger fram for styret budsjett-

forslag og årsregnskap, og holder rektor og styret løpende orientert om regnskapsstilling i forhold til budsjettet og om andre forhold av betydning for institusjonens virksomhet.

- 6) Er styre, rektor eller direktør i tvil om et styrevedtak vil ligge innenfor bestemmelsene eller forutsetningene for bevilgningene m.m., skal departementet avgjøre tvilsspørsmålet.
- 7) Direktøren har generell anvisningsmyndighet og er legitimert til å utferdige bindende dokument om institusjonens eiendommer, jf. § 16, så langt ikke annet følger av lov eller framgår av vedkommende hjemmelsdokument.

§ 16 Eiendomsforvaltning

- 1) Styret ved en institusjon som har forvaltningsansvar for egne eiendommer, kan selv avhende fast eiendom med departementets samtykke eller etter generelle regler gitt av departementet.
- 2) Departementet kan gi regler om leie og bortleie av fast eiendom.

§ 17 Samarbeid og deltakelse i andre tiltak

- 1) En institusjon kan, innenfor generelle retningslinjer fastsatt av departementet, opprette eller delta i selveiende tiltak eller i selskap når slik deltakelse er av interesse for institusjonens faglige virksomhet og til nytte for samfunnet. Institusjonen må ikke begrense sin selvstendighet i faglige spørsmål og kan ikke skille ut sine ordinære undervisnings- og forskningsoppgaver.
- 2) Departementet skal gis årlig melding om institusjonens deltakelse i slikt samarbeid og om den betydning dette har for institusjonens øvrige virksomhet. De-

partementet kan pålegge institusjonen å tre ut av slikt samarbeid hvis dette anses nødvendig av hensyn til institusjonens primær oppgaver.

§ 18 Driftsansvar for nasjonale fellesoppgaver

Departementet kan i samråd med institusjonen legge driften av en nasjonal fellesoppgave til en bestemt institusjon, uten at institusjonens egne styringsorgan har ansvaret for den faglige virksomheten.

Kapittel 5. Generelle regler om styringsorganer

§ 19 Oppnevning av utvalg og styrer

- 1) Et styringsorgan kan opprette særskilte utvalg og styrer for bestemte saksområder eller bestemte sakstyper. Styringsorganet kan delegere avgjørelsesmyndighet til slikt utvalg eller styre i enkeltsaker eller typer saker innenfor sitt kompetanseområde, så langt det ikke framgår av loven eller av vedtaket om kompetansetildeling til styringsorganet at denne type avgjørelser må treffes av organet selv.
- 2) Tilsatt i administrativ lederstilling som ikke er valgbar til styret etter § 11 nr 4, kan ikke være medlem av utvalg eller styre som tildeles avgjørelsesmyndighet i andre saker enn tilsettingssaker.
- 3) Studentene skal ha minst to medlemmer i alle kollegiale organ som tildeles beslutningsmyndighet, hvis ikke det delegerende organ enstemmig bestemmer noe annet.

§ 20 Plikt til å ta imot og utføre tillitsverv

- 1) Tilsatt som blir valgt til tillitsverv etter denne lov, har plikt til å ta imot vervet. Den som har gjort tjeneste i et tillitsverv,

har rett til fritak fra gjenvalg til dette i like lang tid som vedkommende har fungert i vervet. Varamedlem som har møtt som medlem minst halve valgperioden, kan kreve seg fritatt for valg som medlem i nesteperiode.

- 2) Innehaver av tillitsverv skal fratre når valgbarheten opphører.
- 3) Medlem av styringsorgan, styre eller utvalg har plikt til å møte hvis ikke vedkommende har gyldig forfall.
- 4) Medlem av styringsorgan, styre eller utvalg har plikt til å delta i forhandlingene og avgi stemme. Det kan ikke stemmes blankt annet enn ved valg.
- 5) Styret selv gir nærmere regler om valgbarhet til de enkelte verv, hva som regnes som gyldig fravær m.v.

§ 21 Møter i styringsorganer, styrer og utvalg

- 1) Styringsorganer, styrer og utvalg treffer sine vedtak i møte.
- 2) Lederen for det enkelte styringsorgan, styre eller utvalg sørger for at det holdes møter når det trengs. Innkalling til møte skal skje med rimelig varsel.
- 3) Institusjonens styre skal innkalles hvis medlem av dette eller administrerende direktør krever det. De øvrige styringsorganer, styrer eller utvalg skal innkalles når rektor eller minst en femdel av medlemmene krever dette.
- 4) Styringsorganer, styrer og utvalg er vedtaksføre når mer enn halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme.
- 5) Møter i styringsorganer, styrer eller utvalg holdes for åpne dører. Vedkommende styringsorgan, styre eller utvalg kan fastsette at møtene skal holdes for lukkede dører, eller at bestemte saker skal behandles for lukkede dører. Be-

handling av sak etter annet punktum skjer forlukkede dører.

- 6) Styret eller vedkommende organ, styre eller utvalg gir nærmere regler om møteordningen.

§22 Avstemninger

- 1) Vedtak treffes med alminnelig flertall av de avgitte stemmer hvis ikke annet er fastsatt i denne lov eller i reglement for vedkommende organ. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er møteleders stemmeavgjørende. Ved stemmelikhet ved valg avgjøres dette ved loddtrekning.
- 2) Avstemning i andre saker enn valg og tilsetting skjer ved stemmetegn. Avstemning ved valg og tilsetting skal skje skriftlig hvis ett av de møtende medlemmer krever dette.

§23 Møtebok

Det skal føres møtebok for styret, universitets- eller høyskolerådet og forandre styringsorganer, styre og utvalg med vedtakskompetanse. Det oppnevnte organ kan bestemme at det også skal føres møtebok for andre utvalg.

Kapittel 6. Styrets klagenemnd

§24 Klagenemndas oppgaver

- 1) Styret kan selv oppnevne en klagenemnd som avgjør klager på vegne av styret. Klagenemndas saksområde fastsettes ved generell instruks gitt av styret selv.
- 2) En tilsettingssak som skal avgjøres av styret etter krav fra et medlem av et annet tilsettingsorgan, kan ikke henvises

til klagenemnda. Klagenemnda kan heller ikke avgjøre klager over vedtak som nevnt i §34.

§25 Klagenemndas sammensetning

- 1) Klagenemnda skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. To av medlemmene skal være studenter. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for dommere. Leder og varamedlem for leder skal ikke være tilsatt ved institusjonen.
- 2) Medlem av institusjonens styre kan ikke være medlem av klagenemnda. Medlem som har medvirket ved saksbehandling eller avgjørelse i det påklagde saksforhold, kan ikke delta ved behandlingen av klage over dette i klagenemnda.

§26 Klagenemndas avgjørelse

- 1) Klagenemnda er vedtaksfør når lederen og tre andre medlemmer er til stede.
- 2) Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.
- 3) Styret kan gi utfyllende regler om saksbehandlingen i klagesaker etter dette kapittel.

Kapittel 7. Studentorganene

§27 Studentorganenes formål

- 1) Studentene ved institusjonen kan opprette et studentorgan for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor institusjonens styre og råd. Tilsvarende kan studentene ved den enkelte avdeling eller grunnenhet opprette studentorgan for denne.
- 2) Ved valg til organ som nevnt i nr 1 skal det avholdes urnevalg blant studentene.

- 3) Institusjonen skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte.
- 4) Studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene på det aktuelle nivå.

§28 Konstituerende møte. Vedtekter

- 1) Innkalling til konstituerende møte for studentorgan foretas etter anmodning fra rektor eller et rimelig antall studenter. Innkalling til konstituerende møte for studentorgan for avdeling eller grunnenhet foretas også etter anmodning fra leder for studentorgan for hele institusjonen eller leder for vedkommende avdeling eller grunnenhet.
- 2) Rektor eller den rektor utpeker, innkaller til møtet og leder dette til møteleder er valgt.
- 3) Innkalling til konstituerende møte kunngjøres på institusjonen med minst tre ukers varsel.
- 4) Det konstituerende møte fastsetter vedtektene for vedkommende studentorgan med vanlig flertall. Møtet kan vedta regler om kvalifisert flertall for endring av vedtektene, men likevel aldri krav om mer enn to tredeler av de avgitte stemmer. Bestemmelsene i kap 5 gjelder ikke for studentorganer.
- 5) Møteleder sender gjenpart av møteboken til rektor og eventuelt leder for vedkommende avdeling eller grunnenhet.

Kapittel 8. Tilsettingsforhold

§29 Forholdet til tjenestemannslovgivningen

Ved tilsettinger m.m ved institusjoner under denne lov gjelder de alminnelige regler i lov 4 mars 1983 nr 3 om statens tjenestemenn m.m.,

med de sær regler som følger av loven her, for stillinger som omfattes av tjenestemannsloven.

§30 Utlysning av og tilsetting i undervisnings- og forskerstillinger

- 1) Tilsetting i professorat eller vedtak om opprykk til professor foretas av styret selv. Styret kan bestemme at det selv skal treffe vedtak om tilsetting eller opprykk også i andre undervisnings- og forskerstillinger.
- 2) Hvis ikke styret skal treffe vedtak om tilsetting, foretas tilsetting i undervisnings- og forskerstilling etter styrets bestemmelse av vedkommende avdelingsstyre, eller av et tilsettingsutvalg valgt av og blant medlemmene av avdelingsstyret med tilnærmet den samme forholdsmessige sammensetning som dette organ. Styret selv kan fastsette at det skal være felles tilsettingsutvalg for flere avdelinger, og kan oppnevne et eget tilsettingsutvalg for undervisnings- og forskerstillinger som er uten avdelingstilknytning eller knyttet til flere avdelinger. Styret selv fastsetter hvordan felles tilsettingsutvalg skal sammensettes.
- 3) Tilsettingsorganet utlyser selv undervisnings- og forskerstillinger. Medlem av avdelingens styre eller tilsettingsutvalget kan likevel alltid kreve at styret selv foretar utlysingen. Hvis det ene kjønn er klart underrepresentert innen den aktuelle stillingskategori på vedkommende fagområde, skal de som er avdette kjønn spesielt inviteres til å søke. Det skal legges vekt på likestillingshensyn ved tilsetting. Styret kan bestemme at en stillingkun skal utlyses for det underrepresenterte kjønn.

- 4) Tilsetting skjer på grunnlag av sakkyndig bedømmelse ut fra den stillingsbeskrivelse som er gitt i utlysning og betenkning. Begge kjønn skal være representert blant de sakkyndige. I stillinger hvor det stilles krav om pedagogiske kvalifikasjoner, skal det foretas en særskilt vurdering av om søkerne oppfyller disse. Styret gir nærmere regler om bedømmelsen, jf likevel nr 7.
- 5) Etter forslag fra de sakkyndige eller tilsettingsorganet kan styret bestemme at det skal holdes prøveforelesninger eller andre prøver før tilsetting foretas.
- 6) Hvis styret skal foreta tilsetting, skjer dette på grunnlag av innstilling fra vedkommende avdelingsstyre selv. Dersom det er opprettet et eget tilsettingsutvalg for undervisnings- og forskerstillinger som er uten avdelings tilknytning, avgir dette organ innstilling for de stillinger hvor styret skal tilsette. Hvis et avdelingsstyre eller tilsettingsutvalg skal foreta tilsetting, fastsetter styret selv hvem som skal innstille. Styret selv fastsetter nærmere regler om innstilling m.m. Det tilsettende organ kan bestemme at tilsetting skal skje med en prøvetid på inntil 6 måneder.
- 7) Departementet kan gi nærmere bestemmelser om framgangsmåte og kriterier for tilsetting eller opprykk i undervisnings- og forskerstilling.

§31. Generelle regler for tilsetting i tekniske og administrative stillinger

Tilsetting i teknisk eller administrativ stilling skjer i tilsettingsråd oppnevnt etter reglene i tjenestemannsloven, hvis ikke styret selv skal foreta tilsetting, jf. § 32 nr 1. Styret selv bestemmer om det skal være ett eller flere tilsettingsråd ved institusjonen.

§32 Tilsetting i administrative lederstillinger

- 1) Styret foretar selv utlysning og tilsetter administrerende direktør for institusjonen, administrerende direktørs stedfortreder ved institusjoner med slik stilling, leder av universitets- eller høyskolebibliotek, og avdelingsdirektør eller annen administrativ leder for avdeling, og etter styrets nærmere bestemmelser andre administrative ledere. Tilsetting i stilling som administrerenddirektør kan skje på åremål, etter nærmere regler fastsatt av departementet.
- 2) Tilsetting som administrerende direktør skjer på grunnlag av innstilling fra et innstillingsutvalg oppnevnt av styret. Tilsetting i andre stillinger etter denne paragraf skjer på grunnlag av innstilling fra administrerende direktør.

§33 Saksbehandlingsregler ved tilsetting

- 1) Når styret tilsetter, gjelder ikke tjenestemannslovens § 5 nr 3. Når et annet organ tilsetter, bringes saker etter tjenestemannslovens §5 nr 3 inn for styret til avgjørelse. Krav om dette må framsettes i det møte hvor tilsettingssaken behandles.
- 2) I de tilfeller som omhandles av tjenestemannslovens § 4 nr 5, er departementet avgjørelsesmyndighet når styret tilsetter, og styret selv er avgjørelsesmyndighet når et annet organ tilsetter.

§34 Avskjed, oppsigelse, suspensjon eller ordensstraff

- 1) Tilsettingsorganet selv avgjør sak etter tjenestemannslovens § 17 nr 3 om avskjed, oppsigelse, suspensjon eller ordensstraff.

- 2) For saksbehandlingen i styret gjelder ikke tjenestemannslovens § 18 nr 2. Når vedtaket skal fattes av et annet organ enn styret, kan saker etter tjenestemannslovens § 18 nr 2 bringes inn til styret selv for avgjørelse. Krav om dette må framsettes i det møte hvor vedtaket skulle treffes.

§35 Klage over vedtak om avskjed, oppsigelse, suspensjon eller ordensstraff

Klage over vedtak om avskjed, oppsigelse, suspensjon eller ordensstraff av gjøres av departementet når vedtaket er fattet av styret, og ellers av styret selv.

§36 Utfyllende regler om kombinerte stillinger

Departementet kan gi utfyllende regler om framgangsmåten ved behandlingen av saker om tilsetting i undervisnings- og forskerstilling som er kombinert med stilling utenfor institusjonen.

Kapittel 9. Opptak som student. Rett til å gå opp til eksamen. Borvisning og utestenging

§37 Utdanningskrav for opptak til høgre utdanning

- 1) Det generelle grunnlag for opptak som student (generell studiekompetanse) er fullført og bestått norsk videregående opplæring med de krav til fagsammen-setning og timefordeling som departementet fastsetter. Departementet kan fastsette at også annen høvelig utdanning skal være generelt opptaksgrunnlag.
- 2) Yrkespraksis kombinert med annen utdanning enn den som er angitt i nr 1, kan danne grunnlag for opptak etter retningslinjer fastsatt av departementet.

- 3) Departementet kan, etter innstilling fra styret, unnta enkeltstudier eller fag for kravene til generell studiekompetanse.
- 4) Departementet kan, etter innstilling fra styret, fastsettes spesielle opptakskrav når hensynet til gjennomføringen av studiet gjør dette nødvendig.
- 5) Styret selv kan fastsette særlige faglige minstekrav ved opptak til høgre grads studier.
- 6) Den som er tatt opp som student ved en institusjon under loven, har adgang til åpne studier ved de øvrige, så fremt opptakskravet er generell studiekompetanse og søkeren ikke er tatt opp med hjemmel i nr 3.

§38 Studentopptaket

- 1) Studentopptaket foretas av en eller flere opptakskomiteer oppnevnt av styret. Det skal være eget opptak til høgre grads studier.
- 2) Departementet kan gi bestemmelser om nasjonal samordning av opptakene.
- 3) Dersom en institusjon oppdager at en søker har levert falskt vitnemål eller andre falske dokumenter, kan andre institusjoner under denne lov informeres. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

§39 Opptaksregulering

- 1) Når kapasitetshensyn eller ressurs-hensyn krever det, kan Kongen etter forslag fra styret, regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det. For regulering av opptak til universitetene kreves Stortingets samtykke. Slik regulering kan bare skje for ett år av gangen.
- 2) Departementet kan fastsette adgangsregulering når det er nødvendig etter en

Samlet vurdering av utdanningen i landet.

- 3) Departementet gir regler om rangering av søkerne.

§40 Rett til å gå opp til eksamen

- 1) Den som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkommende fag eller studium, har rett til å gå opp til eksamen. Dette gjelder også studenter som ikke er opptatt ved faget eller studiet. Opptakskomiteen (jf nr 3) kan etter søknad lempe på krav til forutdanning m.m når det er sannsynliggjort at søkeren har de nødvendige kunnskaper.
- 2) Oppmelding etter denne paragraf kan nektes dersom kandidaten ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis.
- 3) Styret selv gir nærmere regler om adgangen til å gå opp til eksamen uten å være opptatt som student, og kan fastsette særskilt oppmeldingsfrist for slike eksamenskandidater og frist for å søke om lempning av krav til forutdanning m.m. Spørsmålet om vilkårene for oppmelding er oppfylt, avgjøres av en eller flere opptakskomiteer oppnevnt av styret.
- 4) Styret selv kan fastsette at eksamenskandidater som ikke er tatt opp som studenter ved institusjonen, skal betale et vederlag som dekker institusjonens merutgifter ved å holde eksamen for denne gruppen. Et mindretall i styret kan i møte hvor saken behandles, kreve at vedtak om vederlag skal forelegges departementet for godkjenning. Departementet kan gi nærmere regler.

§41 Studenters taushetsplikt

En student som i studiesammenheng får kjennskap om noens personlige forhold, har taushetsplikt etter de regler som gjelder for yrkesutøvere på vedkommende livsområde. Institusjonen skal utarbeide taushetsplikterklæring som må underskrives av de studenter dette er aktuelt for.

§42 Bortvisning. Utestenging

- 1) En student som tross skriftlig advarsel fra styret gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for med studenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, kan etter vedtak av styret selv bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år. Hvis en student etter skriftlig advarsel fra styret fortsatt ikke respekterer slik bortvisning, kan styret selv utestenge ham eller henne fra studiet inntil ett år.
- 2) En student som grovt klanderverdig har opptrådt på en slik måte at det er skapt fare for liv eller helse for pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med som del i klinisk undervisning eller praksisopplæring, eller som gjør seg skyldig i grove brudd på taushetsplikt eller i grovt usømmelig opptreden overfor disse, kan etter vedtak av styret selv utestenges fra studiet i inntil 3 år.
- 3) En student som har opptrådt slik som beskrevet i § 54 nr 1 eller 2, kan ved vedtak av styret selv utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne

lov i inntil ett år. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

- 4) Vedtak om bortvisning eller utestenging treffes med minst to tredelers flertall. Vedtak om slik reaksjon kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven. Departementet er klageinstans.
- 5) Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak om bortvisning eller utestenging er reist, eventuelt fra skriftlig advarsel etter nr 1 er gitt. Utgiftene ved dette dekkes av institusjonen.

§43 Domstolsprøving av vedtak om bortvisning eller utestenging

- 1) Studentene kan bringe vedtak om bortvisning eller utestenging innfor prøving ved herreds- eller byretten i den rettskrets institusjonens administrasjon har sitt sete. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger.
- 2) Forliksmegling foretas ikke. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet, herunder også honorar til saksøkers advokat.
- 3) Retten prøver alle sider av vedtaket.

Kapittel 10. Undervisning. Grader. Eksamen

§44 Læringsmiljø. Undervisning

- 1) Institusjonene har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Institusjonens ledelse skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.
- 2) Styret selv fastsetter med departementets godkjenning undervisningsterminene ved hver avdeling. Det kan treffes

særskilte bestemmelser om terminene for enkelte-fag og faggrupper.

- 3) Forelesninger er offentlige. Når forelesningenes art tilsier det, kan styret likevel bestemme at visse forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller visse grupper av studenter.
- 4) Styret kan bestemme at andre enn fagets studenter skal få delta i kurs og øvelser når det er ledig kapasitet.

§45 Grader, yrkesutdanninger og andre utdanningsprogram. Titter

- 1) Kongen bestemmer hvilke grader, yrkesutdanninger eller andre utdanningsprogram institusjonen kan gi, krav til bredde og fordypning, den tid det enkelte studium skal kunne gjennomføres på, og hvilken tittel graden, yrkesutdanningen eller utdanningsprogrammet gir rett til.
- 2) En institusjon som har rett til å gi doktorgrad, kan på de samme fagområder tildele graden æresdoktor (doctor honoris causa) for betydningsfull vitenskapelig innsats eller fremragende arbeid til gagn for vitenskapen.
- 3) Kongen kan, ved forskrift eller enkeltvedtak, forby bruk av titler som uriktig gir inntrykk av å være av samme karakter som titler som er beskyttet etter nr 1 eller nr 2, eller som på en misvisende måte er egnet til å forveksles med disse.
- 4) Den som forsettlig eller uaktsomt tildele eller bruker en tittel, alene eller som del av en annen tittel, uten å ha rett til dette etter nr 1 eller nr 2, eller i strid med bestemmelse gitt i medhold av nr 3, straffes med bøter.

§46 Fag og emner. Rammeplan. Studieplan

- 1) Departementet bestemmer hvilke fag, emner e.l som institusjonen kan tilby og som skal inngå i grunnlaget for en grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram fastsatt med hjemmel i § 45 nr 1. Departementet bestemmer om et fag skal kunne tilbys desentralisert.
- 2) Departementet kan fastsette nasjonale rammeplaner for enkelte yrkesutdanninger og enkeltfag som inngår i en yrkesutdanning.
- 3) Styret, eller vedkommende avdeling etter styrets bestemmelse, fastsetter studieplan for de enkelte fag og emner, herunder bestemmelser om obligatoriske kurs og praksis, og om forberedende prøver for de enkelte fag og emner.

§47 Godskrivning av grad, yrkesutdanning, fag eller emne fra institusjon under denne lov

Grad, yrkesutdanning, fag eller emne fra en institusjon som går inn under denne lov, skal godskrives studenten ved de andre institusjonene etter nærmere regler fastsatt av departementet. Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre søknaden. Vedkommende institusjon skal påse at det ikke gis dobbelt uttelling for samme faginnhold.

§48 Godkjenning av grad eller utdanning fra utenlandsk eller norsk institusjon som ikke går inn under denne lov

- 1) Den som har grad eller utdanning fra utenlandsk eller norsk institusjon som ikke går inn under denne lov, kan søke institusjon under loven om å få gra-

den eller utdanningen godkjent som del av generell grad eller som jevngod med grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram som gis ved institusjonen med hjemmel i § 45. Departementet kan gi forskrift om godkjenning og kan for visse typer utdanning opprette nemnder som skal avgjøre hvilke utenlandske læresteders grader m.m som skal få generell godkjenning. Er nemnd opprettet, er den klageorgan for institusjonens avgjørelse av søknader.

- 2) Godkjenning som faglig jevngod med grad fastsatt med hjemmel i § 45 kan gis på grunnlag av enkeltksamener. Ingen av dem behøver å være avlagt ved norsk institusjon.
- 3) I særlige tilfeller kan godkjenning gis helt eller delvis på grunnlag av kunnskaper som er dokumentert på annen måte enn ved eksamen. Prøve til kontroll av de dokumenterte kunnskaper eller tilleggsprøve kan kreves avlagt.
- 4) Godkjenning gir rett til å bruke tittel som er fastsatt for den grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram som det er jevnført med.

§49 Fritak for eksamen eller prøve

Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slikt fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre saker om fritak. Departementet kan pålegge institusjonene å samordne praksis.

§50 Eksamen og sensur

- 1) Styret skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium.
- 2) Styret, eller vedkommende avdeling selv etter styrets bestemmelse, oppnevner sensorene ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Det skal være minst to sensorer ved bedømmelsen av den enkelte kandidat, hvorav minst en ekstern. Styret selv kan gjøre unntak fra bestemmelsen i forrige punktum i forbindelse med avviklingen av den enkelte eksamen hvis det ikke er mulig å skaffe kvalifisert ekstern sensor, eller ved vurdering av praksisopplæring, o.l.
- 3) Den muntlige del av eksamener og prøver skal være offentlig medmindre hensynet til gjennomføringen av eksamen eller prøven tilsier noe annet. Styret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen i det enkelte tilfelle etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det.
- 4) Sensuren skal foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Styret selv kan gjøre unntak forenkelt eksamener og kan i midlertidig forskrift etter nr 6 fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift etter nr 6 fastsette lengre frist for avhand-

linger og tilsvarende større skriftlige arbeider.

- 5) Ved ny sensurering etter § 51 nr 2 og § 52 nr 4 benyttes nye sensorer. Endring kan gjøres både til gunst og til ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.
- 6) Styret selv gir forskrift om avleggelse av og gjennomføring av eksamener og prøver, herunder vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt eller for adgang til ny praksisperiode, og bestemmelser om oppmelding og vilkår for oppmelding. For yrkesutdanninger med nasjonale rammeplaner fastsatt etter § 46 nr 2 må forskriften ta utgangspunkt i de generelle bestemmelser om eksamen og sensur som gis i rammeplanen. Styret kan delegerer til den enkelte avdeling selv å gi utfyllende regler om forhold som er særegne for den enkelte eksamen.

§51 Klage over formelle feil ved eksamen

- 1) Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd på vegne av styret.
- 2) Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt

fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 52.

- 3) Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.
- 4) Finner styret eller styrets klagemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§52 Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

- 1) Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
- 2) Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.
- 3) Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være til-

gjengelig for studentene etter at karakterer er fastsatt.

- 4) En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensuren framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.
- 5) Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når eksamen ikke er bestått. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages.

§53 Vitnemål

- 1) Institusjonen, eller etter styrets bestemmelse vedkommende avdeling, utferdiger vitnemål om fullført grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram.
- 2) Den som ikke har avsluttet grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram, skal på anmodning gis karakterutskrift for de eksamener eller prøver som han eller hun har bestått.

§54 Annullering av eksamen eller prøve

- 1) Styret selv kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs, hvis studenten
 - a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen el-

- ler prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
- b) har fusket eller forsøkt å fuske ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs.
- 2) Styret selv kan annullere godskrivning eller godkjenning av utdanning, eller fritak for eksamen eller prøve, hvis studenten har oppnådd dette ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for ureddelig opptreden.
 - 3) Vedtak om annullering etter nr 1 eller nr 2 kan påklages til departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette.
 - 4) Adgangen til annullering foreldes ikke.
 - 5) Etter avgjørelse om annullering pliktes eventuelt vitnemål eller karakterutskrift tilbakelevert institusjonen. Bli ikke vitnemålet eller karakterutskriften tilbakelevert institusjonen i rett tid, kan denne kreve namsmannens hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdslovens kap 13.
 - 6) Hvis vitnemålet kan danne grunnlag for autorisasjon før yrkesutøving, skal institusjonen gi melding om annulleringen til vedkommende myndighet.
 - 7) Andre institusjoner under denne lov kan informeres om annullering av eksamen eller prøve. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

Kapittel 11. Søksmål

§55 Partsforholdet

- 1) Staten ved departementet er part i søksmål som vedrører institusjonens forhold, hvis ikke annet følger av nr 2.

- 2) Staten ved institusjonen er part når gjenstanden for tvisten skriver seg fra institusjonens enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og det ikke er adgang til å påklage vedtaket til departementet eller annet organ utenfor institusjonen.
- 3) Departementet kan bestemme at staten ved institusjonen skal være part også i andre saks forhold som vedrører institusjonen.

§56 Institusjonens lovlige stedfortreder

- 1) Rektor er lovlige stedfortreder for institusjonen i saker som kommer inn under § 55 nr 2 eller nr 3.
- 2) I den enkelte sak kan rektor oppnevne stedfortreder i sitt sted. Som stedfortreder kan oppnevnes medlem av styret, administrerende direktør eller den administrerende direktør utpeker.

Kapittel 12. Forskjellige bestemmelser

§57 Enerett til bruk av visse stillingstitler

- 1) Stillingsbetegnelsen professor kan bare benyttes om stillinger på høyeste vitenskapelige eller kunstneriske nivå ved institusjoner som går inn under denne lov.
- 2) Kongen kan i forskrift bestemme at regelen i nr 1 skal gjelde tilsvarende for visse andre titler på undervisnings- og forskerstillinger.
- 3) Departementet kan gi ikke-statlige institusjoner som driver høgere utdanning og forskning/kunstnerisk utviklingsarbeid, løyve til å bruke tittel som er vernet etter nr 1 og 2. Ikke-statlig institusjon som er godkjent etter reglene i lov av 11 juni 1986 nr 53 kan bruke tittel som nevnt etter nr 1. Bedømmelsen av kvalifikasjonene skal i det vesentlige være den

samme som ved institusjon som går inn under denne lov.

§58 *Bruk av vernet tittel etter tilsetningsforholdets opphør*

- 1) Den som har hatt stilling med vernet tittel etter § 57 nr 1 i minst 10 år, eller som etter kortere tjenestetid blir pensjonert fra slik stilling, har rett til fortsatt å bruke tittelen.
- 2) Den som er avskjediget fra eller fradømt sin stilling, har ikke rett til å bruke vernet tittel.

§59 *Brudd på tittelvernet*

Den som i strid med bestemmelsene i dette kapitlet forsettlig eller uaktsomt bruker en vernet tittel, alene eller som del av en tittel, straffes med bøter.

§60 *Utnævnte i embete*

Bestemmelsene i kapittel 8 i denne lov endrer ikke tilsetningsforholdet for dem som er utnevnt i embete før 1 januar 1990.

§61 *Tilsatte ved vitenskapelig samling*

Den som er tilsatt ved vitenskapelig samling, må ikke uten samtykke fra styret holde egne samlinger av samme eller lignende art, eller for egen regning drive handel eller bytte med saker som hører til slik samling.

§62 *Grunnlagsmateriale for almanakker*

Universitetet i Oslo skal utarbeide det astronomiske grunnlagsmaterialet som trengs for utgivelse av almanakker og kalendre i Norge.

Kapittel 13. Sluttbestemmelser

§63 *Ikrafttredelse*

- 1) Denne lov trer i kraft fra 1 januar 1996.
- 2) Departementet kan gi overgangsregler.

§64 *Oppheving av lover*

Fra den tid loven trer i kraft, oppheves:

- 1) Lov 16 juni 1989 nr 77 om universiteter og vitenskapelige høyskoler (universitetsloven).
- 2) Lov 16 juni 1972 nr 45 om Statens reseptarskole.

§65 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft, foretas følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13 juli 1956 om fysioterapeuter og mensendiecksykegymnaster skal § 2 første ledd nr 1 lyde:

1. gjennomgått utdanning og bestått avgangseksamen ved norsk statlig høyskole som gir slik utdanning,
2. I lov 11 juni 1971 nr 54 om ortopediingeniører og omsetning av ortopediske hjelpemidler:

§ 4 første ledd nr 1 skal lyde:

Gjennomgått utdanning og bestått avgangseksamen ved statlig høyskole som gir slik utdanning.

§ 4 tredje ledd bokstav a skal lyde:

å ha bestått eksamen ved norsk privat eller utenlandsk høyskole som departementet finner å kunne sidestille med tilsvarende norsk statlighøyskole, eller

3. I lov 8 juni 1973 nr 49 om
lærerutdanning:

§ 1 nr 2 skal lyde:

Skipnad og verksemd ved offentlige høgskole som tilbyr utdanning som nevnt i § 20.

Kongen kan fastsetje at føresegner som gjeld desse også skal gjelde for privat lærerutdanningsinstitusjon dersom denne har eksamensrett eller får statstilskott.

Ny § 5a skal lyde:

Lærervitnemål

Ved slutten av ei lærerutdanning skal utdanningsinstitusjonen ta endeleg stilling til om kandidaten er skikka for læreryrket, og i tilfelle gje han lærervitnemål. Vitnemålet skal gje opplysningar om kva for undervisning eller andre oppgaver i skolen utdanninga særleg høver for. Andre kandidatar får vitnemål for dei studia dei har fullført med godkjent resultat.

Overskriften i kap. V skal lyde:

Kap. V. Høgskole som tilbyr lærerutdanning. Verksemd og skipnad.

§ 19 skal lyde:

Høgskole som tilbyr utdanning som nevnt i § 20 skal førebu for undervisning og andre pedagogiske og administrative oppgaver i skolen.

Det skal leggjast vekt på å fremje yrkesetisk holdning og allsidig samtids- og kulturorienterte

ring. Studentane skal stimulerast til å ta del i sosialeaktivitetar i skole- og lokalsamfunnet.

Høgskole som nemnt i 1 ledd skal drive pedagogisk utviklingsarbeid med sikte på å styrkje lærerutdanninga og fremje den pedagogiske og faglege utviklinga i dei skoleslag dei utdannar lærarar for.

§ 20 skal lyde:

Etter departementets vedtak kan høgskole gje eit eller fleire av desse tilboda:

- a) Førskolelærerutdanning.
- b) Allmennlærerutdanning.
- c) Faglærerutdanning.
- d) Praktisk pedagogisk utdanning for lærarar i yrkesfag og for studentar som har fagleg utdanning frå universitet eller andre institusjonar.
- e) Utdanning i fag, fagområde eller arbeidsområde, skipa som einingar på 1/2, 1 eller 2 år.

Høgskole som tilbyr utdanning som nemnt i 1 ledd skal til vanleg gje etterutdanning.

§ 21. Første ledd nr 6 og annet ledd utgår.

§ 22 nr 3 skal lyde:

Til utdanning som nemnt i § 20 første ledd skal det til vanleg vere knytt særskilde øvingskolar for praktisk lærerutdanning, forsøks- og demonstrasjonsverksemd.

§§ 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 og 32 oppheves.

Kapittel VI oppheves.

Samfunnsvitenskapelige studier ved universitetene i Norge

De fire universitetene i Norge; Bergen (UiB), Oslo (UiO), Trondheim (NTNU) og Tromsø (UiTø), har alle tilbud om samfunnsvitenskapelige studier. I Bergen, Oslo og Trondheim ligger disse fagene under Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV), ved Universitetet i Tromsø ligger de under Institutt for samfunnsvitenskap (ISV). Andre forkortelser som blir brukt i dette kapitlet er HF for Det historisk-filosofiske fakultet, MN for Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Psy for Det psykologiske fakultet.

De fire universitetene har mange felles trekk med hensyn til faglig innhold, oppbygging og struktur. Hvert universitet har likevel sitt særpreg, noe som ofte er fruktbart, men som også kan skape problemer for studenter som skifter universitet. Vi skal i dette kapitlet prøve å gi en del informasjon som kanskje kan skape interesse for studier ved de andre universitetene og samtidig gi svar på en del spørsmål som kan lette overgangen fra et universitet til et an-

net. Vi skal gi informasjon om fagtilbud, overgangsordninger mellom fag (innpassing), grader og opptak. I hovedsak vil vi konsentrere oss om det som er felles for de fire universitetene.

Vi vil også gjøre oppmerksom på at noen fag som kan inngå i en samfunnsvitenskapelig grad ikke er med i denne oversikten. Det er fag som administrativt hører til under andre fakulteter ved de ulike universitetene, for eksempel offentlig rett som hører til under Det juridiske fakultet, ved de universitetene der dette faget finnes. Vi vil her vise til den generelle informasjon fra universitetene og til studiehandbøkene for de fakultetene disse fagene tilhører.

Noen fag som ligger under Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved ett universitet kan ligge under et annet fakultet på et annet universitet. Det gjelder fire fag i denne oversikten: geografi, mediefag, psykologi og sosialantropologi. Tabell 6 viser fakultetstilknytningen ved de ulike universitetene:

	UiB	UiO	NTNU	UiTø
Geografi	SV	SV/MN	SV	
Mediefaget	SV	HF	HF	
Psykologi	Psy	SV	SV	ISV
Sosialantropologi	SV	SV	HF	ISV

Tabell 6

Universitetet i Bergen

Fagtilbud

I tabell 7 står det **V** (oppstart vår) eller **H** (oppstart høst) eller **V/H** (oppstart vår og

høst) i de rubrikkene der det er studietilbud. Blanke rubrikker betyr at det ikke er studier på dette nivået.

FAG NIVÅ	DF	GF	MF	SF	HF
Administrasjon og organisasjonsvitenskap		V/H	V/H		V/H
Administrativ informasjonsbehandling	V				
Fjernsynsproduksjon		H			
Geografi	(V) ¹	V	V		V/H
Informasjonsvitenskap	V	H	V		V/H
Kommunal planleggingsrett	V				
Lokal og regional planlegging ²	H				
Massekommunikasjon og mediekunnskap		H	H		V/H
Ressursforvaltning og miljøvern	V				
Samfunnsvitenskapelig statistikk	H				
Sammenliknende politikk		V	V/H		V/H
Sosialantropologi		H/V	H		V/H
Sosialøkonomi		V	V	V/H	V/H
Sosiologi		V/H	V/H		V/H

Tabell 7

I tillegg til fagene i tabellen er det et eget hovedfagstilbud i pedagogisk informasjonsvitenskap og et eget program i helse- og sosialpolitikk innen hovedfagene administrasjon og organisasjonsvitenskap, sosialantropologi, sosialøkonomi og sosiologi.

Innpassing av fageksamener, fra de andre tre universitetene til Universitetet i Bergen med opplysninger om krav om eventuelle tilleggsprøver

Alle fag med samme navn godkjennes gjen-

sidig mellom institusjonene. Med innpassing menes her at du kan begynne på neste nivå ved det universitetet du vil studere videre. Et eksempel: Har du grunnfag i sosiologi fra Universitetet i Oslo, så kan du fortsette med sosiologi mellomfag ved Universitetet i Bergen. Vi vil likevel presisere at du må søke om studieplass på vanlig måte (se avsnittet om opptak).

Fag som har forskjellige navn innpasses også i noen tilfeller. Man må imidlertid være klar over eventuelle krav om tilleggsprøver for

¹Geografi grunnfag består av to delfag som begge begynner i vårsemesteret og går parallelt i vår- og høstsemesteret med eksamen i november/desember.

²Her kreves det idag bestått to års studier (40 vektall) utenom forberedende prøver før opptak. Dette kravet kan bli redusert til 20 vektall fra kommende studieår.

å få innpassingen. Annen innpassing enn det som går fram av tabellen under må det søkes om til det Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen.

om innpassing og tilleggskrav ved Universitetet i Bergen. Vi gjør oppmerksom på at tabellen må leses fra venster mot høyre da godkjenningen ikke i alle tilfeller gjelder begge veier.

Tabellene 8, 9 og 10 inneholder informasjon

³Ved UiB ligger psykologi under Det psykologiske fakultet. Det er ikke mellomfagstillegg ved UiB

⁴For å ta eksamen i metodeemnet på hovedfag er det minimumskrav til statistikk-kunnskap

Samfunnsvitenskapelige studier ved universitetene i Norge

Universitetet i Trondheim:	Innpassing ved Universitetet i Bergen til:
Geografi grunnfag	Geografi mellomfag
Geografi mellomfag	Geografi hovedfag
Psykologi grunnfag ³	Profesjonsstudiet i psykologi (karakterkrav)
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi storfag/hovedfag ⁴
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag
Statsvitenskap grunnfag	Sammenlignende politikk mellomfag (tilleggsprøve)
Statsvitenskap mellomfag	Sammenlignende politikk hovedfag (må ta mellomfagstillegget ved UiB)
Statsvitenskap grunnfag	Administrasjon og organisasjonvitenskap mellomfag
Statsvitenskap mellomfag	Administrasjon og organisasjon vitenskap hovedfag (må ta mellomfagstillegget ved UiB)

Tabell 9

Universitetet i Oslo	Innpassing ved Universitetet i Bergen til:
Psykologi grunnfag ³	Embetsstudiet i psykologi (karakterkrav)
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi grunnfag
Sosialantropologi mellomfag	Sosialantropologi mellomfag
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi storfag/hovedfag ⁴
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag
Statsvitenskap grunnfag	Sammenliknende politikk hovedfag (må ta mellomfagstillegget ved UiB)
Statsvitenskap mellomfag	Sammenliknende politikk mellomfag (tilleggsprøve)
Statsvitenskap grunnfag	Administrasjon og organisasjonsvitensk. mellomfag
Statsvitenskap mellomfag	Administrasjon og organisasjonsvitensk. hovedfag (må ta mellomfagstillegget ved UiB)

Tabell 8

I tillegg godkjennes medier og kommunikasjon ved Det historisk-filosofiske fakultet og geografi fra det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo som grunnlag for videre studier i henholdsvis medievitenskap og geografi ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen.

I tillegg godkjennes sosialantropologi ved Det historisk-filosofiske fakultet ved Universitetet i Trondheim som grunnlag for videre studier i sosialantropologi ved Universitetet i Bergen.

Fag som arkeologi, filosofi og historie godkjennes for videre studier ved det historisk-filosofiske fakultet ved UiB.

Universitetet i Tromsø:	Innpassing ved Universitetet i Bergen til:
Offentlig politikk og administrasjon grunnfag	Administrasjon og organisasjonsvitenskap mellomfag
Offentlig politikk og administrasjon mellomfag	Administrasjon og organisasjonsvitenskap hovedfag
Psykologi grunnfag ³	Profesjonsstudiet i psykologi (krakterkrav)
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi mellomfag
Sosiologi grunnfag	Sosiologi grunnfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi storfag/hovedfag ⁴
Statsvitenskap grunnfag	Sammenliknende politikk (tilleggsprøve)
Statsvitenskap mellomfag	Sammenliknende politikk (må ta mellomfagstillegget ved UiB)
Statsvitenskap grunnfag	Administrasjon og organisasjonsvitenskap mellomfag
Statsvitenskap mellomfag	Administrasjon og organisasjonsvitenskap hovedfag(må ta mellomfagstillegget ved UiB)

Tabell 10

Opptak

Opptak til Det samfunnsvitenskapelige fakultet skjer en gang i året med søknadsfrist mars/april. Nye studenter uten universitets-/eller høgskoleutdanning fra før får tilbud om plass på forberedende prøver(examen philosophicum og samfunnsvitenskapelig metodeprøve) i første semester. Studenter fra andre universiteter må også søke opptak mars/april selv om de skal begynne et fagstudium først i

vårsemesteret. Har man først fått studieplass ved Universitetet i Bergen kan man søke fagopptak hvert semester med søknadsfrist 1. juli og 1. desember. Man må være oppmerksom på at det finnes regler for hvor lenge man kan beholde studieplassen.

Opptak til hovedfagsstudier skjer hvert semester med søknadsfrist 1. juli og 1. desember. For å kunne søke seg inn på hovedfagsstudier må man innen søknadsfristen dokumen-

tere fullført cand.mag.-grad og mellomfag eller tilsvarende i det fag man søker opptak til. Søknader om innpassing av ekstern utdanning må sendes innen 15. april og 1. oktober.

Forprøver

For å studere ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet må man avlegge examen philosophicum (5 vekttall) og metodeprøve i samfunnsvitenskap (5 vekttall) senest i semesteret før man melder seg opp til sin andre fageksamen ved Universitetet i Bergen. Dette gjelder selv om første fageksamnen er fra et annet fakultet.

Cand.mag.-graden

En samfunnsvitenskapelig cand.mag.-grad ved Universitetet i Bergen oppnås ved en av følgende kombinasjoner ut over examen philosophicum og metodeprøve i samfunnsvitenskap:

- mellomfag+grunnfag+grunnfag
- mellomfag+mellomfag+delfag
- mellomfag+grunnfag+delfag+delfag
- mellomfag+grunnfag+20 vekttall
- mellomfag+mellomfag+10 vekttall
- mellomfag+grunnfag+delfag+10 vekttall

Fagtilbud

Det samfunnsvitenskapelige fakultet (ved NTNU), består av tilsammen 8 institutt: Geografisk institutt, Idrettsvitenskapelig institutt, Pedagogisk institutt, Psykologisk institutt, Sosialantropologisk Institutt, Institutt for sosialt arbeid, Institutt for sosialøkonomi og Institutt for sosiologi og statsvitenskap.

Studietilbudet ved fakultetet er delt inn i emneeksamener og minner således om

- storfag+mellomfag
- storfag+grunnfag+delfag
- storfag+grunnfag+10 vekttall

Minimum 4 semesters studier må være samfunnsvitenskapelige fag. Ett grunnfag må være avlagt ved Universitetet i Bergen.

Ved Universitetet i Bergen kan man ved å oppfylle bestemte krav til fagsammensetning oppnå cand.mag.-grad i økonomisk-administrativ studieretning og cand.mag.-grad i lokal og regional planlegging.

Gjestestudentordninger på hovedfag

Det arbeides med å tilpasse studieplanene på hovedfagsnivå slik at man som hovedfagsstudent ved ett universitet lettere kan ta kurs på tilsvarende hovedfag ved et annet universitet og få disse godkjent som del av hovedfaget. Ta kontakt med institutt eller fakultet for nærmere informasjon.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet,

Universitetet

5020 Bergen

Telefon 55589050 studieveileder:

Telefon 55589060

Telefon 55589061

studieoppbyggingen ved de matematisk-naturvitenskapelige fakultetene. Et emne er en avgrenset del av et fag med eget pensum, egen eksamen og tillagt vekttall. Slike emner kan ha et omfang fra 3 til oppimot 20 vekttall og settes sammen etter bestemte krav som finnes i studieplanene. Emneinndelingen medfører blant annet at grunnfag og mellomfag kan være satt sammen av flere delemner, og be-

nevnes henholdsvis fageksamen 20 vektall og fageksamen 30 vektall.

Tabell 11 viser fagtilbudet ved fakultetet. I tabellens venstre kolonne vil du finne en oversikt over fakultetets fagtilbud. I øverste linje en

oversikt over studienivåene. I tabellen betyr V at studiet kun starter i vårsemesteret, H at studiet kun starter i høstsemesteret og V/H at studiet starter både i vår- og høstsemesteret. Se tabell 11.

Innpassing av eksamener fra de andre universitetene

Alle fag med samme navn er gjensidig godkjent av de fire universitetene. Med innpassing menes her at du kan starte på neste nivå i faget, ved et annet universitet her i landet. I praksis vil dette bety at studenter med grunnfag i sosiologi fra Universitetet i Oslo kan starte på mellomfagstillegget i sosiologi ved Universitetet i Trondheim. Det må imidlertid presiseres at du

må søke om opptak på normal måte (se avsnitt om opptak).

Fag med andre betegnelser kan også gi innpassing til videre studier. Dette kan imidlertid gi krav om tilleggseksamener. Tabell 12 under inneholder en oversikt over slike innpassinger som allerede er vurdert. Se tabell 12.

Det kan forøvrig tilføyes at eksamener i geografi fra de andre universitetene er innpasset, men at innpassingene er så spesielle at hver enkelt student må vurderes individuelt. Søknader om innpassing skal inneholde en skriftlig søknad vedlagt vitnemål og pensum-liste. Den sendes SV-fakultetet, NTNU, 7055 DRAGVOLL. Når det gjelder søknad om opptak se avsnittet nedenfor.

Opptak

NTNU er fra og med høsten 1996 med i **samordnet opptak**

Søknadsfristen til lavere grads studier er mars/april. Søknadsfristen til høyere grads studier er 15. april og 15. november

Forprøver

Det kreves ikke examen philosophicum eller andre forprøver før du får avlegge noen eksamener ved fakultetet i Trondheim. Examen philosophicum må imidlertid være avlagt før cand.mag.-graden kan tildeles.

For å få starte på hovedfaget i psykologi, statsvitenskap og sosiologi kreves det, i tillegg til de vanlige kravene om cand.mag.-grad med fageksamen på 30 vektall i det faget som skal utvides til et hovedfag, en statistikkeksamen (SIB 1) på 3 vektall.

Studenter uten SiB1 kan søke opptak til hovedfag i sosiologi og statsvitenskap. Disse må avlegge SiB1 i løpet av 1. semester på hovedfaget.

⁵SIB er en forkortelse for samfunnsvitenskapelig informasjonsbehandling.

⁶I tillegg til fageksamen 40 vektall (storfag) i økonomisk/administrative fag tilbys en diplomoppgave innen fagfeltet med 10 vektalls omfang.

Nivå institutt/fag	Emner	Fageks.20 vekt.	Fageks.30 vekt.	Fageks.40 vekt.	Hovedfag
Geografisk institutt					
geografi	V/H	V	V		V/H
Idrettsvitenskapelig institutt					
idrett	V/H	H	H		H
Pedagogisk institutt					
pedagogikk	V/H	V/H	V/H		V/H
hovedfag førskole- pedagogikk					H
hovedfag spesial- pedagogikk					H
Psykologisk institutt					
psykologi	V/H	V/H	V/H		V
professjonsstudium i psyko- logi	V/H				V
hovedfag i psykologi	V/H				H
Sosialantropologisk institutt					
sosialantropologi	V/H	V	V/H		H
Institutt for sosialt arbeid					
sosialt arbeid	V/H				H
Institutt for sosialøkonomi					
sosialøkonomi	V/H	V	V		H
Institutt for sosiologi og statsvitenskap					
samfunnskunnskap	V/H	V/H	V/H		V/H
sosiologi	V/H	V/H	V/H		V/H
statsvitenskap	V/H	V	V		H
I samarbeid med Det historisk - filosofiske fakultet					
medievitenskap	V/H	V	V/H		
Organisert av fakultetet					
SIB ⁵	V/H				
Økonomisk-adm. studium	V/H				V/H ⁶

Tabell 11

Universitetet i Bergen:	Innpasses ved SV - fak NTNU til:
Grunnfag i sammenlignende politikk.	Mellomfagstillegget i statsvitenskap når det er avlagt eksamen i POL 03 «Offentlig politikk og administrasjon». (4 vt.).
Grunnfag i administrasjon og organisasjonsvitenskap.	Mellomfagstillegg i statsvitenskap når det er avlagt eksamen i POL 01 «Innføring i statsvitenskap» (10 vektall) og SOS 02 «Samfunnsvitenskapelig forskningsmetode» (6 vektall).
Mellomfag i administrasjon.	Hovedfag i sosiologi når det er avlagt eksamen i SOS 03 «Innføring i sosiologi» (6 vektall), SOS 20 «Sosiologisk teori og metode» (4 vektall) og SIB 1 «Statistikk for samfunnsvitere» (3 vektall).
Universitetet i Oslo	
Utover de generelle innpassinger som gjelder for fag med felles betegnelser, er det ingen andre innpassinger.	
Universitetet i Tromsø	Innpasses ved SV-fak. NTNU til:
Mellomfag i samfunnskunnskap	Hovedfag i sosiologi, når det er avlagt eksamen i SOS 02 «Samfunnsvitenskapelig forskningsmetode» (6 vektall) og SIB 1 «Statistikk for samfunnsvitere» (3 vektall).

Tabell 12

Krav til cand.mag.-graden

Ved fakultetet i Trondheim er alle eksamener vekttallsbelagt og det anbefales at studentene starter med examen philosophicum, men det er intet krav. For å kunne få utstedt cand.mag.-vitnemålet må studentene ha bestått examen philosophicum.

De krav som stilles til en cand.mag.-grad er som følger:

- 1) Studenten må ha bestått eksamen tilsvarende minst 80 vekttall.
- 2) I disse vekttallene må følgende eksamener inngå:
 - Examen philosophicum - Gir 7 vekttall ved Universitetet i Trondheim
 - En fageksamen 30 vekttall (Mellomfag)
 - En fageksamen 20 vekttall (Grunnfag)
- 3) I tillegg minst 23 vekttall som f.eks. kan bestå av en fageksamen 20 vekttall + et emne på 3 vekttall. Et annet alternativ er flere ulike emner med vekting på tilsammen minst 23 vekttall.
- 4) Cand.mag.-graden kan ikke inneholde

mer enn 40 vekttall innenfor ett og samme fagområde.

Ved NTNU tilbys også et økonomisk-administrativt studium. Dette er en cand.mag.-grad hvor det stilles krav om at bestemte fageksamener og emner må inngå. Studiet avsluttes med en diplomoppgave som har en belastning på 10 vekttall. Nærmere informasjon i egen brosjyre.

Gjestestudenter på hovedfagsnivå

Hovedfagsstudenter fra de andre universitetene som ønsker å komme til AVH-UNIT for å avlegge spesialiserte hovedfagseksamener, følger de ordinære opptaksprosedyrene under punktet om opptak ovenfor. Dersom dette byr på problemer kan en av studieveilederne ved fakultetet kontaktes.

Aktuelle adresser og telefonnummer:

Adresse Dragvoll
Telefon 73591900
Telefon 73591901

Universitetet i Tromsø

Fagtilbud

Det samfunnsvitenskapelige fagtilbudet ved Universitetet i Tromsø gis av Institutt for samfunnsvitenskap (ISV). Overgang til en fakultetsmodell, slik den finnes ved landets øvrige universiteter, er under vurdering. Hvordan

den fremtidige oppbyggingen av ISV vil bli, er ennå ikke avklart. Institutt for samfunnsvitenskap gir undervisning i både humanistiske (historisk- filosofiske) og samfunnsvitenskapelige fag. Tilbudet omfatter følgende studieenheter, se tabell 13:

Fag	Grunnfag	Mellomfag	Storfag	Hovedfag	Profesjons- studium
Arkeologi ⁷	H	H		V/H	
Filosofi	V/H	V/H		V/H	
Historie	V/H	V/H		V/H	
Pedagogikk	V/H	V/H		Hovedfag tilbys på Skoleforskning/pedagogikk	
Psykologi	V/H	V			
Religionsvitenskap	V 96				
Samfunnsvitenskap m/ følgende fordypninger: Samfunnsplanlegging & lokalsamfunnsforskning i Skoleforskning/pedagogikk Sosiologi/sosialpolitikk ⁸	Opptak på bakgrunn av eksamen i ett av følgende grunnfag: Sosialantropologi, Pedagogikk, Sosiologi, eller Statsvitenskap		V/H	V/H	
Sosialantropologi/Samiske studier	V/H	V/H		V/H	
Sosiologi	V/H	Mellomfagstillegget i Sosiologi har valgfri fordypning i samfunnsplanlegging eller sosialpolitikk		Hovedfag tilbys på Samfunnsplanlegging eller Sosialpolitikk	
Statsvitenskap	V/H	V/H		V/H	

Tabell 13

I tillegg omfatter undervisningstilbudet også følgende kurser:

- EDB for humaniora og samfunnsfag, 10 vt. Undervisning gis i høstsemesteret. Studenter tildeles plass på dette kurset på bakgrunn av høyest studieansiennitet.
- Teknologi & samfunn (T - 100), 5 VT. Undervisning gis i høstsemesteret. Kurset er åpent.
- Vitenskapsteori med etikk for realister (V 300), 2 VT. Undervisning gis i vårsemesteret. Forutsetningen for deltagelse på dette kurset er at studenten må ha bestått ex.phil. samt minimum 20 vekttall fagstudier i realfag.
- Vitenskapsteori med etikk for realister (V 301), 5 VT. Undervisning gis i vårsemesteret. Forutsetningen for deltagelse på dette kurset er at studenten må ha bestått ex.phil. samt minimum 20 vekttall fagstudier i realfag.
- Økofilosofi, 5 VT. Undervisning gis i vårsemesteret. Forutsetningen for deltagelse på dette kurset er at studenten må ha bestått ex.phil. samt minimum 20 vekttall fagstudier.

Ved Universitetet i Tromsø gis det også tilbud om undervisning i Sosialøkonomi på grunnmellom- og hovedfagsnivå. Dette tilbudet administreres imidlertid av Norges fiskerihøgskole (NFH) og er åpent.

Storfagstilleggene ved ISV

Enkelte fagområder ved UiTø er organisert noe anderledes enn tilsvarende tilbud ved andre universiteter. Blant annet er det noen

fag som på nivået etter grunnfag kan tilby undervisning i et storfagstillegg.

Forskjellen mellom studieplanene for de «vanlige» mellomfagstilleggene og storfagstilleggene består i hovedsak av at samtlige storfagstillegg følger en fellesrammeplan. Dette innebærer at alle storfagsstudentene må følge en studieplan på tosemestres normert studietid og har felles pensum i samfunnsvitenskapelig teori og metode. I tillegg vil opptak til de samfunnsvitenskapelige storfagene, uansett hvilken fordypningstudenten velger, kunne skje på bakgrunn av bestått eksamen fra et av følgende grunnfag: Pedagogikk, Sosialantropologi, Sosiologi, eller Statsvitenskap.

Storfagstillegg tilbys innenfor fagområdene: Samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsforskning, Skoleforskning og Sosialpolitikk.

Enkelte fagtilbud er nesten like, men har ulike betegnelser

De fagområdene som har tilbud om storfagstillegg på nivået etter grunnfag kan også tilbyt mellomfagstillegg med samme fagspesifikke fordypning. Dette betyr i praksis at:

Den fagspesifikke undervisningen på Pedagogikk mellomfag samsvarer med undervisningen på storfagstillegget i Skoleforskning. Studenter med mellomfagseksamen i Pedagogikk, eller storfagseksamen i Skoleforskning, kan fortsette sine studier på høyerenivå med det samfunnsvitenskapelige hovedfaget i Pedagogikk/skoleforskning.

Den fagspesifikke undervisningen på Sosiologi mellomfag med fordypning i planlegging/lokalsamfunn, samsvarer med undervisningen på storfagstillegget i Samfunnsplan-

⁷Merk at Arkeologi, Filosofi, Historie og religionsvitenskap er fag som undervises og organisatorisk er plassert under ISV, men hører reglementsmessig inn under den humanistiske cand.mag.-graden.

⁸Med forbehold om endelig godkjenning vil hovedfaget i Sosiologi/sosialpolitikk f.o.m. vårsemesteret 1996 skifte navn til hovedfag i Sosiologi.

legging og lokalsamfunnsforskning. Studenter med eksamen i Sosiologi mellomfag med fordypning i planlegging/lokalsamfunn, eller storfagseksamen i Samfunnsplanlegging og lokalsamfunns forskning, kan fortsette sine studier på høyere nivå med det samfunnsvitenskapelige hovedfaget i Samfunnsplanlegging og lokal samfunnsforskning.

Den fagspesifikke undervisningen på Sosiologi mellomfag med fordypning i sosialpolitikk, samsvarer med undervisningen på storfagstillegget i Sosialpolitikk. Studenter med eksamen i Sosiologi mellomfag med fordypning i sosialpolitikk, eller storfagseksamen i Sosialpolitikk, kan fortsette sine studier på høyere nivå med det samfunnsvitenskapelige hovedfaget i Sosiologi/sosialpolitikk. Med forbehold om endelig godkjenning vil hovedfaget i Sosiologi/sosialpolitikk f.o.m. vårsemesteret 1996 skifte navn til hovedfag i Sosiologi.

Opptakskriterier

OPPTAK TIL STUDIER PÅ LAVERE GRADS NIVÅ

For opptak til studier på lavere grads nivå (grunn-, mellom-, eller storfag) kreves det bestått vitnemål fra videregående skole allmennfaglig linje, linje for handel og kontor, eller tilsvarende. Søkere med annen utdanning som tilsvarende, eller erstatter, eksamen fra videregående skole bør ta kontakt med Studieavdelinga for nærmere opplysninger.

OPPTAK TIL HOVEDFAGSSTUDIER

For opptak til hovedfagsstudier kreves det at søkeren må ha oppnådd cand. mag. - graden, og at vedkommede har mellom- eller storfagseksamen i det faget som skal føres videre på hovedfagsnivå. Søkere som har ek-

samen i et beslektet samfunnsvitenskapelig mellom- eller storfag må søke om innpassing.

De samfunnsvitenskapelige hovedfagene ved instituttet er adgangsregulert. Ved de ulike fag vil man ta opp så mange nye studenter som det er kapasitet til. Søkerne vil bli rangert etter snittkarakter for fullt mellom- eller storfagseksamen. Ved karakterlikhet prioriteres i nevnte rekkefølge søkere med:

- Mellomfagseksamen eller tilsvarende i vedkommende fag fra UiTø.
- Cand.mag.- grad fra UiTø
- Mjnst en grunnfagseksamen fra UiTø

Instituttet kan bestemme at det underrepresenterte kjønn skal prioriteres ved karakterlikhet. Instituttets humanistiske hovedfag Arkeologi, Filosofi, Historie og Religionsvitenskap er foreløpig ikke adgangsregulert.

OPPTAK TIL PROFESJONSSTUDIET I PSYKOLOGI

Fra og med høstsemesteret 1996 vil nye opptaksregler gjelde for profesjonsstudiet i psykologi. Nye søkere vil bli rangert etter resultatene fra introduksjonsstudiet i psykologi (som er normert til 3 vektall og avlegges i samme semester som examen philosophicum) samt 10 vektallskurset Psykologi I. Tilsvarende opptaksregler vil også gjelde for profesjonsstudiene ved de andre universitetene. For søkere som tidligere er satt opp på venteliste, eller nettopp har avlagt grunnfagseksamen i psykologi, vil overgangsordninger gjelde. Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til instituttet.

SØKNADSRISTER

Ved Universitetet i Tromsø er det opptak både vår- og høstsemesteret. Søknadsfristene for alle studier er mars/april for opptak til høstsemesteret og 1. november for opptak til

vårsemesteret. Opptak til profesjonsstudiet i Psykologi foretas kun en gang i året. Søknadsfristen er 1. november. Opptak til grunn- og mellomfag i arkeologi foretas også engang i året med søknadsfrist mars/april.

Innpassing av fageksamener fra andre norske universiteter

HVEM BEHØVER Å SØKE OM INNPASSING?

Med innpassing forstås at en student som har tatt eksamen i et fag ved et av landets universiteter eller høyskoler kan søke om å få begynne direkte på fagets neste nivå ved Universitetet i Tromsø.

Alle fag med samme navn blir vanligvis gjensidig godkjent mellom universitetene. Innpassing vil i disse tilfellene skje automatisk uten spesiell søknad. F. eks. vil en student med grunnfagseksamen i Sosiologi fra Universitetet i Oslo ikke behøve å sende særskilt innpassingssøknad for å kunne begynne direkte på mellomfagstillegget i Sosiologi ved Universitetet i Tromsø.

De som ønsker innpassing til neste nivå i et «beslektet» fag ved Universitetet i Tromsø må derimot sende særskilt søknad. De som er i tvil om de behøver å søke spesielt, kan avklare dette ved å ta kontakt med Institutt for samfunnsvitenskap direkte.

HVORDAN GÅ FRAM FOR Å SØKE OM INNPASSING?

Innpassingssøknad skal stiles som brev eller fylles ut på eget skjema som fås ved henvendelse til Studievevelinga. Når søknaden er ferdig utfylt sendes den til:

Studievevelinga, Administrasjonsbygget, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø.

Studievevelinga vil, etter å ha registrert søknaden og kontrollert om den inneholder de nødvendige opplysninger, oversende den til de faglige instansene ved instituttet for vurdering. Søknaden må inneholde følgende:

- Navn, fødselsår, dato, adresse og telefonnummer.
- Om søkeren tar sikte på en grad eller enkelt fag.
- Detaljerte opplysninger om den utdanningen det søkes innpassing for. Spesielt m.h.t. hvilke emner/fag som inngikk i studiet, utdanningens omfang og innhold, antall undervisningstimer, pensum, undervisningsform, eksamensform og karaktersystem.
- Attesterte kopier av vitnemål/karakterutskrift og studieplaner som er nødvendig for behandling av søknaden.

Pensumlister, studiehåndbok eller katalog for institusjonen vil som oftest inneholde disse opplysningene. Dersom dette ikke er tilfelle må opplysningene attesteres av institusjonen der utdanningen er tatt. Søknader som er mangelfulle vil bli returnert med pålegg om å fremskaffe de nødvendige vedlegg.

NÅR BØR MÅN PLANLEGGE OVERGANG TIL STUDIER?

Studenter ved andre institusjoner som har eksamener som de ønsker innpasset i samband med opptak til høyere fag/kurser må senest levere sin søknad innen utløpet av søknadsfristen til det semesteret de ønsker opptak til. Saker som må vurderes spesielt av våre faglige instanser vil gjerne ta noe lengre tid, og i slike tilfeller vil de eventuelle søkerne måtte sende papirene et par måneder før søknadsfristen utløper.

NB! Alle studenter som ønsker overgang

til studier ved Universitetet i Tromsø må søke om opptak innen de fastsatte fristene selv om de allerede er tatt opp ved et av landets øvrige universiteter. Dette gjelder også for de som har sendt søknad om innpassing.

INNPASSINGER AV EKSAMENER FRA
LANDETS ØVRIGE UNIVERSITETER

I oversikten i Tabellene 14, 15 og 16 vil det bli presentert noen overgangsløsninger der søkere tidligere har fått innpasset fag tatt ved et av landets universiteter som tilfredstillende grunnlag for direkte opptatt på et tilsvarende fag ved Institutt for samfunnsvitenskap. Tabellene leses fra venstre mot høyre.

Fag avlagt ved Universitetet i Oslo:	Gir faglig grunnlag for opptak til følgende fag ved instituttet:
Statsvitenskap grunnfag	Statsvitenskap mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Pedagogikk grunnfag	Pedagogikk mellomfag/skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Pedagogikk mellomfag	Pedagogikk/skoleforskning storfag
Sosiologi grunnfag	Skoleforskning Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sosialantropologi grunnfag	Samiske studier/etniske relasjoner storfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sosialantropologi mellomfag	Samiske studier/etniske relasjoner storfag
Kriminologi grunnfag	Sosiologi mellomfag/sosialpolitikk storfag

Tabell 14

KRAV OM TILLEGGSPRØVER VED
INNPASSING TIL VIDERE STUDIER

Studenter som ønsker innpassing til videre studier ved Universitetet i Tromsø må være oppmerksomme på at det i enkelte samfunnsfag forutsettes et minstekrav for kunnskaper i statistikk/metode. De som ikke oppfyller dette minstekravet må regne med å måtte avlegge egen prøve. Nærmere opplysninger om dette vil finnes i de respektive fagenes studieplaner. Forøvrig kan visse innpassinger godkjennes under den forutsetning at studenten må legge opp et bestemt ekstrapensum for å kom-

pensere for manglende forkunnskaper. Der som dette blir aktuelt vil studenten bli informert om dette når svaret på innpassingssøknaden foreligger.

**Krav til den
samfunnsvitenskapelige
cand. mag.- graden**

Kravene til oppnådd cand. mag. grad ved Universitetet i Tromsø er som følger:

- Totalt studieomfang på 8 semestres normert studietid hvorav faglige enheter av følgende omfang må inngå:

Samfunnsvitenskapelige studier ved universitetene i Norge

Fag avlagt ved Universitetet i Bergen:	Gir faglig grunnlag for opptak til følgende fag ved instituttet:
Administrasjon & organisasjonsvitenskap	Statsvitenskap mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Årsstudium i praktisk pedagogikk	Pedagogikk mellomfag/skoleforskning storfag
Sammenlignende politikk grunnfag	Statsvitenskap mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sammenlignende politikk mellomfag	statsvitenskap hovedfag
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi/samiske studier mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag
Sosialantropologi mellomfag	Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag Sosialantropologi/samiske studier hovedfag
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag

Tabell 15

Fag avlagt ved Universitetet i Trondheim	Gir faglig grunnlag for opptak til følgende fag ved instituttet:
Statsvitenskap grunnfag	Statsvitenskap mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Pedagogikk grunnfag	Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Pedagogikk mellomfag	Pedagogikk /skoleforskning hovedfag
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi/samiske studier mellomfag Skoleforskning storfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sosialantropologi mellomfag	Sosialantropologi/samiske studier hovedfag
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag Sosialpolitikk storfag Samfunnsplanlegging/lokalsamfunnsforskning storfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag

Tabell 16

- Forberedende prøve i filosofi (Examen philosophicum).
- Minst ett mellomfag i et samfunnsvitenskapelig fag (30 vekttall).
- Minst ett grunnfag i et annet samfunnsvitenskapelig fag (20 vekttall).
- De resterende 20 vekttallene kan fylles med studieenheter som studenten velger selv. Disse eksamenene må imidlertid være avlagt ved institusjoner som er omfattet av universitetsloven eller godkjent av Nasjonalt koordinerende utvalg for godkjenning av eksamener (NKU).

For at en kandidat skal få skrevet ut cand. mag. vitnemål fra Universitetet i Tromsø må minst en grunnfagseksamen eller eksamener som tilsvare en faglig enhet på 20 vekttall være avlagt her.

Universitetet anbefaler alle sine studenter å avlegge ex.phil. i løpet av sitt første studiesemester. I henhold til vår reviderte forskrift om examen philosophicum må alle studenter avlegge ex.phil. **før oppmelding til fageksamener utover 20 vekttall ved UiTø.** Unntatt fra dette kravet er studenter som tar sikte på gradene «Sivilingeniør» og «Kandidat i folkehelsevitenskap», samt de studenter som kan framlegge vitnemål for oppnådd regional cand.mag.-grad.

Gjestestudentordningen for høyere grads studier

Studenter som ønsker et gjesteopphold ved Universitetet i Tromsø som en del av sitt hovedfagsstudium, bør være oppmerksomme på at det faglige innholdet og organiseringen av enkelte hovedfag ved Institutt for samfunnsvitenskap er noe forskjellige fra beslektede tilbud ved landets øvrige universiteter. De studentene som kunne tenke seg et opphold ved instituttet bør derfor undersøke på forhånd om studieplan og pensum på det aktuelle faget lar seg godkjenne som en relevant del av studieopplegget ved den institusjonen de tilhører.

Relevante adresser og telefonnummer

Sentraladministrasjonen. Studieavdelinga, Administrasjonsbygget, Universitetet i Tromsø 9037 Tromsø. Studentekspedisjonen tlf: 77 64 49 65/77 64 49 60

Institutt for samfunnsvitenskap. ISV, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Ekspedisjonen tlf: 77 64 42 96.

Norges fiskerihøgskole. NFH, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. studentekspedisjonen tlf: 77 64 60 10.

Universitetet i Oslo

Fagtilbud ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo (UiO)

Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo består av 5 institutter; Psykologisk institutt, Institutt og museum for antropologi, Institutt for sosiologi (med Avdeling

for samfunnsgeografi), Institutt for statsvitenskap og Sosialøkonomisk institutt. Pedagogisk forskningsinstitutt, som tidligere var en del av fakultetet, er fra 1.01.1996 lagt under Det utdanningsvitenskapelige fakultet.

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet kan man velge et kombinasjonsstudium som fører fram til en cand. mag.-grad og ev senere hovedfag/cand. polit.-grad, eller ta et profe-

sjonsstudium innenfor fagområdene pedagogikk, psykologi eller sosialøkonomi.

Tabell 17 viser en oversikt over studietilbudene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiO, og når de enkelte studiene har oppstart. (V = oppstart vårsemester, H=oppstart

høstsemester). Vær oppmerksom på at enkelte fag kan ha krav om forkunnskaper (se avsnittet om opptak til Det samfunnsvitenskapelige fakultet). Spesielle forhold ellers er ført opp i notene i tabell 17.

Nivå/ institutt/ fag	Semesteremne	Grunnfag	Mellomfag	Hovedfag	Profesjonsstudium
Psykologisk institutt:					
psykologi		V/H	V/H		V/H
Institutt og museum for antropologi					
sosialantropologi		V/H	V/H	V/H	
Sosialøkonomisk institutt					
sosialøkonomi	V/H	V/H	V/H	V/H	V/H
statistikk	V/H ⁹	V/H			
matematikk og statistikk	V/H				
demografi	V ¹⁰	V			
kjønn og samfunn	V ¹¹				
Institutt for sosiologi					
sosiologi		V/H			¹²
v/Prosjektforum for arbeidslivsstudier:					
arbeidslivsstudier	V			V/H	
organisasjon og ledelse	V ¹³				
v/Avdeling for samfunnsgeografi					
samfunnsgeografi		V	V	V/H	
Institutt for statsvitenskap					
statsvitenskap		V/H	V/H	V/H	

Tabell 17

⁹Statistikk semesteremne består av 2 enkeltkurs (SS1 pluss ett av følgende tre: SS2, SS3 eller SS3). Grunnfag i statistikk består av alle fire kurs. Kun SS1 starter hvert semester.

¹⁰Studiet tilbys som semesteremnet, og grunnfag med start i vårsemesteret.

¹¹Studiet tilbys som semesteremnet med start i vårsemesteret. Det tas forbehold om studiet vil bli administrert av Sosialøkonomisk institutt

¹²Profesjonsstudiet i sosiologi er under avvikling. Det tas ikke opp nye studenter.

¹³Studiet tilbys kun som deltidsstudium.

Opptak til studier ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

OPPTAK TIL STUDIER PÅ LAVERE GRAD

Det samfunnsvitenskapelige fakultet er lukket og det er opptak til studier én gang i året. Søknadsfristen er mars/april. Opptaket gjelder for studier som starter samme høst og påfølgende vårsemester. Man søker ikke til det enkelte fag, men til fakultetet som helhet. En søker som får opptak ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet står fritt til å velge hvilket grunnfag han/hun vil begynne på. Studenter som har fått opptak og avlagt en grunnfagseksamen kan påbegynne andre fag ved fakultetet uten å måtte søke opptak på nytt.

Opptak skjer på bakgrunn av fullført og bestått eksamen fra treårig videregående skole, studieretning for allmenne fag eller handels- og kontorlag, og ev tilleggspoeng for alder og annen høyere utdanning. Søkere som er immatrikulert på annet grunnlag enn fullført og bestått treårig videregående skole, studieretning for allmenne fag eller handels- og kontorlag, vurderes individuelt av opptakskomiteen. Studenter som har ordinært opptak ved UiO og har avlagt eksamen i 20 vektall (utenom ex.phil.) ved dette fakultetet, får automatisk opptak ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved å registrere seg på et fag.

Alle som er immatrikulert og har avlagt examen philosophicum kan gå opptil eksamener på grunn- og mellomfagsnivå ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet som privatist. Privatister kan følge forelesninger, men er ikke berettiget til å delta i seminarundervisning. Som privatist er man berettiget til studielån og stipend fra Statens lånekasse.

For studieåret 1996/97 må studentene som ønsker å studere pedagogikk fortsatt søke opptak til Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

OPPTAK TIL SEMESTEREMNER

Søknadsskjema og informasjon om frister fåes ved de instituttene hvor det aktuelle semesteremne administreres.

- **Kjønn og samfunn** (Sosialøkonomisk institutt): Det kreves avlagt eksamen i minst ett grunnfag før melding til eksamen.
- - **Arbeidslivsstudier** (Institutt for sosiologi): Det kreves normalt 4 semestres studieansiennitet for å bli tatt opp.
- **Organisasjon og ledelse** (Institutt for sosiologi): Det kreves normalt 5 semestres studieansiennitet for å bli tatt opp.
- **Demografi** (Sosialøkonomisk institutt): Ingen krav om særskilte forkunnskaper.
- **Semesteremnet i matematikk og statistikk** (Sosialøkonomisk institutt): Ingen krav om særskilte forkunnskaper.
- **Statistikk** (Sosialøkonomisk institutt): Ingen krav om særskilte forkunnskaper.

OPPTAK TIL

HOVEDFAG/PROFESJONSSTUDIENE

Søknad til hovedfag og profesjonsstudiene rettes direkte til instituttet. Søknadsfristene er **1.juni** for opptak til høstsemesteret og **1. desember** for vårsemesteret. For søknad om opptak til profesjonsstudiet i **psykologi** er det reelt ingen søknadsfrist.

Som regel må alle søkere til hovedfag må ha fullført cand. mag.-graden og ha mellomfag eller tilsvarende i det fag man søker opptak til. Sosialøkonomisk institutt krever ikke en cand.mag.-grad for opptak til hovedfag i **sosialøkonomi**.

Det er for opptak til profesjonsstudiet i **psykologi** vedtatt nye opptakskriterier fra og med våren 1994:

- Gammel ordning: Man må senest vårsemesteret 1993 ha oppnådd laud (2,5 eller bedre) i psykologi grunnfag/ev på samlet mellomfag og søke opptak til profesjonsstudiet senest høstsemesteret 1993 for å få garantert plass på profesjonsstudiet. Imidlertid må man regne med en ventetid på 5-6 semestre fra oppnådd laud på eksamen til en kan påbegynne profesjonsstudiet. Ventetiden regnes fra semester karakteren laud ble oppnådd. Køen for opptak til profesjonsstudiet i psykologi er lukket og ingen nye søkere vil komme til. Dette gjør det lite rasjonelt å operere med en søknadsfrist hvert semester. Instiuttet vil derfor gjennom årlige brev holde kontakt med de som står i køen. Det vil bli gitt nærmere informasjon om søknadsfrist når køen er avvliklet, noe som vil ta 3 - 5 semestre
- Ny ordning: Fra og med vårsemesteret 1994 skal de 39 beste søkerne tas opp hvert semester. Man må søke på nytt hvert semester. **Denne ordningen vil først kunne praktiseres når alle søkere etter gammel ordning er kommet inn.** Avviklingen av køen av søkere etter gammel ordning kan ta 3 - 5 semestre.
- Nytt opptaksordning som følge av et nytt studieplan : Fra og med det semesteret det nye førstesemestersstudiet trer i kraft (etter planen høstsemesteret 1996, se avsnyttet nedenfor) vil opptaket til profesjonsstudiet skje på bakgrunn av introduksjonsstudiet i psykologi (1. semester psykologi grunnfag, 10 vekttall, og den samfunnsvitenskapelige påbygningsdelen til det nye førstesemestersstudiet, 5 vekttall). Det vil bli overgangs ordning på ett år.

Nytt førstesemestersstudiet ved Universitetet i Oslo, Examen philosophicum og Examen facultatum

Fra og med høstsemesteret 1996 innføres en ny ordning for førstesemestersstudiet ved UiO. Førstesemestersstudiet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet vil utgjøre tilsammen 10 vekttall, og vil være sammensatt av examen philosophicum (5 vekttall) og en fakultær (samfunnsvitenskapelig) påbygningsdel (5 vekttall), examen facultatum. Studenter som vil fortsette på fag ved SV-fakultetet må ha avlagt og bestått eksamener i både examen philosophicum og examen facultatum av førstesemestersstudiet senest ett semester før oppmelding til første fag eksamen. For nærmere informasjon kan man henvende seg til:

Avdeling for Examen Philosophicum.

Adresse: P.A. Munch hus, 3. et. Blindern
Postboks 1020 Blindern
0315 Oslo
Telefon 22856558
Fax 22 85 75 11

INNPASSING AV FAGEKSAMENER FRA DE
TRE ANDRE UNIVERSITETENE TIL DET
SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET,
UNIVERSITETET I OSLO

Alle fag med samme navn godkjennes gjensidig mellom institusjonene. Med innpassing menes at man, etter å ha tatt eksamen i et bestemt fag ved et universitet i Norge, kan påbegynne fagets neste nivå ved et annet universitet. Et eksempel: Har du et grunnfag i sosiologi fra Universitetet i Bergen, kan du fortsette med sosiologi mellomfag ved Universitetet i Oslo. Innpassing gir ikke automatisk opptak, men

du må søke opptak på vanlig måte innen fristen mars/april.

Fag som har forskjellige betegnelser innpasses også i noen tilfeller. Her må man søke om innpassing ved det aktuelle institutt. Man må imidlertid være klar over eventuelle krav om tilleggsprøver for å få innpassing. Spørsmål om

annen innpassing enn det som står oppført i tabellen må rettes til det enkelte institutt.

Tabellene 18, 19 og 20 inneholder informasjon om innpassing og tilleggskrav ved Universitetet i Oslo. Tabellene skal leses fra venstre mot høyre da godkjenningen ikke i alle tilfeller gjelder begge veier.

Universitetet i Bergen	Innpassing ved Universitetet i Oslo til:
Psykologi grunnfag	Psykologi mellomfag eller profesjonsstudiet (ev karakterkrav og ventetid)
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi mellomfag
Sosialantropologi mellomfag	Sosialantropologi hovedfag
Sosialantropologi storfag ¹⁴	Sosialantropologi hovedfag
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi hovedfag eller profesjonsstudiet for innpassing til hovedfag/profesjonsstudiet ved UiO må semesteremnet Matematikk og statistikk tas i tillegg.
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag
Geografi grunnfag	Samfunnsgeografi mellomfag
Geografi mellomfag	Samfunnsgeografi hovedfag
Sammenlignende politikk grunnfag	Statsvitenskap mellomfag
Sammenlignende politikk mellomfag	Statsvitenskap hovedfag
Administrasjon og organisasjonsvitenskap grunnfag	Statsvitenskap mellomfag
Administrasjon og organisasjonsvitenskap mellomfag	Statsvitenskap hovedfag

Tabell 18

KRAV TIL CAND. MAG.-GRADEN VED DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET, UIO

Førstesemestersstudiet/examen philosophicum må være avlagt og bestått senest semes-

teret før man kan melde seg til første fageksamen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Det vil ikke lenger være mulig å begynne på første fagstudium samtidig med førstesemestersstudiet/examen philosophicum.

¹⁴ Sosialantropologi storfag fra UiB gir pr. 1.1.1994 fritak for innføringseksamen ved sosialantropologi hovedfag i Oslo.

¹⁵ Kun samfunnskunnskap grunnfag innpasses ikke.

¹⁶ Mellomfag og storfag i offentlig politikk og administrasjon innpasses ikke til hovedfag i statsvitenskap.

Universitetet i Trondheim (NTNU)	Innpassing ved Universitetet i Oslo til:
Pedagogikk grunnfag	Pedagogikk mellomfag eller profesjonsstudiet (<i>krav om 1 års forstudier i tillegg til pedagogikk grunnfag</i>)
Pedagogikk mellomfag	Pedagogikk hovedfag
Psykologi grunnfag	Psykologi mellomfag eller profesjonsstudiet (ev karakterkrav og ventetid)
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi mellomfag
Sosialantropologi mellomfag	Sosialantropologi hovedfag
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi hovedfag eller profesjonsstudiet <i>For innpassing til hovedfag / profesjonsstudiet ved UiO må semesteremnet Matematikk og statistikk tas i tillegg.</i>
Sosialøkonomi hovedfag, fullført 2. avd. (tilsvarende 1. år av hovedfaget)	Fullføring av hovedfag i sosialøkonomi eller 3. avdeling i profesjonsstudiet
Sosiologi grunnfag	Sosiologi mellomfag
Sosiologi mellomfag	Sosiologi hovedfag
Statsvitenskap fageksamen i POL 01, SOS 02 og POL 03/SOS 12	Statsvitenskap mellomfag
Statsvitenskap fageksamen i POL 01, SOS 02 og POL 03/SOS 12 + POL 20 og POL 21/POL 22	Statsvitenskap hovedfag
Samfunnskunnskap grunnfag pluss mellomfagstillegget i internasjonal politikk ¹⁵	Statsvitenskap mellomfag <i>For innpassing til statsvitenskap mellomfag må man avlegge tilleggsprøve i metode/statistikk. Det gis fritak fra dette kravet hvis man har tatt SOS-02 - samfunnsvitenskapelige forskningsmetode - v/NTNU</i>

Tabell 19

Universitetet i Tromsø	Innpassing ved Universitetet i Oslo til:
Pedagogikk grunnfag	Pedagogikk mellomfag eller profesjonsstudiet (<i>krav om 1 års forstudier i tillegg til pedagogikk grunnfag</i>)
Pedagogikk mellomfag	Pedagogikk hovedfag
Psykologi grunnfag	Psykologi mellomfag eller profesjonsstudiet (ev karakterkrav og ventetid)
Sosialantropologi grunnfag	Sosialantropologi mellomfag
Sosialantropologi mellomfag	Sosialantropologi hovedfag
Sosialøkonomi grunnfag	Sosialøkonomi mellomfag
Sosialøkonomi mellomfag	Sosialøkonomi hovedfag eller profesjonsstudiet <i>For innpassing til hovedfag eller profesjonsstudiet ved UiO må semesteremnet Matematikk og statistikk tas i tillegg</i>
Samfunnsvitenskap grunnfag	Sosiologi mellomfag
Samfunnsvitenskap storfag.m/ spesialisering i sosialpolitikk eller samfunnsplanlegging	Sosiologi hovedfag
Offentlig politikk og administrasjon grunnfag ¹⁶	Statsvitenskap mellomfag <i>For innpassing til statsvitenskap mellomfag må man avlegge tilleggsprøver i Internasjonal politikk og metode/statistikk</i>

Tabell 20

En samfunnsvitenskapelig cand.mag.-grad ved UiO oppnås ved en av følgende kombinasjoner ut over førstesemesterstudiet/examen philosophicum:

- ett mellomfag og to grunnfag
- to mellomfag og ett semesteremne
- ett mellomfag, ett grunnfag og to semesteremner

To av fagene skal være samfunnsvitenskapelige fag (minimum ett mellomfag og ett grunnfag). Minst 20 vekttall må være avlagt ved Universitetet i Oslo. For nærmere informasjon se Utfyllende regler til reglement for studiene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Alle fag som inngår i en cand.mag.-grad må være godkjent av Nasjonalt Koordinerende utvalg (NKU). Alle universitetstudier og fag fra de vitenskapelige høyskoler godkjennes enten spesifisert eller etter tid-for-tid prinsippet. I tillegg finnes det flere andre utdanninger, eg. ved private høyskoler, som også er godkjente og dermed kan inngå i cand.mag.-graden. Hvilke utdanninger dette gjelder fremgår av NKU's oversikt. Kontakt studieveileder.

Gjestestudentordninger på høyere-grads studier

Interesserte studenter bes ta kontakt med vedkommende institutt ved UiO for å få informasjon om kurs de kan delta i og for ev registrering (uformelt) som gjestestudenter. Enhver student må på forhånd avklare ved sitt eget universitet hvilke kurs som kan godkjennes i studiet der.

- **Psykologisk institutt**, UiO, har en samarbeidsavtale med Universitetet i Trondheim, som bl.a. innebærer at hovedfagsstudenter i Trondheim og profesjonsstudium-studenter i Oslo kan benytte hverandres undervisningstilbud/veiledning.

- **Sosialøkonomisk institutt**, UiO, har en samarbeidsavtale med Universitetet i Trondheim om at studenter ved NTNU (Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet) kan ta t.o.m. 2. avd./1.år av hovedfaget i Trondheim og fullføre hovedfag/3. avd. ved UiO. (se også innpassingsavsnitt ovenfor).

Relevante adresser og telefonnummere

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Postboks 1084, Blindern
0317 Oslo
Telefon 22854846 ekspedisjon
Telefon 22856800 studieveiledere
Fax 22854825
Epost sv-info@sv.uio.no
URL: <http://www.sv.uio.no/>

Psykologisk institutt

Postboks 1094, Blindern
0317 Oslo
Telefon 22855233
Telefon 22855234 ekspedisjon
Telefon 22855237 studiekonsulent
Fax 22854419

Institutt og museum for antropologi

Postboks 1091, Blindern
0317 Oslo
Telefon 22856526 ekspedisjon
Telefon 22856627 studiekonsulent
Fax 22854419
URL: <http://www.sv.uio.no/ima/>

Sosialøkonomisk institutt

Postboks 1095, Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855127 ekspedisjon

Telefon 22854353 studiekonsulent

Fax 22855035 \

URL: <http://www.sv.uio.no/sosoek/>

Institutt for sosiologi

(og Prosjektforum for
arbeidslivsstudier)

Postboks 1096, Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855257 ekspedisjon

Telefon 22855261 studiekonsulent

Fax 22855253

URL: <http://www.sv.uio.no/sosiologi/>

Avdeling for samfunnsgeografi

Postboks 1146, Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855257 ekspedisjon

Telefon 22854417 studiekonsulent

Fax 22855253

Institutt for statsvitenskap

Postboks 1097, Blindern

0317 Oslo

Telefon 22855180 ekspedisjon

Telefon 22855178 studiekonsulent

Fax 22854411

URL: <http://www.sv.uio.no/stv/>

- 9 utsalgssteder
- Pensumlitteratur til alle fag
- Egen avdeling for musikk, foto og sportsklær
- Norges største utvalg av databøker
- Offentlige publikasjoner
- Skjønnlitteratur
- Multimedia

Akademika

Telefon: 22 85 30 30 Telefax: 22 85 30 53
PB 84 Blindern, 0314 Oslo